BÁCS-KISKUN VÁRMEGYEI KÖZGYŰLÉS

6448-9/2026.

K I V O N A T
a Bács-Kiskun Vármegyei Közgyűlés 2026. szeptember 25-i ülése jegyzőkönyvéből

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének
46/2026. (IX.25.) határozata
Bács-Kiskun Vármegye Integrált Területi Program 2021-2027 hatodik számú módosításának, a félidei értékelésének elfogadásáról

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata Közgyűlése megtárgyalta Vedelek Norbertnek, a vármegyei közgyűlés elnökének 6290-1/2026. számú előterjesztését és az alábbi határozatot hozza:

A Közgyűlés elfogadja Bács-Kiskun Vármegye Integrált Területi Program 2021-2027 hatodik számú módosítását a határozat melléklete szerinti tartalommal.

Felelős: Vedelek Norbert elnök

Határidő: azonnal

Értesülnek: vármegyei közgyűlés tisztségviselői, tagjai, vármegyei jegyző, vármegyei aljegyző, stratégia és fejlesztési irodavezető, Nemzeti Fejlesztési Központ Területfejlesztési Programok végrehajtásáért felelős főigazgató

K. m. f.

dr. Bajmócyné dr. Balázs Tímea sk.
vármegyei jegyző

Vedelek Norbert sk.
elnök

Bács-Kiskun vármegye

Integrált Területi Programjának félidei értékelése 2021-2025

Értékelésért felelős szervezet:	Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata
Értékelésért felelős szervezet kapcsolattartó:	Moiskó Csilla moisko.csilla@bacskiskun.hu; +36 70 4217907
Értékelésért felelős szervezet címe:	6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 3.
Elfogadásról szóló közgyűlési határozat száma:	...

KECSKEMÉT, 2026. JÚLIUS 21.

Tartalomjegyzék

Vezetői összegzés ... 5
1 Az ITP módosítási folyamatának bemutatása ... 6
2 A támogatások felhasználásának értékelése ... 8
2.1 A forrásabszorpció elemzése a monitoring adatok alapján ... 8
2.1.1 Projektstátusz szerinti elemzés ... 8
2.1.2 Forrásfelhasználási módok szerinti elemzés ... 10
2.1.3 Prioritás szerinti elemzés ... 14
2.1.4 Intézkedés szerinti elemzés ... 19
2.1.5 Felhívásonkénti elemzés ... 24
2.1.6 Tématerületenkénti szerinti elemzés ... 29
2.1.7 Forráskihelyezés és felhasználás átlagos időigénye ... 44
2.1.8 Szabálytalansági eljárások ... 47
2.1.9 A támogatások területi mintázata ... 47
2.1.9.1 A támogatások településméret szerinti elemzése ... 47
2.1.9.2 A támogatások település jogállása szerinti elemzése ... 54
2.1.9.3 A támogatások járási szintű elemzése ... 58
2.1.9.4 Az egy főre jutó támogatás elemzése ... 66
2.1.9.5 A támogatások fejlesztendő járások (290/2014.(XI.26.) Korm.rendelet) szerinti elemzése ... 68
2.1.9.6 A támogatások társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések (105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet) szerinti elemzése 74
2.1.9.7 A támogatások jelentős munkanélküliséggel sújtott települések (105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet) szerinti elemzése ... 76
2.1.9.8 A támogatások gazdaságélénkítő programba (GÉP) javasolt települések (1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat) szerinti elemzése ... 78
2.1.9.9 A támogatások szabad vállalkozási zóna (27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet) szerinti elemzése ... 80
2.1.9.10 Közép Duna-menti Fejlesztési Térség ... 82
2.2 Az ITP végrehajtásának hozzájárulása a TOP Plusz Operatív Program elvárásaihoz 85
3 Az eredményességet befolyásoló folyamatok értékelése ... 88
3.1 Az indikátorvállalások nyomonkövetése ... 88
3.1.1 Vármegyei indikátorvállalások az fvs nélkül ... 89
3.1.2 Baja TVP szerinti indikátorvállalásainak nyomonkövetése ... 98
3.1.3 Kecskemét TVP szerinti indikátorvállalásainak nyomonkövetése ... 106
3.1.4 Következtetések és javaslatok megfogalmazása ... 113
3.2 A partnerség értékelése ... 115
3.2.1 A partnerség szerepe és hatása ... 115
3.2.2 Következtetések és javaslatok megfogalmazása ... 120
3.3 A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők ... 122
4 Megállapítások, javasolt beavatkozások, a következő programozási időszak előkészítése 129
4.1 Megállapítások, javasolt beavatkozások – félidei összegző értékelés ... 129
4.2 Javaslatok a 2028-2034 programidőszak területfejlesztési szakpolitikai tervezéséhez 131
5 Önellenőrzési lista - félidei értékelés ellenőrzéséhez ... 140
6 Mellékletek ... 140

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Bács-Kiskun vármegyei ITP módosításai 7
2. táblázat: Projektstátuszok Bács-Kiskunban ffm-ként (2026. január 8-i állapot szerint) 11
3. táblázat: Támogatási kérelmek Bács-Kiskunban ffm-ként (2026. január 8-i állapot szerint) 11
4. táblázat: Támogatási igény az fvs ffm-en 13
5. táblázat: Bács-Kiskun vármegye tervezett forrásai prioritásonként az ITP 6.0 szerint 14
6. táblázat: Bács-Kiskun vármegye tervezett forrásai intézkedésenként az ITP 6.0 szerint 19
7. táblázat: Bács-Kiskun vármegye tervezett forrásai intézkedésenként az ITP 6.0 szerint 24
8. táblázat: Támogatási kérelmek Bács-Kiskunban tématerületeként (2026. január 8-i állapot szerint) 30
9. táblázat: Átfutási idők sávos megoszlása 44
10. táblázat: Átlagos átfutási idő prioritásonként 45
11. táblázat: A támogatási kérelem benyújtása és a támogatói döntés közötti átlagos idő forrásfelhasználási módonként 46
12. táblázat: Bács-Kiskun népessége településméret szerint 50
13. táblázat: Megítélt támogatások településméret és felhívások szerint 52
14. táblázat: Bács-Kiskun lakossága települési jogállás szerint 55
15. táblázat: Megítélt támogatások a település jogállása szerint 57
16. táblázat: Megítélt támogatás járások szerint 62
17. táblázat: A lakosság járási szerkezete Bács-Kiskunban 65
18. táblázat: Összesített összehasonlítás Kiemelt kedvezményezettel és anélküli esetben 66
19. táblázat: Egy főre jutó támogatás összehasonlítása településméret szerint Kiemelt kedvezményezettel és anélküli esetben 67
20. táblázat: Egy főre jutó támogatás összehasonlítása járások szerint Kiemelt kedvezményezettel és anélküli esetben 68
21. táblázat: Komplex programmal fejlesztendő járások tervezett és tény forrásai 69
22. táblázat: Bács-Kiskun vármegye lakossága fejlesztendő járások (290/2014.(XI.26.) Korm.rendelet) szerint 71
23. táblázat: Megítélt támogatás a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti fejlesztendő járásokban 73
24. táblázat: Megítélt támogatás a 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet szerinti társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településeken 75
25. táblázat: Bács-Kiskun vármegye lakossága 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet szerinti társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településeken 76
26. táblázat: Megítélt támogatás a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken (105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet) 77
27. táblázat: Bács-Kiskun jelentős munkanélküliséggel sújtott települései a 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet szerint 78
28. táblázat: Megítélt támogatás a GÉP által érintett településeken 79
29. táblázat: Gazdaságélénkítő programba javasolt települések és lakosságuk Bács-Kiskunban 80
30. táblázat: Megítélt támogatások szabad vállalkozási zóna településein 81
31. táblázat: Szabad vállalkozási zóna települései és lakossága Bács-Kiskunban 82
32. táblázat: Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség 83
32. táblázat: A forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata 86
33. táblázat: Indikátorvállalások fenntartható városfejlesztési eszköz ffm nélkül 89

34. táblázat: Indikátorvállalások (Baja) ... 99
35. táblázat: Indikátorvállalások (Kecskemét) ... 106
36. táblázat: Megállapítások rendszerezése ... 129
37. táblázat: Javaslatok a következő programidőszak tervezéséhez ... 132
38. táblázat: Önellenőrzési táblázat ... 140

Ábrák jegyzéke

1. ábra: A benyújtott támogatási kérelmek megoszlása státusz szerint (2026. január 8-i állapot szerint) ... 9
2. ábra: A támogatói döntéssel rendelkező kérelmek megoszlása (2026. január 8-i állapot szerint ... 10
3. ábra: Benyújtott támogatási kérelmek száma (db) prioritásonként ... 14
4. ábra: Benyújtott támogatási kérelmek volumene (Mrd Ft) prioritásonként ... 15
5. ábra: Támogatott kérelmek volumene (Mrd Ft) prioritásonként ... 15
6. ábra: Támogatottsági arány (%) prioritásonként ... 16
7. ábra: Elutasított támogatási igények összege (Mrd Ft) prioritásonként ... 16
8. ábra: Elutasított támogatási igények száma (db) prioritásonként ... 17
9. ábra: Megszüntetett projektek volumene (Mrd Ft) prioritásonként ... 17
10. ábra: Átlagos projektméret (Mrd Ft) prioritásonként ... 18
11. ábra: Benyújtott kérelmek száma intézkedésenként (db) ... 20
12. ábra: Benyújtott támogatási igény (Ft) intézkedésenként ... 20
13. ábra: Támogatott projektek volumene (Mrd Ft) intézkedésenként ... 21
14. ábra: Támogatottsági arány (%) intézkedésenként ... 21
15. ábra: Elutasított kérelmek volumene (Mrd Ft) intézkedésenként ... 22
16. ábra: Megszüntetett támogatások összege (Mrd Ft) intézkedésenként ... 22
17. ábra: Átlagos projektméret (Mrd Ft) prioritásonként ... 23
18. ábra: Benyújtott támogatási kérelmek száma (db) felhívásonként ... 25
19. ábra: Benyújtott támogatási kérelmek volumene (Mrd Ft) fehívásonként ... 26
20. ábra: Támogatott kérelmek volumene (Mrd Ft) felhívásonként ... 26
21. ábra: Elutasított kérelmek száma (db) felhívásonként ... 27
22. ábra: Elutasított kérelmek volumene (Mrd Ft) felhívásonként ... 27
23. ábra: Átlagos projektméret felhívásonként ... 28
24. ábra: Legnagyobb volumenű tématerületek támogatási igénye ... 33
25. ábra: A legnagyobb súlyú tématerületek a támogatási kérelmek darabszáma alapján ... 34
26. ábra: A legnagyobb volumenű támogatott fejlesztések ... 35
27. ábra: Még el nem bírált támogatási kérelmek volumene tématerületenként ... 36
28. ábra: Szerződéskötés alatt álló támogatási kérelmek volumene tématerületenként ... 37
29. ábra: Legnagyobb volumenű elutasított támogatási kérelmek tématerületenként ... 38
30. ábra: Tématerületek projekt státusz szerinti megoszlása ... 43
31. ábra: Átlagos átfutási idő benyújtási év szerint ... 45
32. ábra: Támogatott kérelmek száma (db) településenként ... 47
33. ábra: Megítélt támogatás (Mrd Ft) településméret szerint ... 48
34. ábra: Egy támogatott projektre jutó átlagos támogatás ... 49
35. ábra: Támogatott kérelmek darabszáma járásonként ... 58
36. ábra: Támogatási összeg járásonként ... 59
37. ábra: Egy támogatott projektre jutó átlagos támogatás járásonként ... 59

Vezetői összegzés

Bács-Kiskun vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027 (a továbbiakban ITP) félidei értékelésének célja a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz** (a továbbiakban TOP_Plusz) **2021–2025 közötti előrehaladásának áttekintése**, különös tekintettel a fejlesztési források hasznosulására, a forrásallokáció alakulására és a végrehajtás eredményességére. Az értékelés módszertani alapját az ehhez a feladathoz, az Irányító Hatóság által kiadott „Útmutató a vármegyék integrált területi programjának félidei értékeléséhez" (a továbbiakban Útmutató) adja, amely elsősorban a monitoring adatok elemzésére, az önértékelés lefolytatására, valamint a TOP_Plusz forrásfelhasználás területi és tematikus vizsgálatára koncentrál. Az értékelés a „Vármegyei Integrált Területi Program Értékelés sablon" c. dokumentum szerkezeti és tartalmi elvárásai szerint készült el.

Az **értékelés első eleme az ITP módosításainak rövid bemutatása**, amely áttekinti azokat a változásokat, amelyek az elfogadott programhoz képest az időszak során bekövetkeztek. A fejezet kitér a prioritások, forráskeretek, forrásfelhasználási módok és fejlesztéspolitikai fókuszok változásaira, valamint azokra a külső és belső tényezőkre, amelyek az Integrált Területi Program módosítását indokolták.

A félidei értékelés második fő területe a fejlesztési források felhasználásának vizsgálata, amely kiterjed a források területi megoszlására, felhasználási módjaira, a TOP Plusz prioritások és felhívások szerinti előrehaladásra, valamint a forrásabszorpció elemzésére. Az értékelés bemutatja a tervezett és tényleges forrásfelhasználás közötti összefüggéseket, a támogatási igények és támogatott projektek alakulását, továbbá vizsgálja a program előrehaladását befolyásoló tényezőket és a végrehajtás egyensúlyát. Az értékelés kitér arra is, hogy a támogatott projektállomány és az ahhoz kapcsolódó indikátorvállalások milyen mértékben járulhatnak hozzá a vármegyei területfejlesztési célok megvalósításához. A félidei értékelés időpontjában a fejlesztések tényleges hatásainak vizsgálata még korlátozottan lehetséges, ezért az értékelés elsősorban a vállalt indikátorok alapján értékeli a program stratégiai céljai felé történő előrehaladást.

Az értékelés külön foglalkozik az **indikátorvállalások** alakulásával, valamint a programvégrehajtás során feltárt területi, tematikus és intézményi tapasztalatokkal. A dokumentum elemzi a programvégrehajtást **támogató és akadályozó tényezőket**, különös tekintettel a szabályozási környezetre, az intézményrendszer működésére, az adminisztratív folyamatokra és a kedvezményezettek tapasztalataira.

A félidei értékelés emellett **összegzi azokat a fejlesztési irányokat, tartós problémákat és új szükségleteket is, amelyek a következő, 2028–2034 közötti programozási időszak tervezése szempontjából relevánsak lehetnek**. A dokumentum javaslatokat fogalmaz meg a szabályozási és intézményi keretek fejlesztésére, a területi szemlélet erősítésére, valamint a programvégrehajtás hatékonyabbá tételére.

Az elkészült félidei értékelés az Integrált Területi Program mellékletét képezi.

Az értékelés az Irányító Hatóság által biztosított monitoring adatbázisra **(2026. január 8-i állapot szerint)**, valamint a programtervezés és -végrehajtás során szerzett tapasztalatokra épül. Az értékelés megalapozása érdekében **Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata kérdőíves felmérést is végzett a kedvezményezettek és projektmegvalósításban részt vevő**

szereplők körében, amely fontos visszajelzéseket adott a programvégrehajtás gyakorlati tapasztalatairól, problémáiról és fejlesztési irányairól. Az értékelés szolgálja a további ITP felülvizsgálatot, és talán alapot adhat a programmegvalósítás hátralévő részére vonatkozó döntésekhez, így különösen az esetleges területi vagy tematikus forrásátrendezésekhez. Ugyanakkor az értékelés tapasztalatai várhatóan még nagyobb **jelentőséggel bírhatnak a következő, 2028–2034 közötti programozási időszak tervezése szempontjából**, különösen a területi szükségletek feltárása, az intézményi működés fejlesztése, a fejlesztéspolitikai eszközrendszer korszerűsítése és a végrehajtási mechanizmusok továbbfejlesztése tekintetében.

Fontos hangsúlyozni, hogy jelen értékelés **nem tartalmazza a hazai finanszírozásra átforduló projektek adatait**, így ezek a projektek az indikátorvállalások során sem jelennek meg, miközben a vármegyei keret (1196/2023 (V.15.) Korm. határozat szerinti 107,83 mrd Ft) terheltségére tényleges hatással vannak.

Az ITP félidei értékelés elkészítéséhez az **Irányító Hatóság** nemcsak útmutatót és sablondokumentumot biztosított, hanem a **dokumentum előzetes minőségbiztosítását is gyakorolta**.

1 Az ITP módosítási folyamatának bemutatása

Az ITP többször módosult annak megalkotása óta, alkalmazkodva a TOP_Plusz szabályozási, pénzügyi és szakpolitikai kereteinek változásaihoz. Az ITP első, előzetes, 1.0 verzióját a Kormány a 1658/2021. (IX.24.) Korm. határozattal hagyta jóvá, ezt követően a dokumentum több lépcsőben módosult. A vármegyei közgyűlés az ITP 2.0 verzióját a 32/2022. (V.13.) határozattal fogadta el, azonban ez a változat kormánydöntésig nem jutott el. A 3.0, 4.0 és 5.0 verziók már kormányzati jóváhagyással is rendelkeztek, míg a jelenlegi 6.0 verziót a Bács-Kiskun Vármegyei Közgyűlés az 5/2026. (II.27.) határozattal fogadta el. A verziókövetés egyértelműen mutatja, hogy az ITP módosítása nem egyszeri korrekciós folyamat volt, hanem a programvégrehajtást kísérő, folyamatos alkalmazkodási mechanizmus.

Az **első módosítás** fő indoka az volt, hogy az eredeti ITP elkészítésekor a TOP_Plusz végleges pénzügyi és szakmai keretei még nem álltak teljeskörűen rendelkezésre. A későbbi kormánydöntés nyomán a vármegye forráskerete 107,829 milliárd forintra emelkedett, módosult az ERFA és ESZA+ források aránya, valamint új fejlesztési hangsúlyok jelentek meg, így például az aktív turizmus fejlesztése és a gyógyfürdők energetikai korszerűsítése. Már ebben a szakaszban megjelent az a törekvés, hogy az ITP ne csupán pénzügyileg, hanem stratégiailag is jobban illeszkedjen az operatív program elvárásaihoz, különösen a humán infrastruktúra és a kiemelt kedvezményezettek forrásallokációja terén.

A **második módosítás** hátterében a TOP_Plusz európai bizottsági elfogadása és az ebből következő tartalmi-szerkezeti változások álltak. Ekkor vált külön prioritássá a versenyképességi célrendszer, új klímatudatossági felhívás került beépítésre, módosultak az energetikai fejlesztések területi feltételei, valamint a köznevelési és humán infrastruktúra fejlesztések allokációs szabályai. Fontos területi következmény volt, hogy Baja megyei jogú városi státuszváltozása miatt az ott megvalósuló fejlesztések a fenntartható városfejlesztési forrásfelhasználási módba kerültek át.

A **harmadik módosítás** során a hangsúly az ITP végrehajtásából fakadó gyakorlati tapasztalatok átvezetésére helyeződött. Az Irányító Hatóság által engedélyezett területspecifikus mellékletmódosítások, az egyes felhívások közötti és forrásfelhasználási módok közötti átcsoportosítások, valamint a fenntartható városok indikátorvállalásainak rögzítése már kifejezetten a megvalósítás során szerzett tapasztalatok beépítését szolgálták. Ezzel párhuzamosan a kiválasztási kritériumrendszer is pontosításra került, ami a programirányítás megerősítését és a döntéshozatali keretek átláthatóbbá tételét támogatta.

A **negyedik módosítás** alapvetően a TOP_Plusz 1. számú módosításához kapcsolódott, amely prioritások közötti forrásátcsoportosításokat tett lehetővé az operatív programon belül. Bács-Kiskun vármegyében ennek eredményeként több felhívás keretösszege módosult: nőtt például az élhető települések, a fenntartható városfejlesztés, a gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra, a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra, valamint a fenntartható humán infrastruktúra forrása, miközben csökkent többek között az energetikai korszerűsítés, a helyi gazdaságfejlesztés, az aktív turizmus és a fenntartható versenyképes városfejlesztés kerete. A módosítás lényege az volt, hogy a vármegye saját keretén belül, a tényleges kereslethez és projektérettséghez jobban igazodó szerkezet jöjjön létre, a teljes vármegyei keretösszeg változatlanul hagyása mellett.

Az **ötödik módosítás** már a TOP_Plusz 2. számú módosításához kapcsolódik. A 6.0 verzióban újabb felhívások közötti átcsoportosítások történtek: emelkedett az Élhető települések, a Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése, valamint a Helyi gazdaságfejlesztés kerete, míg csökkent a Belterületi utak fejlesztése, a Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése és a Helyi és térségi turizmusfejlesztés forrása. A módosítás egyúttal kiterjedt az indikátorvállalások aktualizálására, a kiválasztási szempontrendszer kiegészítésére és az új, 6.0 verziójú monitoringrendszer alkalmazására is. Kiemelendő, hogy a teljes vármegyei TOP_Plusz-keret továbbra is az 1086/2022. (II.23.) Korm. határozatban rögzített szinten maradt, azaz a változások a belső forrásátrendezést és a program szakmai finomhangolását szolgálták.

Bács-Kiskun vármegye ITP-jének módosításai mögött három meghatározó tényező állt: egyrészt az operatív program uniós és hazai szintű szabályozási változásai, másrészt a területi és szakpolitikai elvárások pontosítása, harmadrészt a végrehajtási tapasztalatokból és az új fejlesztési igényekből következő forrásátrendezési és indikátorkorrekciós igények. A módosítások folyamata azt mutatja, hogy a vármegyei programozás nem statikus tervezési dokumentumként működött, hanem olyan rugalmas fejlesztéspolitikai eszközként, amely képes volt reagálni a változó külső feltételekre és a megvalósítás közben felmerülő szükségletekre. A módosítások következményeként az ITP szerkezete, forrásallokációja, indikátorrendszere és kiválasztási logikája fokozatosan egyre jobban illeszkedett a TOP_Plusz aktuális keretrendszeréhez, ezáltal erősítve a program végrehajthatóságát és eredményességét.

1. táblázat: Bács-Kiskun vármegyei ITP módosításai

Elfogadott ITP verziószáma	Vármegyei közgyűlési határozat száma	Kormányhatározat száma
v1.0	49/2021. (VI.25.)	1658/2021. (IX.24.) Korm. határozat
v2.0	32/2022. (V.13.)	nincs kapcsolódó kormányhatározat, a Kormány nem tárgyalta
v3.0	3/2023. (III.31.)	1196/2023. (V.15.) Korm. határozat
v4.0	13/2024. (IV.24.)	1274/2024. (IX.12.) Korm. határozat
v5.0	48/2024. (XI.29.)	1044/2025. (III.5.) Korm. határozat

Elfogadott ITP verziószáma	Vármegyei közgyűlési határozat száma	Kormányhatározat száma
v6.0	5/2026. (II.27.)	nincs kapcsolódó kormányhatározat, a Kormány még nem tárgyalta

2 A támogatások felhasználásának értékelése

2.1 A forrásabszorpció elemzése a monitoring adatok alapján

A forrásabszorpció elemzését az Irányító Hatóságtól kapott, az EUPR rendszerből kinyert, **2026. január 8-i állapot szerinti monitoring adatok**, valamint a vármegye által kiegészített és pontosított egyéb adatok alapján végeztük el. Tekintettel arra, hogy azóta további támogatói döntések is születtek, az elemzés az említett időpontban rendelkezésre álló adatokra épül.

Az elemzések összevont, nem projektmélységű dimenziók mentén történnek. A konzorciumi projekteket az elsődleges megvalósítási helyszínhez és a főkedvezményezetthez rendeltük, ezért a több szereplőt vagy több helyszínt érintő fejlesztések területi és forrásfelhasználási mód szerinti megjelenítése szükségszerűen egyszerűsített.

Az adatok értelmezése során figyelembe kell venni azt is, hogy konzorciumi projektek esetén a források kizárólag a főkedvezményezett elsődleges megvalósítási helyén jelennek meg, és ugyanez az egyszerűsítés érvényesül a forrásfelhasználási módok szerinti besorolásban is. Emiatt a tényleges területi érintettség, illetve az egyes forrásfelhasználási módokhoz kapcsolódó hatások részben torzulva jelenhetnek meg az összesítésekben.

Az értékelés szempontjából fontos körülmény, hogy a hazai finanszírozásba átsorolt projektek nem jelennek meg a TOP Plusz monitoring rendszerében és indikátorrendszerében.

Jelen fejezet megállapításait ezért a fenti módszertan figyelembevételével szükséges értelmezni.

2.1.1 Projektstátusz szerinti elemzés

A monitoring adatbázis alapján megállapítható, hogy összesen 403 támogatási kérelem került benyújtásra 2026.01.08-ig Bács-Kiskun vármegyében a TOP_Plusz felhívásokra, összesen 111,07 Mrd Ft támogatási igénnyel. 356 benyújtott támogatási kérelem estében született döntés, melyek támogatási igénye 104,06 Mrd Ft összegű volt. Ezek közül 325 támogató döntés született 90,12 Mrd Ft támogatási összeggel. A benyújtott támogatási kérelmek közül 31 került elutasításra 13,31 Mrd Ft összegben. 5 támogatási kérelem fordult át hazai támogatásra az újraértékelési eljárás során, míg 9 visszavonásra került 10,22 Mrd Ft összegben. 33 támogatási kérelem döntésre vár 7,00 Mrd Ft támogatási igénnyel az adatszolgáltatás időpontjában.

1. ábra: A benyújtott támogatási kérelmek megoszlása státusz szerint (2026. január 8-i állapot szerint)

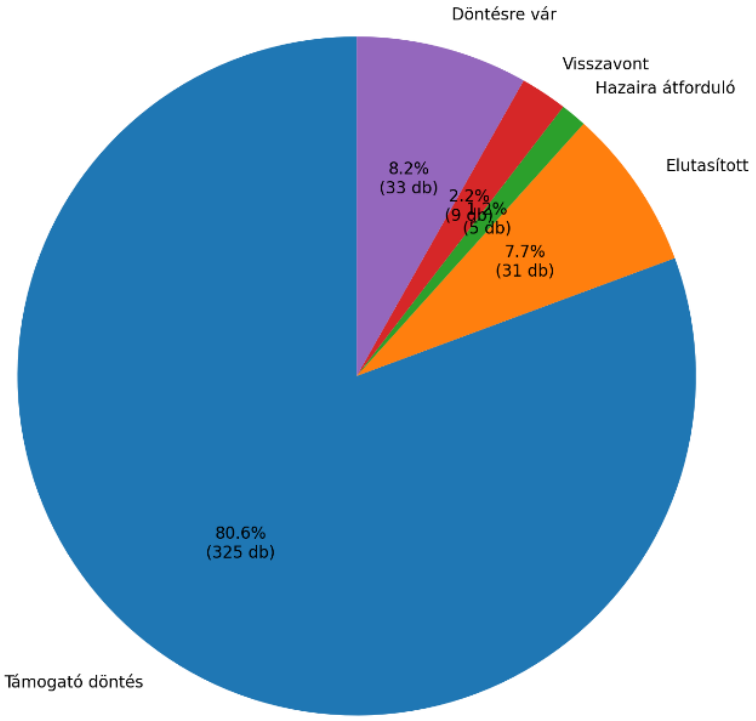

A 325 támogatói döntéssel rendelkező támogatási kérelemből 303 hatályba lépett támogatási szerződéssel rendelkezik összesen 64,35 Mrd Ft összeggel. További 19 projekt szerződéskötés alatt áll, melynek támogató által megítélt összege összesen 6,99 Mrd Ft. 2 projekt esetében 0,33 Mrd Ft összegű támogatási szerződés szűnt meg, és további 1 támogatás visszalépés miatt megszűnt 1,19 Mrd Ft értékben. Tartaléklistán lévő kérelem nincs.

2. ábra: A támogatói döntéssel rendelkező kérelmek megoszlása (2026. január 8-i állapot szerint

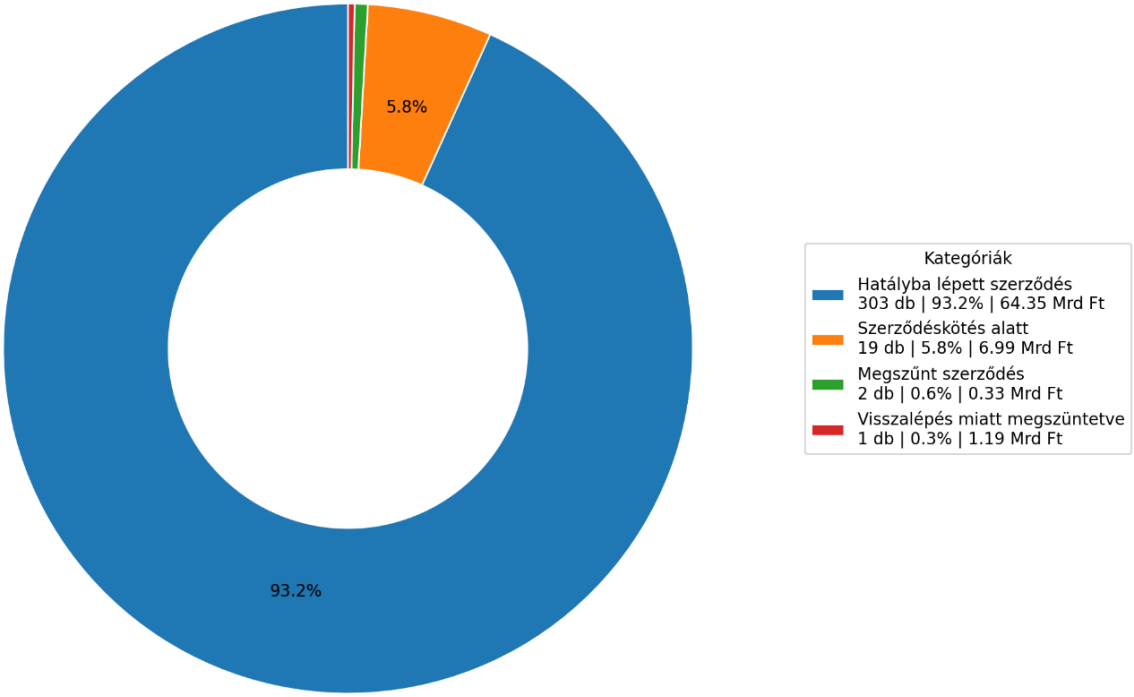

Ez azt jelenti, hogy a vármegyére jutó 107,83 Mrd Ft forráskeret 66,16 %-a lekötésre került, azaz hatályba lépett támogatási szerződéssel vagy támogatói döntéssel rendelkezik 2026. január 8-án. Az egy támogatott projektre jutó átlagos projektméret 278,91 millió Ft.

2.1.2 Forrásfelhasználási módok szerinti elemzés

Az Integrált Területi Programban a vármegye teljes területét lefedve öt földrajzi célterület (Klímaváltozással fokozottan érintett térség, Különleges eszközökkel fejlesztendő terület, Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség, Kiemelt város agglomerációja és Fenntartható városfejlesztés) került kijelölésre, mint forrásfelhasználási mód. Ezek közül a Közép Duna-menti Fejlesztési Térség teljes egészében lefedi a 12/2020 (V.5.) OGY határozattal lehatárolt Közép-Duna Menti Kiemelt Térséget. Mindezek mellett a program egy tematikus fejlesztési célhoz kapcsolódó forrásfelhasználási módot is meghatározott, továbbá önálló kategóriaként jelenik meg a kiemelt kedvezményezettek számára biztosított forráskeret.

A **benyújtott kérelmek száma** alapján a legnagyobb súlyt a Klímaváltozással fokozottan érintett térség képviseli, ahol 144 kérelem jelent meg, ami az összes benyújtott kérelem 35,7%-a. Ezt követi a Különleges eszközökkel fejlesztendő terület 84 kérelemmel (20,8%), majd a Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség 69 kérelemmel (17,1%). A Fenntartható városfejlesztéshez 57, a Kiemelt kedvezményezetti körhöz 29, míg a Kiemelt város agglomerációjához 20 kérelem kapcsolódott.

2. táblázat: Projektstátuszok Bács-Kiskunban ffm-ként (2026. január 8-i állapot szerint)

Projektstátusz (db)	Különleges eszközökkel fejlesztendő terület	Klímaváltozással fokozottan érintett térség	Fenntartható városfejlesztés	Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség	Kiemelt város agglomerációja	Kiemelt kedvezményezett	Összesen
Beküldött	0	2	1	0	0	0	**3**
Hatályba lépett szerződés	71	104	32	52	16	28	**303**
Döntési csatornában lévő projektek	11	22	11	14	3	0	**61**
Megszűnt szerződés	2	0	0	0	0	0	**2**
Szerződés kötés alatt	0	6	11	2	0	0	**19**
Támogatási kérelem visszavonva	0	7	2	0	0	0	**9**
Visszalépés miatt megszüntetve	0	1	0	0	0	0	**1**
Összesen	**84**	**140**	**56**	**68**	**19**	**28**	**395**

A **támogatási igény összege** alapján a legnagyobb forrásigény a Fenntartható városfejlesztés kategóriában jelent meg, 27,34 Mrd Ft értékben, ami az összes igény 24,6%-át teszi ki. Ezt szorosan követi a Klímaváltozással fokozottan érintett térség 26,11 Mrd Ft-tal (23,5%), majd a Kiemelt kedvezményezetti kör 20,83 Mrd Ft-tal (18,8%). A Közép-Duna Menti Fejlesztési Térséghez 19,18 Mrd Ft, a Különleges eszközökkel fejlesztendő területhez 9,96 Mrd Ft, a Kiemelt város agglomerációjához pedig 7,66 Mrd Ft támogatási igény kapcsolódott.

3. táblázat: Támogatási kérelmek Bács-Kiskunban ffm-ként (2026. január 8-i állapot szerint)

	Különleges eszközökkel fejlesztendő terület	Klímaváltozással fokozottan érintett térség	Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség	Kiemelt város agglomerációja	Fenntartható városfejlesztés	Kiemelt kedvezményezett	Aktív turizmus fejlesztése	Összesen
támogatási igény (db)	84	144	69	20	57	29	2	**405**
ITP keret (Mrd Ft)	11,04	25,25	18,3	4,54	24,06	24,14	0,5	**107,83**
támogatási igény (Mrd Ft)	9,96	26,11	19,18	7,66	27,34	20,83	0,74	**111,81**
Támogatott kérelem (db)	73	111	52	16	43	28	1	**324**
Támogatott	9,08	20,36	15,27	3,7	20,84	20,83	0,5	**90,59**

	Különleges eszközökkel fejlesztendő terület	Klímaváltozással fokozottan érintett térség	Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség	Kiemelt város agglomerációja	Fenntartható városfejlesztés	Kiemelt kedvezményezett	Aktív turizmus fejlesztése	Összesen
támogatás(Mrd Ft)								
Tartalékliston lévő kérelem (db)	0	0	0	0	0	0	0	-
Tartalékliston lévő kérelem (Mrd Ft)	0	0	0	0	0	0	0	-
Elutasított kérelem (db)	1	8	8	3	11	0	1	**31**
Elutasított kérelem (Mrd Ft)	0,12	1,36	2,18	3,96	5,79	0	0,24	**13,65**
Megszüntetett támogatási szerződés (db)	2	1	0	0	0	0	0	**3**
Megszüntetett támogatási szerződés (Mrd Ft)	0,34	1,19	0	0	0	0	0	**1,53**

A **támogatói döntéssel rendelkező támogatási kérelmek összege** alapján a források legnagyobb része a Fenntartható városfejlesztés (20,84 Mrd Ft), a Kiemelt kedvezményezetti kör (20,83 Mrd Ft) és a Klímaváltozással fokozottan érintett térség (20,36 Mrd Ft) kategóriáiban koncentrálódik. Ez a három kategória együtt az összes szerződött támogatás közel 68,9%-át adja. A Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség részesedése szintén jelentős, 15,27 Mrd Ft, míg a Különleges eszközökkel fejlesztendő területhez 9,08 Mrd Ft, a Kiemelt város agglomerációjához pedig 3,70 Mrd Ft szerződött támogatás kapcsolódik.

A **támogatottsági arányokat** tekintve a legkedvezőbb kép a Kiemelt kedvezményezett kategóriában látható, ahol a 29 benyújtott kérelemből 28 támogatást kapott, elutasítás nem történt. Szintén kedvező arány figyelhető meg a Különleges eszközökkel fejlesztendő terület esetében, ahol 84 kérelemből 73 volt támogatott. Ezzel szemben a legalacsonyabb támogatottsági arány a Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség és a Fenntartható városfejlesztés kategóriáiban figyelhető meg, ahol a támogatott kérelmek aránya egyaránt megközelítőleg 75%.

Az **elutasított kérelmek** összege elsősorban a Fenntartható városfejlesztés kategóriában koncentrálódik, ahol 11 elutasított kérelem összesen 5,79 Mrd Ft támogatási igényt jelentett. Szintén jelentős az elutasított kérelmek volumene a Kiemelt város agglomerációja esetében (3

kérelem, 3,96 Mrd Ft), valamint a Közép-Duna Menti Fejlesztési Térségben (8 kérelem, 2,18 Mrd Ft). Ez arra utal, hogy egyes kategóriákban nemcsak a benyújtott kérelmek száma, hanem az elutasított projektek átlagos volumene is magas.

Az **ITP-ben tervezett ffm szerinti forráskeretek és tényadatok összevetése** során megállapítható, hogy a 2026. január 8-ig benyújtott támogatási kérelmek teljes volumene **111,07 Mrd Ft**, amely az ITP-ben rögzített teljes keret **103,0%-ának** felel meg, vagyis a forrásfelhasználási módok szintjén összességében már megjelent a teljes vármegyei keretet meghaladó igény. A támogatási döntéssel rendelkező támogatási kérelmek összege ugyanakkor **90,09 Mrd Ft**, ami a teljes keret **83,5%-os** lekötöttségét jelenti.

A **Fenntartható városfejlesztés** forrásfelhasználási mód esetében az ITP-ben rögzített keretösszeg **24,06 Mrd Ft**, ehhez képest a benyújtott támogatási igény **27,34 Mrd Ft**, vagyis a tervezett keretet **3,28 Mrd Ft-tal**, **13,7%-kal** meghaladta. A támogatási döntéssel rendelkező támogatási kérelmek összege **20,84 Mrd Ft**, amely a keret **86,6%-ának** felel meg, tehát a keret jelentős része már lekötésre került, ugyanakkor még maradt mozgástér a kereten belül. A forrásfelhasználási módon belül ugyanakkor jelentős különbség figyelhető meg a két megyei jogú város között. Baja Megyei Jogú Város esetében a benyújtott támogatási igény (9,22 Mrd Ft) közel kétszerese volt a rendelkezésre álló 4,67 Mrd Ft-os keretnek, ami erőteljes fejlesztési igényt jelez. A támogatási döntéssel rendelkező projektek összege ugyanakkor pontosan megegyezik a város számára rendelkezésre álló kerettel, vagyis a keret teljes egészében lekötésre került. Ezzel szemben Kecskemét Megyei Jogú Város esetében a benyújtott támogatási igény (18,12 Mrd Ft) nem érte el a rendelkezésre álló 19,39 Mrd Ft-os keretösszeget. A támogatási döntéssel rendelkező projektek volumene 16,17 Mrd Ft, amely a városi keret 83,4%-ának felel meg, így itt még érzékelhető szabad forrás áll rendelkezésre.

4. táblázat: Támogatási igény az fvs ffm-en

	Baja mjv	Kecskemét mjv	Összesen
ITP keret (Mrd Ft)	4,67	19,39	24,06
benyújtott támogatási igény (Mrd Ft)	9,22	18,12	27,34
támogatási döntéssel rendelkező (Mrd Ft)	4,67	16,17	20,84

A **Kiemelt város agglomerációja** forrásfelhasználási módnál a túligénylés a legmarkánsabb: a **4,54 Mrd Ft-os** kerethez képest **7,66 Mrd Ft** támogatási igény jelent meg, ami a keret **168,7%-a**, vagyis **3,12 Mrd Ft-tal** haladja meg a tervezett forrást. A támogatási döntéssel rendelkező támogatási kérelmek ugyanakkor **3,70 Mrd Ft**, ami a keret **81,5%-át** fedi le.

A **Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség** esetében a **18,30 Mrd Ft-os** kerethez **19,18 Mrd Ft** támogatási igény kapcsolódik, ami **104,8%-os** igényszintet jelent. A támogatási döntéssel rendelkező támogatási kérelmek összege **15,27 Mrd Ft**, azaz a keret **83,4%-a** már lekötésre került.

A **Klímaváltozással fokozottan érintett térség** forrásfelhasználási módnál a **25,25 Mrd Ft-os** kerethez képest **26,11 Mrd Ft** támogatási igény jelent meg, ami **103,4%-os** igényszintet jelent. A támogatási döntéssel rendelkező támogatási kérelmek **20,36 Mrd Ft**, ami a keret **80,6%-át** teszi ki. Ez azt mutatja, hogy ezen a területen a teljes keretet kissé meghaladó fejlesztési igény jelent meg, miközben a tényleges lekötés még elmarad a keret teljes szintjétől.

A **Különleges eszközökkel fejlesztendő terület** esetében a benyújtott támogatási igény **9,96 Mrd Ft**, ami az **11,04 Mrd Ft-os** keret **90,2%-ának** felel meg, tehát itt a kérelmi szint még

nem érte el a tervezett keretet. A támogatási döntéssel rendelkező támogatási kérelmek összege **9,08 Mrd Ft**, amely a keret **82,3%-os** lekötöttségét jelzi.

A **Kiemelt kedvezményezett** kategóriában az ITP-ben rögzített keretösszeg **24,14 Mrd Ft**, ezzel szemben a benyújtott támogatási igény és a támogatási döntéssel rendelkező támogatási kérelmek egyaránt **20,83 Mrd Ft**. Ez azt jelenti, hogy ebben a kategóriában a keret **86,3%-a** került lefedésre, miközben a teljes benyújtott állomány támogatást nyert.

2.1.3 Prioritás szerinti elemzés

A prioritás szerinti elemzés célja annak bemutatása, hogy a TOP Plusz programon belül az egyes prioritásokhoz kapcsolódó támogatási kérelmek száma, volumene és státusza hogyan alakult a vizsgált időpontig és tervezett pénzügyi keretekhez képest.

Bács-Kiskun vármegye Integrált Területi Programjának 6.0 verziója az alábbi forrásmegosztással tervez prioritásonként.

5. táblázat: Bács-Kiskun vármegye tervezett forrásai prioritásonként az ITP 6.0 szerint

Prioritás	Prioritás keretösszege
1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	31 283 589 677
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	10 710 377 290
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	31 963 766 424
6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	33 871 266 609
Összesen	**107 829 000 000**

A tervekhez képest az operatív program félidejéhez érve az alábbi tényadatok állnak rendelkezésre:

- A **benyújtott támogatási kérelmek száma** alapján a legnagyobb súlyt a TOP_PLUSZ-3 prioritás képviseli, amelyhez 151 támogatási kérelem kapcsolódik. Ezt követi a TOP_PLUSZ-1 prioritás 139 kérelemmel, majd a TOP_PLUSZ-6 prioritás 58, illetve a TOP_PLUSZ-2 prioritás 55 támogatási kérelemmel.

3. ábra: Benyújtott támogatási kérelmek száma (db) prioritásonként

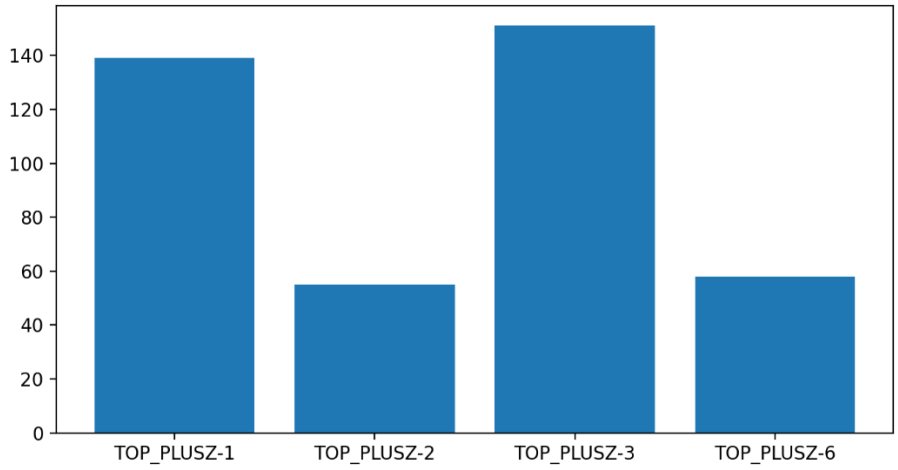

- A **benyújtott támogatási kérelmek volumene** alapján ugyanakkor már eltérő sorrend rajzolódik ki: a legnagyobb támogatási igény a TOP_PLUSZ-6 prioritásban jelent meg, 36,43 Mrd Ft értékben, ezt követi a TOP_PLUSZ-3 prioritás 33,94 Mrd Ft-tal, majd a

TOP_PLUSZ-1 prioritás 32,10 Mrd Ft-tal. A legkisebb volumen a TOP_PLUSZ-2 prioritáshoz kapcsolódik, 8,60 Mrd Ft támogatási igénnyel.

4. ábra: Benyújtott támogatási kérelmek volumene (Mrd Ft) prioritásonként

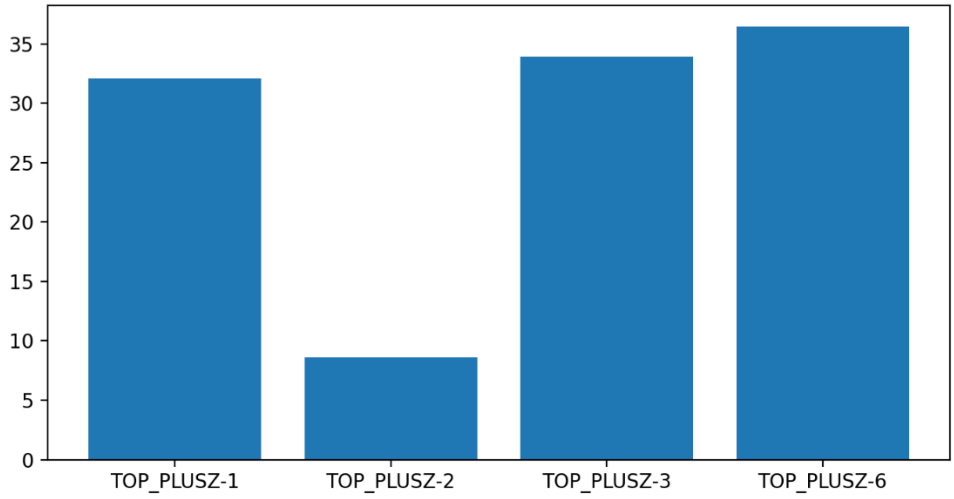

- A **támogatott kérelmek volumene** alapján a TOP_PLUSZ-3 prioritás emelkedik ki, ahol 117 támogatott kérelemhez összesen 28,73 Mrd Ft támogatott összeg kapcsolódik. Ezt szorosan követi a TOP_PLUSZ-6 prioritás 27,62 Mrd Ft-tal, majd a TOP_PLUSZ-1 prioritás 25,43 Mrd Ft-tal. A TOP_PLUSZ-2 prioritás esetében 50 támogatott kérelem összesen 8,30 Mrd Ft támogatott összeget jelent.

5. ábra: Támogatott kérelmek volumene (Mrd Ft) prioritásonként

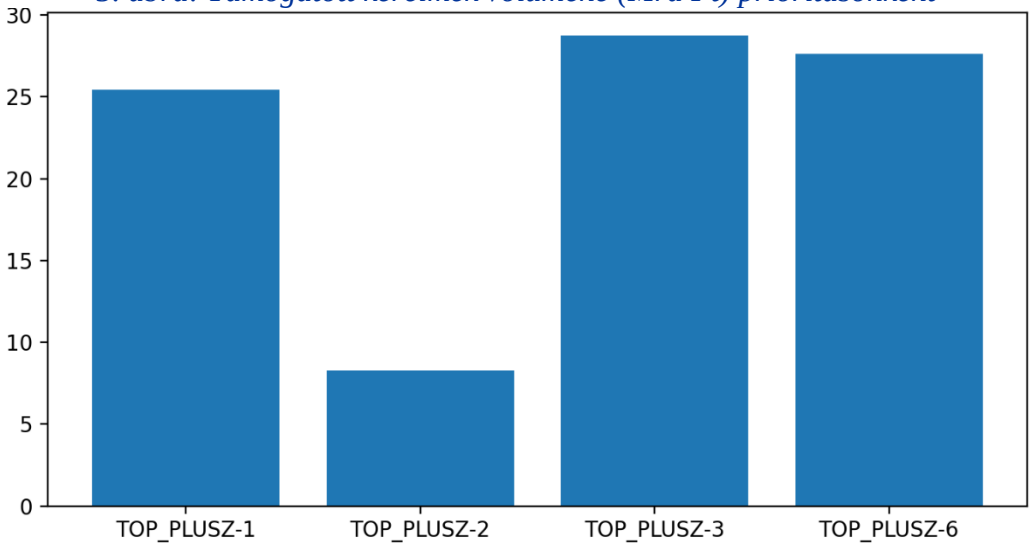

- A **támogatottsági arány a benyújtott kérelmek számához viszonyítva** a TOP_PLUSZ-2 prioritásban a legkedvezőbb, ahol az 55 kérelemből 50 részesült támogatásban, ami 90,9%-os arányt jelent. Szintén kedvező képet mutat a TOP_PLUSZ-1 prioritás, ahol 139 kérelemből 111 lett támogatott, ami közel 80%-os arány. Ezzel szemben a TOP_PLUSZ-3 és TOP_PLUSZ-6 prioritásokban a támogatott kérelmek aránya egyaránt mintegy 77–78%, ami alacsonyabb támogatottsági szintet jelez.

6. ábra: Támogatottsági arány (%) prioritásonként

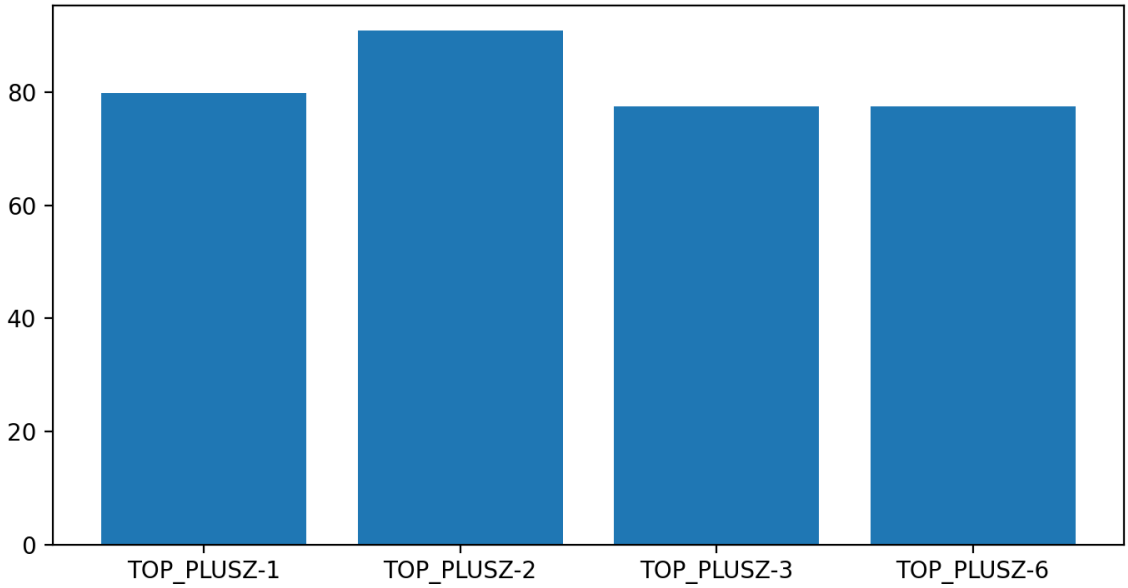

- Az **elutasított kérelmek száma** alapján a TOP_PLUSZ-3 prioritás emelhető ki, ahol 19 kérelem került elutasításra, összesen 2,84 Mrd Ft támogatási igénnyel. Ugyanakkor az **elutasított kérelmek volumene** alapján a legnagyobb veszteség a TOP_PLUSZ-6 prioritásban jelentkezik, ahol 8 elutasított kérelem összesen 7,67 Mrd Ft támogatási igényt képvisel. A TOP_PLUSZ-1 prioritásban 3 elutasított kérelem szerepel 2,67 Mrd Ft értékben, míg a TOP_PLUSZ-2 prioritásban mindössze 1 elutasított kérelem található 0,12 Mrd Ft összeggel.

7. ábra: Elutasított támogatási igények összege (Mrd Ft) prioritásonként

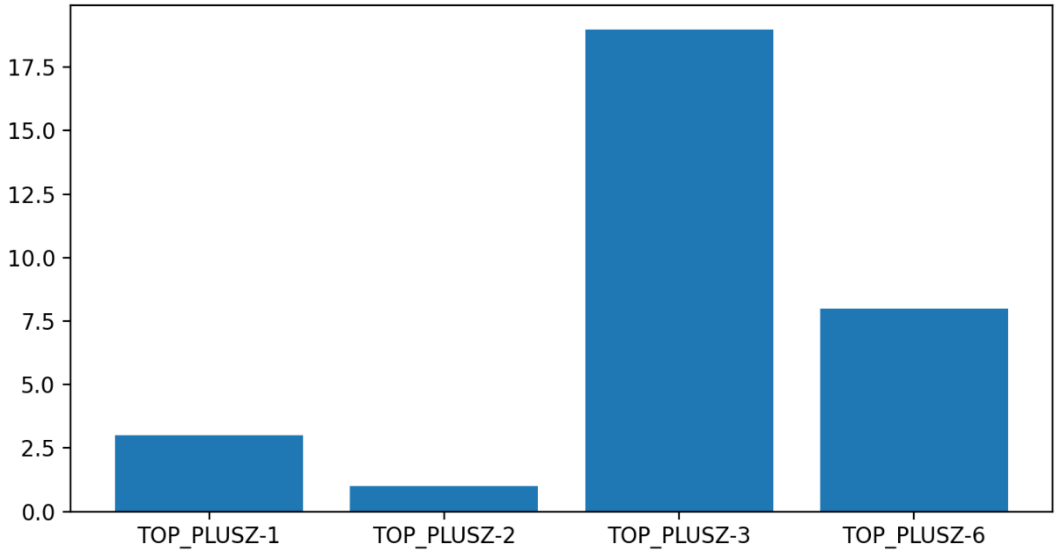

8. ábra: Elutasított támogatási igények száma (db) prioritásonként

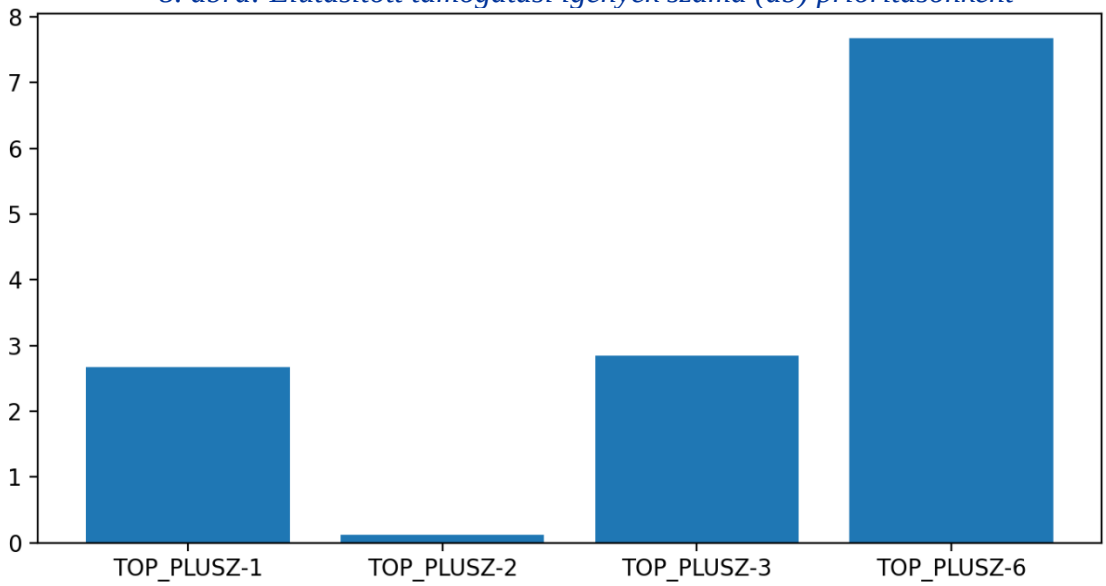

- A **megszüntetett támogatási kérelmek** csak két prioritásban jelennek meg. A TOP_PLUSZ-3 prioritásban 1 megszüntetett projekt szerepel 0,30 Mrd Ft értékben, míg a TOP_PLUSZ-6 prioritásban 2 projekt került megszüntetésre, összesen 1,23 Mrd Ft összeggel. A TOP_PLUSZ-1 és TOP_PLUSZ-2 prioritásokban megszüntetett projekt nem szerepel. Tartaléklistás kérelem egyik prioritás esetében sem jelenik meg.

9. ábra: Megszüntetett projektek volumene (Mrd Ft) prioritásonként

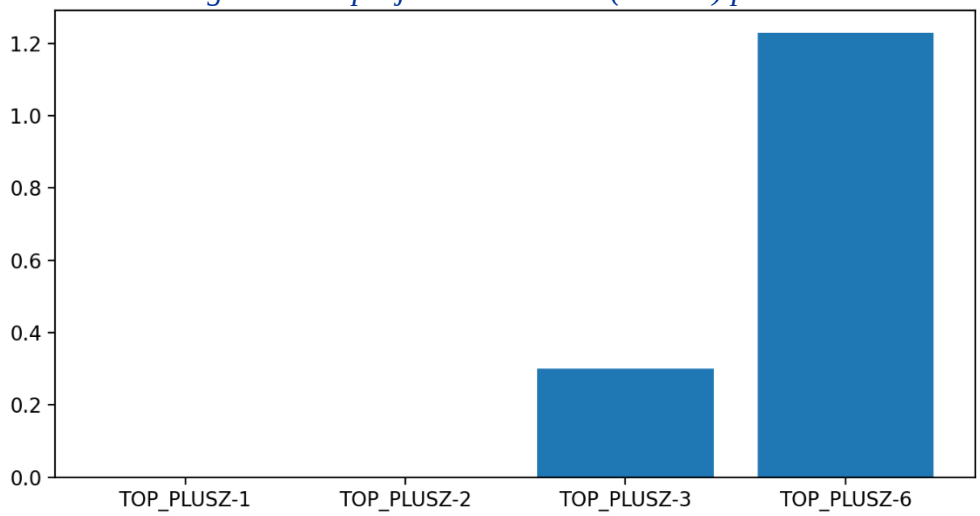

- Az **átlagos projektméret** alapján jelentős különbségek figyelhetők meg a prioritások között. A legnagyobb átlagos projektméret a TOP_PLUSZ-6 prioritásban látható, ahol egy támogatott projekt átlagos volumene 613,84 millió Ft, ami kiugróan magas a többi prioritáshoz képest. Ezzel szemben a TOP_PLUSZ-2 prioritásban az átlagos projektméret 166,06 millió Ft, a TOP_PLUSZ-1 prioritásban 229,14 millió Ft, míg a TOP_PLUSZ-3 prioritásban 245,54 millió Ft. Ez arra utal, hogy a TOP_PLUSZ-6 prioritásban kevesebb, de lényegesen nagyobb volumenű fejlesztések koncentrálódnak.

10. ábra: Átlagos projektméret (Mrd Ft) prioritásonként

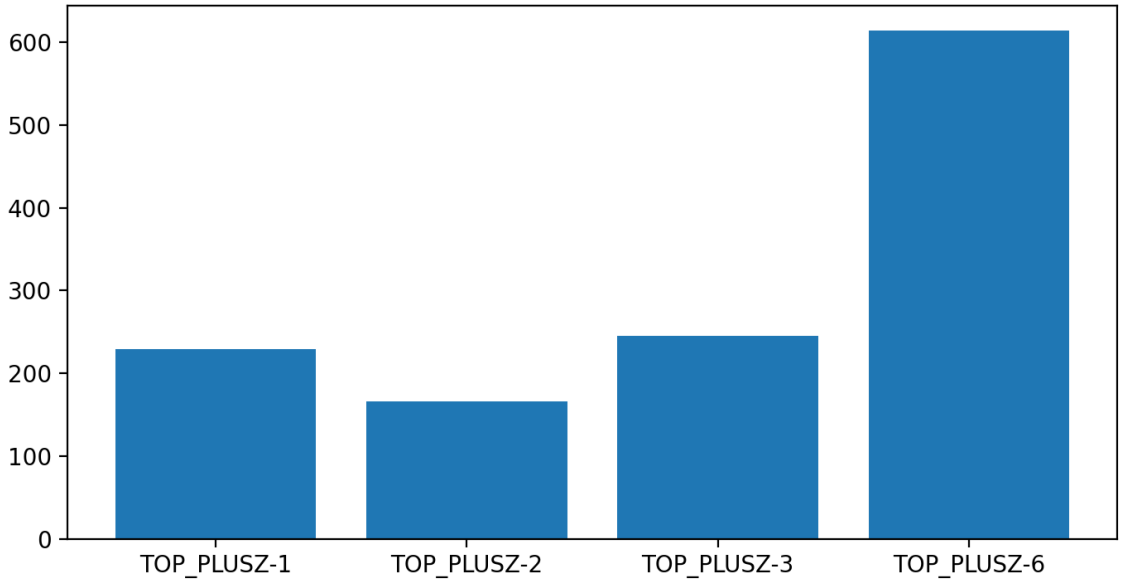

A tervezett **prioritási forráskeretek és a félidős tényadatok összevetése** alapján megállapítható, hogy az egyes prioritások eltérő intenzitással és eltérő projektstruktúrával haladnak a megvalósítás során:

- A tervek alapján a legnagyobb forráskeret a 6. prioritáshoz („Versenyképes vármegye") kapcsolódott, 33,87 Mrd Ft összeggel, amelyet szorosan követett a 3. prioritás („Gondoskodó vármegye") 31,96 Mrd Ft-tal, valamint az 1. prioritás („Élhető vármegye") 31,28 Mrd Ft-tal. A 2. prioritás („Klímabarát vármegye") ehhez képest lényegesen kisebb, 10,71 Mrd Ft-os kerettel rendelkezett.
- A félidős tényadatok alapján a forrásigények összességében igazodnak ehhez a prioritási szerkezethez, ugyanakkor bizonyos hangsúlyeltolódások is megfigyelhetők. A legnagyobb támogatási igény a TOP_PLUSZ-6 prioritásban jelent meg, 36,43 Mrd Ft értékben, amely már meghaladja az eredeti keretösszeget. Ez arra utal, hogy a **gazdaságfejlesztési célú felhívások iránt a vártnál is nagyobb fejlesztési igény jelentkezett.** A támogatott projektek volumene ugyanakkor 27,62 Mrd Ft, amely még elmarad a teljes prioritási kerettől, így a prioritásban jelentős verseny alakult ki a rendelkezésre álló forrásokért.
- A **3. prioritás** esetében szintén erős projektaktivitás figyelhető meg. A 31,96 Mrd Ft-os tervezett kerethez képest 33,94 Mrd Ft támogatási igény jelent meg, míg a támogatott állomány volumene 28,73 Mrd Ft. Ez azt jelzi, hogy **a humán- és közösségfejlesztési területen a teljes forráskeret közel teljes lekötése már félidőben megtörtént**. Emellett ez a prioritás rendelkezik a legnagyobb projektszámmal is, ami arra utal, hogy sok kisebb volumenű fejlesztés valósul meg párhuzamosan.
- Az **1. prioritás** esetében az összes **támogatási igény** (32,10 Mrd Ft) szinte **teljes mértékben leképezi az eredeti, 31,28 Mrd Ft-os keretösszeget**. A támogatott projektek volumene 25,43 Mrd Ft, ami előrehaladott végrehajtási állapotot jelez, ugyanakkor itt még érzékelhető szabad forráskapacitás maradt félidőben. A támogatottsági arány kedvezőnek tekinthető, az elutasított projektek volumene pedig mérsékeltebb a többi prioritáshoz képest.
- A **2. prioritás** a legkisebb keretösszeggel rendelkezik, ugyanakkor a **legkiegyensúlyozottabb megvalósítási képet mutatja**. A 10,71 Mrd Ft-os kerethez 8,60 Mrd Ft támogatási igény kapcsolódik, amelyből 8,30 Mrd Ft támogatásban is

részesült. A támogatottsági arány kiemelkedően magas, miközben az elutasított projektek volumene minimális. Ez arra utal, hogy a klímavédelmi és környezeti fejlesztések esetében a pályázati igények és a rendelkezésre álló források között megfelelő egyensúly alakult ki.

Összességében megállapítható, hogy a **TOP Plusz program félidei megvalósítása alapvetően összhangban halad a Bács-Kiskun vármegyei ITP 6.0 prioritási szerkezetével**, ugyanakkor az egyes prioritások eltérő megvalósítási dinamikát és fejlesztési mintázatot mutatnak.

A félidős adatok alapján különösen a **TOP_PLUSZ-6** („Versenyképes vármegye") és a **TOP_PLUSZ-3** („Gondoskodó vármegye") prioritások esetében látható **erős fejlesztési aktivitás és jelentős forrásigény**, amely több esetben már meghaladja az eredetileg tervezett kereteket is. Ez arra utal, hogy a gazdaságfejlesztési, valamint a humán- és közösségfejlesztési beavatkozások iránt kiemelkedő területi igény mutatkozik. A TOP_PLUSZ-6 prioritásban elsősorban nagyobb volumenű, koncentrált beruházások dominálnak, míg a TOP_PLUSZ-3 prioritásban nagyszámú, kisebb léptékű projekt valósul meg. Az **1. prioritás** („Élhető vármegye") **kiegyensúlyozott előrehaladást mutat**: a támogatási igények nagysága közel teljes mértékben lefedi a tervezett keretösszeget, miközben a támogatottsági arány is kedvező. A **2. prioritás** („Klímabarát vármegye") ugyan kisebb forráskerettel rendelkezik, ugyanakkor **a legstabilabb és legkiegyensúlyozottabb** megvalósítási képet mutatja, magas támogatottsági aránnyal és minimális elutasított projektszámmal. A vizsgálat alapján összességében az látható, hogy a program végrehajtása előrehaladott állapotban van, ugyanakkor **a prioritások között jelentős különbségek figyelhetők meg a projektméret, a támogatási igények intenzitása, valamint a forrásverseny tekintetében**. A félidős tapasztalatok egyúttal arra is rámutatnak, hogy bizonyos prioritások esetében – különösen a gazdaságfejlesztési és humán fejlesztési területeken – a fejlesztési igények meghaladják az eredetileg tervezett kereteket.

2.1.4 Intézkedés szerinti elemzés

Az intézkedés szerinti elemzés azt mutatja meg, hogy a támogatási kérelmek száma, volumene és státusza hogyan alakult az egyes TOP_Plusz intézkedések között és a tervekhez képest.

Bács-Kiskun vármegye Integrált Területi Programjának 6.0 verziója az alábbi forrásmegosztással tervez intézkedésenként.

6. táblázat: Bács-Kiskun vármegye tervezett forrásai intézkedésenként az ITP 6.0 szerint

Intézkedés	Intézkedéskeretösszege
1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	500 000 000
1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	21 516 732 438
1.3 Fenntartható városfejlesztés	9 266 857 239
2.1 Klímabarát vármegye	10 710 377 290
3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	9 722 000 000
3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3 320 000 000
3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	14 460 793 663
3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	4 460 972 761
6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	28 906 242 609
6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	4 965 024 000

A tervekhez képest az operatív program félidejéhez érve az alábbi tényadatok állnak rendelkezésre:

- A vizsgált adatok alapján a **legnagyobb darabszámú intézkedés** a TOP_PLUSZ-1.2, amelyhez 115 támogatási kérelem kapcsolódik, összesen 22,83 Mrd Ft támogatási igénnyel. Ezt követi a TOP_PLUSZ-3.3 85 kérelemmel és 17,90 Mrd Ft támogatási igénnyel, majd a TOP_PLUSZ-2.1 55 kérelemmel (8,60 Mrd Ft), valamint a TOP_PLUSZ-3.1 és TOP_PLUSZ-6.1 egyaránt 54-54 kérelemmel, rendre 8,76 Mrd Ft, illetve 31,47 Mrd Ft támogatási volumennel. A fennmaradó intézkedésekhez ennél kisebb számú kérelem kapcsolódik: a TOP_PLUSZ-1.3 esetében 24, a TOP_PLUSZ-3.4 esetében 9, a TOP_PLUSZ-6.2 esetében 4, míg a TOP_PLUSZ-3.2 esetében 3 kérelem szerepel.

11. ábra: Benyújtott kérelmek száma intézkedésenként (db)

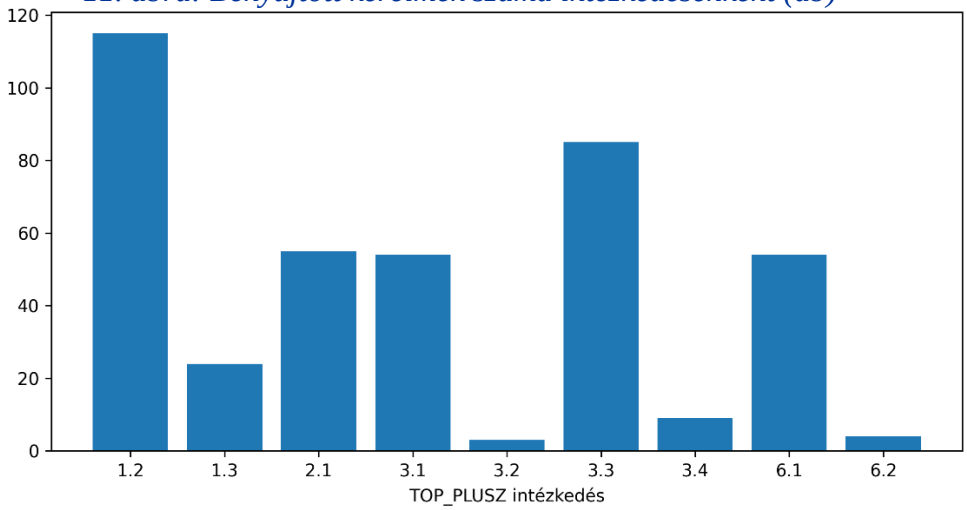

- A **támogatási igény nagysága** alapján ugyanakkor már más sorrend rajzolódik ki. A legnagyobb volumenű intézkedés a TOP_PLUSZ-6.1, ahol a benyújtott kérelmek támogatási igénye összesen 31,47 Mrd Ft. Ezt követi a TOP_PLUSZ-1.2 22,83 Mrd Ft-tal, majd a TOP_PLUSZ-3.3 17,90 Mrd Ft-tal. Jelentős még a TOP_PLUSZ-1.3 (9,27 Mrd Ft), a TOP_PLUSZ-3.1 (8,76 Mrd Ft) és a TOP_PLUSZ-2.1 (8,60 Mrd Ft) volumene is. A legkisebb összegű intézkedések közé a TOP_PLUSZ-3.2 (2,82 Mrd Ft) és a TOP_PLUSZ-3.4 (4,46 Mrd Ft) tartoznak.

12. ábra: Benyújtott támogatási igény (Ft) intézkedésenként

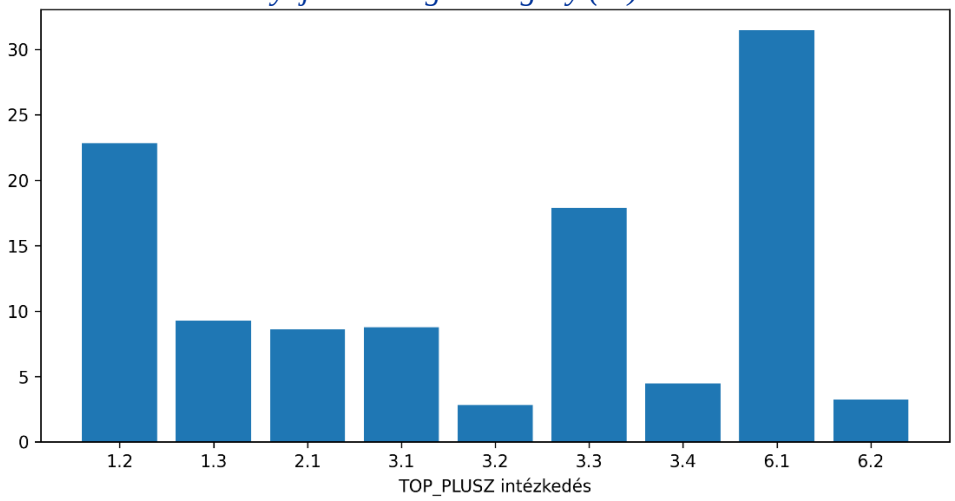

- A **támogatott kérelmek volumene** alapján szintén a TOP_PLUSZ-6.1 emelkedik ki, ahol 42 támogatott kérelemhez 24,37 Mrd Ft támogatott összeg kapcsolódik. Ezt követi a TOP_PLUSZ-1.2 16,17 Mrd Ft-tal, majd a TOP_PLUSZ-3.3 13,21 Mrd Ft-tal. A TOP_PLUSZ-1.3 esetében a teljes 9,27 Mrd Ft-os, a TOP_PLUSZ-2.1 esetében 8,30 Mrd Ft-os, a TOP_PLUSZ-3.1 esetében pedig 8,23 Mrd Ft-os volumen támogatott. A kisebb intézkedések közül a TOP_PLUSZ-3.4 teljes 4,46 Mrd Ft-os, a TOP_PLUSZ-6.2 3,25 Mrd Ft-os, a TOP_PLUSZ-3.2 pedig teljes 2,82 Mrd Ft-os támogatott állománnyal szerepel.

13. ábra: Támogatott projektek volumene (Mrd Ft) intézkedésenként

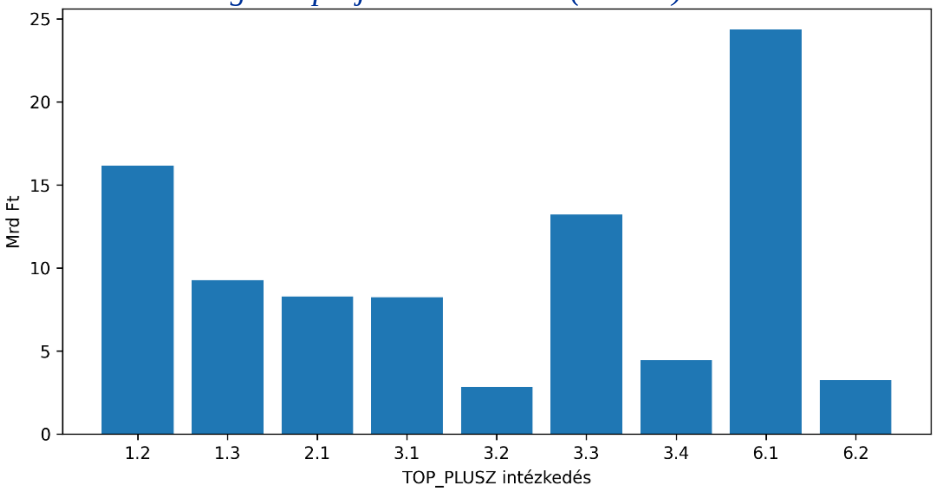

- A **támogatottsági arányokat** tekintve a legkedvezőbb képet a TOP_PLUSZ-1.3, a TOP_PLUSZ-3.2 és a TOP_PLUSZ-3.4 mutatják, ahol az összes benyújtott kérelem támogatást nyert. Kedvező arány figyelhető meg a TOP_PLUSZ-2.1 esetében is, ahol az 55 kérelemből 50 támogatott, ami 90,9%-os arányt jelent. Ezzel szemben a legalacsonyabb támogatottsági arány a TOP_PLUSZ-3.3 intézkedésben látható, ahol az 85 kérelemből 61 támogatott, ami 71,8%-os arány. Szintén alacsonyabb a támogatottsági arány a TOP_PLUSZ-6.2 (75,0%), a TOP_PLUSZ-1.2 (75,7%) és a TOP_PLUSZ-6.1 (77,8%) esetében.

14. ábra: Támogatottsági arány (%) intézkedésenként

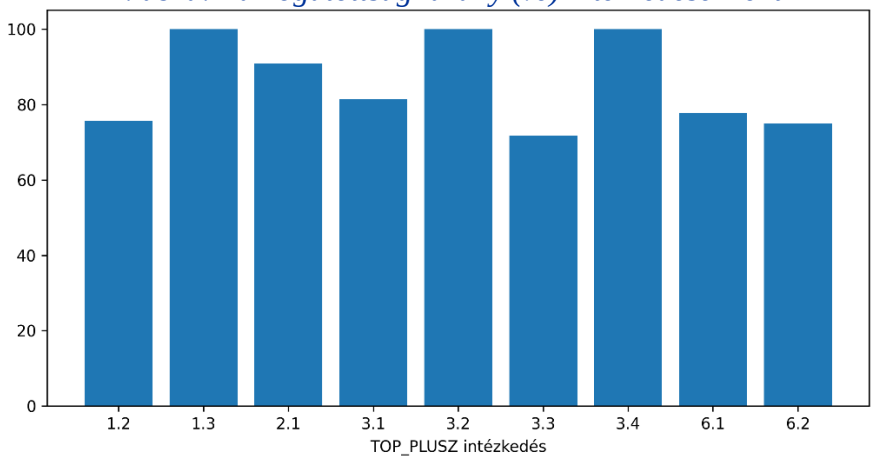

- Az **elutasított kérelmek volumene** alapján a legjelentősebb intézkedés a TOP_PLUSZ-6.1, ahol 7 elutasított kérelem összesen 5,96 Mrd Ft támogatási igényt képvisel. Ezt követi a TOP_PLUSZ-1.2 3 elutasított kérelemmel és 2,67 Mrd Ft összeggel, majd a TOP_PLUSZ-3.3 11 elutasított kérelemmel és 2,42 Mrd Ft támogatási igénnyel. A TOP_PLUSZ-6.2 esetében ugyan csak 1 elutasított kérelem szerepel, de annak volumene is jelentős, 1,72 Mrd Ft. A TOP_PLUSZ-3.1 intézkedésben az elutasított kérelmek száma magasabb (8 db), ugyanakkor ezek összértéke viszonylag alacsonyabb, 0,43 Mrd Ft. A TOP_PLUSZ-2.1 esetében 1 elutasított kérelem kapcsolódik 0,12 Mrd Ft összeghez.

15. ábra: Elutasított kérelmek volumene (Mrd Ft) intézkedésenként

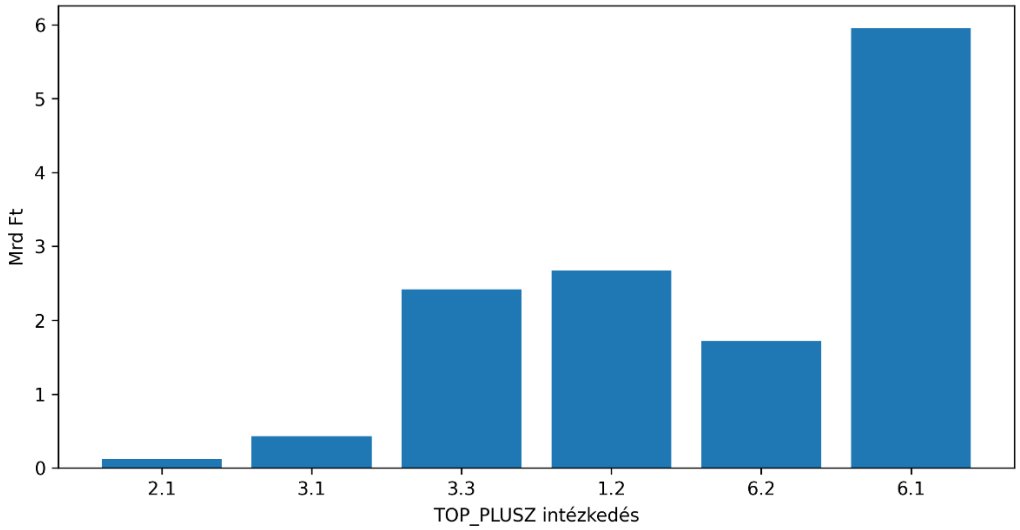

- A **megszüntetett kérelmek** csak két intézkedésben jelennek meg. A TOP_PLUSZ-3.3 esetében 1 megszüntetett kérelem szerepel 0,30 Mrd Ft értékben, míg a TOP_PLUSZ-6.1 intézkedéshez 2 megszüntetett projekt kapcsolódik, összesen 1,23 Mrd Ft összeggel. **Tartaléklistán** lévő kérelem egyik intézkedésnél sem szerepel.

16. ábra: Megszüntetett támogatások összege (Mrd Ft) intézkedésenként

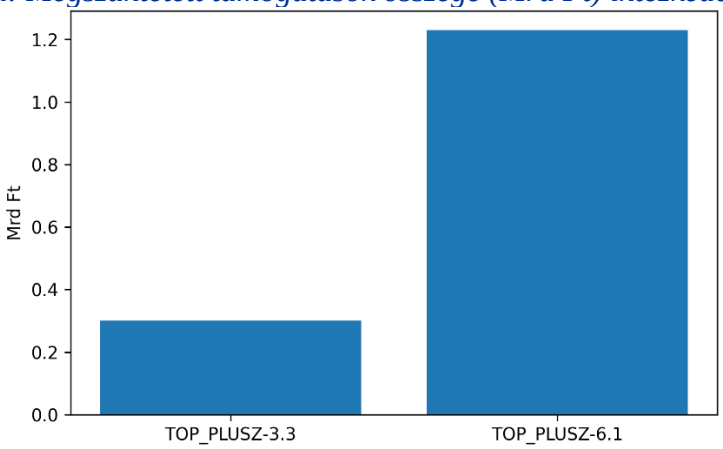

- Az **átlagos projektméret** alapján a legnagyobb léptékű intézkedés a TOP_PLUSZ-6.2, ahol egy támogatott projekt átlagos volumene megközelíti az 1,08 Mrd Ft-ot. Ezt követi a TOP_PLUSZ-3.2 0,94 Mrd Ft-os, a TOP_PLUSZ-6.1 0,58 Mrd Ft-os, valamint a

TOP_PLUSZ-3.4 0,50 Mrd Ft-os átlagos projektmérettel. Ezzel szemben a nagy darabszámú intézkedések közül a TOP_PLUSZ-1.2, a TOP_PLUSZ-2.1 és a TOP_PLUSZ-3.1 jóval kisebb, jellemzően 166–187 millió Ft közötti átlagos projektmérettel működnek.

17. ábra: Átlagos projektméret (Mrd Ft) prioritásonként

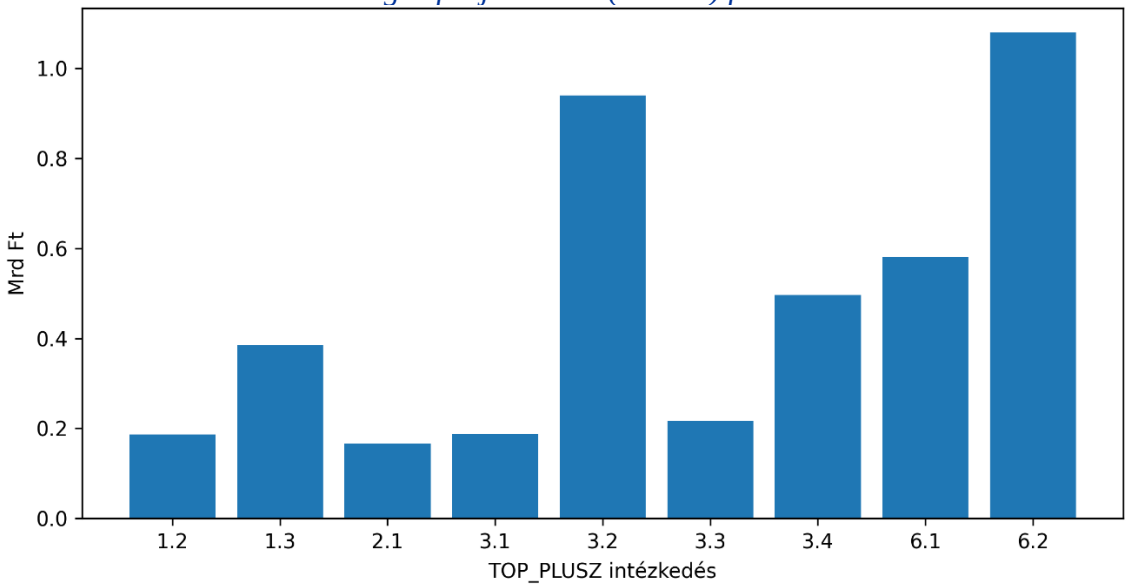

A **terv- és tényadatok összevetése** alapján jól látható, hogy az intézkedések többségében a tényleges fejlesztési igények alapvetően követik az ITP-ben meghatározott forrásallokációs logikát, ugyanakkor több esetben markáns hangsúlyeltolódások is megfigyelhetők.

- Az egyik legerősebb összefüggés, hogy azok az intézkedések, amelyek a legnagyobb tervezett forráskerettel rendelkeztek, a félidős adatok alapján a legnagyobb projektaktivitást és támogatási igényt is generálták. Ez különösen igaz a TOP_PLUSZ-6.1 („Helyi gazdaságfejlesztés”), a TOP_PLUSZ-1.2 („Településfejlesztés, települési szolgáltatások”) és a TOP_PLUSZ-3.3 („Helyi és térségi közszolgáltatások”) intézkedésekre. Ezek egyszerre jelennek meg magas projektszámmal és jelentős támogatási volumennel, ami azt jelzi, hogy a tervezés során kijelölt fejlesztési fókuszok valódi területi és önkormányzati igényekre épültek.
- Ugyanakkor a **TOP_PLUSZ-6.1** intézkedés esetében a támogatási igény már meghaladja az eredeti intézkedéskeretet, ami arra utal, hogy a gazdaságfejlesztési célú beruházások iránt a vártnál erősebb fejlesztési kereslet jelentkezett. Ezzel párhuzamosan itt jelenik meg a legnagyobb volumenű elutasított projektállomány is, ami erős forrásversenyre utal. A gazdaságfejlesztési projektek átlagos mérete is kiemelkedően magas, vagyis ebben az intézkedésben kevesebb, de nagyobb léptékű beruházások dominálnak.
- A **TOP_PLUSZ-1.2 és TOP_PLUSZ-3.3** intézkedések esetében ezzel szemben a magas projektszám inkább a széles körű önkormányzati és intézményi részvételt tükrözi. Ezekben az intézkedésekben sok kisebb volumenű projekt valósul meg párhuzamosan, ami jól illeszkedik a településfejlesztési és közszolgáltatás-fejlesztési célokhoz. Ugyanakkor különösen a TOP_PLUSZ-3.3 esetében alacsonyabb támogatottsági arány figyelhető meg, ami arra utal, hogy a fejlesztési igények meghaladták a rendelkezésre álló forrásokat.
- A **TOP_PLUSZ-2.1** („Klímabarát vármegye”) intézkedés esetében a terv és a tényadatok között kiegyensúlyozott kapcsolat figyelhető meg. A támogatási igény nem

haladta meg jelentősen a tervezett keretet, a támogatottsági arány pedig kiemelkedően magas. Ez arra utal, hogy a klímavédelmi és környezeti fejlesztések esetében a programtervezés és a tényleges projektkereslet között megfelelő összhang alakult ki.

Összességében a terv- és tényadatok közötti kapcsolat alapján az látható, hogy az ITP-ben meghatározott forrásallokációs szerkezet alapvetően helyesen azonosította a vármegye fejlesztési szükségleteit. A félidős adatok ugyanakkor arra is rámutatnak, hogy bizonyos területeken – különösen a gazdaságfejlesztés és a közszolgáltatás-fejlesztés esetében – a tényleges fejlesztési igények erősebbek a tervezettnél, míg más intézkedések (például: TOP_PLUSZ-2.1, TOP_PLUSZ-1.3, TOP_PLUSZ-3.2 és TOP_PLUSZ-3.4) esetében kiegyensúlyozottabb megvalósítási pálya rajzolódik ki.

2.1.5 Felhívásonkénti elemzés

A felhívásonkénti elemzés célja annak bemutatása, hogy a TOP_Plusz egyes felhívásaihoz kapcsolódó támogatási kérelmek száma, volumene és eredményessége hogyan alakult a vizsgált időpontig.

Bács-Kiskun vármegye Integrált Területi Programjának 6.0 verziója az alábbi forrásmegosztással tervez felhívásoknént.

7. táblázat: Bács-Kiskun vármegye tervezett forrásai intézkedésenként az ITP 6.0 szerint

Felhívás	Felhívás/Tématerület forráskerete (Ft)
1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	500 000 000
1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	90 000 000
1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2 721 759 900
1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	-
1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	160 000 000
1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	9 106 857 239
2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	8 666 947 390
2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	1 043 429 900
2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált-projektelőkészítés)	-
2.1.4 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	-
2.1.5 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált- projektelőkészítés)	-
2.1.6 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	1 000 000 000
3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3 347 000 000
3.1.2 Szociális célú várorehabilitáció (ESZA+)	585 000 000
3.1.3 Helyi humán fejlesztések	5 790 000 000
3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	3 320 000 000
3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3 352 058 977
3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	4 278 734 686
3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése4 540 445 851	6 830 000 000
3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	4 460 972 761
6.1.1 Helyi gazdaságfejelsztés	6 004 856 908
6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	7 384 049 080
6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	12 383 434 781
6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	3 133 901 840
6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	4 965 024 000

A tervekhez képest az operatív program félidejéhez érve az alábbi tényadatok állnak rendelkezésre:

- A **benyújtott kérelmek száma** alapján a legnagyobb volumenű felhívás a TOP_PLUSZ-1.2.1-21, amelyhez 83 támogatási kérelem kapcsolódik, összesen 19,66 Mrd Ft támogatási igénnyel. Ezt követi a TOP_PLUSZ-3.1.3-23 53 kérelemmel és 5,41 Mrd Ft támogatási igénnyel, majd a TOP_PLUSZ-2.1.1-21 51 kérelemmel és 7,55 Mrd Ft összeggel. Szintén jelentős darabszámú felhívás a TOP_PLUSZ-3.3.1-21 (37 kérelem), a TOP_PLUSZ-1.2.3-21 (32 kérelem) és a TOP_PLUSZ-6.1.3-21 (30 kérelem).

18. ábra: Benyújtott támogatási kérelmek száma (db) felhívásonként

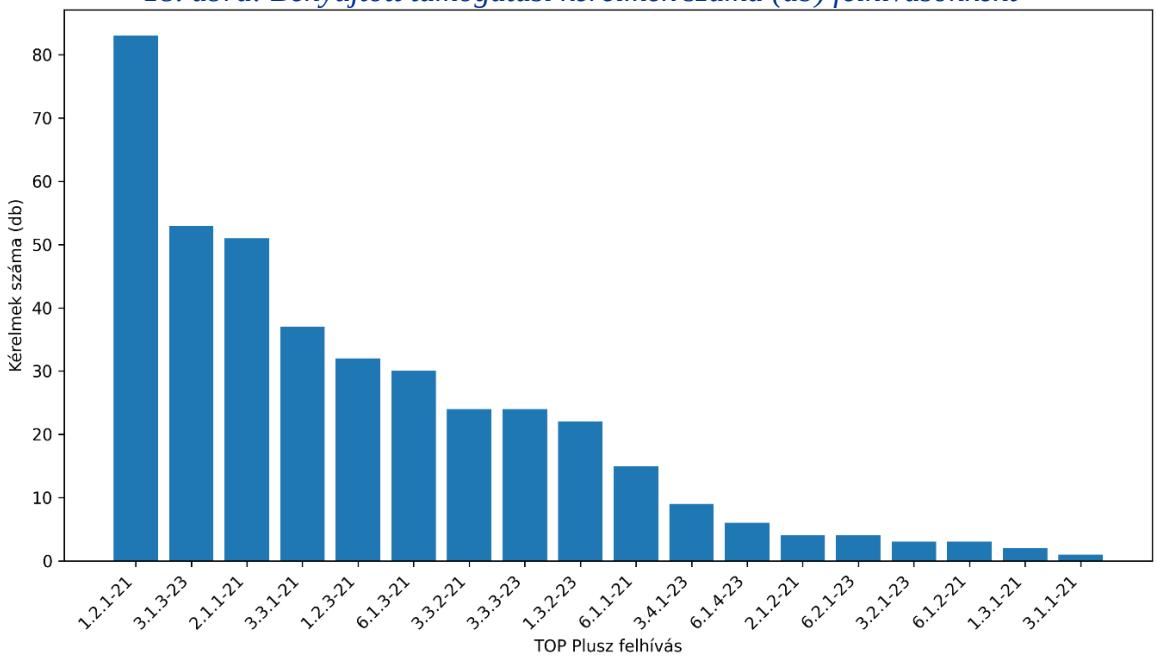

- A **támogatási igény volumene** alapján szintén a TOP_PLUSZ-1.2.1-21 emelkedik ki 19,66 Mrd Ft-tal, ezt követi a TOP_PLUSZ-6.1.3-21 15,96 Mrd Ft-tal, majd a TOP_PLUSZ-1.3.2-23 9,11 Mrd Ft-tal. Jelentős még a TOP_PLUSZ-2.1.1-21 (7,55 Mrd Ft), a TOP_PLUSZ-6.1.2-21 (7,38 Mrd Ft), a TOP_PLUSZ-3.3.1-21 (6,89 Mrd Ft) és a TOP_PLUSZ-3.3.3-23 (6,83 Mrd Ft) volumenű kérelmi állománya is. A felhívások közötti különbségek alapján jól látható, hogy egyes konstrukciókban nagyon nagy számú, másokban inkább kisebb darabszámú, de nagyobb volumenű projektek koncentrálódnak.

19. ábra: Benyújtott támogatási kérelmek volumene (Mrd Ft) fehívásonként

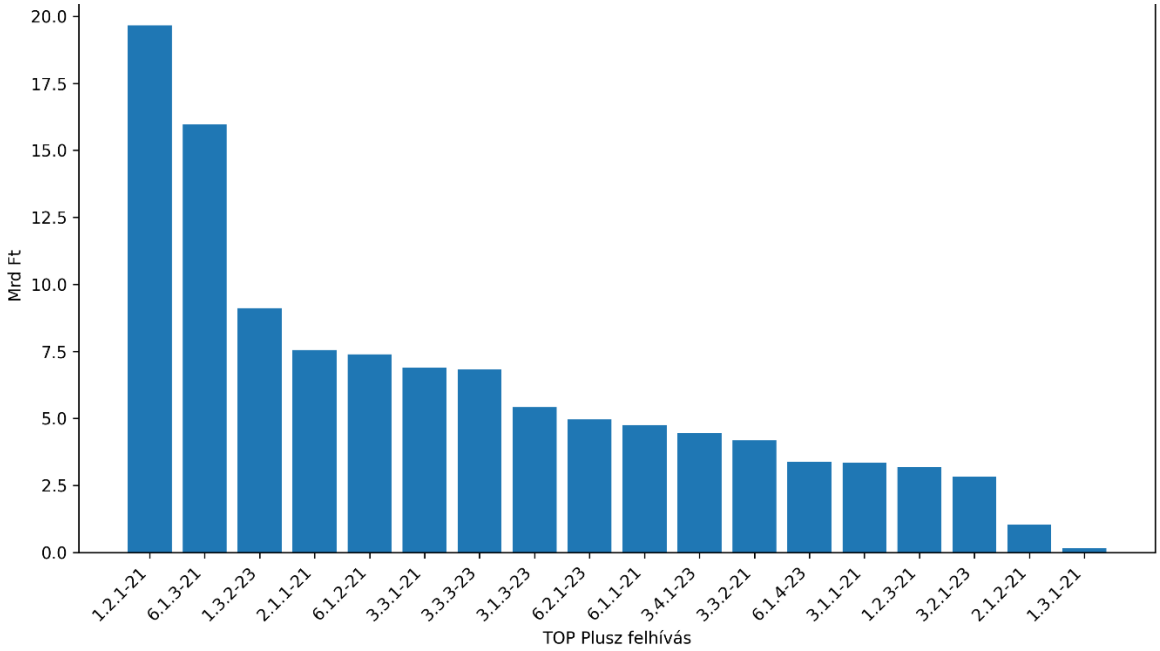

- A **támogatott kérelmek volumene** alapján a legerősebb felhívás a TOP_PLUSZ-1.2.1-21, ahol 56 támogatott kérelemhez 13,45 Mrd Ft támogatott összeg kapcsolódik. Ezt követi a TOP_PLUSZ-6.1.3-21 9,35 Mrd Ft-tal, majd a TOP_PLUSZ-1.3.2-23 9,11 Mrd Ft-tal. Szintén magas támogatott volumennel rendelkezik a TOP_PLUSZ-6.1.2-21 (7,38 Mrd Ft), a TOP_PLUSZ-2.1.1-21 (7,26 Mrd Ft) és a TOP_PLUSZ-3.3.3-23 (6,83 Mrd Ft). Ezek azok a felhívások, amelyek a ténylegesen lekötött támogatások szempontjából meghatározó súlyt képviselnek.

20. ábra: Támogatott kérelmek volumene (Mrd Ft) felhívásonként

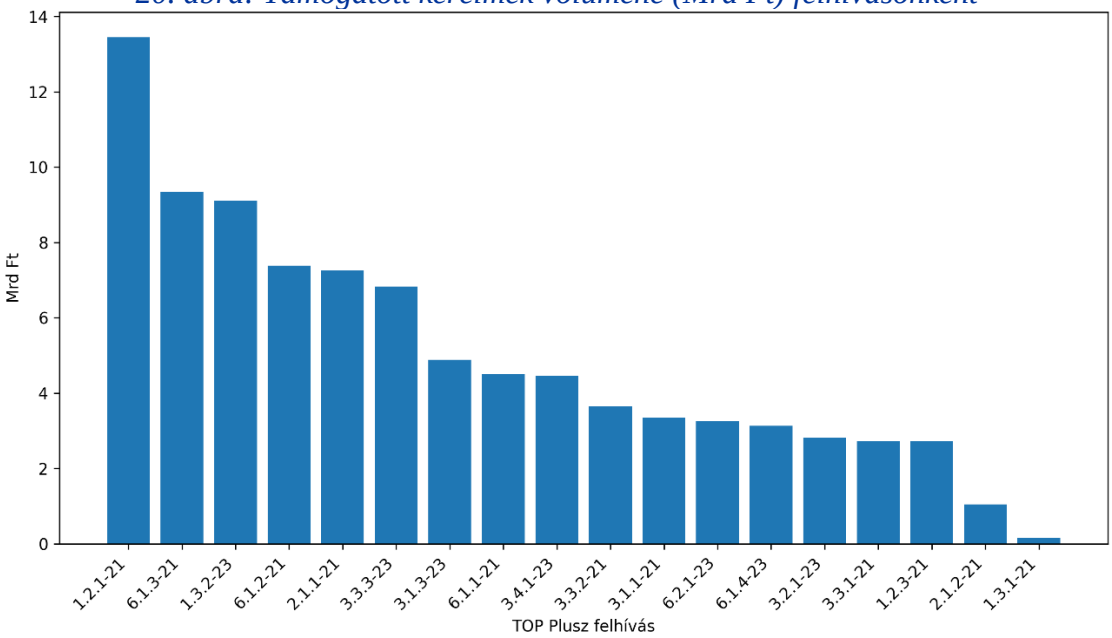

- Több felhívás esetében a teljes benyújtott állomány támogatásban részesült. Ilyen a TOP_PLUSZ-1.3.1-21, a TOP_PLUSZ-1.3.2-23, a TOP_PLUSZ-2.1.2-21, a TOP_PLUSZ-3.1.1-21, a TOP_PLUSZ-3.2.1-23, a TOP_PLUSZ-3.3.3-23 és a TOP_PLUSZ-3.4.1-23. Ezeknél a felhívásoknál elutasított vagy megszüntetett döntés nem szerepel az összesítő adatokban, ami kedvező végrehajtási képet mutat.
- Az **elutasított kérelmek száma** alapján a legkritikusabb felhívás a TOP_PLUSZ-3.3.1-21, ahol 11 elutasított kérelem szerepel, összesen 2,42 Mrd Ft támogatási igénnyel. Ezt követi a TOP_PLUSZ-3.1.3-23 8 elutasított kérelemmel, bár itt az elutasított volumen ennél jóval alacsonyabb, 0,43 Mrd Ft. A TOP_PLUSZ-6.1.3-21 esetében 6 elutasított kérelem jelent meg, ugyanakkor ezek támogatási igénye kiemelkedően magas, 5,71 Mrd Ft. Ez alapján az elutasítások száma és volumene nem minden esetben mozog együtt: van olyan felhívás, ahol sok kisebb, és olyan is, ahol kevesebb, de nagyobb volumenű kérelem került elutasításra.

21. ábra: Elutasított kérelmek száma (db) felhívásonként

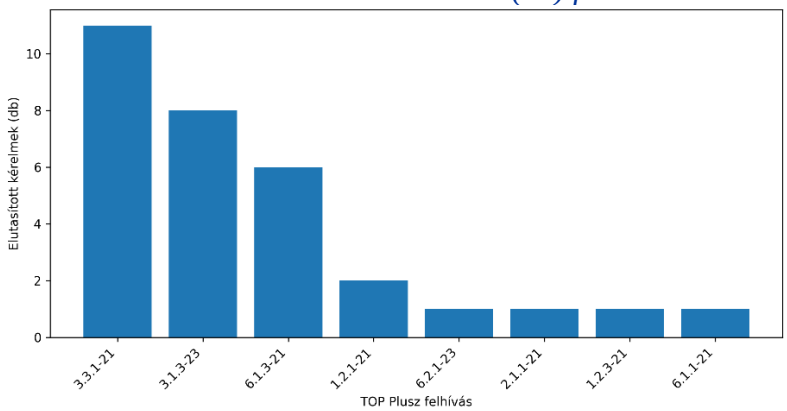

- Az **elutasított kérelmek volumene** alapján a legnagyobb veszteség a TOP_PLUSZ-6.1.3-21 felhívásnál jelentkezik, ahol az elutasított állomány 5,71 Mrd Ft. Ezt követi a TOP_PLUSZ-3.3.1-21 2,42 Mrd Ft-tal, majd a TOP_PLUSZ-1.2.1-21 2,22 Mrd Ft-tal. Jelentős még a TOP_PLUSZ-6.2.1-23 felhívás 1,72 Mrd Ft összegű elutasított állománya is, annak ellenére, hogy itt mindössze 1 kérelem került elutasításra.

22. ábra: Elutasított kérelmek volumene (Mrd Ft) felhívásonként

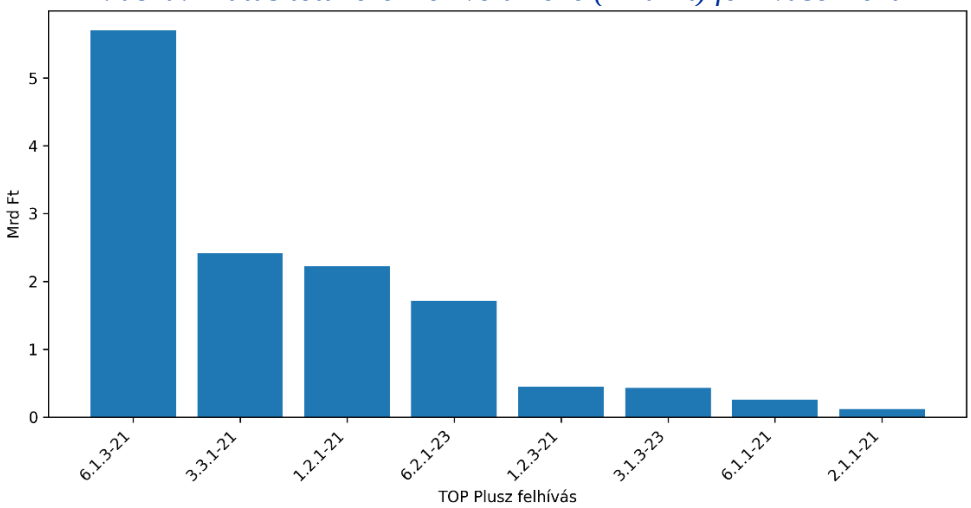

- **Megszüntetett támogatási döntés** két felhívásban jelenik meg. A TOP_PLUSZ-6.1.1-21 felhívásnál 2 megszüntetett döntés szerepel, összesen 1,23 Mrd Ft értékben, míg a TOP_PLUSZ-3.3.1-21 esetében 1 megszüntetett döntés található 0,30 Mrd Ft összeggel. A megszüntetett állomány volumene alapján tehát elsősorban a TOP_PLUSZ-6.1.1-21 tekinthető érintettnek.
- Az **átlagos projektméret** alapján a legnagyobb léptékű felhívások közé a TOP_PLUSZ-6.1.2-21 tartozik, ahol az egy támogatott projektre jutó átlagos összeg 3,69 Mrd Ft, valamint a TOP_PLUSZ-3.1.1-21, ahol ez az érték 3,35 Mrd Ft. Szintén magas az átlagos projektméret a TOP_PLUSZ-6.2.1-23 (1,08 Mrd Ft) és a TOP_PLUSZ-3.2.1-23 (0,94 Mrd Ft) felhívásoknál. Ezzel szemben a nagy darabszámú felhívások — például a TOP_PLUSZ-3.1.3-23, a TOP_PLUSZ-2.1.1-21 vagy a TOP_PLUSZ-3.3.1-21 — jóval kisebb átlagos projektmérettel működnek.

23. ábra: Átlagos projektméret felhívásonként

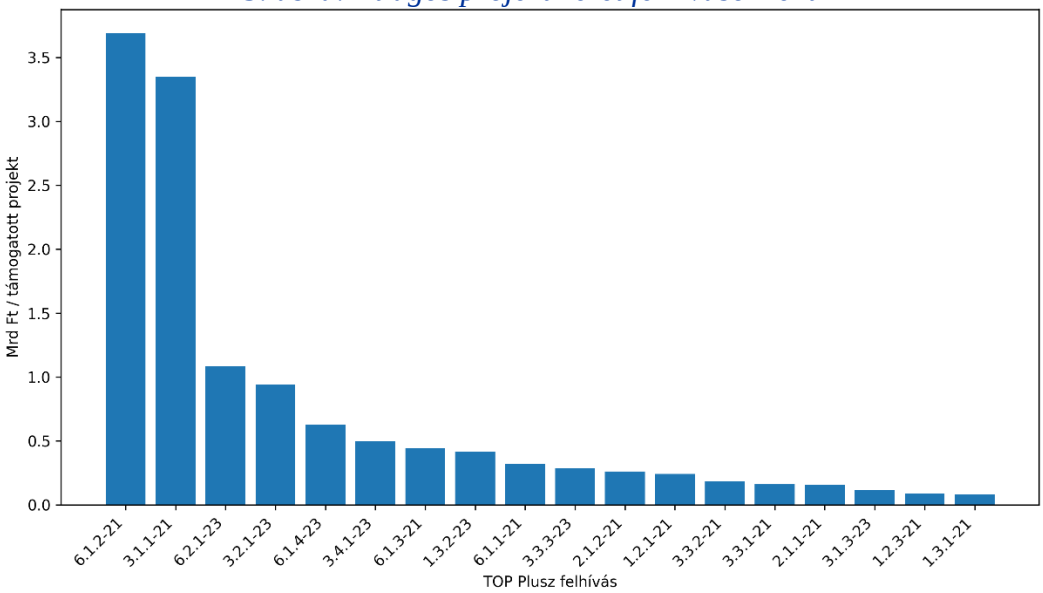

A terv- és tényadatok összevetése alapján megállapítható, hogy a felhívások szintjén is alapvetően visszaköszönnek az ITP-ben meghatározott fejlesztési prioritások és forrásallokációs súlypontok, ugyanakkor több konstrukció esetében a tényleges fejlesztési igények meghaladják az eredetileg tervezett és rendelkezésre álló kereteket.

- A **legerősebb túligénylés a TOP_PLUSZ-6.1.3-21** („Helyi és térségi turizmusfejlesztés”) felhívás esetében figyelhető meg. Az eredetileg tervezett 12,38 Mrd Ft-os kerethez képest 15,96 Mrd Ft támogatási igény érkezett, miközben a ténylegesen támogatott összeg 9,35 Mrd Ft volt. Ez azt mutatja, hogy a turizmusfejlesztési projektek iránt kiemelkedően magas fejlesztési igény jelentkezett, ugyanakkor a rendelkezésre álló források nem tették lehetővé az összes projekt támogatását. Ezt erősíti az is, hogy az elutasított kérelmek volumene itt volt a legmagasabb.
- **Hasonló tendencia** figyelhető meg a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** felhívás esetében is. A településfejlesztési konstrukcióhoz kapcsolódó támogatási igény (19,66 Mrd Ft) jelentősen meghaladta a ténylegesen támogatott összeget (13,45 Mrd Ft), ami arra utal, hogy a települési infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztések területén erőteljes projektkereslet alakult ki. A magas benyújtási szám és az elutasított projektek volumene alapján ez a felhívás a program egyik leginkább versenyző konstrukciójává vált.

- A **TOP_PLUSZ-6.1.2-21** („4 és 5 számjegyű utak fejlesztése”) esetében ugyanakkor szinte **teljes összhang** figyelhető meg a tervezett keret, a benyújtott támogatási igény és a támogatott állomány között. A 7,38 Mrd Ft-os keret gyakorlatilag teljes egészében lekötésre került, ami arra utal, hogy a konstrukció célzottan, jól körülhatárolt projektkörre épült, és a rendelkezésre álló források megfelelően illeszkedtek a tényleges fejlesztési szükségletekhez.
- A **TOP_PLUSZ-1.3.2-23** („Fenntartható városfejlesztés”) esetében szintén szoros kapcsolat látható a tervezett keret és a támogatott állomány között. A **9,11 Mrd Ft támogatási igény teljes egészében támogatásban részesült**. Kecskemét Megyei Jogú Város esetében az ITP-ben rögzített 5,75 Mrd Ft-os, Baja Megyei Jogú Város esetében pedig a 3,36 Mrd Ft-os keret teljes mértékben lekötésre került. Mindez arra utal, hogy a fenntartható városfejlesztési források tervezése és allokációja megfelelően illeszkedett a két város fejlesztési szükségleteihez, és a rendelkezésre álló források felhasználása kiegyensúlyozott módon valósult meg.
- A **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** („Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése”) konstrukció kiegyensúlyozott képet mutat. A 8,67 Mrd Ft-os tervezett kerethez 7,55 Mrd Ft támogatási igény kapcsolódott, amelyből 7,26 Mrd Ft támogatásban részesült. Ez azt jelzi, hogy **az energetikai fejlesztések esetében a tervezett források és a tényleges projektigények viszonylag jól illeszkedtek egymáshoz**.
- A humán fejlesztési konstrukciók esetében vegyes kép rajzolódik ki. A **TOP_PLUSZ-3.1.3-23** („Helyi humán fejlesztések”) felhívásnál a támogatási igény (5,41 Mrd Ft) közelíti az eredeti 5,79 Mrd Ft-os keretet, miközben a támogatott állomány is magas. Ez arra utal, hogy a konstrukció iránt jelentős, de kezelhető mértékű fejlesztési kereslet jelent meg. A **TOP_PLUSZ-3.3.1-21** („Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése”) esetében ugyanakkor már érzékelhető erősebb forrásverseny, mivel a támogatási igény meghaladta a támogatott állományt, és az elutasított projektek száma is itt volt a legmagasabb.

Összességében megállapítható, hogy a programtervezés alapvetően jól azonosította a vármegye fő fejlesztési szükségleteit, ugyanakkor több felhívás esetében – különösen a turizmusfejlesztési, településfejlesztési és gazdaságfejlesztési konstrukcióknál – a tényleges projektigények erősebbnek bizonyultak a tervezettnél. Ezzel szemben a stratégiai, célzottabb konstrukció (Kiemelt kedvezményezett) esetében a tervezett forráskeretek és a tényleges támogatási igények között közel egyensúlyi állapot alakult ki, ami kiegyensúlyozottabb végrehajtást tett lehetővé.

2.1.6 Tématerületenkénti szerinti elemzés

A tématerületenkénti elemzés a támogatási kérelmek tartalmi megoszlását és státusz szerinti alakulását mutatja be. A vizsgálat célja annak feltárása, hogy a TOP Plusz források mely fejlesztési területeken koncentrálódnak, továbbá az egyes tématerületeken belül hogyan alakul a támogatott, az elutasított, a pályázati szakaszban lévő és a szerződéskötés alatt álló kérelmek állománya. Az elemzés hozzájárul annak megítéléséhez, hogy a program végrehajtása mely területeken halad előre kiegyensúlyozottan, és hol mutatkoznak olyan eltérések, amelyek a következő időszakban külön figyelmet igényelnek.

8. táblázat: Támogatási kérelmek Bács-Kiskunban tématerületeként (2026. január 8-i állapot szerint)

Tématerület/tevékenység	Támogatási igény Mrd Ft	Támogatási igény db	Támogatott és hatályba lépett szerződés Mrd Ft	Támogatott és hatályba lépett szerződés db	Elutasított Mrd Ft	Elutasított db	Folyamatban a pályázati szakasz Mrd Ft	Folyamatban a pályázati szakasz db	Szerződéskötés alatt Mrd Ft	Szerződéskötés alatt db
4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	8,07	3	8,07	3	0	0	0	0	0	0
Települési kékinfrastruktúra fejlesztése (vízgazdálkodási beavatkozások)	6,46	14	1,37	11	4,4	1	0,69	2	0	0
Aktív turizmus fejlesztése	3,6	6	3,13	5	0,47	1	0	0	0	0
Állami fenntartású köznevelési intézmények fejlesztése	5,55	18	5,55	18	0	0	0	0	0	0
Belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése	3,38	41	2,49	26	0	0	0,31	12	0,58	3
Belterületi utak fejlesztése	8,42	43	4,72	37	0,9	1	0	0	2,8	5
Bölcsődei ellátások (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) fejlesztése	3,21	8	0,74	3	2,47	5	0	0	0	0
Közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések	13,94	61	9,17	40	0,04	1	4,23	19	0,5	1
Fenntartható közlekedésfejlesztés	6,29	27	3,5	23	0	0	2,78	4	0	0
Hulladékkezelés, kármentesítés	0,06	1	0,06	1	0	0	0	0	0	0

Tématerület/tevékenység	Támogatási igény Mrd Ft	Támogatási igény db	Támogatott és hatályba lépett szerződés Mrd Ft	Támogatott és hatályba lépett szerződés db	Elutasított Mrd Ft	Elutasított db	Folyamatban a pályázati szakasz Mrd Ft	Folyamatban a pályázati szakasz db	Szerződésköt és alatt Mrd Ft	Szerződésköt és alatt db
Egészségügyi alapellátás fejlesztése	1,49	10	0,82	8	0	0	0,67	2	0	0
Egészségügyi járóbeteg szakellátás fejlesztése	0,81	5	0,51	4	0	0	0,3	1	0	0
Élhető települések	1,36	1	1,36	1	0	0	0	0	0	0
Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	0,16	2	0,16	2	0	0	0	0	0	0
Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	4,46	19	2,15	13	2,3	6	0	0	0	0
Helyi és térségi turizmusfejlesztés	27,55	33	10,46	24	14,84	7	0,65	1	1,6	1
Helyi gazdaságfejlesztés	4,22	15	3,72	14	0,5	1	0	0	0	0
Helyi humán fejlesztések	8,51	54	7,15	38	0,85	8	0,15	1	0,35	7
Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3,35	1	3,35	1	0	0	0	0	0	0
Nem állami fenntartású köznevelési intézmények fejlesztése	0,48	4	0,48	4	0	0	0	0	0	0
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	8,6	51	7,55	49	0,24	1	0	0	0,81	1
Óvodai ellátás fejlesztése	3,88	9	1,94	6	0,01	1	1,93	2	0	0

Tématerület/tevékenység	Támogatási igény Mrd Ft	Támogatási igény db	Támogatott és hatályba lépett szerződés Mrd Ft	Támogatott és hatályba lépett szerződés db	Elutasított Mrd Ft	Elutasított db	Folyamatban a pályázati szakasz Mrd Ft	Folyamatban a pályázati szakasz db	Szerződésköt és alatt Mrd Ft	Szerződésköt és alatt db
Sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat nevelő-oktató intézmények és a pedagógiai szakszolgálati feladatokat ellátó köznevelési intézmények fejlesztése	1,83	4	1,48	3	0	0	0	0	0,35	1
Szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások fejlesztése	3,31	16	3,31	16	0	0	0	0	0	0
Szociális célú városrehabilitáció	0,13	1	0,13	1	0	0	0	0	0	0
Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	0,2	1	0,2	1	0	0	0	0	0	0

A támogatási igény nagysága alapján a legnagyobb volumenű tématerület a **helyi és térségi turizmusfejlesztés**, **27,55 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Ezt követi a **közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések** tématerülete **13,94 Mrd Ft-tal**, majd az **önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése** (**8,60 Mrd Ft**), a **helyi humán fejlesztések** (**8,51 Mrd Ft**), a **belterületi utak fejlesztése** (**8,42 Mrd Ft**) és a **4 és 5 számjegyű utak fejlesztése** (**8,07 Mrd Ft**). Jelentős forrásigény kapcsolódik továbbá a **települési kékinfrastruktúra fejlesztéséhez** (**6,46 Mrd Ft**) és a **fenntartható közlekedésfejlesztéshez** (**6,29 Mrd Ft**) is.

24. ábra: Legnagyobb volumenű tématerületek támogatási igénye

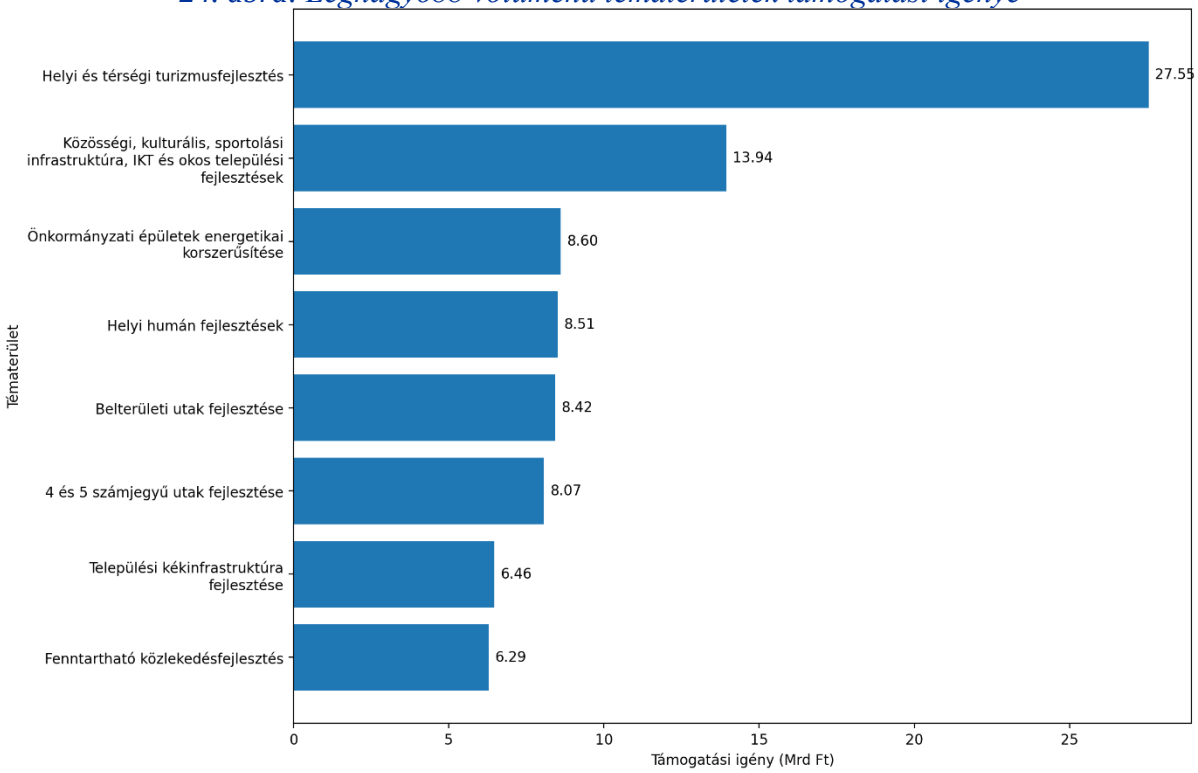

A támogatási kérelmek számát tekintve a legnagyobb súlyt a **közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések** adják **61 darab kérelemmel**, ezt követik a **helyi humán fejlesztések 54**, az **önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése 51**, a **belterületi utak fejlesztése 43**, valamint a **belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése 41** kérelemmel. Ez alapján továbbra is a települési infrastruktúra-fejlesztési és humán jellegű beavatkozások adják a program legszélesebb körű tevékenységi bázisát.

25. ábra: A legnagyobb súlyú tématerületek a támogatási kérelmek darabszáma alapján

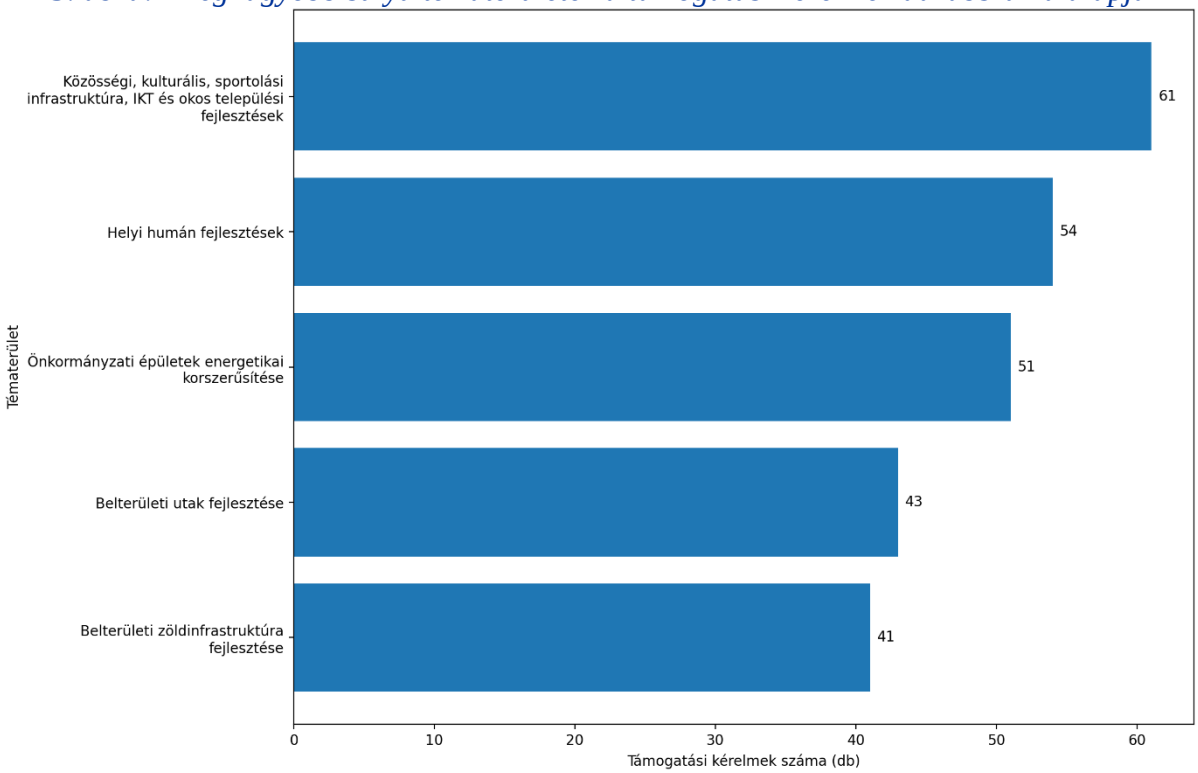

A már támogatott és hatályba lépett szerződéssel rendelkező fejlesztések volumene alapján továbbra is a **helyi és térségi turizmusfejlesztés** emelkedik ki **10,46 Mrd Ft-tal**, ezt követi a **közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések** területe **9,17 Mrd Ft-tal**, a **4 és 5 számjegyű utak fejlesztése 8,07 Mrd Ft-tal**, az **önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése 7,55 Mrd Ft-tal**, valamint a **helyi humán fejlesztések 7,15 Mrd Ft-tal**. Több tématerület esetében az összes benyújtott támogatási kérelem döntéssel rendelkezik; ilyen például a **4 és 5 számjegyű utak fejlesztése**, az **állami fenntartású köznevelési intézmények fejlesztése**, a **megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések**, valamint a **szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások fejlesztése**.

26. ábra: A legnagyobb volumenű támogatott fejlesztések

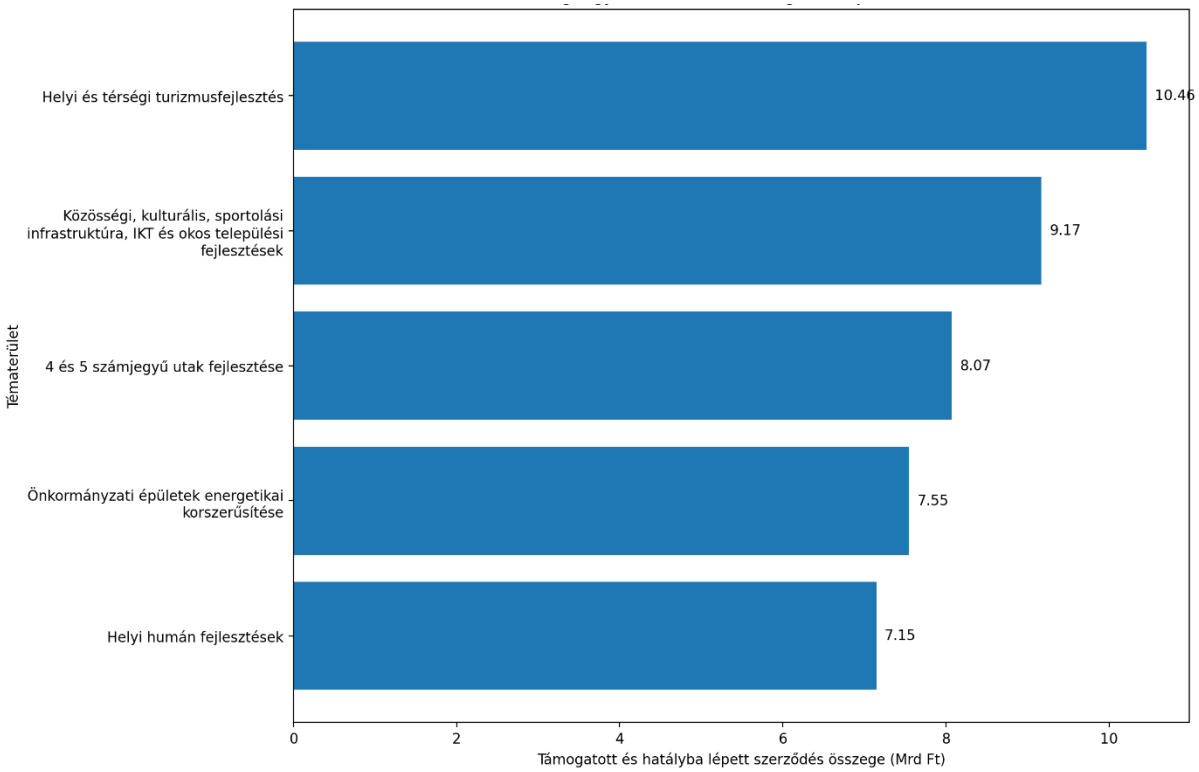

A pályázati szakaszban lévő, még el nem bírált támogatási kérelmek a **közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések** területén koncentrálódnak, ahol **4,23 Mrd Ft** forrásigény van még folyamatban. Ezt követi a **fenntartható közlekedésfejlesztés 2,78 Mrd Ft-tal**, az **óvodai ellátás fejlesztése 1,93 Mrd Ft-tal**, majd a **települési kékinfrastruktúra fejlesztése** (**0,69 Mrd Ft**), az **egészségügyi alapellátás fejlesztése** (**0,67 Mrd Ft**) és a **helyi és térségi turizmusfejlesztés** (**0,65 Mrd Ft**).

27. ábra: Még el nem bírált támogatási kérelmek volumene tématerületenként

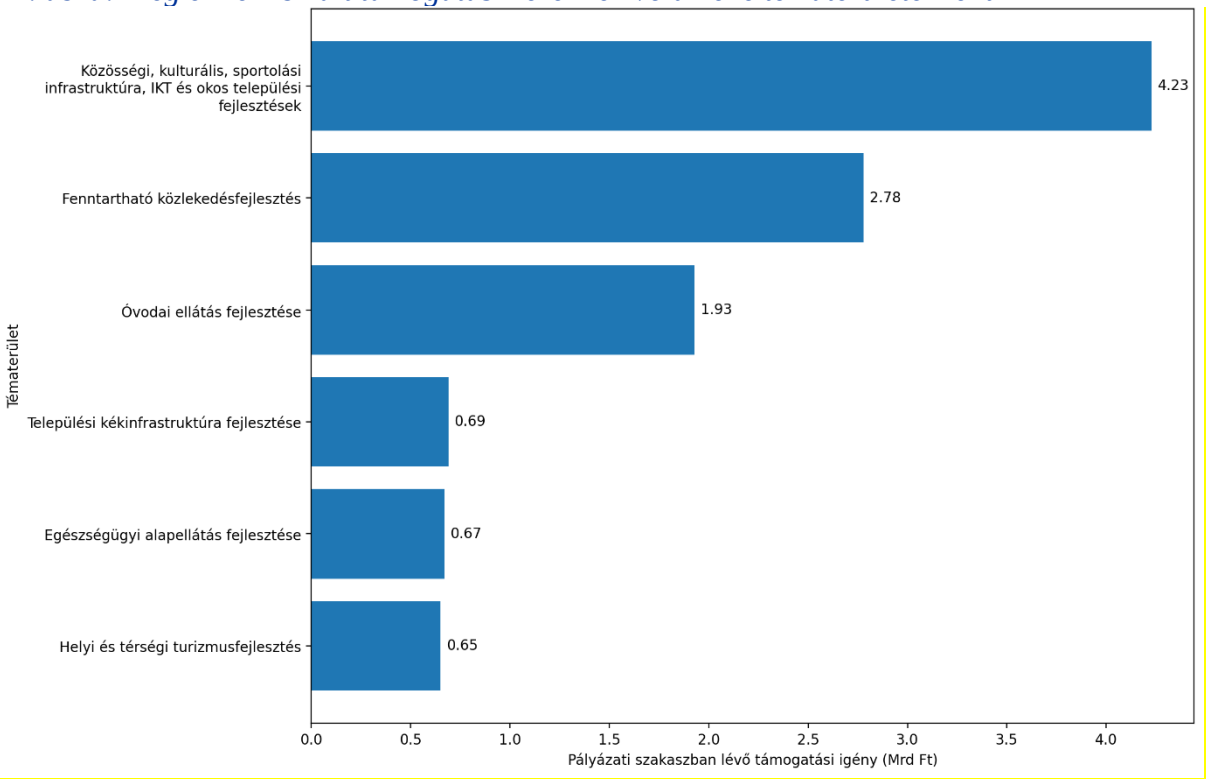

A támogatási szerződéskötés alatt álló fejlesztések volumene néhány tématerületen koncentrálódik. Ezek közül a legjelentősebb a **belterületi utak fejlesztése 2,80 Mrd Ft-tal**, ezt követi a **helyi és térségi turizmusfejlesztés 1,60 Mrd Ft-tal**, az **önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése 0,81 Mrd Ft-tal**, a **belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése 0,58 Mrd Ft-tal**, valamint a **közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések 0,50 Mrd Ft-tal**. Kisebb, de még érzékelhető szerződéskötés alatti állomány jelenik meg a **helyi humán fejlesztések**, valamint a **sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat nevelő-oktató intézmények fejlesztése** esetében is, egyaránt **0,35 Mrd Ft** értékben.

28. ábra: Szerződéskötés alatt álló támogatási kérelmek volumene tématerületenként

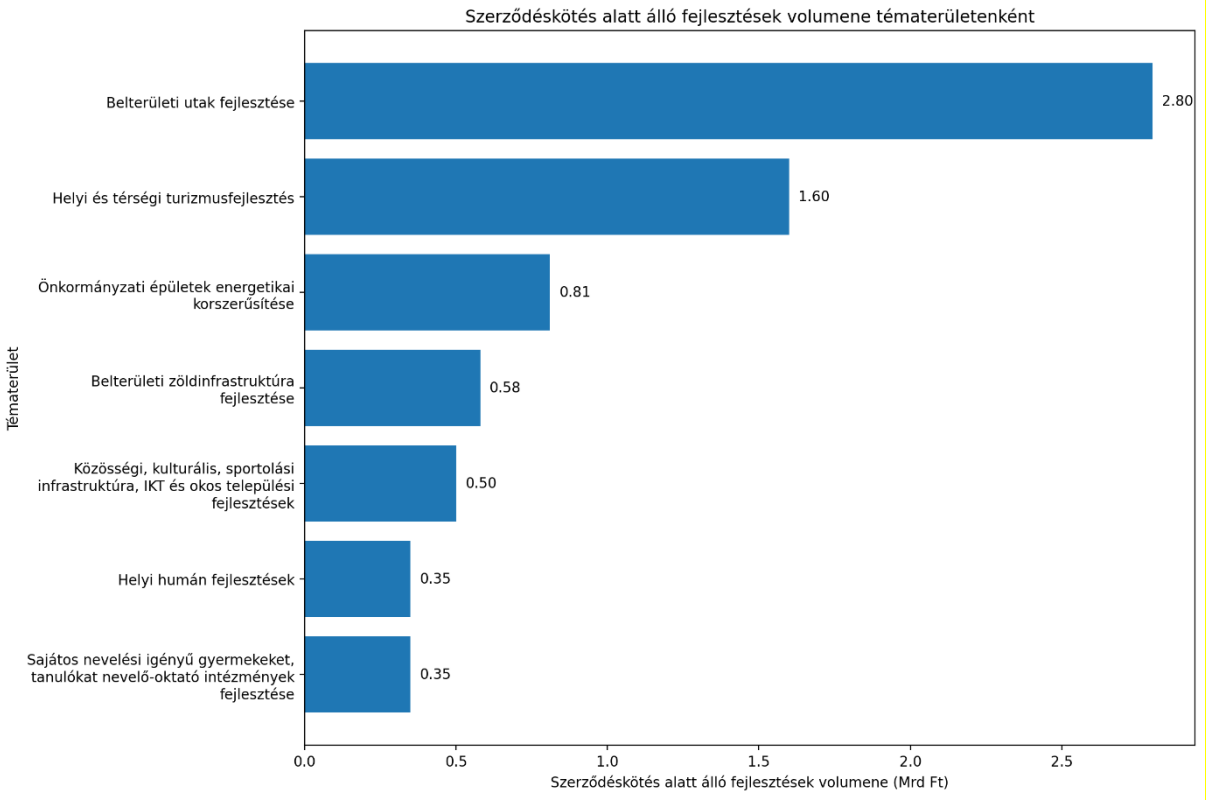

Az elutasított kérelmek alapján külön is kiemelendő, hogy a legnagyobb volumenű elutasított állomány a **helyi és térségi turizmusfejlesztésnél** jelentkezik, ahol **7 támogatási kérelem** összesen **14,84 Mrd Ft** támogatási igénnyel került elutasításra. Jelentős még a **települési kékinfrastruktúra fejlesztése** (**4,40 Mrd Ft**, **1 db**), a **bölcsődei ellátások fejlesztése** (**2,47 Mrd Ft**, **5 db**), valamint a **gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése** (**2,30 Mrd Ft**, **6 db**).

29. ábra: Legnagyobb volumenű elutasított támogatási kérelmek tématerületenként

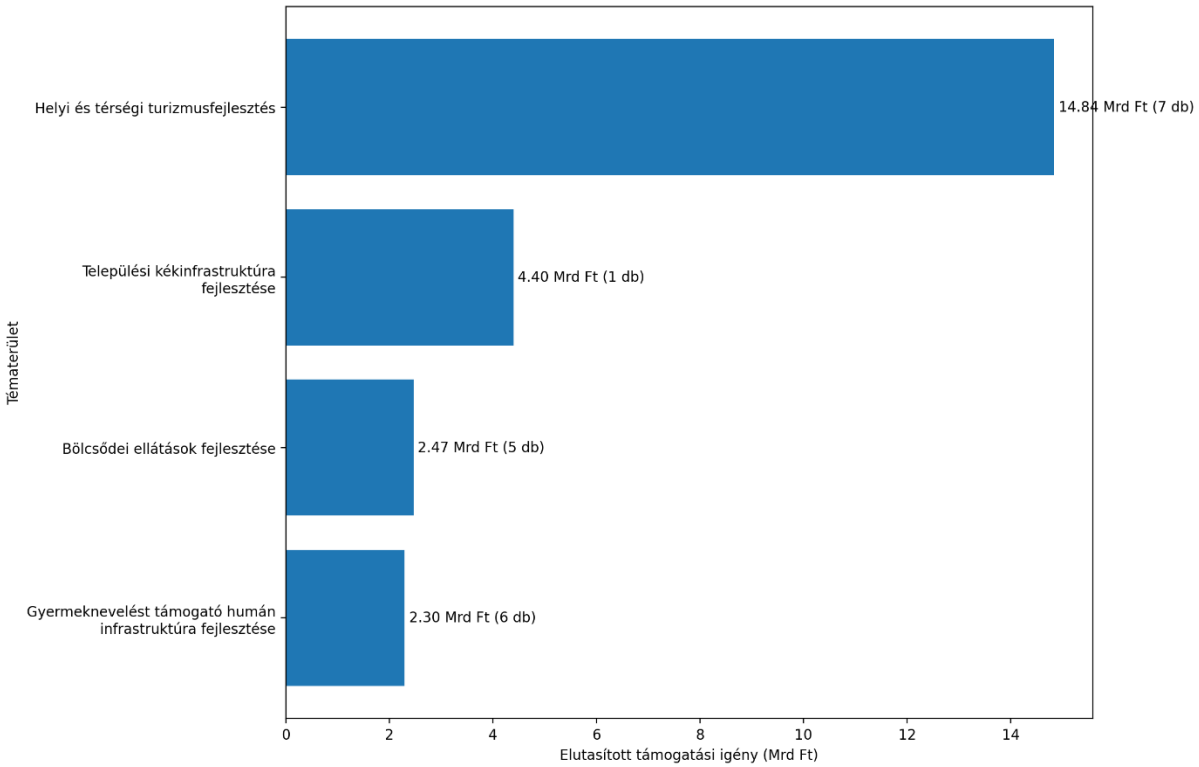

A **4 és 5 számjegyű utak fejlesztése** tématerületen 3 támogatási kérelem szerepel, összesen **8,07 Mrd Ft** támogatási igénnyel. A teljes állomány már **támogatott és hatályba lépett szerződéssel rendelkezik**, így ezen a területen nincs elutasított, folyamatban lévő vagy szerződéskötés alatt álló tétel.

A **Települési kékinfrastruktúra fejlesztése (vízgazdálkodási beavatkozások)** tématerületen 14 támogatási kérelemhez összesen **6,46 Mrd Ft** támogatási igény kapcsolódik. Ezek közül **11 támogatási kérelem** részesült támogatásban, **1,37 Mrd Ft** összegben, **1 támogatási kérelem** pedig **4,40 Mrd Ft** támogatási igénnyel elutasításra került. További **2 támogatási kérelem** a vizsgált időpontban még pályázati szakaszban volt, összesen **0,69 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Az elutasított támogatási kérelem Baja Megyei Jogú Város Önkormányzatához kapcsolódott; az elutasítás oka az volt, hogy a település megyei jogú városi státuszára tekintettel más forrás igénybevételére vált jogosulttá.

Az **Aktív turizmus fejlesztése** tématerületre 6 támogatási kérelem került benyújtásra **3,60 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Ezek közül **5** támogatott **3,13 Mrd Ft** értékben, míg **1 kérelem** elutasításra került **0,47 Mrd Ft** összeggel. A tématerület teljesen lezárt.

Az **Állami fenntartású köznevelési intézmények fejlesztése** esetében mind a **18 támogatási kérelem** támogatott és hatályba lépett szerződéssel rendelkezik, összesen **5,55 Mrd Ft** értékben. Ezen a soron nincs függő vagy elutasított állomány.

A **Belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése** soron 41 támogatási kérelem és **3,38 Mrd Ft** támogatási igény jelenik meg. Ebből **26 kérelem** már támogatott **2,49 Mrd Ft** összeggel, **12** még pályázati szakaszban van **0,31 Mrd Ft** értékben, további **3** pedig **szerződéskötés alatt áll 0,58 Mrd Ft** összeggel. Elutasított támogatási kérelem ezen a tématerületen nem szerepel.

A **Belterületi utak fejlesztése** tématerületen 43 támogatási kérelemhez **8,42 Mrd Ft** támogatási igény kapcsolódik. Ebből **37 kérelem** már támogatott **4,72 Mrd Ft** értékben, **1** elutasításra került **0,90 Mrd Ft** összeggel, valamint **5** szerződéskötés alatt áll **2,80 Mrd Ft** értékben. Ez a tématerület előrehaladott, ugyanakkor a még le nem zárt állomány itt is számottevő.

A **Bölcsődei ellátások (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) fejlesztése** esetében 8 támogatási kérelem szerepel **3,21 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Ebből mindössze **3 támogatási kérelem** támogatott **0,74 Mrd Ft** értékben, míg **5 elutasításra került**, összesen **2,47 Mrd Ft** összeggel. A tématerület sajátossága, hogy itt folyamatban lévő vagy szerződéskötés alatt álló állomány nem látható, ugyanakkor a nem támogatott rész jelentős.

A **Közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések** a legnagyobb darabszámú támogatási kérelmek egyike: **61 kérelem** szerepel itt, összesen **13,94 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Ebből **40** támogatott **9,17 Mrd Ft** értékben, **1** elutasított **0,04 Mrd Ft** összeggel, **19** még pályázati szakaszban van **4,23 Mrd Ft** értékben, továbbá **1** szerződéskötés alatt áll **0,50 Mrd Ft** összeggel. A tématerület tehát nagy volumenű, és még jelentős folyamatban lévő állománnyal rendelkezik.

A **Fenntartható közlekedésfejlesztés** területén 27 támogatási kérelemhez **6,29 Mrd Ft** támogatási igény tartozik. Ebből **23 kérelem** már támogatott **3,50 Mrd Ft** összeggel, míg **4 tevékenység** még pályázati szakaszban van **2,78 Mrd Ft** értékben. Elutasítás és szerződéskötés alatt álló projekt ezen a soron nem szerepel.

Az **Hulladékkezelés, kármentesítés** tématerületen **1 támogatási kérelem** szerepel **0,06 Mrd Ft** összeggel, amely támogatott és hatályba lépett támogatási szerződéssel rendelkezik.
Az **Egészségügyi alapellátás fejlesztése** esetében 10 támogatási kérelem érkezett be **1,49 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Ebből **8 kérelem** támogatott **0,82 Mrd Ft** értékben, míg **2** pályázati szakaszban van **0,67 Mrd Ft** összeggel. A tématerület többségében lezárt támogatói döntéssel.

Az **Egészségügyi járóbeteg szakellátás fejlesztése** esetében 5 támogatási kérelemhez **0,81 Mrd Ft** támogatási igény kapcsolódik. Ebből **4 kérelem** támogatott **0,51 Mrd Ft** értékben, **1** pedig még folyamatban van **0,30 Mrd Ft** összeggel.

A **Fenntartható városfejlesztési stratégiák** elkészítésére mindkét megyei jogú város benyújtotta **támogatási kérelemét** összesen **0,16 Mrd Ft** értékben, és mindkettő támogatott, támogatási szerződéssel rendelkezik.

A **Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése** területén 19 támogatási kérelem kapcsolódik **4,46 Mrd Ft** támogatási igényhez. Ebből **13 kérelem** támogatott **2,15 Mrd Ft** értékben, míg **6 darab elutasításra került 2,30 Mrd Ft** összeggel. Folyamatban lévő

vagy szerződéskötés alatt álló állomány itt nem szerepel, tehát alapvetően támogatott és elutasított projektekre tagolódik.

A **Helyi és térségi turizmusfejlesztés** a legnagyobb volumenű tématerület: **33 támogatási kérelem** kapcsolódik hozzá, összesen **27,55 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Ebből **24 kérelem** támogatott **10,46 Mrd Ft** értékben, ugyanakkor **7 elutasításra került 14,84 Mrd Ft-tal**, továbbá **1 kérelem** pályázati szakaszban van **0,65 Mrd Ft** értékben, és további **1** szerződéskötés alatt áll **1,60 Mrd Ft** összeggel. Ezen a tématerületen a legnagyobb az elutasított projektek száma és összege. Ennek egyik oka, hogy a felhívás kedvezményezetti köre lényegesen szélesebb volt más konstrukciókhoz képest, így az önkormányzatok mellett például civil szervezetek is nagy számban nyújtottak be támogatási kérelmeket. A magas pályázói aktivitás jelentős forrásversenyt eredményezett, miközben a rendelkezésre álló keret nem tette lehetővé valamennyi fejlesztési igény támogatását. A konstrukció sajátosságaiból adódóan a projektötletek előzetes területi koordinációja és összehangolása korlátozottabban valósult meg, mint a szűkebb kedvezményezetti körrel működő felhívások esetében. Ennek következtében több, egymással párhuzamos vagy hasonló célú fejlesztési elképzelés jelent meg, ami hozzájárult a magas elutasítási arányhoz és az elutasított támogatási igény jelentős volumenéhez.

A **Helyi gazdaságfejlesztés** esetében 15 támogatási kérelem szerepel **4,22 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Ebből **14 kérelem** támogatott **3,72 Mrd Ft** értékben, míg **1 darab** elutasított **0,50 Mrd Ft** összeggel. Folyamatban lévő vagy szerződéskötés alatt álló kérelem ezen a támaterületen nincs.

A **Helyi humán fejlesztések** szintén jelentős darabszámú terület: **54 támogatási kérelem** és **8,51 Mrd Ft** támogatási igény kapcsolódik ide. Ebből **38 támogatási kérelem** támogatott **7,15 Mrd Ft** értékben, **8 darab** elutasított **0,85 Mrd Ft** összeggel, **1** pedig pályázati szakaszban van **0,15 Mrd Ft** értékben, továbbá **7 kérelem** szerződéskötés alatt áll **0,35 Mrd Ft** összeggel.

A **Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések** tématerületen **1 támogatási kérelem** szerepel **3,35 Mrd Ft** támogatási igénnyel, és ez teljes egészében támogatott. Az alacsony projektszám nem a fejlesztési igény hiányából adódik, hanem a konstrukció sajátosságából, mivel a felhívás keretében kizárólag a kijelölt kiemelt kedvezményezett nyújthatott be támogatási kérelmet. Ennek megfelelően ezen a tématerületen nem alakult ki pályázói verseny, a támogatási igény és a rendelkezésre álló forráskeret teljes összhangban állt egymással.

A **Nem állami fenntartású köznevelési intézmények fejlesztése** esetében **4 támogatási kérelem** szerepel **0,48 Mrd Ft** értékben, és valamennyi támogatott, hatályba lépett szerződéssel rendelkezik.

Az **Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése** területén **51 támogatási kérelem** és **8,60 Mrd Ft** támogatási igény szerepel. Ebből **49 kérelem** támogatott **7,55 Mrd Ft** értékben, **1 t** elutasított **0,24 Mrd Ft** összeggel, és **1** szerződéskötés alatt áll **0,81 Mrd Ft** értékben.

Az **Óvodai ellátás fejlesztése** esetében **9 támogatási kérelem** és **3,88 Mrd Ft** támogatási igény jelenik meg. Ebből **6 kérelem** támogatott **1,94 Mrd Ft** értékben, **1 darab** elutasított **0,01 Mrd Ft** összeggel, míg **2** pályázati szakaszban van **1,93 Mrd Ft** értékben. A tématerület sajátossága, hogy a még folyamatban lévő volumen közel azonos a már támogatott összeggel.

A **Sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat nevelő-oktató intézmények és a pedagógiai szakszolgálati feladatokat ellátó köznevelési intézmények** fejlesztésére **4 támogatási kérelem** érkezett be **1,83 Mrd Ft** értékben. Ebből **3 kérelem** támogatott **1,48 Mrd Ft** összeggel, míg **1** szerződéskötés alatt áll **0,35 Mrd Ft** értékben.

A **Szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások fejlesztése** tématerületen **16 támogatási kérelem** található **3,31 Mrd Ft** támogatási igénnyel, és a teljes állomány már támogatott, hatályba lépett szerződéssel lefedett.

A **Szociális célú városrehabilitáció** esetében **1 támogatási kérelem** került benyújtásra **0,13 Mrd Ft** értékben, amely teljes támogatott és szerződéssel rendelkezik.

A **Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)** soron szintén **1 támogatási kérelem** található, **0,20 Mrd Ft** támogatási igénnyel, valamint ez is támogatott és szerződéssel rendelkezik.

Módszertani szempontból fontos megjegyezni, hogy ez a kimutatás tevékenységszintű összesítés, ezért egy projekt több tématerületen vagy tevékenységsoron is megjelenhet. Emiatt a darabszámok nem azonosak az egyedi projektek számával.

Bács-Kiskun vármegye fejlesztési célkitűzéseinek megvalósulása

Gazdaságfejlesztés

A TOP Plusz források jelentős része gazdaságfejlesztési célokat szolgál, különösen a TOP_PLUSZ-6.1 konstrukciókon keresztül. A támogatott projektállomány alapján megállapítható, hogy a helyi gazdaság erősítése, az ipari infrastruktúra fejlesztése, valamint a foglalkoztatási együttműködések támogatása megfelelő hangsúlyt kapott. Ugyanakkor a magas elutasított projektállomány arra utal, hogy a gazdaságfejlesztési igények meghaladják a rendelkezésre álló forrásokat. Különösen indokolt lehet a TOP_Plusz keretein túlmutatva a KKV-k versenyképességét, a helyi gazdasági hálózatokat, az innovációt és a munkaerőpiaci alkalmazkodást támogató beavatkozások további erősítése.

Klímaadaptáció és környezeti fenntarthatóság

A TOP_PLUSZ-2.1 intézkedés projektállománya jól illeszkedik a vármegye klímaadaptációs céljaihoz, különösen az energiahatékonyság, a megújuló energiahasználat és a környezeti infrastruktúra fejlesztése területén. Ugyanakkor a Homokhátság vízhiányos területeinek alkalmazkodása, a vízvisszatartás, a tájrehabilitáció és a természetalapú megoldások továbbra is jelentős fejlesztési szükségletként jelennek meg. Emellett a települési klímaadaptációs beavatkozások – így különösen a hőhullámok hatásait mérséklő zöldinfrastruktúra-fejlesztések, az árnyékolási és csapadékvíz-gazdálkodási megoldások, a belterületi vízvisszatartás, valamint

a klímatudatos településtervezési eszközök alkalmazása – a jövőben várhatóan egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a vármegye fejlesztéspolitikájában.

Településfejlesztés és közszolgáltatások

A TOP_PLUSZ-1.2 és TOP_PLUSZ-3.3 konstrukciók jelentős mértékben hozzájárulnak a települési infrastruktúra, az önkormányzati szolgáltatások és a közösségi terek fejlesztéséhez. A támogatott projektek magas száma azt mutatja, hogy ezen a területen sikerült széles körben elérni a településeket. Ugyanakkor a közszolgáltatások hosszú távú fenntarthatósága, a humán erőforrás-hiány és az intézményi működtetés kérdései továbbra is kihívást jelentenek. Emellett a településeken továbbra is jelentős, részben kielégítetlen beruházási igény mutatkozik. Különösen a helyi közszolgáltatások fejlesztése, a közösségi infrastruktúra korszerűsítése, az önkormányzati épületállomány megújítása, a közterületek fejlesztése, valamint a települési alkalmazkodóképességet erősítő beruházások területén maradt fenn további fejlesztési szükséglet.

Társadalmi felzárkózás és humán fejlesztések

A foglalkoztatási programok, közösségfejlesztési és szociális beavatkozások fontos szerepet töltenek be a vármegye társadalmi kohéziójának erősítésében. Ugyanakkor a népesség elöregedése, a fiatalok elvándorlása, a tartós munkanélküliség kockázata, a digitális kompetenciahiány, valamint az energiaszegénység és lakhatási problémák továbbra is olyan területek, ahol a jelenlegi fejlesztések önmagukban várhatóan nem lesznek elegendők. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a népességmegtartás nem kizárólag gazdasági vagy infrastrukturális kérdés, hanem szorosan összefügg a helyi közösségek erejével, az együttműködési kultúrával és a helyi identitással is. Ennek megfelelően a közösségfejlesztési, identitáserősítő és helyi részvételt ösztönző programok a jövőben is kiemelt jelentőségűek lehetnek, különösen a kisebb települések és a társadalmi szempontból sérülékeny térségek népességmegtartó képességének erősítése érdekében.

Turizmus és térségmarketing

A támogatott projektállomány jelentős turisztikai fejlesztéseket tartalmaz, ugyanakkor a magas elutasított projektállomány azt mutatja, hogy a térségben jelentős további fejlesztési potenciál és igény mutatkozik. A jövőben nemcsak az infrastruktúra fejlesztése, hanem a turisztikai menedzsment, a desztinációs együttműködések, a térségmarketing és a hálózatos turisztikai termékfejlesztés erősítése is indokolt lehet.

Elmondható, hogy a TOP Plusz források jelentős mértékben hozzájárulnak a vármegye stratégiai céljainak megvalósításához, különösen a gazdaságfejlesztés, a településfejlesztés, a klímaadaptáció és a közszolgáltatás-fejlesztés területén. Ugyanakkor több olyan hosszú távú kihívás is azonosítható – különösen a népességfogyás, az elöregedés, a lakhatás, az energiaszegénység, a Homokhátság vízproblémái, a gazdaság szerkezeti sérülékenysége és a turisztikai együttműködések hiánya –, amelyek kezelése a jelenlegi projektállomány alapján csak részben biztosított, ezért a következő programozási időszak tervezése során kiemelt figyelmet érdemelnek.

30. ábra: Tématerületek projekt státusz szerinti megoszlása

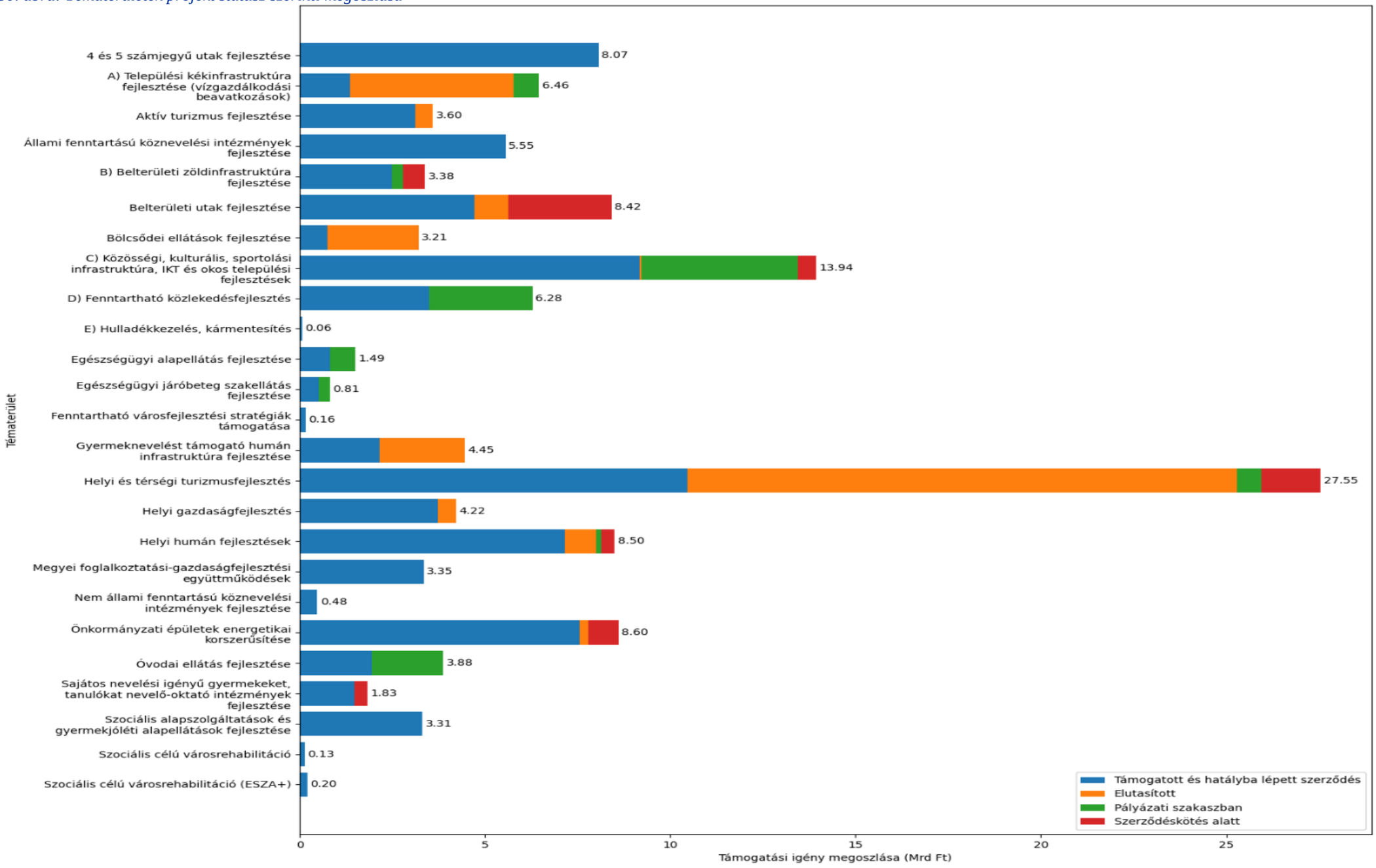

2.1.7 Forráskihelyezés és felhasználás átlagos időigénye

Ebben a pontban azt vizsgáljuk, hogy **a támogatási kérelem benyújtása és a támogatói döntés meghozatala között mennyi idő telt el.** A program előrehaladásának értékelésekor fontos figyelembe venni, hogy több projekt és felhívás esetében újraértékelési eljárás lefolytatására volt szükség. Az újraértékelés következtében a támogatási döntési folyamatok átfutási ideje jelentősen meghosszabbodott, ami közvetlenül befolyásolta a szerződéskötések, a projektindítások és ezáltal a program végrehajtásának ütemét. A vizsgált 403 támogatási kérelem közül 303 esetében áll rendelkezésre értékelhető adat (rendelkezik a hatályba lépett szerződéssel), vagyis a kérelmek 75,2%-ánál mérhető ez az időtartam.

A rendelkezésre álló 303 projekt alapján a támogatási kérelem benyújtása és a támogatói döntés között eltelt idő **átlagosan 280,9 nap**, a **medián érték 264,8 nap** volt. Ez azt jelenti, hogy a támogatói döntések jellemzően 8,5–9 hónap alatt születtek meg. Az átlag és a medián közötti eltérés ugyanakkor arra utal, hogy az adatok eloszlása nem egyenletes: néhány kifejezetten hosszú átfutási idejű projekt felfelé húzza az átlagos értéket. Ezt támasztja alá az is, hogy a legrövidebb átfutási idő 48,8 nap, míg a leghosszabb 1268,9 nap volt, vagyis az egyes projektek között rendkívül jelentős különbségek mutatkoznak. A **szórás 195,2 nap, ami magasnak tekinthető**, és jól jelzi az eljárások időigényének erős heterogenitását.

A negyedelőszámok alapján a projektek alsó 25%-a legfeljebb 145,5 nap alatt jutott el a támogatói döntésig, míg a felső 25% esetében ez az időtartam már 343,7 napot meghaladott. **A projektek fele tehát nagyjából 145 és 344 nap közötti időtartamban kapott döntést.**

Az **időtartamok sávos megoszlása** alapján a 303 projektből 56 projekt esetében (18,5%) 90 napnál rövidebb volt az átfutási idő, további 37 projekt (12,2%) 91 és 180 nap közé esett. 68 projekt (22,4%) esetében 181–270 nap, míg 70 projekt (23,1%) esetében 271–365 nap között alakult a döntési idő. Ez azt jelenti, hogy **a projektek 76,2%-a egy éven belül támogatói döntéshez jutott.** Ugyanakkor 47 projekt (15,5%) esetében 366–500 nap, további 25 projektnél (8,3%) pedig 500 napot meghaladó időtartam volt megfigyelhető. 72 projekt, azaz a **vizsgált állomány csaknem negyede (23,8%) esetében az átfutási idő meghaladta az egy évet.**

9. táblázat: Átfutási idők sávos megoszlása

Átfutási idő	Projektek száma (db)
0–90 nap	56
91–180 nap	37
181–270 nap	68
271–365 nap	70
366–500 nap	47
500 nap felett	25

A benyújtás évét vizsgálva jól látszik, hogy **az átfutási idők az egyes pályázati időszakokban eltérően alakultak.** A **2022-ben** benyújtott és már hatályba lépett szerződéssel rendelkező projektek esetében az átlagos átfutási idő 238,1 nap, a medián 224,5 nap volt. A **2023-ban** benyújtott projektek átfutása ennél jóval hosszabb, átlagosan 378,7 nap, medián szerint 341,2 nap. A **2024-es** benyújtások esetében az átlag 349,4 nap, a medián pedig 371,2 nap, ami szintén hosszú döntési időt jelez. Ezzel szemben a **2025-ben** benyújtott projektek esetében az átfutási idő már lényegesen rövidebb: az átlag 119,7 nap, a medián 98,5 nap. **A döntési időtartamok nemcsak projekt-, hanem időszakfüggően is jelentősen eltértek**, és a legutóbbi benyújtási körökben a folyamat gyorsulása figyelhető meg.

31. ábra: Átlagos átfutási idő benyújtási év szerint

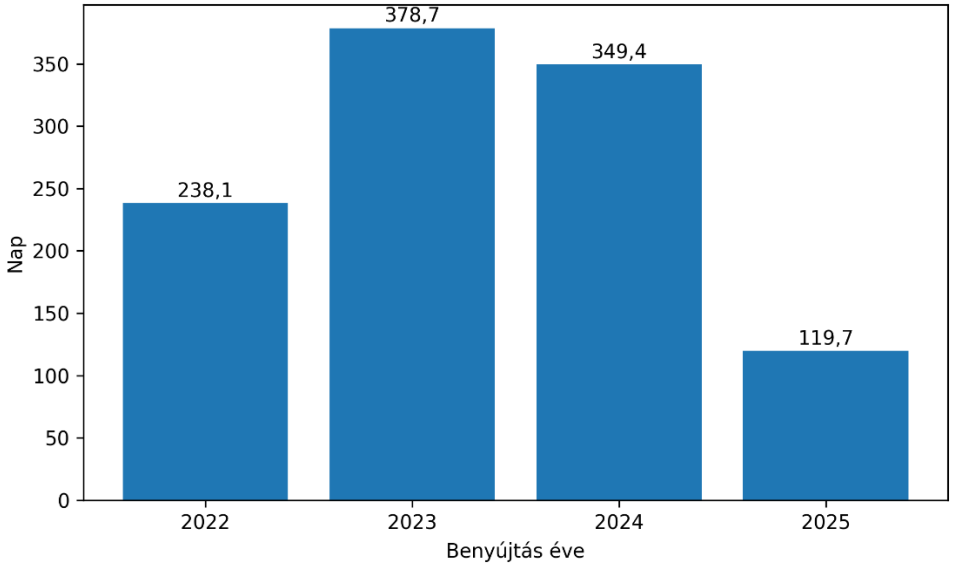

A **prioritások szerinti bontás** alapján szintén jelentős különbségek láthatók. A **TOP_PLUSZ-3 prioritásban** a leghosszabb az átlagos döntési idő, 381,7 nap, mediánja 371,0 nap, ami az egyes prioritások közül a leginkább elhúzódó eljárásrendet jelzi. A **TOP_PLUSZ-6 prioritás** esetében az átlag 286,4 nap, a **TOP_PLUSZ-1 prioritásnál** 234,8 nap, míg a **TOP_PLUSZ-2 prioritásban** mindössze 149,5 nap. Ez alapján a TOP_PLUSZ-2 konstrukciók esetében a támogatói döntések átlagosan jóval gyorsabban születtek meg, mint a TOP_PLUSZ-3 és TOP_PLUSZ-6 prioritásokba tartozó projektek esetében.

10. táblázat: Átlagos átfutási idő prioritásonként

Prioritás	Átlag (nap)
TOP_PLUSZ-3	381,7
TOP_PLUSZ-6	286,4
TOP_PLUSZ-1	234,8
TOP_PLUSZ-2	149,5

A nagyobb elemszámú felhívások közül **különösen hosszú átfutási idő figyelhető meg a TOP_PLUSZ-3.3.2-21 felhívásnál**, ahol az átlagos döntési idő 549,7 nap, továbbá a

TOP_PLUSZ-3.3.3-23 felhívásnál (412,8 nap) és a TOP_PLUSZ-3.3.1-21 felhívásnál (420,0 nap). Szintén viszonylag hosszú az átfutási idő a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21 felhívás** esetében (383,2 nap). Ezzel szemben a **gyorsabban lefutó konstrukciók** közé sorolható a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** felhívás, ahol az átlagos idő 154,9 nap, valamint a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23**, ahol ez az érték 109,2 nap volt. A leggyorsabbnak a vizsgált, érdemi elemszámú konstrukciók közül a **TOP_PLUSZ-2.1.2-21** tekinthető, amelynél az átfutás gyakorlatilag egységesen 68 nap körül alakult.

A forrásfelhasználási módok szerinti bontás alapján a **Kiemelt kedvezményezett kategóriában a legmagasabb az átlagos átfutási idő** (339,6 nap), és itt a medián is kiemelkedően magas (414,9 nap), ami arra utal, hogy e projektek jelentős része hosszabb előkészítési és döntési idő mellett jutott támogatói döntéshez. **Magas átlagos érték figyelhető meg a Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség** (320,0 nap) és a **Különleges eszközökkel fejlesztendő terület** (310,6 nap) esetében is. Ezzel szemben a **Fenntartható városfejlesztés kategóriában a legalacsonyabb az átlagos döntési idő** (128,3 nap), ami azt jelzi, hogy ezen projektek esetében a támogatói döntések jellemzően gyorsabban születtek meg.

11. táblázat: A támogatási kérelem benyújtása és a támogatói döntés közötti átlagos idő forrásfelhasználási módonként

Forrásfelhasználási mód	Projektek száma (db)	Átlagos átfutási idő (nap)	Medián (nap)
Kiemelt kedvezményezett	28	**339,6**	415,0
Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség	52	**320,0**	284,0
Különleges eszközökkel fejlesztendő terület	71	**310,6**	284,0
Klímaváltozással fokozottan érintett térség	104	**279,3**	266,0
Kiemelt város agglomerációja	16	**234,4**	208,5
Fenntartható városfejlesztés	32	**128,2**	98,0

A szélsőértékek vizsgálata alapján **néhány projekt különösen hosszú átfutási idővel jellemezhető**. Bár egyes esetekben az újraértékelési eljárás hozzájárulhatott az értékelési idő meghosszabbodásához, az adatok alapján nem állapítható meg egyértelmű összefüggés az újraértékelés és a rendkívül hosszú átfutási idő között. Több újraértékelt projekt esetében ugyanis az értékelési folyamat ennél jelentősen rövidebb idő alatt lezárult.

Megállapítható, hogy a támogatói döntések meghozatalának időigénye jelentős szóródást mutatott. Bár a projektek többsége egy éven belül támogatói döntéshez jutott, a vizsgált állomány közel egynegyedénél ennél hosszabb átfutási idő volt megfigyelhető. Az adatok arra utalnak, hogy a támogatói döntések üteme sem időben, sem prioritásonként, sem konstrukciónként, sem forrásfelhasználási módonként nem volt egységes, és egyes területeken kifejezetten elhúzódó eljárási folyamatok alakultak ki.

Ugyanakkor meg kell jegyezni azt is, hogy a programvégrehajtás során jelentős idő telt el a támogatói döntések meghozatala és a támogatási szerződések hatálybalépése között is. A támogatói döntés és az eredeti támogatási szerződés hatálybalépése között átlagosan

568,1 nap telt el, míg a medián érték 534,6 nap volt. Ez azt jelenti, hogy a projektek jelentős részénél a támogatói döntést követően több mint másfél évre volt szükség a támogatási szerződés hatálybalépéséhez. **Az egyes projektek között ugyanakkor rendkívül jelentős eltérések mutatkoztak:** a legrövidebb időtartam 5,6 nap, míg a leghosszabb 1378,5 nap volt.

2.1.8 Szabálytalansági eljárások

Az Irányító Hatóság adatszolgáltatása alapján 1 darab szabálytalansági eljárás indult 2026. január 8-ig.

2.1.9 A támogatások területi mintázata

2.1.9.1 A támogatások településméret szerinti elemzése

A településméret szerinti bontás a **támogató által megítélt támogatással rendelkező támogatási kérelmek** megoszlását mutatja be. Az adatok alapján összesen **403 támogatott kérelem** szerepel, összesen **90,12 Mrd Ft** megítélt támogatással.

32. ábra: Támogatott kérelmek száma (db) településenként

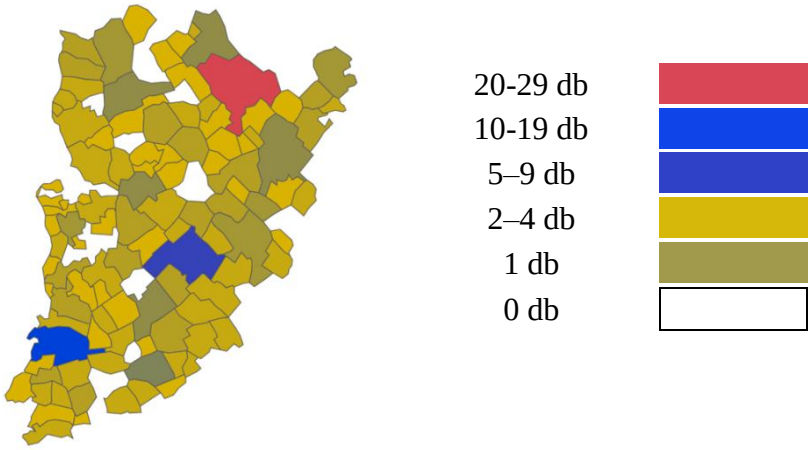

A településméret szerinti megoszlásból jól látható, hogy a támogatott projektek száma és volumene eltérő képet mutat: míg darabszám alapján az **1.000 fő feletti, de 5.000 fő alatti települések** dominálnak, addig támogatási összeg alapján a **10.000 fő feletti települések** emelkednek ki.

Darabszám alapján a legtöbb **támogatott projekt** az **1.000–5.000 fő közötti** településekhez kapcsolódik: ebben a kategóriában **187 támogatott kérelem** található, ami az összes támogatott projekt **46,4%-át** jelenti. A **10.000 fő feletti** településekhez **115 projekt** kapcsolódik (**28,5%**), míg az **5.000–10.000 fő közötti** települések esetében **52 projekt** (**12,9%**), az **1.000 fő alatti** településeknél pedig **49 projekt** (**12,2%**) szerepel.

A **megítélt támogatási összeg** alapján ugyanakkor már más súlypontok rajzolódnak ki. A **10.000 fő feletti települések** részesedése a legnagyobb, összesen **43,34 Mrd Ft-tal**, ami az összes megítélt támogatás **48,1%-át** teszi ki. Ezt követik az **1.000–5.000 fő közötti települések 28,27 Mrd Ft-tal** (**31,4%**), majd az **5.000–10.000 fő közötti települések 16,22 Mrd Ft-tal** (**18,0%**). Az **1.000 fő alatti településekre** mindössze **2,29 Mrd Ft** jutott, ami az összes megítélt támogatás **2,5%-a**. Az adatok alapján tehát a településméret növekedésével egyértelműen növekszik az egy projektre jutó átlagos támogatási összeg is.

33. ábra: Megítélt támogatás (Mrd Ft) településméret szerint

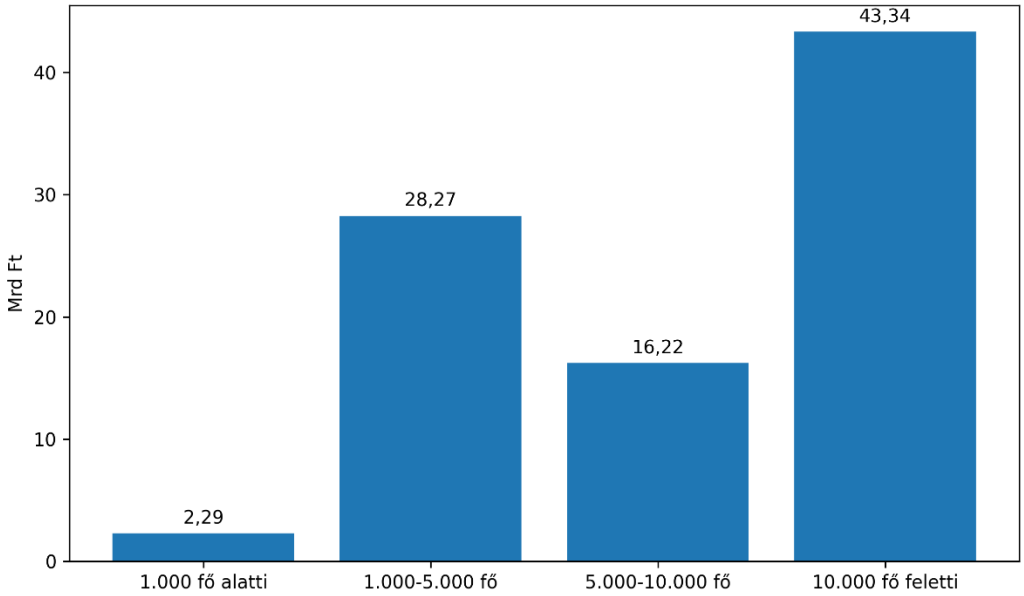

Az **egy támogatott projektre jutó átlagos támogatás** az **1.000 fő alatti településeken** mindössze **46,7 millió Ft**, az **1.000–5.000 fő közötti településeken 151,2 millió Ft**, az **5.000–10.000 fő közötti kategóriában 311,9 millió Ft**, míg a **10.000 fő feletti településeken** már **376,9 millió Ft**. Ez arra utal, hogy a nagyobb települések nem feltétlenül több projektet valósítanak meg, de jellemzően lényegesen nagyobb költségvetésű fejlesztésekkel jelennek meg.

34. ábra: Egy támogatott projektre jutó átlagos támogatás

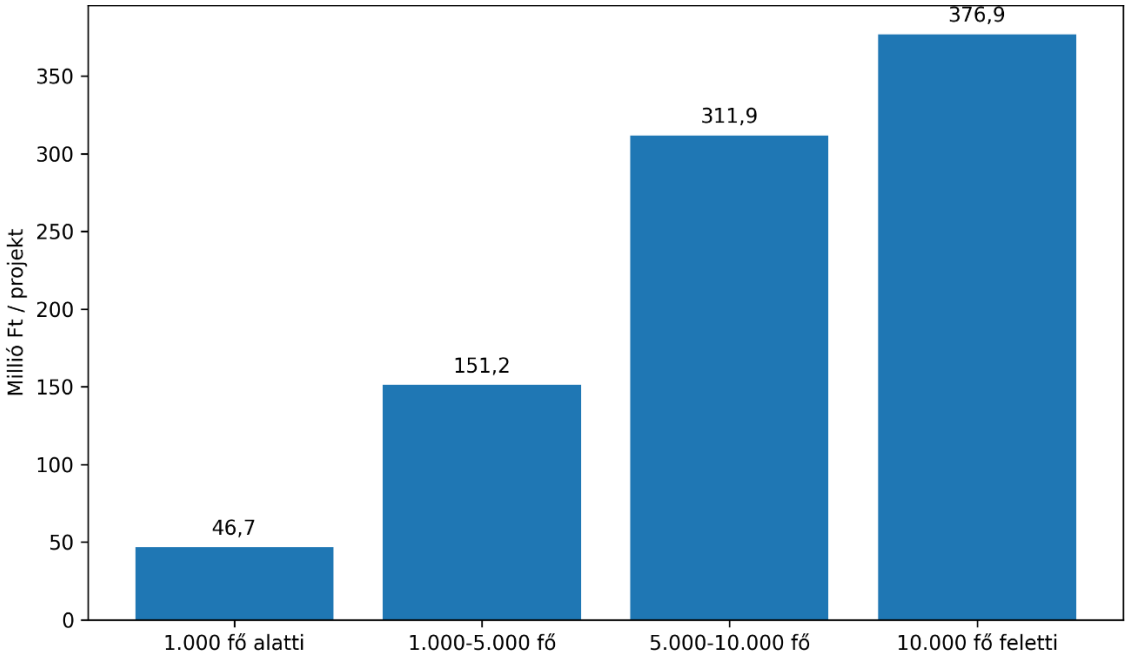

Az **1.000 fő alatti települések** esetében a támogatott projektek és a támogatási volumen is viszonylag alacsony. Ebben a településméret-kategóriában elsősorban a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**20 projekt, 615,9 millió Ft**), a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**14 projekt, 676,5 millió Ft**) és a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** (**8 projekt, 485,3 millió Ft**) konstrukciók jelennek meg meghatározó súllyal. Emellett kisebb volumenben szerepel még a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21**, a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23**, a **TOP_PLUSZ-3.3.1-21** és a **TOP_PLUSZ-6.1.1-21**. Az adatok alapján a legkisebb települések főként kisebb léptékű, települési infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztési konstrukciókban tudtak támogatást szerezni.

Az **1.000 és 5.000 fő közötti települések** alkotják a támogatott projektállomány legszélesebb bázisát. Itt a legnagyobb darabszámot és forrásvolument a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** képviseli (**42 projekt, 5,27 Mrd Ft**), de kiemelkedő a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**13 projekt, 4,51 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** (**15 projekt, 3,43 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.4-23** (**4 projekt, 2,45 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**23 projekt, 2,29 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** (**15 projekt, 1,83 Mrd Ft**) szerepe is. Ez azt mutatja, hogy ebben a településméret-kategóriában egyszerre jelennek meg nagy darabszámú kisebb projektek és néhány jelentősebb költségvetésű fejlesztés is.

Az **5.000–10.000 fő közötti települések** esetében a projektállomány már kisebb darabszámú, ugyanakkor az egy projektre jutó támogatás jelentősen magasabb. Ebben a kategóriában a legnagyobb volumennel a **TOP_PLUSZ-6.1.2-21** jelenik meg (**1 projekt, 3,98 Mrd Ft**), ezt követi a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**12 projekt, 2,70 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**6 projekt, 2,42 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**6 projekt, 1,76 Mrd Ft**). Emellett jelentős még a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** (**5 projekt, 1,24 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23** (**11**

projekt, 1,04 Mrd Ft) szerepe is. Az adatok azt jelzik, hogy ebben a körben a települések kevesebb, de nagyobb értékű fejlesztésekkel jelentek meg.

A **10.000 fő feletti települések** kategóriája a megítélt támogatási összegek alapján egyértelműen kiemelkedik. Ebben a körben a legjelentősebb konstrukció a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23**, amely önmagában **22 projektet** és **9,11 Mrd Ft** támogatást jelent. Emellett nagy volumenű a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**9 projekt, 4,86 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.4.1-23** (**9 projekt, 4,46 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.1.1-21** (**1 projekt, 3,35 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.2.1-23** (**4 projekt, 3,25 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23** (**8 projekt, 2,75 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** (**6 projekt, 2,57 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.1-21** (**4 projekt, 2,54 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**9 projekt, 2,39 Mrd Ft**) szerepe is.

A konstrukciók településméret szerinti megoszlása alapján az is látható, hogy egyes felhívások kizárólag vagy szinte kizárólag a nagyobb településekhez kötődnek. Ilyen például a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23**, a **TOP_PLUSZ-2.1.2-21**, a **TOP_PLUSZ-3.1.1-21**, a **TOP_PLUSZ-3.2.1-23** és a **TOP_PLUSZ-3.4.1-23**, amelyeknél kizárólag **10.000 fő feletti települések** jelennek meg támogatottként. Ezzel szemben a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21**, a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21**, a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21**, a **TOP_PLUSZ-3.3.1-21** és a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** jóval szélesebb településméret-spektrumot fednek le, és a legkisebb településektől a nagyobb városokig több kategóriában is megjelennek.

A településméret szerinti megoszlásból jól látható, hogy a támogatott projektek száma és volumene eltérő képet mutat a vármegye településszerkezetéhez és népességeloszlásához képest. Míg **darabszám alapján** az 1.000–5.000 fő közötti települések dominálnak, addig **támogatási összeg** alapján a 10.000 fő feletti települések emelkednek ki.

12. táblázat: Bács-Kiskun népessége településméret szerint

Településméret	Települések száma (db)	Lakosság száma (fő)	Lakosság aránya (%)
1.000 fő alatti	30	19.831	3,8
1.000–5.000 fő közötti	69	155.575	30,0
5.000–10.000 fő közötti	11	74.896	14,5
10.000 fő feletti	9	267.566	51,7
Összesen	**119**	**517.868**	**100,0**

A vármegye lakosságának 51,7%-a él 10.000 fő feletti településeken, 30,0%-a 1.000–5.000 fő közötti, 14,5%-a 5.000–10.000 fő közötti, míg 3,8%-a 1.000 fő alatti településeken. Ehhez viszonyítva megállapítható, hogy az **1.000–5.000 fő közötti települések a projektszámból a népességi súlyuknál nagyobb mértékben részesednek**, hiszen a vármegye lakosságának 30,0%-a él ebben a településkörben, miközben a támogatott projektek 46,4%-a ide kapcsolódik. Az **1.000 fő alatti települések esetében a projektek száma szintén magasabb a népességi aránynál**, ugyanakkor a támogatási összegből való részesedésük alacsony, ami arra utal, hogy ebben a körben sok, de jellemzően kisebb volumenű fejlesztés valósult meg. **A 10.000 fő feletti települések ezzel szemben a lakosság több mint felét adják, miközben a projekteknek csak 28,5%-a kötődik hozzájuk, ugyanakkor a megítélt támogatási összeg közel fele itt koncentrálódik.** Ez azt jelzi, hogy a nagyobb településeken kevesebb, de átlagosan lényegesen

nagyobb költségvetésű fejlesztések valósultak meg. Az 5.000–10.000 fő közötti települések népességi súlya (14,5%) és projektszáma (12,9%) közel áll egymáshoz, ugyanakkor a megítélt támogatási összegből való részesedésük ennél magasabb (18,0%). Ez részben azzal magyarázható, hogy ebben a településkategóriában több nagyobb volumenű fejlesztés valósult meg, köztük a TOP_PLUSZ-6.1.2-21 konstrukció keretében támogatott, közel 4 milliárd Ft összegű projektek, amely jelentősen növelik az egy projektre jutó átlagos támogatási összeget.

13. táblázat: Megítélt támogatások településméret és felhívások szerint

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db				Támogató által megítélt támogatás Ft				ITP terv (Ft)
	1.000 fő alatti	1.000 fő feletti, de 5.000 fő alatti	5.000 fő feletti, de 10.000 fő alatti	10.000 fő feletti	1.000 fő alatti	1.000 fő feletti, de 5.000 fő alatti	5.000 fő feletti, de 10.000 fő alatti	10.000 fő feletti	
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	20	42	12	9	615 893 001	5 265 519 235	2 699 999 999	4 864 500 000	18 704 972 538
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	8	18	4	2	485 300 000	1 744 459 900	442 000 000	50 000 000	2 721 759 900
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	-	-	-	2	-	-	-	160 000 000	160 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	-	-	-	22	-	-	-	9 106 857 239	9 106 857 239
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	14	23	6	8	676 465 927	2 292 772 324	1 759 243 683	2 510 744 086	8 666 947 390
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	-	-	-	4	-	-	-	1 043 429 900	1 043 429 900
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	-	-	-	1	-	-	-	3 347 000 000	3 347 000 000
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	-	34	11	8	-	1 089 673 854	1 043 765 647	2 750 584 115	5 790 000 000
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	-	-	-	3	-	-	-	2 820 000 000	3 320 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	2	15	2	18	110 000 000	1 287 033 750	380 000 000	894 923 000	3 352 058 977
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	-	15	5	4	-	1 829 542 585	1 242 750 000	584 000 000	4 278 734 686
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	2	15	1	6	183 000 000	3 426 000 000	650 000 000	2 571 000 000	6 830 000 000

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db				Támogató által megítélt támogatás Ft				ITP terv (Ft)
	1.000 fő alatti	1.000 fő feletti, de 5.000 fő alatti	5.000 fő feletti, de 10.000 fő alatti	10.000 fő feletti	1.000 fő alatti	1.000 fő feletti, de 5.000 fő alatti	5.000 fő feletti, de 10.000 fő alatti	10.000 fő feletti	
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	-	-	-	9	-	-	-	4 460 972 761	4 460 972 761
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	1	7	3	4	31 541 560	967 571 401	925 000 000	2 538 681 102	6 004 856 908
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	-	1	1	1	-	3 405 061 480	3 978 987 600	-	7 384 049 080
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	2	13	6	9	185 588 206	4 511 931 000	2 417 947 003	2 390 500 000	12 383 434 781
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	-	4	1	1	-	2 449 976 636	680 000 000	-	3 133 901 840
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	-	-	-	4	-	-	-	3 248 200 000	4 965 024 000
ÖSSZESEN	**49**	**187**	**52**	**115**	**2 287 788 694**	**28 269 542 165**	**16 219 693 932**	**43 341 392 203**	

2.1.9.2 A támogatások település jogállása szerinti elemzése

A település jogállása szerinti bontás a **támogató által megítélt támogatással rendelkező kérelmek** megoszlását mutatja be a megyei jogú város, város, nagyközség és község kategóriák szerint.

Az összesítő sor alapján összesen **403 támogatott kérelem** szerepel a kimutatásban, összesen **90,12 Mrd Ft** megítélt támogatással. Az adatok alapján a támogatott projektek száma elsősorban a **községekben**, míg a támogatási összeg a **városi jogállású településeken** koncentrálódik. Az adatok alapján a program végrehajtása során nem a források egyenlő elosztása, hanem a funkcionális szerepkörökhöz igazodó fejlesztéspolitikai logika érvényesült. A kisebb települések nagy számban jutottak fejlesztési forrásokhoz, míg a nagyobb városok esetében a térségi hatású, magasabb költségű beruházások koncentrálódtak.

A **támogatott kérelmek száma alapján** a legnagyobb súlyt a **községek** képviselik, ahol **209 támogatott kérelem** található, ami az összes támogatott projekt **51,9%-át** jelenti. Ezt követik a **városok 115 projekttel** (**28,5%**), majd a **megyei jogú városok 60 projekttel** (**14,9%**), míg a **nagyközségekhez** mindössze **19 projekt** kapcsolódik (**4,7%**). A darabszámok alapján tehát a program legerősebb területi bázisát a községi kör adja. A települési jogállás szerinti megoszlás alapján megállapítható, hogy a támogatott projektek száma elsősorban a községekben koncentrálódik, ami összhangban áll a vármegye településszerkezetével, hiszen a 119 településből 91 község.

A **megítélt támogatási összeg alapján** ugyanakkor már eltérő kép rajzolódik ki. A legnagyobb támogatási volumen a **városokhoz** kapcsolódik, összesen **34,58 Mrd Ft** értékben, ami az összes megítélt támogatás **38,4%-át** teszi ki. Ezt követik a **községek 26,26 Mrd Ft-tal** (**29,1%**), majd a **megyei jogú városok 25,31 Mrd Ft-tal** (**28,1%**). A **nagyközségek** részesedése mindössze **3,97 Mrd Ft**, ami az összes támogatás **4,4%-a**. Az adatok alapján tehát a támogatási összeg csaknem kétharmada a városokban és a megyei jogú városokban koncentrálódik. Ez arra utal, hogy a program egyszerre biztosított széles körű fejlesztési lehetőséget a kisebb települések számára, miközben a nagyobb városi központokban olyan nagyobb léptékű beruházások valósultak meg, amelyek térségi hatókörrel rendelkeznek, és a környező települések lakossága számára is szolgáltatásokat, vagy infrastruktúrát biztosítanak.

Az **egy támogatott projektre jutó átlagos támogatás** is jelentős különbségeket mutat. A legmagasabb átlagos projektméret a **megyei jogú városokban** figyelhető meg, ahol egy támogatott projektre átlagosan **421,8 millió Ft** jut. Ezt követik a **városok 300,7 millió Ft/projekt** átlaggal, majd a **nagyközségek 208,7 millió Ft/projekt** értékkel. A legalacsonyabb átlagos projektméret a **községekben** látható, ahol egy támogatott projektre átlagosan **125,6 millió Ft** jut. Ez jól mutatja, hogy a községek nagy számú, de jellemzően kisebb költségvetésű fejlesztéssel vesznek részt a programban, míg a városi jogállású településeken kevesebb, de nagyobb volumenű projektek koncentrálódnak.

A **megyei jogú városok** támogatási volumene elsősorban néhány nagy összegű konstrukcióhoz kapcsolódik. Kiemelkedik a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23** felhívás **9,11 Mrd Ft-tal**, a

TOP_PLUSZ-3.4.1-23 4,46 Mrd Ft-tal, a **TOP_PLUSZ-6.2.1-23 4,965 Mrd Ft-tal**, valamint a **TOP_PLUSZ-3.2.1-23 3,32 Mrd Ft-tal**. A megyei jogú városok támogatási szerkezetét elsősorban a nagy egyedi költségvetésű, stratégiai vagy térségi jelentőségű fejlesztések határozzák meg.

A **városok** adják a legnagyobb támogatási volument. E körben különösen jelentős a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** konstrukció **7,70 Mrd Ft-tal**, a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21 5,18 Mrd Ft-tal**, a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21 4,42 Mrd Ft-tal**, a **TOP_PLUSZ-6.1.2-21 3,98 Mrd Ft-tal**, a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23 3,34 Mrd Ft-tal**, valamint a **TOP_PLUSZ-6.1.1-21 2,89 Mrd Ft-tal**. A városi körben tehát egyszerre vannak jelen településfejlesztési, közlekedési, energetikai és humán infrastruktúra-fejlesztési konstrukciók.

A **községek** esetében a magas projektszámhoz viszonyítva kisebb átlagos projektméret társul. A legjelentősebb konstrukciók ebben a kategóriában a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**4,99 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** (**1,89 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** (**1,83 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.2-21** (**3,41 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**3,66 Mrd Ft**), valamint a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**2,72 Mrd Ft**). Az adatok alapján a községek széles körben tudtak támogatást elérni, de jellemzően kisebb vagy közepes volumenű fejlesztések formájában.

A **nagyközségek** esetében a támogatott állomány viszonylag szűk, ugyanakkor több konstrukcióban is megjelenik. A legjelentősebb támogatási volumen a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** (**766 millió Ft**), a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**756 millió Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**672 millió Ft**), valamint a **TOP_PLUSZ-6.1.1-21** (**575 millió Ft**) felhívásokhoz kapcsolódik. Ez alapján a nagyközségek – kis számukból adódóan - korlátozottabb számban, de többféle konstrukcióban is megjelentek.

A település jogállása szerinti megoszlás értelmezéséhez fontos figyelembe venni a vármegye népességének jogállás szerinti megoszlását is.

14. táblázat: Bács-Kiskun lakossága települési jogállás szerint

	Települések száma (db)	Lakosság száma (fő)	Lakosság aránya (%)
megyei jogú város	2	145.029	28,0
város	20	204.034	39,4
nagyközség	6	25.083	4,8
község	91	143.722	27,8
Összesen	119	517.868	100,0

Ehhez viszonyítva megállapítható, hogy **a községek a támogatott projektek számából a népességi súlyukat jóval meghaladó mértékben részesednek**, hiszen a vármegye lakosságának 27,8%-a él községekben, miközben a támogatott projektek darabszámának 51,9%-a ide kapcsolódik. A községek **támogatási összegből való részesedése ugyanakkor 29,1%,** vagyis a projektszámhoz képest mérsékeltebb, ami arra utal, hogy ebben a települési körben sok, de jellemzően kisebb volumenű fejlesztés valósult meg. Ez összhangban áll a vármegye területfejlesztési céljaival és az Integrált Területi Program forrásallokációs logikájával, amelyek kiemelt figyelmet fordítottak a vidéki települések fejlesztésére, az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítására, valamint a területi különbségek

mérséklésére. Továbbá támogatta azt a fejlesztéspolitikai törekvést, hogy a rendelkezésre álló források minél szélesebb körben járuljanak hozzá a vármegye településeinek fejlődéséhez és népességmegtartó képességének erősítéséhez.

A **községek** esetében a projektek magas száma jól tükrözi azt a fejlesztéspolitikai célt, hogy a vidéki térségek minél szélesebb köre részesüljön fejlesztési forrásokból, erősítve a helyi szolgáltatásokat és a települések népességmegtartó képességét. A városok és különösen a megyei jogú városok esetében ugyanakkor a támogatási összeg részesedése közel arányos a népességi súlyukkal, ami arra utal, hogy a program a térségi központi funkciókat betöltő települések fejlesztését is megfelelő mértékben támogatta.

A **városok** esetében a lakossági arány (39,4%) és a támogatási összegből való részesedés (38,4%) gyakorlatilag megegyezik, míg a megyei jogú városok esetében a népességi arány (28,0%) és a forrásrészesedés (28,1%) szinte teljesen azonos. Ez azt mutatja, hogy a források elosztása nem vezetett a nagyobb városok túlzott forráskoncentrációjához, ugyanakkor lehetővé tette a térségi jelentőségű, nagyobb volumenű beruházások megvalósítását.

A **nagyközségek** esetében a népességi arány, a projektekből való részesedés és a támogatási összeg aránya közel azonos, ami kiegyensúlyozott forráselosztást jelez. Összességében megállapítható, hogy a program végrehajtása során érvényesült az a területfejlesztési cél, hogy a források egyszerre szolgálják a vármegye településeinek széles körét és a térségi szolgáltató, gazdasági és közigazgatási központok fejlesztését.

A támogató által megítélt támogatással rendelkező projektek fő megvalósítási helyszíneit vizsgálva megállapítható, hogy **Bács-Kiskun vármegye 119 településéből 112 település részesült támogatásban. Ez 94,1%-os területi lefedettséget jelent**. A hét kimaradó település esetében a rendelkezésre álló információk alapján nem a fejlesztési igény hiánya, hanem elsősorban az előkészített projektek és a megnyíló pályázati lehetőségek időbeli eltérése magyarázhatja a támogatás hiányát. Több esetben a települések fejlesztési elképzelései csak azt követően jutottak megfelelő előkészítettségi szintre, hogy az adott fejlesztési célhoz kapcsolódó felhívások már lezárultak vagy a rendelkezésre álló keretek lekötésre kerültek.

Az adatok alapján megállapítható, hogy a támogatott projektállomány darabszám szerint elsősorban a községekben koncentrálódik, míg a támogatási összegek súlya a városokban és a megyei jogú városokban jelenik meg hangsúlyosabban. A népességi adatokkal összevetve ez azt mutatja, hogy a községek a lakossági súlyukhoz képest több, de jellemzően kisebb költségvetésű fejlesztéssel vesznek részt a programban, míg a városok és különösen a megyei jogú városok kevesebb, de nagyobb léptékű, koncentráltabb beruházások révén részesülnek a támogatásokból. A program tehát egyszerre biztosít széles települési lefedettséget a községi körben, és jelentős forráskoncentrációt a magasabb jogállású településeken. A települési jogállás szerinti megoszlás alapján megállapítható, hogy a támogatott projektek és a megítélt támogatási összegek szerkezete alapvetően összhangban áll a vármegye fejlesztési céljaival, valamint az Integrált Területi Programban meghatározott forrásallokációs elvekkel. A program egyszerre törekedett a kisebb települések széles körű fejlesztési lehetőségeinek biztosítására és a városi térségközpontok fejlesztésére.

15. táblázat: Megítélt támogatások a település jogállása szerint

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás darab				Támogató által megítélt támogatás Ft			
	megyei jogú város	város	nagyközség	község	megyei jogú város	város	nagyközség	község
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	1	21	3	58	-	7 704 199 999	756 000 000	4 985 712 236
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	1	6	2	23	-	527 598 900	300 000 000	1 894 161 000
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	2	-	-	-	160 000 000	-	-	-
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	22	-	-	-	9 106 857 239	-	-	-
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	1	14	1	35	-	4 421 296 897	99 999 097	2 717 930 026
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	4	-	-	-	1 043 429 900	-	-	-
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	1	-	-	-	3 347 000 000	-	-	-
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	1	20	6	26	1 124 004 976	2 770 037 429	295 997 593	693 983 618
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	3	-	-	-	2 820 000 000	-	-	-
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	7	13	-	17	-	1 274 923 000	-	1 397 033 750
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	-	11	-	13	-	1 826 750 000	-	1 829 542 585
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	-	8	2	14	-	3 336 000 000	766 000 000	2 728 000 000
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	9	-	-	-	4 460 972 761	-	-	-
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	1	5	1	8	-	2 888 681 102	575 000 000	999 112 961
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	1	1	-	1	-	3 978 987 600	-	3 405 061 480
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	2	14	3	11	-	5 175 947 003	672 326 000	3 657 693 206
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	-	2	1	3	-	680 000 000	500 000 000	1 949 976 636
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	4	-	-	-	3 248 200 000	-	-	-
ÖSSZESEN	**60**	**115**	**19**	**209**	**25 310 464 876**	**34 584 421 930**	**3 965 322 690**	**26 258 207 498**

2.1.9.3 A támogatások járási szintű elemzése

A járási bontás a **támogató által megítélt támogatással rendelkező kérelmek** területi megoszlását mutatja be. Az adatok alapján összesen **403 támogatott kérelem** szerepel a kimutatásban, összesen **90,12 Mrd Ft** megítélt támogatással. A járási megoszlás alapján jól látható, hogy a támogatott projektek száma és a támogatási volumen nem teljesen azonos mintázatot követ: míg egyes járásokban nagyobb számú, kisebb átlagos méretű projekt koncentrálódik, addig máshol kevesebb, de lényegesen nagyobb összegű fejlesztések jelennek meg.

A **támogatott kérelmek száma alapján** a legnagyobb súlyt a **Kecskeméti járás** képviseli **71 projekttel**, ami az összes támogatott kérelem **17,6%-át** jelenti. Ezt követi a **Bajai járás 66 projekttel** (**16,4%**), majd a **Kunszentmiklósi** és a **Kalocsai járás** egyaránt **44-44 projekttel** (**10,9–10,9%**), illetve a **Kiskőrösi járás 42 projekttel** (**10,4%**). Szintén jelentős a **Kiskunhalasi járás** szerepe **36 támogatott projekttel**. A legalacsonyabb projekt-darabszám a **Jánoshalmi járásban** (**16 db**), a **Tiszakécskei járásban** (**17 db**), valamint a **Kiskunmajsai járásban** (**20 db**) figyelhető meg.

35. ábra: Támogatott kérelmek darabszáma járásonként

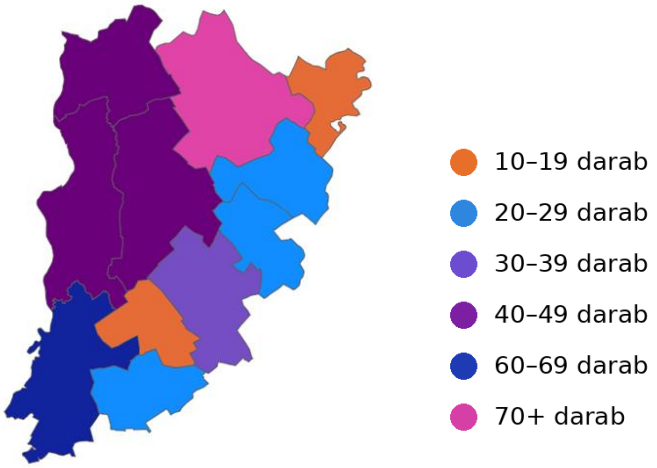

A **megítélt támogatási összeg alapján** a területi koncentráció még markánsabb. A **Kecskeméti járás** részesedése kiemelkedő, itt összesen **26,62 Mrd Ft** támogatás koncentrálódik, ami az összes megítélt támogatás **29,5%-át** teszi ki. Ezt követi a **Kiskőrösi járás 13,20 Mrd Ft-tal** (**14,7%**), majd a **Bajai járás 11,76 Mrd Ft-tal** (**13,0%**). Jelentős még a **Kunszentmiklósi járás** (**8,33 Mrd Ft**), a **Kalocsai járás** (**7,60 Mrd Ft**) és a **Kiskunhalasi járás** (**6,27 Mrd Ft**) részesedése is. A három legnagyobb támogatási volumenű járás — **Kecskeméti, Kiskőrösi és Bajai** — együttesen az összes megítélt támogatás **57,2%-át** fedi le.

36. ábra: Támogatási összeg járásonként

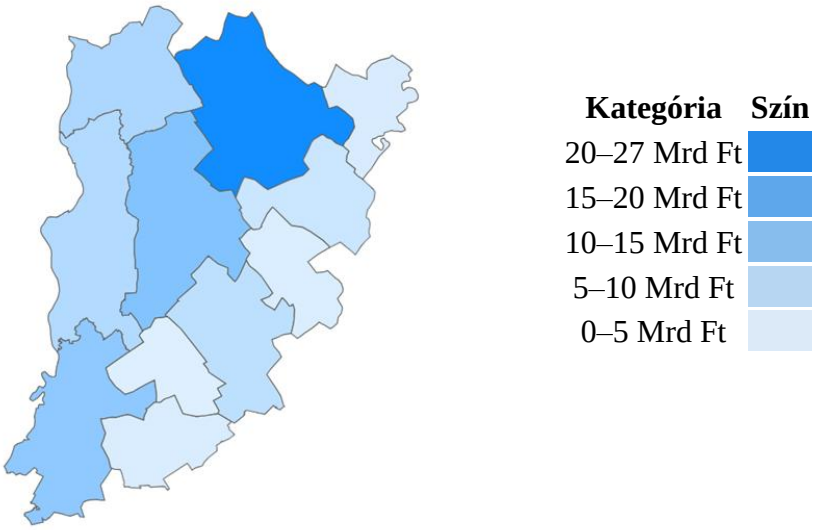

Az **egy támogatott projektre jutó átlagos támogatás** alapján szintén jelentős különbségek rajzolódnak ki. A legmagasabb átlagos projektméret a **Kecskeméti járásban** figyelhető meg, ahol egy támogatott projektre átlagosan **375,0 millió Ft** jut. Ezt követi a **Kiskőrösi járás 314,4 millió Ft/projekt** átlaggal, majd a **Kiskunfélegyházi járás 225,9 millió Ft/projekt**, valamint a **Kunszentmiklósi** és **Tiszakécskei járás** közel **190 millió Ft/projekt** átlaggal. A legalacsonyabb átlagos projektméret a **Bácsalmási járásban** mutatkozik (**119,0 millió Ft/projekt**), de viszonylag alacsony a **Kiskunmajsai járás** (**142,7 millió Ft/projekt**) és a **Jánoshalmi járás** (**156,9 millió Ft/projekt**) átlagos projektmérete is. Ez azt jelzi, hogy a nagyobb támogatási volumen nem minden esetben a projektek számából, hanem gyakran az egyes projektek lényegesen nagyobb költségvetéséből adódik.

37. ábra: Egy támogatott projektre jutó átlagos támogatás járásonként

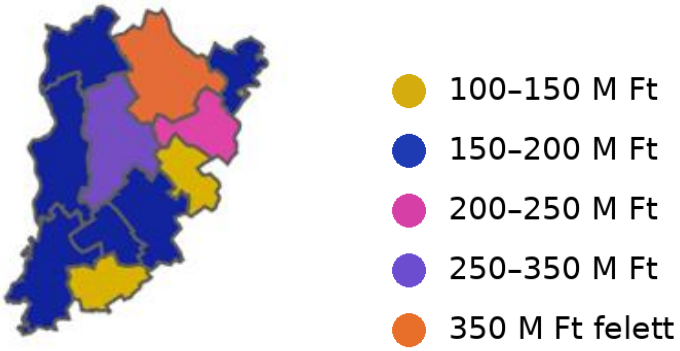

A **Kecskeméti járás** kiemelkedő támogatási volumene több nagy összegű konstrukcióhoz kapcsolódik. Különösen jelentős a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23** felhívásból megítélt **5,75 Mrd Ft**, a **TOP_PLUSZ-3.4.1-23** felhívás **3,78 Mrd Ft-os**, a **TOP_PLUSZ-3.1.1-21** felhívás **3,35 Mrd Ft-os**, valamint a **TOP_PLUSZ-6.2.1-23** felhívás **3,25 Mrd Ft-os** támogatása. Ezek alapján a Kecskeméti járásban nemcsak sok projekt, hanem több kiemelkedően nagy volumenű fejlesztés is koncentrálódik. Ugyanakkor a Paktum Plusz projekt (**TOP_PLUSZ-3.1.1-21**) területi hatóköre Bács-Kiskun vármegye egészére terjed ki, viszont a projekt adminisztratív és koordinációs központja a Kecskeméti járásban található. Emiatt a projekt fő megvalósítási helyszíne a nyilvántartásokban a Kecskeméti járáshoz kapcsolódik, miközben eredményei és szolgáltatásai a vármegye valamennyi járását érintik.

A **Kiskőrösi járás** magas támogatási összegét elsősorban néhány nagyobb értékű konstrukció magyarázza. Különösen meghatározó a **TOP_PLUSZ-6.1.2-21** felhívás **3,41 Mrd Ft-os**, a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** felhívás **2,78 Mrd Ft-os**, a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** felhívás **2,40 Mrd Ft-os**, valamint a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** felhívás **1,72 Mrd Ft-os** támogatási volumene. Ez arra utal, hogy a járásban egyszerre vannak jelen közlekedési, energetikai és településfejlesztési célú, nagyobb léptékű beruházások.

A **Bajai járás** esetében egyszerre figyelhető meg magas projekt-darabszám és jelentős támogatási volumen. A legnagyobb összegű támogatások itt a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23** felhíváshoz kapcsolódnak (**3,36 Mrd Ft**), de jelentős a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**2,33 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**1,45 Mrd Ft**) konstrukciók volumene is. A Bajai járás így nemcsak projekt-darabszámában, hanem támogatási volumenében is a vármegye egyik meghatározó térsége.

A **Kunszentmiklósi járás** támogatási volumene elsősorban a **TOP_PLUSZ-6.1.2-21** felhívás **3,98 Mrd Ft-os** támogatásához kötődik, amely önmagában is meghatározó súlyt képvisel a járás teljes állományán belül. Emellett a **TOP_PLUSZ-6.1.4-23** és a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** konstrukciók is számottevő, **0,68–0,68 Mrd Ft** nagyságrendű támogatást képviselnek.

A **Kalocsai járás** esetében a támogatási szerkezet kiegyensúlyozottabb. A legnagyobb támogatási volumen a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** felhívásból származik (**2,29 Mrd Ft**), ezt követi a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** (**1,79 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**1,29 Mrd Ft**) konstrukció. A járás tehát elsősorban több, közepes vagy nagyobb volumenű fejlesztés révén ér el jelentős forráslekötést.

A **Kiskunhalasi járás** esetében a támogatási volumen elsősorban a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**1,58 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**1,15 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** (**1,10 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**0,91 Mrd Ft**) konstrukciókhoz kapcsolódik. Az adatok alapján a járásban a közepes projektméretű, többféle fejlesztési célú beruházások dominálnak.

A kisebb volumenű járások közül a **Tiszakécskei járásban** a támogatási összeg több mint kétharmadát két konstrukció adja: a **TOP_PLUSZ-6.1.1-21** (**1,27 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**0,70 Mrd Ft**). A **Bácsalmási járás** esetében a támogatási szerkezet széttagoltabb, itt a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23**, a **TOP_PLUSZ-6.1.1-21**, a **TOP_PLUSZ-3.3.1-21**, a

TOP_PLUSZ-1.2.1-21 és a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** konstrukciók együtt adják a támogatási volumen döntő részét. A **Jánoshalmi járásban** a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** a meghatározó felhívás, amely önmagában több mint **1,05 Mrd Ft** támogatást jelent.

Megállapítható, hogy a támogatott projektállomány járási szerkezete kettős képet mutat. Egyrészt a **Kecskeméti, Bajai és Kiskőrösi járásokban** koncentrálódik a támogatási volumen jelentős része, másrészt a kisebb vagy közepes méretű járásokban is számottevő számú projekt valósul meg, bár jellemzően alacsonyabb átlagos projektmérettel. A járási adatok alapján tehát a program egyszerre mutat **területi koncentrációt** a nagyobb volumenű fejlesztések tekintetében, és **szélesebb területi lefedettséget** a projekt-darabszámok szintjén.

16. táblázat: Megítélt támogatás járások szerint

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás darab											Támogató által megítélt támogatás Ft										
	Jánoshalmi	Kiskunhalasi	Bajai	Kiskunmajsai	Bácsalmási	Kiskőrösi	Tiszakécskei	Kiskunfélegyházi	Kunszentmiklósi	Kalocsai	Kecskeméti	Jánoshalmi	Kiskunhalasi	Bajai	Kiskunmajsai	Bácsalmási	Kiskőrösi	Tiszakécskei	Kiskunfélegyházi	Kunszentmiklósi	Kalocsai	Kecskeméti
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	4	6	15	4	7	12	2	6	6	12	9	1 053 000 000	1 581 500 086	1 452 503 000	331 000 089	410 499 999	1 723 000 002	363 500 000	1 812 100 000	364 200 056	2 290 493 000	2 064 116 003
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	-	4	6	1	4	-	3	1	6	4	3	-	215 598 900	449 259 000	71 000 000	398 000 000	-	350 000 000	146 602 000	680 000 000	231 300 000	180 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	80 000 000	-	-	-	-	-	-	-	80 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	3 361 000 000	-	-	-	-	-	-	-	5 745 857 239
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	4	7	8	2	3	9	-	1	5	6	6	450 403 982	913 241 929	738 235 488	174 631 496	220 305 500	2 398 414 802	-	120 000 000	552 379 349	1 286 524 037	385 089 437
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	233 197 900	-	-	-	-	-	-	-	810 232 000
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 347 000 000
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	2	5	4	4	4	7	4	3	5	5	10	262 900 000	473 841 174	148 203 200	247 831 000	238 800 000	494 486 447	341 099 571	379 400 000	297 475 800	457 471 533	1 542 514 891

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás darab											Támogató által megítélt támogatás Ft										
	Jánoshalmi	Kiskunhalasi	Bajai	Kiskunmajsai	Bácsalmási	Kiskőrösi	Tiszakécskei	Kiskunfélegyházi	Kunszentmiklósi	Kalocsai	Kecskeméti	Jánoshalmi	Kiskunhalasi	Bajai	Kiskunmajsai	Bácsalmási	Kiskőrösi	Tiszakécskei	Kiskunfélegyházi	Kunszentmiklósi	Kalocsai	Kecskeméti
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	320 000 000	-	-	-	-	-	-	-	2 500 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	1	3	8	1	2	1	1	4	7	6	3	71 000 000	50 000 000	200 000 000	150 000 000	412 000 000	-	-	-	351 250 000	698 923 000	738 783 750
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	1	2	4	3	2	3	1	-	5	1	2	115 000 000	110 000 000	776 170 069	518 000 000	240 000 000	411 872 516	-	-	479 750 000	221 500 000	784 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	1	4	1	2	2	2	1	1	4	4	2	120 000 000	1 095 000 000	125 000 000	509 000 000	675 000 000	640 000 000	100 000 000	180 000 000	385 000 000	1 785 000 000	1 216 000 000
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	680 000 000	-	-	-	-	-	-	-	3 780 972 761
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	2	1	3	2	2	2	2	1	-	-	-	350 000 000	31 541 560	219 964 481	193 907 177	498 699 743	706 000 000	1 273 500 000	1 189 181 102	-	-	-
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	3 405 061 480	-	-	3 978 987 600	-	-
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	1	3	3	1	-	4	3	2	4	6	3	87 947 013	1 147 500 000	2 325 088 206	659 000 000	-	2 776 000 000	703 500 000	415 956 000	559 880 490	631 094 500	200 000 000
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	-	1	1	-	-	1	-	2	1	-	-	-	649 976 636	650 000 000	-	-	650 000 000	-	500 000 000	680 000 000	-	-

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás darab											Támogató által megítélt támogatás Ft										
	Jánoshalmi	Kiskunhalasi	Bajai	Kiskunmajsai	Bácsalmási	Kiskőrösi	Tiszakécskei	Kiskunfélegyházi	Kunszentmiklósi	Kalocsai	Kecskeméti	Jánoshalmi	Kiskunhalasi	Bajai	Kiskunmajsai	Bácsalmási	Kiskőrösi	Tiszakécskei	Kiskunfélegyházi	Kunszentmiklósi	Kalocsai	Kecskeméti
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 248 200 000
ÖSSZESEN	**16**	**36**	**66**	**20**	**26**	**42**	**17**	**21**	**44**	**44**	**71**	**2 510 250 995**	**6 268 200 285**	**11 758 621 344**	**2 854 369 762**	**3 093 305 242**	**13 204 835 247**	**3 131 599 571**	**4 743 239 102**	**8 328 923 295**	**7 602 306 070**	**26 622 766 081**

A járási megoszlás értelmezéséhez fontos figyelembe venni a vármegye lakosságának járási szerkezetét is.

17. táblázat: A lakosság járási szerkezete Bács-Kiskunban

járás	Település szám (db)	Lakosság száma (fő)	Lakosság aránya (%)	290/2014.(XI.26.) Korm.rendelet szerinti besorolás
Bácsalmási	10	19.123	3,7	Komplex programmal fejlesztendő járás
Bajai	17	65.418	12,6	Kedvezményezett járás
Jánoshalmai	5	16.588	3,2	Komplex programmal fejlesztendő járás
Kalocsai	21	49.463	9,6	Kedvezményezett járás
Kecskeméti	16	157.569	30,4	nem besorolt járás
Kiskőrösi	15	54.834	10,6	Kedvezményezett járás
Kiskunfélegyházai	6	37.152	7,2	Kedvezményezett járás
Kiskunhalasi	9	43.726	8,4	Kedvezményezett járás
Kiskunmajsai	6	19.201	3,7	Fejlesztendő járás
Kunszentmiklósi	9	30.470	5,9	Fejlesztendő járás
Tiszakécskei	5	24.324	4,7	Kedvezményezett járás
Összesen	119	517.868	100,0	

Ehhez viszonyítva megállapítható, hogy a **Kecskeméti járás** a vármegye lakosságának legnagyobb részét adja, ugyanakkor a támogatott projektekből ennél kisebb arányban részesedik (17,6%), míg a megítélt támogatási összegből való részesedése (29,5%) közelíti a népességi súlyát. Ez arra utal, hogy a járásban kevesebb, de átlagosan nagyobb volumenű fejlesztések koncentrálódnak. **A Bajai járás** esetében a projektek aránya (16,4%) meghaladja a lakossági arányt (12,6%), miközben a támogatási összegből való részesedés (13,0%) közel áll a népességi súlyhoz. A **Kiskőrösi járásnál** a projektek aránya (10,4%) lényegében megfelel a népességi aránynak (10,6%), ugyanakkor a támogatási összegből való részesedés magasabb (14,7%), ami az átlagosnál nagyobb projektméretre utal.

A **Kalocsai járás** esetében a projektek aránya (10,9%) meghaladja a népességi súlyt (9,6%), miközben a támogatási összegből való részesedés valamivel alacsonyabb annál, ami kisebb átlagos projektméretet jelez. A **Kunszentmiklósi járás** különösen figyelemre méltó: a vármegye lakosságának csupán 5,9%-a él itt, ugyanakkor a támogatott projektek 10,9%-a és a megítélt támogatási összeg 9,2%-a kapcsolódik ehhez a járáshoz, ami a járás népességi súlyát meghaladó forráskoncentrációt mutat. Hasonlóan a Bajai járáshoz, itt is a népességi aránynál nagyobb a projektek és a támogatások részesedése.

A kisebb népességű járások közül a **Bácsalmási járás** a lakossági súlyához viszonyítva több projektet vonz be, de ezek jellemzően kisebb átlagos értékűek. A **Tiszakécskei járásban** és a **Kiskunfélegyházi járásban** a projektek és támogatások részesedése mérsékeltebb, míg a **Jánoshalmi és Kiskunmajsai járások** esetében a projektszám már közelebb áll a népességi arányhoz, ugyanakkor a támogatási volumen visszafogottabb. A **Kiskunhalasi járásban** a projektek aránya megközelíti a népességi súlyt, de a támogatási összegből való részesedés alacsonyabb, ami szintén kisebb átlagos projektméretre utal.

A népességi adatokkal összevetve összességében az látható, hogy a program nem pusztán a népességarányokat követi. Egyes járások — különösen a Bajai, a Kiskőrösi és a Kunszentmiklósi — a lakossági súlyuknál kedvezőbb pozícióban jelennek meg a támogatások és/vagy a projektek számát tekintve, míg a Kecskeméti járás elsősorban nagyobb volumenű, koncentráltabb fejlesztésekkel részesül a forrásokból. A járási adatok így azt mutatják, hogy a program egyszerre biztosít szélesebb területi lefedettséget és differenciált forráskoncentrációt a vármegye egyes térségeiben.

2.1.9.4 Az egy főre jutó támogatás elemzése

Az egy főre jutó támogatás elemzésekor fontos módszertani megjegyzés, hogy ez az elemzés a **fő megvalósítási helyszínhez rendeli** a támogatást. Emiatt az egy településre jutó fajlagos értékek különösen a Kiemelt kedvezményezettek esetében (például Magyar Közút Zrt., Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata) és a térségi hatású projekteknél óvatosan értelmezendők.

Ezért jelen pontban a **„Kiemelt kedvezményezett”** forrásfelhasználási módba sorolt projekteket külön vesszük figyelembe. A részletes elemzés kizárólag azokra a projektekre terjed ki, amelyeknél a **támogató által megítélt támogatás pozitív**, ugyanakkor a forrásfelhasználási mód **nem „Kiemelt kedvezményezett”**. A kiemelt kedvezményezett projektek kizárásával a vizsgált támogatási állomány **90,12 Mrd Ft-ról 69,29 Mrd Ft-ra** csökken, vagyis **20,83 Mrd Ft** támogatás kerül ki az elemzésből. A támogatott települések száma ezzel **110-re** mérséklődik.

18. táblázat: Összesített összehasonlítás Kiemelt kedvezményezettel és anélküli esetben

Mutató	Kiemelt kedvezményezettel együtt	Kiemelt kedvezményezett nélkül
Megítélt támogatás összesen	90,12 Mrd Ft	69,29 Mrd Ft
Támogatott települések száma	112	110
Településenkénti átlagos egy főre jutó támogatás	195,5 ezer Ft/fő	140,4 ezer Ft/fő
Településenkénti medián egy főre jutó támogatás	134,6 ezer Ft/fő	134,3 ezer Ft/fő

Településenkénti egy főre jutó támogatás alapján a támogatott települések körében az **átlagos fajlagos támogatás 140,4 ezer Ft/fő**, a **medián 134,3 ezer Ft/fő**. (Ez azt jelenti, hogy a kiemelt kedvezményezett források kizárásával az átlagos egy főre jutó támogatás érzékelhetően csökken, miközben a medián szinte változatlan marad. Ez arra utal, hogy a kiemelt kedvezményezetti források elsősorban néhány településen emelték meg jelentősen a

fajlagos mutatót, a települések többségének pozícióját viszont csak kisebb mértékben befolyásolták.)

A legmagasabb egy főre jutó támogatással továbbra is néhány kisebb vagy közepes méretű település rendelkezik. A legmagasabb érték **Bácsszentgyörgyön** figyelhető meg, ahol az egy főre jutó támogatás **973,6 ezer Ft/fő**, ezt követi **Sükösd** (**727,8 ezer Ft/fő**), **Császártöltés** (**400,7 ezer Ft/fő**), **Bugac** (**329,7 ezer Ft/fő**) és **Kecel** (**311,1 ezer Ft/fő**). A legkisebb fajlagos értékek **Nyárlőrincen** (**11,9 ezer Ft/fő**), **Jakabszálláson** (**16,5 ezer Ft/fő**), **Tompán** (**17,3 ezer Ft/fő**), **Helvécián** (**20,2 ezer Ft/fő**) és **Kunbaján** (**27,0 ezer Ft/fő**) láthatók. A szélsőértékek tehát jelentősek.

Településméret szerint vizsgálatnál a legmagasabb egy főre jutó támogatás az **5.000–10.000 fő közötti települések** körében figyelhető meg, ahol ez az érték **145,7 ezer Ft/fő**. Ezt követik a **10.000 fő feletti települések 136,0 ezer Ft/fő** értékkel, majd az **1.000–5.000 fő közötti települések 126,6 ezer Ft/fő** fajlagos támogatással. A legalacsonyabb érték az **1.000 fő alatti településeken** látható, **115,4 ezer Ft/fő** szinten. (A kiemelt kedvezményezett források kizárásával tehát különösen az **1.000–5.000 fős** és az **5.000–10.000 fős** településkategóriák fajlagos mutatója csökken számottevően, miközben az **1.000 fő alatti települések** értéke gyakorlatilag változatlan marad.)

19. táblázat: Egy főre jutó támogatás összehasonlítása településméret szerint Kiemelt kedvezményezettel és anélküli esetben

Településméret	Települések száma összesen	Támogatott települések száma (együtt)	Egy főre jutó támogatás (együtt)	Támogatott települések száma (nélkül)	Egy főre jutó támogatás (nélkül)
1.000 fő alatti	30	27	**115,4 ezer Ft/fő**	27	**115,4 ezer Ft/fő**
1.000 fő feletti, de 5.000 fő alatti	69	65	**181,7 ezer Ft/fő**	63	**126,6 ezer Ft/fő**
5.000 fő feletti, de 10.000 fő alatti	11	11	**216,6 ezer Ft/fő**	11	**145,7 ezer Ft/fő**
10.000 fő feletti	9	9	**162,0 ezer Ft/fő**	9	**136,0 ezer Ft/fő**

A településméret szerinti bontásból az is látható, hogy az **1.000 fő alatti településekből 27**, az **1.000–5.000 fő közötti településekből 63**, az **5.000–10.000 fő közötti településekből 11**, míg a **10.000 fő feletti településekből 9** részesült támogatásban. Ez azt mutatja, hogy a program települési lefedettsége továbbra is széles (ugyanakkor a nagyobb volumenű, fajlagosan magas támogatást eredményező projektek egy része a kiemelt kedvezményezetti körhöz kapcsolódott.)

Járási szinten a legmagasabb fajlagos támogatás a **Bajai** járásban figyelhető meg, ahol az egy főre jutó érték **167,9 ezer Ft/fő**. Ezt követi a **Kiskőrösi** járás **166,8 ezer Ft/fővel**, majd a **Jánoshalmi járás 144,1 ezer Ft/fővel**. A középmezőnyben helyezkedik el a **Bácsalmási** járás (138,2 ezer Ft/fő), a **Tiszakécskei** járás (135,4 ezer Ft/fő), a **Kecskeméti** járás (132,9 ezer Ft/fő), a **Kalocsai** járás (132,4 ezer Ft/fő), valamint a **Kiskunmajsai** járás (127,0 ezer Ft/fő). A legalacsonyabb fajlagos támogatási szint a **Kiskunfélegyházi** járásban (125,9 ezer Ft/fő), a **Kunszentmiklósi** járásban (107,8 ezer Ft/fő) és a **Kiskunhalasi** járásban (105,7 ezer Ft/fő)

látható. (A járási összevetés alapján különösen jól érzékelhető a kiemelt kedvezményezetti források hatása. Míg a teljes állomány vizsgálatakor a Kunszentmiklósi járás mutatta a legmagasabb egy főre jutó támogatást, a kiemelt kedvezményezett források kizárásával ez a járás jelentősen visszaesik, és már az alacsonyabb fajlagos támogatású járások közé kerül. Szintén érzékelhető csökkenés figyelhető meg a Kiskőrösi, a Kecskeméti, a Kalocsai, a Bácsalmási és a Kiskunhalasi járás esetében is. Ezzel szemben a Bajai járás az első helyre kerül, a Jánoshalmi járás pedig kedvezőbb pozíciót foglal el, ami arra utal, hogy ezekben a térségekben a fajlagos támogatási szint kevésbé függött a kiemelt kedvezményezett projektek jelenlététől.)

20. táblázat: Egy főre jutó támogatás összehasonlítása járások szerint Kiemelt kedvezményezettel és anélküli esetben

Járás	Támogatott települések száma (együtt)	Egy főre jutó támogatás (együtt)	Támogatott települések száma (nélkül)	Egy főre jutó támogatás (nélkül)
Jánoshalmi	5	**151,3 ezer Ft/fő**	5	**144,1 ezer Ft/fő**
Kiskunhalasi	9	**143,4 ezer Ft/fő**	9	**105,7 ezer Ft/fő**
Bajai	17	**179,7 ezer Ft/fő**	17	**167,9 ezer Ft/fő**
Kiskunmajsai	6	**148,7 ezer Ft/fő**	6	**127,0 ezer Ft/fő**
Bácsalmási	8	**176,8 ezer Ft/fő**	8	**138,2 ezer Ft/fő**
Kiskőrösi	13	**256,2 ezer Ft/fő**	13	**166,8 ezer Ft/fő**
Tiszakécskei	5	**128,7 ezer Ft/fő**	4	**135,4 ezer Ft/fő**
Kiskunfélegyházi	5	**130,9 ezer Ft/fő**	5	**125,9 ezer Ft/fő**
Kunszentmiklósi	9	**273,3 ezer Ft/fő**	9	**107,8 ezer Ft/fő**
Kalocsai	19	**161,1 ezer Ft/fő**	18	**132,4 ezer Ft/fő**
Kecskeméti	16	**169,0 ezer Ft/fő**	16	**132,9 ezer Ft/fő**

A **kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód kizárása** jelentősen módosítja a népességarányos támogatási képet. A fajlagos támogatási szint általánosságban csökken, különösen a nagyobb vagy közepes méretű települések, valamint egyes járások esetében. A mediánérték ugyanakkor alig változik, ami azt jelzi, hogy a kiemelt kedvezményezett projektek nem a teljes területi szerkezetet, hanem elsősorban bizonyos települések és térségek kiugró fajlagos értékeit befolyásolták. Ennek megfelelően a kiemelt kedvezményezettek kiszűrésével kiegyensúlyozottabb, a helyi önkormányzati és települési projektek támogatási mintázatát jobban tükröző területi kép rajzolódik ki.

2.1.9.5 A támogatások fejlesztendő járások (290/2014.(XI.26.) Korm.rendelet) szerinti elemzése[1]

A támogatott projektek darabszámának járási besorolás szerinti vizsgálata alapján megállapítható, hogy a megítélt támogatások döntő része a kedvezményezett járásokhoz

[1] 1 darab be nem sorolt (Kecskeméti), 6 darab kedvezményezett (Bajai, Kalocsai, Kiskőrösi, Kiskunfélegyházi, Kiskunhalasi, Tiszakécskei), 2 darab fejlesztendő (Kiskunmajsai, Kunszentmiklósi), 2 darab komplex programmal fejlesztendő (Bácsalmási, Jánoshalmai) járás.

kapcsolódik. Az adatok szerint a **403 támogatott projektből 226** a **kedvezményezett járásokban** valósul meg, ami az összes támogatott projekt **56,1%-át** jelenti. A **fejlesztendő járásokhoz 64 projekt** (**15,9%**), a **komplex programmal fejlesztendő járásokhoz 42 projekt** (**10,4%**), míg a **nem érintett járásokhoz 71 projekt** (**17,6%**) kapcsolódik.

A megítélt támogatási összegek alapján is a **kedvezményezett járások** emelkednek ki: ide összesen **46,71 Mrd Ft** támogatás jutott, ami a teljes megítélt támogatási összeg **51,8%-ának** felel meg. A **nem érintett járásokban** megvalósuló projektekhez **26,62 Mrd Ft** kapcsolódik (**29,5%**), míg a **fejlesztendő járások** részesedése **11,18 Mrd Ft** (**12,4%**), a **komplex programmal fejlesztendő járásoké** pedig **5,60 Mrd Ft** (**6,2%**). A három, fejlesztéspolitikai szempontból kedvezményezett kategória együttesen **332 projektet** és **63,50 Mrd Ft** támogatást jelent, vagyis a támogatott projektek **82,4%-a** és a megítélt támogatás **70,5%-a** a 290/2014. Korm. rendelet szerinti kedvezményezett térségekhez kapcsolódik.

Az **egy projektre jutó átlagos támogatási összeg** ugyanakkor eltérő képet mutat. A legmagasabb átlagos projektméret a **nem érintett járásokban** figyelhető meg, ahol egy támogatott projektre átlagosan **375,0 millió Ft** jut. Ezt követik a **kedvezményezett járások 206,7 millió Ft/projekt**, a **fejlesztendő járások 174,7 millió Ft/projekt**, majd a **komplex programmal fejlesztendő járások 133,4 millió Ft/projekt** átlaggal. Ez arra utal, hogy bár a támogatott projektek száma és volumene egyértelműen a kedvezményezett térségekben koncentrálódik, a nem érintett járásokban jellemzően nagyobb léptékű fejlesztések valósulnak meg.

A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján **Bács-Kiskun vármegyében két komplex programmal fejlesztendő járás található: a Bácsalmási és a Jánoshalmai járás**. A két járás együttesen a vármegye lakosságának 6,9%-át adja. A támogatási döntéssel rendelkező projektek alapján e két járásban összesen 5,60 Mrd Ft támogatás került megítélésre, amely a megítélt támogatási állomány 6,2%-át, a vármegye teljes TOP Plusz forráskeretének pedig 5,2%-át teszi ki. A támogatott projektek száma ugyanakkor 42 db, ami az összes támogatott projekt 10,4%-ának felel meg. Az adatok alapján megállapítható, hogy a komplex programmal fejlesztendő járások részesedése a projektek számát tekintve meghaladja, a támogatási volumen tekintetében pedig megközelíti a térségek népességi súlyát. A forrásfelhasználás ezért elsősorban a fejlesztések szélesebb körű elérésében, és kevésbé a nagy összegű beruházások koncentrációjában jelenik meg.

21. táblázat: Komplex programmal fejlesztendő járások tervezett és tény forrásai

Prioritás	ITP terv (Ft)	Tény (Ft)	Teljesülés (%)
1. prioritás	2 492 499 999	1 861 499 999	**74,7%**
2. prioritás	726 858 487	670 709 482	**92,3%**
3. prioritás ESZA+	546 700 000	501 700 000	**91,8%**
3. prioritás ERFA	683 000 000	1 633 000 000	**239,0%**
3. prioritás összesen	***1 229 700 000***	***2 134 700 000***	***173,6%***
6. prioritás	1 242 646 756	936 646 756	**75,4%**
ERFA összesen	**5 145 005 242**	**5 101 856 237**	**99,2%**
ESZA+ összesen	**546 700 000**	**501 700 000**	**91,8%**
összesen	**5 691 705 242**	**5 603 556 237**	**98,5%**

A **komplex programmal fejlesztendő járások** – Bácsalmási és Jánoshalmai járás – esetében a félidei eredmények azt mutatják, hogy a tervezett fejlesztési források lekötése előrehaladott állapotban van. Az Integrált Területi Programban e két járás számára összesen 5,69 Mrd Ft forrás került tervezésre, amelyből a félidei értékelés időpontjáig 5,60 Mrd Ft támogatás került megítélésre. Ez 98,5%-os teljesülést jelent, vagyis a felzárkóztatási célú források döntő része már támogatási döntéssel rendelkezik.

Prioritásonként vizsgálva eltérő teljesítési mintázat rajzolódik ki. Az 1. prioritás esetében a tervezett 2,49 Mrd Ft-ból 1,86 Mrd Ft került lekötésre, ami 74,7%-os teljesülésnek felel meg. Ez arra utal, hogy a településfejlesztési és gazdaságélénkítési jellegű beruházások jelentős része már megvalósítási szakaszba lépett, ugyanakkor ezen a területen még maradt fejlesztési potenciál a program hátralévő időszakára.

A 2. prioritás teljesítménye kiemelkedően előrehaladott. A tervezett 726,9 millió Ft-ból 670,7 millió Ft támogatás került megítélésre, ami 92,3%-os teljesülést jelent. Ez azt mutatja, hogy az energetikai és közszolgáltatási infrastruktúra fejlesztésére irányuló beavatkozások döntő része már támogatási döntéssel rendelkezik.

A 3. prioritás esetében különösen érdekes eredmények figyelhetők meg. Az ESZA+ forrásból finanszírozott beavatkozások teljesítése 91,8%-os, vagyis a tervezett 546,7 millió Ft-ból 501,7 millió Ft került lekötésre. Ez azt jelzi, hogy a humán fejlesztési és közösségfejlesztési célok megvalósítása az eredeti elképzeléseknek megfelelő ütemben halad. Ezzel szemben az ERFA forrásból finanszírozott fejlesztések esetében jelentős túlteljesítés tapasztalható: a tervezett 683 millió Ft-tal szemben 1,63 Mrd Ft támogatás került megítélésre, ami 239%-os teljesülést jelent. Ennek következtében a 3. prioritás teljes támogatási volumene 2,13 Mrd Ft-ra emelkedett, amely az eredeti tervezett keret 173,6%-a. A félidei eredmények alapján tehát a komplex programmal fejlesztendő járásokban a humán infrastruktúrához és a helyi szolgáltatások fejlesztéséhez kapcsolódó beruházások jóval nagyobb súlyt kaptak, mint amit az ITP eredetileg feltételezett.

A 6. prioritás esetében a teljesülés 75,4%-os. A tervezett 1,24 Mrd Ft-ból 936,6 millió Ft támogatás került megítélésre. Ez arra utal, hogy a térségi együttműködéseket és a helyi adottságokra épülő fejlesztéseket támogató beavatkozások többsége már elindult, ugyanakkor ezen a területen is maradt még leköthető forrás a program második felére.

Alapok szerinti bontásban vizsgálva a teljesítést megállapítható, hogy az ERFA források esetében a tervezett 5,15 Mrd Ft-tal szemben 5,10 Mrd Ft támogatás került megítélésre, ami 99,2%-os teljesülést jelent. Az ESZA+ források esetében a teljesülés 91,8%, amely szintén magas aránynak tekinthető. Ez azt mutatja, hogy mind az infrastrukturális, mind a humán fejlesztési célú források lekötése előrehaladott állapotban van. A félidei eredmények alapján megállapítható, hogy a Bácsalmási és Jánoshalmai járások esetében a felzárkózási célok érvényesülése egyértelműen kimutatható. A tervezett forráskeret szinte teljes egészében lekötésre került, miközben a 3. prioritás keretében megvalósuló humán és közösségi fejlesztések jelentősen meghaladták az eredeti terveket. A program végrehajtása tehát e térségekben nemcsak a tervezett források elérését biztosította, hanem bizonyos fejlesztési területeken a vártnál intenzívebb beavatkozásokat is lehetővé tett.

A **fejlesztendő járásokban 64 projekt** kapott támogatást, összesen **11,18 Mrd Ft** értékben. Ebben a kategóriában különösen magas a **TOP_PLUSZ-6.1.2-21** konstrukció súlya, amely önmagában **3,98 Mrd Ft** támogatást jelent. Emellett jelentős a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**1,22 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** (**1,00 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** (**0,89 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** (**0,75 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**0,73 Mrd Ft**) volumene is. Ez alapján a fejlesztendő járásokban a támogatási szerkezet néhány nagyobb, illetve több közepes volumenű fejlesztésre épül.

A **kedvezményezett járások** képezik a támogatott projektállomány legszélesebb bázisát. Itt **226 projekt** részesült támogatásban **46,71 Mrd Ft** értékben. A legnagyobb forrásvolumen a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** felhíváshoz kapcsolódik (**9,22 Mrd Ft**), ezt követi a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** (**8,00 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**5,46 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** (**3,93 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.1-21** (**3,42 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.1.2-21** (**3,41 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23** (**3,36 Mrd Ft**). Ez arra utal, hogy a kedvezményezett járásokban a program egyszerre támaszkodik nagy számú települési fejlesztésre és több nagyobb volumenű térségi jelentőségű beavatkozásra.

A **nem érintett járások** esetében **71 projekt** és **26,62 Mrd Ft** támogatás szerepel a kimutatásban. A viszonylag alacsonyabb projektszámhoz magas támogatási volumen társul, amit elsősorban néhány nagyobb összegű konstrukció magyaráz. Kiemelkedik a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23** (**5,75 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.4.1-23** (**3,78 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-3.1.1-21** (**3,35 Mrd Ft**), a **TOP_PLUSZ-6.2.1-23** (**3,25 Mrd Ft**) és a **TOP_PLUSZ-3.2.1-23** (**2,50 Mrd Ft**) támogatási volumene. A nem érintett járásokban tehát kevesebb, de átlagosan nagyobb költségvetésű fejlesztések jelennek meg.

A pályázati konstrukciók szerinti megoszlás alapján az is látható, hogy egyes felhívások erősebben kötődnek a kedvezményezett térségekhez, míg mások inkább a nem érintett járásokban koncentrálódnak. A **TOP_PLUSZ-1.2.1-21**, a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21**, a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23**, a **TOP_PLUSZ-3.3.1-21**, a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21**, a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** és a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** felhívások esetében a támogatott projektek többsége a kedvezményezett járásokhoz kapcsolódik. Ezzel szemben a **TOP_PLUSZ-1.3.2-23**, a **TOP_PLUSZ-3.1.1-21**, a **TOP_PLUSZ-3.2.1-23**, a **TOP_PLUSZ-3.4.1-23** és a **TOP_PLUSZ-6.2.1-23** konstrukciókban a nem érintett járások súlya meghatározó.

22. táblázat: Bács-Kiskun vármegye lakossága fejlesztendő járások (290/2014.(XI.26.) Korm.rendelet) szerint

	Települések száma (db)	Lakosság száma (fő)	Lakosság aránya (%)
be nem sorolt járás	16	157 569	30,43
Kedvezményezett járás	73	274 917	53,09
Fejlesztendő járás	15	49 671	9,59
Komplex programmal fejlesztendő járás	15	35 711	6,89
Összesen	119	517 868	100,00

Bács-Kiskun vármegye 11 járásából 10 tartozik a 290/2014. Korm. rendelet szerinti kedvezményezett térségi kategóriák valamelyikébe, és a támogatott projektek többsége, valamint a megítélt támogatási összeg meghatározó része is ezekhez a járásokhoz kapcsolódik. Ugyanakkor a támogatási szerkezetből az is látható, hogy az egyetlen nem érintett járásban megvalósuló projektek átlagos volumene lényegesen magasabb, ami arra utal, hogy ebben a térségben jellemzően nagyobb léptékű, koncentráltabb fejlesztések valósulnak meg.

23. táblázat: Megítélt támogatás a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti fejlesztendő járásokban

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db				*Támogató által megítélt támogatás Ft*			
	Komplex programmal fejlesztendő járás	Fejlesztendő járás	Kedvezményezett járás	Nem érintett	Komplex programmal fejlesztendő járás	Fejlesztendő járás	Kedvezményezett járás	Nem érintett
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	11	10	53	9	1 463 499 999	695 200 145	9 223 096 088	2 064 116 003
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	4	7	18	3	398 000 000	751 000 000	1 392 759 900	180 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	-	-	1	1	-	-	80 000 000	80 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	-	-	7	15	-	-	3 361 000 000	5 745 857 239
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	7	7	31	6	670 709 482	727 010 845	5 456 416 256	385 089 437
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	-	-	3	1	-	-	233 197 900	810 232 000
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	-	-	-	1	-	-	-	3 347 000 000
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	6	9	28	10	501 700 000	545 306 800	2 294 501 925	1 542 514 891
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	-	-	1	2	-	-	320 000 000	2 500 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	3	8	23	3	483 000 000	501 250 000	948 923 000	738 783 750
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	3	8	11	2	355 000 000	997 750 000	1 519 542 585	784 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	3	6	13	2	795 000 000	894 000 000	3 925 000 000	1 216 000 000
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	-	-	1	8	-	-	680 000 000	3 780 972 761
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	4	2	9	-	848 699 743	193 907 177	3 420 187 143	-
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	-	1	1	1	-	3 978 987 600	3 405 061 480	-
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	1	5	21	3	87 947 013	1 218 880 490	7 999 138 706	200 000 000
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	-	1	5	-	-	680 000 000	2 449 976 636	-
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	-	-	-	4	-	-	-	3 248 200 000
ÖSSZESEN	**42**	**64**	**226**	**71**	**5 603 556 237**	**11 183 293 057**	**46 708 801 619**	**26 622 766 081**

A lakossági adatok alapján a vármegye népességének 53,09%-a kedvezményezett járásban, 9,59%-a fejlesztendő járásban, 6,89%-a komplex programmal fejlesztendő járásban, míg 30,43%-a a be nem sorolt járásban él. Ez azt jelenti, hogy a kedvezményezett kategóriákba tartozó járásokban összesen a vármegye lakosságának 69,57%-a él, miközben a támogatott projektek 82,4%-a és a megítélt támogatás 70,5%-a is ezekhez a térségekhez kapcsolódik. Mindez arra utal, hogy a kedvezményezett térségek a népességi súlyukat meghaladó mértékben részesülnek a támogatott projektállományból, míg a támogatási összegből való részesedésük nagyjából megfelel a lakossági arányuknak. Ugyanakkor a támogatási szerkezetből az is látható, hogy az egyetlen nem érintett járásban megvalósuló projektek átlagos volumene lényegesen magasabb, ami arra utal, hogy ebben a térségben jellemzően nagyobb léptékű, koncentráltabb fejlesztések valósulnak meg.

2.1.9.6 A támogatások társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések (105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet) szerinti elemzése[2]

A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerinti településbesorolás alapján a támogatott projektállomány megoszlása lényegesen koncentráltabb képet mutat, mint a járási szintű vizsgálat. Az adatok szerint a **403 támogatott projektből 76** kapcsolódik **kedvezményezett településhez**, míg **327 projekt** olyan településen valósul meg, amely nem tartozik ebbe a körbe. Ez azt jelenti, hogy a támogatott projektek **18,9%-a** kedvezményezett, míg **81,1%-a** nem kedvezményezett településekhez kötődik.

A megítélt támogatási összegek alapján a különbség még markánsabb. A kedvezményezett településekhez összesen **7,92 Mrd Ft** támogatás kapcsolódik, ami a teljes megítélt támogatás **8,8%-át** jelenti, míg a nem kedvezményezett településeken megvalósuló projektek támogatási összege **82,20 Mrd Ft**, vagyis az összes támogatás **91,2%-a** ebben a körben koncentrálódik. A támogatott projektek döntő része és különösen a nagyobb volumenű fejlesztések nem a rendelet szerinti kedvezményezett településeken valósulnak meg.

Az **egy projektre jutó átlagos megítélt támogatás** is ezt erősíti meg. A kedvezményezett településeken egy támogatott projektre átlagosan **104,2 millió Ft** jut, míg a nem kedvezményezett településeken ugyanez az érték **251,4 millió Ft**. Vagyis a nem kedvezményezett településeken megvalósuló támogatott projektek átlagos volumene több mint **kétszerese** a kedvezményezett településeken megvalósuló projektekének.

A legnagyobb darabszámú konstrukció, a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** esetében **20 támogatott projekt** kapcsolódik kedvezményezett településhez **2,02 Mrd Ft** értékben, míg **63 projekt** nem kedvezményezett településen valósul meg, összesen **11,42 Mrd Ft** támogatással. Hasonló aránytalanság figyelhető meg a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** konstrukciónál is, ahol a kedvezményezett településekre jutó **1,26 Mrd Ft** támogatással szemben a nem kedvezményezett településeken **5,98 Mrd Ft** támogatás realizálódik.

---

[2] Az érintetett település 34 darab.

A humán fejlesztési konstrukciók közül a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23** esetében **8 projekt** és **464,6 millió Ft** támogatás kötődik kedvezményezett településekhez, míg **45 projekt** és **4,42 Mrd Ft** a nem kedvezményezett településekhez. A **TOP_PLUSZ-3.3.1-21** és a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** konstrukciókban ugyan szintén megjelennek kedvezményezett települések, de a támogatási volumen itt is inkább a nem kedvezményezett településeken koncentrálódik. A **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** konstrukció ebből a szempontból kiegyensúlyozottabb képet mutat, ugyanakkor még itt is a nem kedvezményezett településekhez kapcsolódik a nagyobb támogatási volumen (**5,42 Mrd Ft** szemben **1,41 Mrd Ft-tal**).

A közlekedési és gazdaságfejlesztési jellegű konstrukciók közül a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** különösen jól mutatja ezt a szerkezetet: itt a kedvezményezett településekhez mindössze **2 projekt** és **213,0 millió Ft** támogatás kapcsolódik, míg a nem kedvezményezett településeken **28 projekt** valósul meg, **9,29 Mrd Ft** támogatási összeggel. A **TOP_PLUSZ-6.1.1-21** konstrukcióban a kedvezményezett települések részesedése valamivel hangsúlyosabb (**6 projekt, 933,7 millió Ft**), de itt is a nem kedvezményezett települések dominálnak (**9 projekt, 3,53 Mrd Ft**).

24. táblázat: Megítélt támogatás a 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet szerinti társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településeken

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db		Támogató által megítélt támogatás Ft	
	igen	nem	igen	nem
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	20	63	2 020 946 000	11 424 966 235
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	6	26	606 259 000	2 115 500 900
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	-	2	-	160 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	-	22	-	9 106 857 239
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	17	34	1 261 685 491	5 977 540 529
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	-	4	-	1 043 429 900
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	-	1	-	3 347 000 000
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	8	45	464 600 000	4 419 423 616
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	-	3	-	2 820 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	3	34	231 000 000	2 440 956 750
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	6	18	777 762 383	2 878 530 202
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	8	16	1 408 000 000	5 422 000 000
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	-	9	-	4 460 972 761
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	6	9	933 664 224	3 529 129 839
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	-	3	-	7 384 049 080
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	2	28	213 035 219	9 292 930 990
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	-	6	-	3 129 976 636
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	-	4	-	3 248 200 000
ÖSSZESEN	**76**	**327**	**7 916 952 317**	**82 201 464 677**

A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett települések a vármegye településállományának eleve szűk körét alkotják: Bács-Kiskun vármegyében a 119 településből

34 tartozik ebbe a kategóriába. Ehhez képest a támogatott projektállományból való részesedésük nem tekinthető aránytalannak, ugyanakkor a támogatási volumenből való részesedésük továbbra is korlátozott. Míg a járási szintű elemzés alapján a kedvezményezett térségekhez még jelentősebb támogatási koncentráció kapcsolódott, a települési szintű besorolás már jóval erősebb forráskoncentrációt mutat a nem kedvezményezett települések javára. A nagyobb volumenű támogatások elsősorban olyan településeken hasznosultak, amelyek nem tartoznak a rendelet szerinti kedvezményezett települési körbe.

25. táblázat: Bács-Kiskun vármegye lakossága 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet szerinti társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településeken

	Települések száma (db)	Lakosság száma (fő)	Lakosság aránya (%)
Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település	34	50 989	9,85

A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett települések a vármegye 119 településéből 34-et alkotnak, azonban e településeken a lakosság csupán 9,85%-a él. Ehhez viszonyítva a támogatott projektekből való 18,9%-os részesedésük azt mutatja, hogy a kedvezményezett települések a népességi súlyukat meghaladó mértékben kapcsolódtak be a programba. A támogatási összegből való 8,8%-os részesedésük ugyanakkor arra utal, hogy e településeken inkább kisebb vagy közepes volumenű fejlesztések jelentek meg, miközben a nagyobb összegű beruházások döntően a nem kedvezményezett településeken koncentrálódtak.

2.1.9.7 A támogatások jelentős munkanélküliséggel sújtott települések (105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet) szerinti elemzése[3]

A jelentős munkanélküliséggel sújtott települések szerinti bontás alapján a támogatott projektállomány viszonylag szűkebb körben jelenik meg ebben a településcsoportban. Az adatok szerint a **403 támogatott projektből 45** kapcsolódik jelentős munkanélküliséggel sújtott településhez, míg **358 projekt** nem ilyen településen valósul meg. Ez azt jelenti, hogy a támogatott projektek **11,2%-a** tartozik ebbe a kategóriába, míg **88,8%-a** nem.

A megítélt támogatási összegek alapján a koncentráció még erőteljesebb: a jelentős munkanélküliséggel sújtott településekhez összesen **7,34 Mrd Ft** támogatás kapcsolódik, ami a teljes megítélt támogatás **8,1%-át** teszi ki, míg a nem érintett településekhez **82,78 Mrd Ft**, vagyis a támogatási volumen **91,9%-a** kötődik. Ez arra utal, hogy a támogatások döntő része és különösen a nagyobb volumenű fejlesztések nem a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken valósultak meg.

Az **egy projektre jutó átlagos megítélt támogatás** szintén alacsonyabb ebben a településkörben: a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken egy támogatott projektre

[3] 22 darab település érintett.

átlagosan **163,1 millió Ft**, míg a nem érintett településeken **231,2 millió Ft** jut. Ez azt jelzi, hogy a hátrányosabb munkaerőpiaci helyzetű településeken megvalósuló támogatott projektek jellemzően kisebb volumenűek.

A konstrukciók közül a legnagyobb támogatási volumen a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** felhíváshoz kapcsolódik, ahol **2 projekt** összesen **2,29 Mrd Ft** támogatást jelent. Ezt követi a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** konstrukció **12 projekttel** és **1,67 Mrd Ft** támogatással, majd a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23 4 projekttel** és **1,41 Mrd Ft**, valamint a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21 9 projekttel** és **1,26 Mrd Ft** támogatással. Jelentősebb még a **TOP_PLUSZ-6.1.1-21** (**4 projekt, 963,0 millió Ft**) és a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** (**1 projekt, 115,0 millió Ft**) szerepe is.

Darabszám alapján a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken elsősorban a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**12 projekt**), a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**9 projekt**), a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** (**5 projekt**), valamint a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23**, **TOP_PLUSZ-3.3.1-21**, **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** és **TOP_PLUSZ-6.1.1-21** (egyaránt **4-4 projekt**) felhívások jelennek meg hangsúlyosabban. Ez azt mutatja, hogy ebben a települési körben inkább a kisebb vagy közepes volumenű településfejlesztési, humán és szolgáltatásfejlesztési konstrukciók dominálnak.

A legnagyobb darabszámú konstrukciók közül többnél is markáns az eltérés a két településcsoport között. A **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** esetében a jelentős munkanélküliséggel sújtott településekhez **12 projekt és 1,67 Mrd Ft**, míg a nem érintett településekhez **71 projekt és 11,77 Mrd Ft** kapcsolódik. A **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** konstrukciónál **9 projekt és 645,99 millió Ft** áll szemben **42 projekttel és 6,59 Mrd Ft-tal**, a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23** esetében pedig **4 projekt és 336,36 millió Ft** jelenik meg az érintett településeken, míg **49 projekt és 4,55 Mrd Ft** a nem érintett körben. A különbség tehát nemcsak darabszámban, hanem támogatási volumenben is egyértelmű.

26. táblázat: Megítélt támogatás a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken (105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet)

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db		Támogató által megítélt támogatás Ft	
	igen	nem	igen	nem
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	12	71	1 671 443 000	11 774 469 235
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	5	27	463 300 000	2 258 459 900
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	-	2	-	160 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	-	22	-	9 106 857 239
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	9	42	645 991 131	6 593 234 889
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	-	4	-	1 043 429 900
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	-	1	-	3 347 000 000
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	4	49	336 356 100	4 547 667 516
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	-	3	-	2 820 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	4	33	308 000 000	2 363 956 750
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	1	23	115 000 000	3 541 292 585

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db		Támogató által megítélt támogatás Ft	
	igen	nem	igen	nem
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	4	20	548 000 000	6 282 000 000
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	-	9	-	4 460 972 761
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	4	11	963 000 000	3 499 794 063
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	-	3	-	7 384 049 080
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	2	28	2 287 947 013	7 218 019 196
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	-	6	-	3 129 976 636
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	-	4	-	3 248 200 000
ÖSSZESEN	**45**	**358**	**7 339 037 244**	**82 779 379 750**

A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerinti jelentős munkanélküliséggel sújtott települések Bács-Kiskun vármegye 119 településéből 22-t tesznek ki, vagyis a településállomány kisebb részét alkotják. Ehhez képest a támogatott projektekből való részesedésük nem elhanyagolható, ugyanakkor a támogatási összegből való részesedésük továbbra is korlátozott. A források döntő része és a nagyobb volumenű fejlesztések elsősorban nem ebben a települési körben koncentrálódnak, a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken inkább kisebb vagy közepes volumenű projektek valósultak meg.

27. táblázat: Bács-Kiskun jelentős munkanélküliséggel sújtott települései a 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet szerint

	Települések száma (db)	Lakosság száma (fő)	Lakosság aránya (%)
jelentős munkanélküliséggel sújtott település	22	38 887	7,51

A jelentős munkanélküliséggel sújtott települések a vármegye településállományának kisebb részét alkotják: a 119 településből 22 tartozik ebbe a körbe, ahol a vármegye lakosságának 7,51%-a él. Ehhez képest a támogatott projektekből való 11,2%-os részesedésük azt mutatja, hogy e települések a népességi súlyukat meghaladó mértékben kapcsolódtak be a programba. A támogatási összegből való 8,1%-os részesedésük ugyanakkor arra utal, hogy a források volumene már közelebb áll a lakossági arányukhoz, vagyis ebben a települési körben inkább kisebb vagy közepes léptékű fejlesztések valósulhatnak meg.

2.1.9.8 A támogatások gazdaságélénkítő programba (GÉP) javasolt települések (1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat) szerinti elemzése[4]

Az 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat alapján a GÉP által érintett települések szerinti bontás azt mutatja meg, hogy a megítélt támogatások milyen mértékben koncentrálódnak az ebbe a körbe tartozó településeken. Az adatok szerint a 403 **támogatott projektből 142 kapcsolódik GÉP által érintett településhez,** míg 261 projekt nem ilyen településen valósul meg. Ez azt

[4] 51 darab település érintett.

jelenti, hogy a támogatott projektek 35,2%-a érintett, míg 64,8%-a nem érintett településekhez kötődik.

A **megítélt támogatási összegek** alapján a különbség még markánsabb. A GÉP által érintett településekhez összesen **19,89 Mrd Ft** támogatás kapcsolódik, ami a teljes megítélt támogatás 22,1%-át teszi ki, míg a nem érintett településekhez 70,23 Mrd Ft, vagyis a teljes támogatási volumen 77,9%-a kötődik. Ez azt mutatja, hogy bár a támogatott projektek több mint egyharmada GÉP által érintett településen valósul meg, a nagyobb volumenű támogatások döntő része mégis a nem érintett településeken koncentrálódik.

Az **egy projektre jutó átlagos megítélt támogatás** szintén ezt támasztja alá. A GÉP által érintett településeken egy támogatott projektre átlagosan **140,1 millió Ft**, míg a nem érintett településeken 269,1 millió Ft jut. Ez azt jelenti, hogy a nem érintett településeken megvalósuló projektek átlagos volumene közel kétszerese a GÉP által érintett településeken megvalósuló projektekének.

A **legnagyobb támogatási volumen** a GÉP által érintett településeken a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** felhíváshoz kapcsolódik, ahol 31 projekt összesen 4,53 Mrd Ft támogatást jelent. Ezt követi a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** konstrukció 10 projekttel és 3,48 Mrd Ft támogatással, majd a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** 13 projekttel és 2,76 Mrd Ft, a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** 19 projekttel és 2,44 Mrd Ft, valamint a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** 12 projekttel és 1,69 Mrd Ft támogatással. Jelentős még a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** konstrukció is, amely 17 projektet és 1,50 Mrd Ft támogatást jelent ebben a települési körben.

28. táblázat: Megítélt támogatás a GÉP által érintett településeken

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db		Támogató által megítélt támogatás Ft	
	igen	nem	igen	nem
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	31	52	4 531 903 056	8 914 009 179
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	17	15	1 500 259 000	1 221 500 900
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	-	2	-	160 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	-	22	-	9 106 857 239
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	19	32	2 442 796 025	4 796 429 995
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	-	4	-	1 043 429 900
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	-	1	-	3 347 000 000
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	19	34	888 321 246	3 995 702 370
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	-	3	-	2 820 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	14	23	938 250 000	1 733 706 750
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	12	12	1 687 292 585	1 969 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	13	11	2 760 000 000	4 070 000 000
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	-	9	-	4 460 972 761
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	6	9	973 664 224	3 489 129 839
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	-	3	-	7 384 049 080
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	10	20	3 484 974 990	6 020 991 219
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	1	5	680 000 000	2 449 976 636

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db		Támogató által megítélt támogatás Ft	
	igen	nem	igen	nem
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	-	4	-	3 248 200 000
ÖSSZESEN	**142**	**261**	**19 887 461 126**	**70 230 955 868**

A GÉP által érintett települések Bács-Kiskun vármegye településállományának jelentős részét alkotják: a vármegye 119 településéből 51 tartozik ebbe a körbe. Ehhez képest a támogatott projektekből való részesedésük számottevő, ugyanakkor a támogatási volumenből való részesedésük mérsékeltebb. Míg a települések 42,9%-a GÉP által érintett, addig a támogatott projektek 35,2%-a, a megítélt támogatási összegnek pedig 22,1%-a kapcsolódik ehhez a körhöz. Ez arra utal, hogy a GÉP által érintett településeken a támogatott fejlesztések jelenléte érzékelhető, de a nagyobb volumenű beruházások döntően nem ebben a települési körben koncentrálódnak.

29. táblázat: Gazdaságélénkítő programba javasolt települések és lakosságuk Bács-Kiskunban

	Települések száma (db)	Lakosság száma (fő)	Lakosság aránya (%)
Gazdaságélénkítő programba (GÉP) javasolt települések	51	119 428	23,06

A GÉP által érintett települések a vármegye településállományának 42,9%-át adják, ugyanakkor itt él a lakosság 23,06%-a. Ehhez képest a támogatott projektek 35,2%-a, a megítélt támogatási összegnek pedig 22,1%-a kapcsolódik ehhez a körhöz. Ez azt mutatja, hogy a GÉP által érintett települések a népességi súlyukat meghaladó mértékben kapcsolódtak be a programba, ugyanakkor a támogatási volumen inkább a lakossági arányukhoz igazodik. Mindez arra utal, hogy ebben a települési körben inkább több, kisebb vagy közepes volumenű fejlesztés jelent meg, míg a nagyobb beruházások döntően nem itt koncentrálódtak.

2.1.9.9 A támogatások szabad vállalkozási zóna (27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet) szerinti elemzése[5]

A 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet szerinti szabad vállalkozási zóna által érintett településekre vonatkozó bontás alapján a támogatott projektállomány jelentős része ugyan nem ebben a települési körben valósul meg, ugyanakkor az érintett települések részesedése a projektállományból érzékelhető. Az adatok szerint a **403 támogatott projektből 123** kapcsolódik szabad vállalkozási zónába tartozó településhez, míg **280 projekt** nem ilyen településen valósul meg. Ez azt jelenti, hogy a támogatott projektek **30,5%-a** érintett, míg **69,5%-a** nem érintett településekhez kötődik.

A megítélt támogatási összegek alapján az érintett településekhez összesen **18,97 Mrd Ft** támogatás kapcsolódik, ami a teljes megítélt támogatás **21,1%-át** teszi ki, míg a nem érintett

[5] Érintett település 34 darab.

településeken megvalósuló projektekhez **71,14 Mrd Ft**, vagyis a teljes támogatási volumen **78,9%-a** kötődik. Ez azt mutatja, hogy bár a támogatott projektek közel egyharmada szabad vállalkozási zóna által érintett településen valósul meg, a nagyobb volumenű támogatások döntő része továbbra is a nem érintett településeken koncentrálódik.

Az **egy projektre jutó átlagos megítélt támogatás** is ezt támasztja alá. A szabad vállalkozási zóna településein egy támogatott projektre átlagosan **154,3 millió Ft**, míg a nem érintett településeken **254,1 millió Ft** jut. Ez azt jelenti, hogy a nem érintett településeken megvalósuló projektek átlagos volumene érdemben magasabb.

A legnagyobb támogatási volumen a szabad vállalkozási zóna településein a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** felhíváshoz kapcsolódik, ahol **22 projekt** összesen **2,60 Mrd Ft** támogatást jelent. Ezt követi a **TOP_PLUSZ-6.1.2-21** konstrukció **1 projekttel** és **3,98 Mrd Ft** támogatással, majd a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21 7 projekttel** és **1,40 Mrd Ft**, a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23 10 projekttel** és **1,76 Mrd Ft**, a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21 14 projekttel** és **1,59 Mrd Ft**, valamint a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21 18 projekttel** és **1,88 Mrd Ft** támogatással. Jelentős továbbá a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** konstrukció is, amely **12 projektet** és **1,18 Mrd Ft** támogatást jelent ebben a települési körben.

Darabszám alapján a szabad vállalkozási zóna által érintett településeken elsősorban a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** (**22 projekt**), a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23** (**19 projekt**), a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** (**18 projekt**), a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** (**14 projekt**), a **TOP_PLUSZ-3.3.1-21** (**12 projekt**), a **TOP_PLUSZ-1.2.3-21** (**12 projekt**) és a **TOP_PLUSZ-3.3.3-23** (**10 projekt**) felhívások jelennek meg hangsúlyosabban. Ez arra utal, hogy ebben a települési körben főként a településfejlesztési, humán és szolgáltatásfejlesztési célú konstrukciók dominálnak.

30. táblázat: Megítélt támogatások szabad vállalkozási zóna településein

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db		Támogató által megítélt támogatás Ft	
	igen	nem	igen	nem
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	22	61	2 602 200 230	10 843 712 005
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	12	20	1 184 598 900	1 537 161 000
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	-	2	-	160 000 000
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	-	22	-	9 106 857 239
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	18	33	1 875 830 560	5 363 395 460
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	-	4	-	1 043 429 900
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	-	1	-	3 347 000 000
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	19	34	1 176 847 974	3 707 175 642
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	-	3	-	2 820 000 000
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	12	25	1 034 250 000	1 637 706 750
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	14	10	1 589 750 000	2 066 542 585
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	10	14	1 759 000 000	5 071 000 000
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	-	9	-	4 460 972 761
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	6	9	1 042 606 920	3 420 187 143

Pályázati konstrukció	Támogató által megítélt támogatás db		Támogató által megítélt támogatás Ft	
	igen	nem	igen	nem
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	1	2	3 978 987 600	3 405 061 480
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	7	23	1 400 827 503	8 105 138 706
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	2	4	1 329 976 636	1 800 000 000
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	-	4	-	3 248 200 000
ÖSSZESEN	**123**	**280**	**18 974 876 323**	**71 143 540 671**

Megállapítható, hogy a szabad vállalkozási zóna által érintett települések Bács-Kiskun vármegye településállományának kisebb, de nem elhanyagolható részét alkotják: a vármegye **119 településéből 34** tartozik ebbe a körbe. Ehhez képest a támogatott projektekből való részesedésük inkább kedvezőnek tekinthető, hiszen a települések **28,6%-a** érintett, miközben a támogatott projektek **30,5%-a** kapcsolódik ehhez a körhöz. A támogatási volumenből való részesedésük ugyanakkor mérsékeltebb, mindössze **21,1%**, ami arra utal, hogy a szabad vállalkozási zóna településein a támogatott fejlesztések jelenléte számottevő, de a nagyobb volumenű beruházások döntően nem ebben a települési körben koncentrálódnak.

31. táblázat: Szabad vállalkozási zóna települései és lakossága Bács-Kiskunban

	Települések száma (db)	Lakosság száma (fő)	Lakosság aránya (%)
Szabad vállalkozási zóna	34	100 086	19,33

A szabad vállalkozási zóna által érintett települések a vármegye településállományának 28,6%-át adják, ugyanakkor itt él a lakosság 19,33%-a. Ehhez képest a támogatott projektek 30,5%-a, a megítélt támogatási összegnek pedig 21,1%-a kapcsolódik ehhez a körhöz. Ez azt mutatja, hogy az érintett települések a népességi súlyukat meghaladó mértékben kapcsolódtak be a programba, miközben a támogatási volumen lényegében a lakossági arányukhoz igazodik. Mindez arra utal, hogy ebben a települési körben inkább több, kisebb vagy közepes léptékű fejlesztés jelent meg, míg a nagyobb beruházások döntően nem itt koncentrálódtak.

2.1.9.10 Közép Duna-menti Fejlesztési Térség

A **Közép-Duna Menti Kiemelt Térséget** az Országgyűlés a 12/2020. (V. 5.) OGY határozattal jelölte ki, a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozat kiegészítésével. A 99 települést magában foglaló térség Bács-Kiskun, Fejér és Tolna vármegyék Duna menti térségeit fogja össze. A térség létrehozását alapvetően a Paks II. Atomerőmű beruházása által indukált gazdasági, közlekedési, munkaerőpiaci és területfejlesztési hatások összehangolt kezelése indokolta.

Az ITP-ben a **Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség** önálló forrásfelhasználási módként jelenik meg. Ennek célja, hogy a térségi jelentőségű fejlesztések összehangolt módon valósuljanak meg, erősítve a Duna menti települések együttműködését és hozzájárulva a térség

versenyképességének, elérhetőségének és fenntartható fejlődésének javításához. A Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség területi lehatárolása megegyezik a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Bács-Kiskun vármegyei területével.

32. táblázat: Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség

Pályázati konstrukció	ITP keret (Ft)	Támogatási igény (db)	Támogatási igény (Ft)	Támogatott kérelem (db)	Támogatott (Mrd Ft)	Elutasított kérelem (db)	Elutasított kérelem (Ft)	Megszüntetett támogatási döntés(db)	Megszüntetett támogatási döntés (Ft)
TOP_PLUSZ-1.2.1-21	4 818 643 000	20	4 729 143 000	14	3 666 443 000	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-1.2.3-21	331 300 000	5	331 300 000	5	331 300 000	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-1.3.1-21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-1.3.2-23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-2.1.1-21	3 338 739 896	9	3 065 239 896	9	3 065 239 896	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-2.1.2-21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-3.1.1-21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP_Plusz-3.1.2-21	175 500 000	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-3.1.3-23	927 968 030	10	944 957 970	8	882 957 980	2	61 999 990	-	-
TOP_PLUSZ-3.2.1-23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-3.3.1-21	698 923 000	7	1 360 683 012	4	698 923 000	2	661 760 012	-	-
TOP_PLUSZ-3.3.2-21	600 500 000	4	600 500 000	4	600 500 000	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-3.3.3-23	200 000 000	1	200 000 000	1	200 000 000	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-3.4.1-23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-6.1.1-21	751 000 000	1	651 000 000	1	651 000 000	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-6.1.2-21	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Pályázati konstrukció	ITP keret (Ft)	Támogatási igény (db)	Támogatási igény (Ft)	Támogatott kérelem (db)	Támogatott (Mrd Ft)	Elutasított kérelem (db)	Elutasított kérelem (Ft)	Megszüntetett támogatási döntés(db)	Megszüntetett támogatási döntés (Ft)
TOP_PLUSZ-6.1.3-21	6 458 984 263	12	7 293 231 905	6	5 170 594 500	4	1 455 137 405	-	-
TOP_PLUSZ-6.1.4-23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP_PLUSZ-6.2.1-23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ÖSSZESEN	**18 301 558 189**	**69**	**19 176 055 783**	**52**	**15 266 958 376**	**8**	**2 178 897 407**	**-**	**-**

A Közép-Duna Menti Fejlesztési Térség számára az ITP keretében összesen **18,302 Mrd Ft** forrás állt rendelkezésre. A benyújtott támogatási igények összege **19,176 Mrd Ft** volt, amely **874,5 millió Ft-tal (4,8%-kal)** meghaladta a rendelkezésre álló keretet. A támogatási döntések eredményeként **15,267 Mrd Ft** támogatás került megítélésre, ami az ITP-keret **83,4%-ának** felel meg. Az egyes felhívások között ugyanakkor jelentős eltérések figyelhetők meg: több konstrukcióban (például: TOP_PLUSZ-1.2.3-21, TOP_PLUSZ-2.1.1-21, TOP_PLUSZ-3.3.2-21 és TOP_PLUSZ-3.3.3-23) a rendelkezésre álló keret teljes egészében lekötésre került, míg más felhívások esetében a keret egy része még nem került felhasználásra (például: TOP_PLUSZ-1.2.1-21), illetve a TOP_Plusz-3.1.2-21 konstrukcióban a pályázati felhívás még nem eredményezett benyújtott kérelmet és támogatási döntést.

A Közép-Duna Menti Fejlesztési Térségben összesen **69 támogatási kérelem** került benyújtásra, **19,18 Mrd Ft** támogatási igénnyel. Ezek közül **52 projekt** részesült támogatásban, összesen **15,27 Mrd Ft** értékben, ami **75,4%-os projektszintű támogatási arányt**, illetve **79,6%-os forrásszintű támogatottságot** jelent. A térségben **8 támogatási kérelem** került elutasításra, összesen **2,18 Mrd Ft** támogatási igénnyel, megszüntetett támogatási szerződés ugyanakkor nem fordult elő.

A legnagyobb támogatott forrást a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** konstrukció képviseli **5,17 Mrd Ft** támogatással, ezt követi a **TOP_PLUSZ-1.2.1-21** felhívás **3,67 Mrd Ft**, valamint a **TOP_PLUSZ-2.1.1-21** felhívás **3,07 Mrd Ft** támogatási összeggel. Jelentős még a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23** konstrukció közel **883 millió Ft**, valamint a **TOP_PLUSZ-3.3.2-21** konstrukció **600,5 millió Ft** támogatási volumene is.

A konstrukciók eredményessége ugyanakkor eltérő képet mutat. Több felhívás esetében valamennyi benyújtott projekt támogatásban részesült (például TOP_PLUSZ-1.2.3-21, TOP_PLUSZ-2.1.1-21, TOP_PLUSZ-3.3.2-21), míg más konstrukcióknál jelentősebb verseny alakult ki. Különösen a **TOP_PLUSZ-6.1.3-21** felhívás esetében figyelhető meg jelentős túligénylés: a 12 benyújtott projektből 6 kapott támogatást, míg **4 projekt összesen 1,46 Mrd**

Ft támogatási igénnyel elutasításra került. Hasonlóan magas az elutasított támogatási igény a **TOP_PLUSZ-3.3.1-21** konstrukcióban is, ahol **2 projekt 661,8 millió Ft**, valamint a **TOP_PLUSZ-3.1.3-23** konstrukcióban, ahol **2 projekt közel 62 millió Ft** támogatási igénye nem részesült támogatásban.

A Közép-Duna Menti Fejlesztési Térségben az **egy támogatott projektre jutó átlagos támogatási összeg megközelítőleg 294 millió Ft**, amely kissé meghaladja a vármegyei **279 millió Ft-os** átlagot. Ez arra utal, hogy a térségben a támogatott beruházások átlagos mérete valamivel nagyobb, ugyanakkor nem a néhány kiemelkedően nagy projekt dominálja a fejlesztéseket, hanem több, közepes volumenű beruházás valósul meg.

A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Területfejlesztési Koncepciója és Stratégiai, valamint Operatív Programja a térség fejlesztését hat kiemelt prioritás mentén határozza meg: infrastruktúra-fejlesztés, gazdaságfejlesztés, turisztikai fejlesztések, innováció és zöldfejlesztés, település- és intézményfejlesztés, valamint humánfejlesztés. A félidei adatok alapján megállapítható, hogy a TOP Plusz projektállománya ezek közül több stratégiai cél megvalósításához érdemben hozzájárul. Kiemelkedő a gazdaságfejlesztési, településfejlesztési, energiahatékonysági és humán fejlesztési beavatkozások aránya, amelyek jól illeszkednek a térségi program célrendszeréhez.

Ugyanakkor a Kiemelt Térség Operatív Programjában meghatározott célok teljes körű megvalósítása nem várható kizárólag a TOP Plusz forrásaiból. A program több olyan, térségi léptékű fejlesztést is tartalmaz – különösen a vízgazdálkodás, a Duna menti infrastruktúra, a térségi turisztikai menedzsment, a vállalkozásfejlesztési együttműködések, az innováció és a zöld átállás területén –, amelyek megvalósításához egyéb európai uniós, hazai vagy ágazati finanszírozási források bevonása is szükséges.

2.2 Az ITP végrehajtásának hozzájárulása a TOP Plusz Operatív Program elvárásaihoz

A 2. táblázat a TOP Plusz egyes tematikus és szakmai elvárásaihoz kapcsolódó, az ITP-ben tervezett források és az OP félidejéig támogatói döntéssel lefedett források összevetését mutatja be. A teljesülési arány (5. oszlop) azt jelzi, hogy az adott fejlesztési célra allokált forrás mekkora százalékát sikerült támogatási döntéssel ellátni.

Az elemzés a támogatói döntéssel rendelkező projektek adatain alapul, 2026. január 8-i állapot szerint. A 2. táblázat 4. oszlopában szereplő tényadatok forrása az EUPR. A tényadatok a támogatott projekteket tartalmazzák, és **nem tartalmazzák a hazai támogatásra átforgatott, megszűnt szerződéseket, valamint a visszavont támogatási kérelmeket**.

33. táblázat: A forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata

1.	2.	3.	4.	5.
Tematikus elvárások az OP-ban	**Figyelembevételre kerülő TOP Plusz felhívások**	**ITP-ben szereplő tervadatok (Ft)**	**Tényadatok támogatói döntés alapján (Ft)**	**Teljesülés aránya[6] (%)**
Humán infrastruktúra: vármegyei ERFA legalább 20%-a (3. prioritás ERFA)	3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.4.1	18 921 766 424	17 319 222 096	91,53
Humánfejlesztési programok: vármegyei ESZA+ legalább 27%-a (3. prioritás ESZA+)	3.1.3, 3.2.1	9 110 000 000	7 104 023 616	77,98
Szociális városrehabilitáció (1. prioritás): vármegyei ERFA legalább 1,5%-a	1.2.2, 1.2.4, (1.3.2)	90 000 000	0	0
Szociális városrehabilitáció (3. prioritás ESZA+): vármegyei ERFA-t kiegészítik a társadalmi felzárkózás tematikus koncentrációhoz hozzájáruló beavatkozások a vármegyei ESZA+ legalább 10%-ával	3.1.2, (3.2.1)	585 000 000	0	0
Fenntarthatóság, klímacélok: önkormányzati energetika (2. prioritás) a vármegyei ERFA legalább 10%-a	2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.1.6	10 710 377 290	8 282 655 920	77,33
Fenntarthatóság, klímacélok: zöld és kék infrastruktúra: megyei ERFA legalább 11%-a (1. prioritás); "	1.2.1, 1.3.2 (zöld és kék infra)	4 715 870 978	4 481 280 247	95,03
Foglalkoztatás javítása: vármegyei ESZA+ legalább 33%-a; (3. prioritás ESZA+)	3.1.1	3 347 000 000	3 347 000 000	100,00
A megyére jutó indikatív forráskeret legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokban (36 LHH járás) szükséges felhasználni. (amennyiben releváns)	minden felhívás	5 691 705 242	5 303 556 237	93,18
A 4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére a TOP Plusz 1. és 6. prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a fordítható.	6.1.2, (6.2.1)	7 384 049 080	7 384 049 080	100,00
TOP Plusz az alap és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fejlesztésére tervezett források legalább 90%-át az állami intézmények támogatására fordítja.	3.3.3, 3.4.1	7 377 000 000	7 377 000 000	100,00
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	3.3.3	457 000 000	795 000 000	173,96
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	3.3.2	155 000 000	355 000 000	229,32

Megállapítható, hogy Bács-Kiskun vármegye az egyes TOP_Plusz tematikus és szakmai elvárásokhoz kapcsolódó, ITP-ben tervezett források támogatói döntéssel történő lekötését eltérő ütemben valósította meg az OP félidejéig. A teljesülési arány azt mutatja meg, hogy az adott fejlesztési célra allokált forrás mekkora hányadát sikerült támogatási döntéssel ellátni.

A legkedvezőbb teljesítést a **foglalkoztatás javítása** terület mutatja, ahol a tervezett forrás 100%-ára már megszületett támogatói döntés. Ugyancsak teljes körű a forráslekötés a **4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére** tervezett keret esetében. A **köznevelési intézmények fejlesztésére fordított, állami intézményekre jutó források** szintén teljes mértékben lekötésre kerültek. Ezeken a területeken tehát a vármegye a tervezett forrásfelhasználást az OP félidejéig gyakorlatilag teljesítette.

Magas teljesülési arány figyelhető meg a **humán infrastruktúra fejlesztése** esetében is, ahol a támogatói döntéssel lefedett összeg a tervezett keret 91,53%-át éri el. Hasonlóan kedvező a **komplex programmal fejlesztendő járásokban felhasználandó forráskeret** alakulása, ahol a teljesülés 93,18%. A fenntarthatósági és klímacélokra (zöld és kék infrastruktúra fejlesztés) allokált forrás 95,03%-a lekötésre került a félidőig. Ez azt mutatja, hogy e területeken a programvégrehajtás a tervekhez képest előrehaladott állapotban van, és a fennmaradó források lekötése a programidőszak második felében reálisan teljesíthető.

A **humánfejlesztési programok** és az **önkormányzati energetikai fejlesztések** esetében a teljesülési arány egyaránt 80% alatti, előbbi esetben 77,98%, utóbbinál 77,33%. Ez arra utal, hogy ezen célterületeken a forráslekötés érdemi előrehaladást mutat, ugyanakkor az OP félidejéig még nem érte el az időarányosan is kedvezőnek tekinthető szintet. Ezeknél a beavatkozásoknál a hátralévő időszakban további támogatói döntések szükségesek a tervezett keretek teljes lehívásához.

A legjelentősebb elmaradás a **szociális városrehabilitációhoz** kapcsolódó források esetében mutatkozik. Mind az 1. prioritáshoz kapcsolódó ERFA, mind a 3. prioritás ESZA+ típusú beavatkozásoknál 0% a teljesülés, vagyis az ITP-ben tervezett forrásokhoz az OP félidejéig nem kapcsolódott támogatói döntés. Ez azt jelzi, hogy ezen fejlesztési célok esetében a tervezett forráslekötés még nem indult meg, így itt egyértelmű elmaradás állapítható meg. A két felhívásra támogatási igény nem érkezett, ami nem a fejlesztési célok vagy azok jelentőségének megkérdőjelezésére vezethető vissza, hanem elsősorban a felhívások komplex jellegére és a teljesítésükhöz kapcsolódó szigorú elvárásokra. A potenciális pályázói igény a felhívás lezárását követően erősödött meg, ugyanakkor a konstrukció újranyitására már nem került sor, így ezen fejlesztési igények támogatására nem volt lehetőség.

Külön figyelmet érdemel, hogy egyes területeken a támogatói döntéssel lefedett forrás meghaladja a tervadatot, a forrásigény a tervezetthez képest magasabb volt, ezért a soron következő ITP módosítás során korrigálni kell ezeket az értékeket. A **komplex programmal fejlesztendő járásokban megvalósuló köznevelési fejlesztések** esetében a teljesülés

[6] A ténylegesen felhasznált forráskeretre vetített (és nem az ITP-ben tervezett) értékek kerülnek ide.

173,96%, míg a **helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésénél** 229,32%. Ez azt mutatja, hogy ezeken a célterületeken a támogatási döntések összege jelentősen meghaladta az eredetileg ITP-ben tervezett szintet, tehát a vármegye itt a vállalásait nemcsak teljesítette, hanem túl is teljesítette.

3 Az eredményességet befolyásoló folyamatok értékelése

3.1 Az indikátorvállalások nyomonkövetése

Az indikátorvállalások félidős értékelése a rendelkezésre álló, **2026. január 8-i** adatok alapján készült. Az elemzés az ITP-ben rögzített indikátorcélok és az EUPR adattábla alapján az adott időpontig támogatási szerződéssel rendelkező projektekhez kapcsolódó, kumulált **TSZ-ben rögzített indikátorvállalások** összevetésére épül.

A programciklus jelenlegi szakaszában az indikátorok tényleges teljesülésének érdemi értékelése még korlátozottan lehetséges, mivel a projektek jelentős része még megvalósítás alatt áll, és **viszonylag kevés lezárt projekt** áll rendelkezésre. Ennek megfelelően a félidős monitoring keretében elsősorban nem a tényleges eredmények, hanem a támogatási szerződésekben vállalt indikátorértékek alapján lehet képet alkotni arról, hogy a programvégrehajtás milyen irányban halad, és milyen mértékben támasztják alá a megkötött szerződések az ITP-ben vállalt célok teljesíthetőségét.

Az összevetés alapján összességében megállapítható, hogy a szerződéses vállalások szintjén több indikátor esetében már látható érdemi előrehaladás, ugyanakkor ez prioritásonként és konstrukciónként eltérő képet mutat. Egyes területeken a TSZ-ben rögzített vállalások már elérik vagy meghaladják a vármegyei célértékeket, míg más indikátorok esetében jelentős elmaradás tapasztalható. Ennek értékelésekor figyelembe kell venni, hogy a programvégrehajtás **nem minden konstrukcióban időarányosan haladt**, továbbá a tervezett források egy része **nem került meghirdetésre**, illetve egyes esetekben a felmerülő területi igények ellenére sem nyílt lehetőség újabb felhívások megjelentetésére. Ez közvetlenül befolyásolta a támogatási szerződések számát, és ezen keresztül az indikátorvállalások alakulását is.

Az értékelés során a **fenntartható városfejlesztési eszköz forrásfelhasználási módját**, vagyis a megyei jogú városokhoz kapcsolódó fejlesztési kört, valamint az ITP egyéb, vármegyei területi hatályú beavatkozásait **elkülönítetten szükséges vizsgálni**. Ennek megfelelően a fejezet mindkét területi kört feldolgozza, azonban az indikátorvállalások értékelése **külön-külön**, az eltérő területi és programozási sajátosságok figyelembevételével történik.

A fejezet célja ezért annak bemutatása, hogy az ITP-ben rögzített vállalásokhoz képest a támogatási szerződések alapján milyen előrehaladás rajzolódik ki, valamint mely esetekben azonosíthatók olyan programvégrehajtási körülmények, amelyek magyarázzák az indikátorvállalások elmaradását vagy éppen kiemelkedő alakulását.

3.1.1 Vármegyei indikátorvállalások az fvs nélkül

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy Bács-Kiskun vármegyében a programciklus félidejében az indikátorok tényleges teljesülése még nem értékelhető, ugyanakkor a támogatási szerződésekben rögzített vállalások alapján az előrehaladás iránya jól látható. Az összevetés azt mutatja, hogy több indikátor esetében a TSZ-ben rögzített vállalások már elérik vagy meghaladják az ITP-ben vállalt 2029-es célértéket, más területeken viszont még jelentős elmaradás tapasztalható. Bizonyos esetekben (például: TPO11, RCO19, RCR26) a támogatási szerződésekben rögzített vállalások magas összértéke felveti annak szükségességét, hogy a támogatási szerződésekben szereplő indikátorvállalások felülvizsgálata megtörténjen.

34. táblázat: Indikátorvállalások fenntartható városfejlesztési eszköz ffm nélkül

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024	Vármegye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen	Érintett felhívás
	Azonosító	Megnevezés									
TOP_Plusz-1	RCO26	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	7,15	0,49	0,49	67,88	3,14	10,00	11,65	TOP_Plusz-1.2.1
TOP_Plusz-1	RCR35	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	nem releváns	0	0	143555	2983	2983	420	TOP_Plusz-1.2.1
TOP_Plusz-1	RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	21,75	1,14	1,14	408,98	23,02	23,02	15,00	TOP_Plusz-1.2.1
TOP_Plusz-1	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	nem releváns	0	0	1810794	101925	101925	80600	TOP_Plusz-1.2.1
TOP_Plusz-1	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	7	1	1	65	8	8	4	TOP_Plusz-1.2.1
TOP_Plusz-1	TPO11	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m^2	0	0	0	76009	8951	20000	36159	TOP_Plusz-1.2.1

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024	Vármegye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen	Érintett felhívás
	Azonosító	Megnevezés									
TOP_Plusz-1	TPO12	Megvalósított megyei szemléletformáló és tudatosságnövelő programok száma	db	0	0	0	19	1	1	0	TOP_Plusz-1.1.1.
TOP_Plusz-1	RCO65	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	0	0	0	815	8	8	0	TOP_Plusz-1.2.2
TOP_Plusz-1	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	nem releváns	0	0	123	1	1	0	TOP_Plusz-1.2.2
TOP_Plusz-1	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-t	km	13,35	0,400	0,40	125,48	3,59	20,00	27,79	TOP_Plusz-1.2.3
TOP_Plusz-2	RCO19	Jobb energiahatékonyságú középületek	m^2	39718,31	2651,27	2651,27	309509,11	21255,87	30000,00	517490,00	TOP_Plusz-2.1.1
TOP_Plusz-2	RCR26	Éves primerenergia-fogyasztás	MWh/év	nem releváns	0,000	0	46426	3188	4000	7982,433	TOP_Plusz-2.1.1
TOP_Plusz-2	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások	CO_2t/év	nem releváns	0,00	0	27097,70	1860,96	1900,00	2772,64	TOP_Plusz-2.1.1
TOP_Plusz-2	RCO22	Megújult energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	1,84	0,13	0,13	14,30	0,98	1,00	0,80	TOP_Plusz-2.1.1
TOP_Plusz-2	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	nem releváns	0,00	0	15694,68	1077,85	1100,00	1000,883	TOP_Plusz-2.1.1
TOP_Plusz-2	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1,00	0	8	1	2	2	TOP_Plusz-2.1.1
TOP_Plusz-3	TPO05	Programban résztvevő munkanélküliek száma	fő	1 766	85,00	0	31447	1498	1500	1751	TOP_Plusz-3.1.1
TOP_Plusz-3	TPO06	Programban résztvevő inaktívak személyek száma	fő	207	10,00	0	3690	176	180	206	TOP_Plusz-3.1.1
TOP_Plusz-3	TPO23	Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülő száma	fő	128	7	0	2286	109	110	123	TOP_Plusz-3.1.1

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024	Vármegye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen	Érintett felhívás
	Azonosító	Megnevezés									
TOP_Plusz-3	TPO24	Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma	fő	2168	104	0	38607	1839	1900	2066	TOP_Plusz-3.1.1
TOP_Plusz-3	TPR02	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	fő	nem releváns	0	0,00	19817	944	1000	1345	TOP_Plusz-3.1.1
TOP_Plusz-3	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterület száma	db	0	0	0	127	5	5	0	TOP_Plusz-3.2.1
TOP_Plusz-3	TPR15	Program eredményeként integrált területre költözők száma	fő	nem releváns	0	0	188	8	8	0	TOP_Plusz-3.2.1
TOP_Plusz-3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	9	1	1	764	60	60	1466	TOP_Plusz-3.1.3
TOP_Plusz-3	TPO14	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	3	1	1	293	23	27	325	TOP_Plusz-3.1.3
TOP_Plusz-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	nem releváns	0	0	1307423	102311	102311	134660	TOP_Plusz-3.1.3
TOP_Plusz-3	TPR10	Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségügyhöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés	db	nem releváns	0	0	85	7	8	42	TOP_Plusz-3.1.3
TOP_Plusz-3	TPO26	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	359	12	12	3 455	152	152	85	TOP_Plusz-3.3.1
TOP_Plusz-3	TPO27	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	93	4	4	881	39	39	14	TOP_Plusz-3.3.1
TOP_Plusz-3	TPO28	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2 032	109	109	18144	839	1300	606	TOP_Plusz-3.3.1
TOP_Plusz-3	TPO29	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	75	4	4	718	33	40	35	TOP_Plusz-3.3.1

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024	Vármegye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen	Érintett felhívás
	Azonosító	Megnevezés									
TOP_Plusz-3	RCR70	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	nem releváns	0	0	4212	191	210	1188	TOP_Plusz-3.3.1
TOP_Plusz-3	TPR11	Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei szolgáltatás)	db	nem releváns	0	0	39	2	4	1	TOP_Plusz-3.3.1
TOP_Plusz-3	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma	db	nem releváns	0	0	153	7	16	6	TOP_Plusz-3.3.1
TOP_Plusz-3	TPO01	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskolaegészségügyi ellátás) száma	db	56	3	3	535	24	25	27	TOP_Plusz-3.3.2
TOP_Plusz-3	RCR73	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	nem releváns	0	0	3843041	169925	169925	107998	TOP_Plusz-3.3.2
TOP_Plusz-3	TPO02	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma	db	26	3	3	244	25	25	47	TOP_Plusz-3.3.2
TOP_Plusz-3	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	nem releváns	0	0	176	8	8	13	TOP_Plusz-3.3.2
TOP_Plusz-3	TPR14	Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma	db	nem releváns	0	0	30	3	10	5	TOP_Plusz-3.3.2
TOP_Plusz-3	RCO67	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	0	0	0	24832	2254	3000	6515	TOP_Plusz-3.3.3
TOP_Plusz-3	TPO30	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	0	0	0	235	21	21	24	TOP_Plusz-3.3.3
TOP_Plusz-3	TPO31	Korszerűsített kollégiumok száma	db	0	0	0	6	1	1	1	TOP_Plusz-3.3.3

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024	Vármegye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen	Érintett felhívás
	Azonosító	Megnevezés									
TOP_Plusz-3	*RCR71*	*Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói*	*db*	*nem releváns*	*0*	*0*	*17879*	*1623*	*2000*	*4294*	*TOP_Plusz-3.3.3*
TOP_Plusz-6	*RCO04*	*Nem pénzügyi támogatásban részsített vállalkozások*	*db*	*116*	*9*	*9*	*1055*	*88*	*88*	*46*	*TOP_Plusz-6.1.1*
TOP_Plusz-6	*TPO07*	*Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma*	*db*	*12*	*1*	*1*	*108*	*9*	*9*	*0*	*TOP_Plusz-6.1.1*
TOP_Plusz-6	*TPO32*	*Közétkeztetési fejlesztések száma*	*db*	*0*	*0*	*0*	*74*	*6*	*6*	*3*	*TOP_Plusz-6.1.1*
TOP_Plusz-6	*RCO46*	*Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-t*	*km*	*26,97*	*1,29*	*1,29*	*243,73*	*11,61*	*12,83*	*24,43*	*TOP_Plusz-6.1.2*
TOP_Plusz-6	*RCO77*	*Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma*	*db*	*27*	*4*	*4*	*194*	*24*	*24*	*27*	*TOP-PLUSZ613*
TOP_Plusz-6	*TPO09*	*Fejlesztéssel érintett fürdők száma*	*db*	*1*	*1*	*1*	*10*	*1*	*1*	*0*	*TOP-PLUSZ613*
TOP_Plusz-6	*TPO34*	*Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma*	*db*	*0*	*0*	*0*	*3*	*0*	*0*	*0*	*TOP-PLUSZ613*
TOP_Plusz-6	*RCO77*	*Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma*	*db*	*0*	*0*	*0*	*146*	*7*	*20*	*31*	*TOP-PLUSZ614*
TOP_Plusz-6	*TPO34*	*Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma*	*db*	*0*	*0*	*0*	*4*	*0*	*1*	*1*	*TOP-PLUSZ614*

1. prioritás – területfejlesztési és települési infrastruktúra

A **TOP_Plusz-1** prioritásban vegyes kép rajzolódik ki. Egyes indikátorok esetében az előrehaladás kedvező, másoknál viszont a támogatási szerződésekben rögzített vállalások még nem érik el a vármegye által vállalt célszintet.

Kiemelkedően kedvező az előrehaladás a **RCO26 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra** indikátor esetében: az ITP-ben vállalt 2029-es célérték **10,00 ha**, míg a TSZ-ekben már **11,65 ha** szerepel, ami **116,5%-os** vállalási szintet jelent. Hasonlóan pozitív a helyzet a **TPO11 – Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága** indikátornál, ahol a vármegyei vállalás **20 000 m²**, a TSZ-ben rögzített érték pedig **36 159 m²**, vagyis a vállalási szint **180,8%**. Az **RCO46 – Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T** indikátor szintén kedvező képet mutat: a vármegyei cél **20,00 km**, a szerződéses vállalás **27,79 km**, amely **138,9%-os** teljesítési aránynak felel meg.

Ugyanakkor több mutató esetében elmaradás látszik. Az **RCO58 – Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra** indikátor esetében a vármegyei cél **23,02 km**, miközben a TSZ-ekben csak **15,00 km** szerepel, ami **65,2%-os** vállalási szintet jelent. Ezzel összhangban az **RCR64 – A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói** indikátor is elmarad: a vállalt **101 925 fő/év** helyett jelenleg **80 600 fő/év** található a szerződésekben, ami **79,1%-os** arány. A **TPO10 – Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma** esetében is alacsonyabb a szerződéses állomány: a vármegyei **8 db**-os célhoz képest **4 db** szerepel a TSZ-ekben, ami **50,0%-os** teljesítési szintnek felel meg. Az elmaradás ismert oka, hogy az ITP módosításai során a területi szereplő jelezte az Irányító Hatóság felé: a **TOP_Plusz-1.2.1** felhívás keretében nem ezen indikátorokhoz kapcsolódó fejlesztések, hanem a felhívás egyéb támogatható tevékenységei iránt mutatkozik nagyobb területi érdeklődés. Erre tekintettel már a tervezés során látható volt, hogy e mutatók teljesítése korlátozott lesz, ugyanakkor ez a jelzés a programalakítás során nem kerülhetett átvezetésre.

Különösen gyenge az előrehaladás a **TPO12 – Megvalósított megyei szemléletformáló és tudatosságnövelő programok száma**, valamint az **RCO65 – Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása** és a **TPR09 – A projekt keretében integrált területre költözők száma** indikátoroknál, mivel ezeknél a vármegyei célérték már szerepel az ITP-ben, a TSZ-ekben azonban egyelőre **0 vállalás** látható. Ez a **TPO12** esetében **0,0%-os** teljesítési arányt jelent az **1 db**-os célhoz képest, míg az **RCO65** esetében **0,0%** az **8 fős** célhoz, a **TPR09** esetében pedig **0,0%** az **1 fős** célhoz viszonyítva. Az elmaradás ismert programvégrehajtási okokra vezethető vissza. A **TPO12** indikátorhoz kapcsolódó felhívás még nem jelent meg, ezért támogatási szerződés és indikátorvállalás sem keletkezhetett. Az **RCO65** és **TPR09** indikátorok esetében a felhívás ugyan megjelent, azonban arra nem érkezett támogatási kérelem. Később, amikor a kedvezményezetti oldalról már lett volna támogatási igény, az Irányító Hatóság a felhívást a jelzett igény ellenére nem engedélyezte újranyitni, tekintettel a TOP Plusz előrehaladására, így ezen indikátorok tekintetében nem jöhetett létre szerződéses vállalás.

A **TOP_Plusz-1** prioritásban az látható, hogy több infrastrukturális indikátor esetében a szerződéses vállalások már meghaladják a vármegyei célértékeket (**RCO26, TPO11, RCO46**), míg más mutatóknál részleges előrehaladás (**RCO58, RCR64, TPO10**) vagy teljes hiány (**TPO12, RCO65, TPR09**) tapasztalható. A prioritás egészét tekintve tehát az előrehaladás nem egységes, és az eltérések mögött több esetben az ITP-tervezés és a tényleges projektkereslet közötti különbség, illetve az egyes felhívások megjelenésének vagy újranyitásának elmaradása áll.

2. prioritás – energiahatékonyság és megújuló energia

A **TOP_Plusz-2** prioritás összességében kedvező képet mutat, a támogatási szerződésekben rögzített vállalások több mutató esetében már elérik vagy meghaladják a vármegyei 2029-es célértékeket.

Kiemelkedő az előrehaladás az **RCO19 – Jobb energiahatékonyságú középületek** indikátor esetében: a vármegye által vállalt célérték **30 000,00 m²**, míg a TSZ-ekben rögzített vállalás **517 490,00 m²**, ami **1725,0%-os** vállalási szintet jelent. Hasonlóan kiugró érték látható az **RCR26 – Éves primerenergia-fogyasztás** indikátornál, ahol a vármegyei cél **4 000 MWh/év**, a TSZ-ben rögzített vállalás pedig **7 982 MWh/év**, ami **199,6%-os** arányt jelent. Csaknem eléri a célértéket az **RCR31 – Összes előállított megújuló energia** indikátor: a vállalt **1 100 MWh/év** helyett a TSZ-ekben **1 000 MWh/év** szerepel, ami **90, 99%-os** teljesítési aránynak felel meg. Az **RCR29 – Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások** indikátor esetében a vármegyei cél **1 900,00 CO_2t/év**, a szerződéses vállalás pedig **2 772,64 CO_2t/év**, ami **145,9%-os** arányt jelent.

Az **RCO22 – Megújult energiát előállító addicionális termelőkapacitás** indikátor esetében ugyanakkor a vállalási szint még nem éri el teljesen a vármegyei célt: az ITP-ben rögzített **1,00 MW**-os célértékhez képest a TSZ-ekben **0,80 MW** szerepel, ami **80,0%-os** teljesítési arányt jelent.

A **TPO09 – Fejlesztéssel érintett fürdők száma** indikátor kedvező képet mutat: a vármegyei vállalás **2 db**, a TSZ-ekben rögzített érték szintén **2 db**, vagyis a vállalási szint **100,0%**.

A **TOP_Plusz-2** prioritásban a szerződéses állomány alapján az előrehaladás kifejezetten kedvező. A legtöbb indikátor esetében a TSZ-ben rögzített vállalások elérik vagy jelentősen meghaladják a vármegyei célértékeket, ugyanakkor az extrém magas arányok miatt egyes mutatóknál célszerű lehet a támogatási szerződések adatainak tartalmi ellenőrzése is annak megítélésére, hogy a rögzített vállalások pontosan milyen számítási módra vezethetők vissza.

3. prioritás – foglalkoztatás, társadalmi felzárkózás és humán infrastruktúra

A **TOP_Plusz-3** prioritásban összetett, erősen differenciált kép rajzolódik ki. Több indikátor esetében a TSZ-ben rögzített vállalások már elérik vagy meghaladják a vármegyei 2029-es célértéket, ugyanakkor néhány mutatónál továbbra is jelentős elmaradás látható. A prioritáson belül különösen eltérő a kép a foglalkoztatási programok, a felzárkóztatási beavatkozások, valamint a humán infrastruktúra fejlesztései között.

A foglalkoztatási programokhoz kapcsolódó indikátorok összességében kedvező előrehaladást mutatnak. A **TPO05 – Programban résztvevő munkanélküliek száma** esetében a vármegyei cél **1 500 fő**, a TSZ-ben rögzített vállalás **1 751 fő**, ami **116,7%-os** arányt jelent. A **TPO06 – Programban résztvevő inaktív személyek száma** indikátor esetében a vállalt **180 fő** helyett **206 fő** szerepel a szerződésekben, ami **114,4%**. A **TPO23 – Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma** indikátornál a vármegyei cél **110 fő**, a TSZ-érték **123 fő**, ami **111,8%-os** arány. A **TPO24 – Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma** esetében a vállalt **1 900 fő**-höz képest **2 066 fő** szerepel a TSZ-ekben, ami **108,7%**. Különösen kedvező a helyzet a **TPR02 – Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban álló résztvevők száma** indikátornál, ahol az ITP-ben vállalt **1 000 fő**-höz képest **1 345 fő** vállalás került rögzítésre, ami **134,5%-os** arányt jelent.

A társadalmi felzárkózási és helyi programok területén vegyesebb a kép. A **TPO25 – Fejlesztéssel érintett akcióterületek száma** indikátor esetében az ITP-ben vállalt cél **5 db**, ugyanakkor a TSZ-ekben jelenleg **0 db** szerepel, ami **0,0%-os** vállalási szintet jelent. Hasonló a helyzet a **TPR15 – Program eredményeként integrált területre költözők száma** indikátornál is: a vármegyei cél **8 fő**, a szerződéses vállalás jelenleg **0 fő**, vagyis a teljesítési arány **0,0%**. A felhívás eredeti megjelenésekor nem érkezett támogatási kérelem. Később azonban a területi igény felmerült, ugyanakkor a felhívás újranyitására nem került sor, tekintettel a TOP Plusz előrehaladására. Így az érintett indikátorok esetében nem jöhetett létre támogatási szerződésben rögzített vállalás.

Ezzel szemben a **TOP_Plusz-3.1.3** konstrukcióhoz kapcsolódó programindikátorok kifejezetten magas szerződéses állományt mutatnak. A **TPO13 – Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma** esetében a vállalt **60 db**-hoz képest a TSZ-ekben **1 466 db** szerepel, ami **2443,3%-os** arány. A **TPO14 – Egyéb, nem közösségi célú programok száma** mutatónál a vármegyei cél **27 db**, a szerződéses vállalás **325 db**, ami **1203,7%**. A **TPR05 – A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma** esetében az ITP-ben vállalt **102 311 fő**-höz képest **134 660 fő** került rögzítésre, ami **131,6%-os** arány. A **TPR10 – Azon települések száma, ahol javult a szolgáltatásokhoz való hozzáférés** indikátor esetében a vármegyei cél **8 db**, a TSZ-ben rögzített vállalás pedig **42 db**, ami **525,0%-os** arányt jelent.

A gyermekellátási infrastruktúra mutatói közül többnél elmaradás látszik. A **TPO26 – Fejlesztett, 0–3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma** indikátor esetében a vármegyei cél **152 db**, a TSZ-érték **85 db**, ami **55,9%-os** arány. A **TPO27 – Újonnan létrehozott, 0–3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma** mutatónál a cél **39 db**, a szerződéses vállalás **14 db**, vagyis **35,9%**. A **TPO28 – Fejlesztett, 3–6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma** esetében a vármegyei cél **1 300 db**, ehhez képest a TSZ-ekben **606 db** szerepel, ami **46,6%-os** arány. A **TPO29 – Újonnan létrehozott, 3–6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma** indikátornál a vállalt **40 db**-hoz képest **35 db** szerepel, ami **87,5%-os** teljesítési szint. Ugyanakkor az **RCR70 – Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói** indikátor kifejezetten kedvező: a cél **210 fő**, a szerződéses vállalás **1 188 fő**, ami **565,7%-os** arányt jelent. A területi lefedettséget jelző mutatók közül a **TPR11 – Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma** indikátornál a cél **4 db**, a TSZ-érték **1 db**, ami **25,0%**. A

TPR12 – Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma esetében a vállalt **16 db**-hoz képest **6 db** szerepel a szerződésekben, vagyis **37,5%**.

Az egészségügyi és szociális infrastruktúra területén összességében kedvezőbb a kép. A **TPO01 – Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok száma** indikátornál a vármegyei cél **25 db**, a TSZ-ben rögzített érték **27 db**, ami **108,0%-os** arányt jelent. A **TPO02 – A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma** esetében a cél **25 db**, a szerződéses vállalás **47 db**, ami **188,0%**. A **TPR13 – Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma** indikátor esetében a vállalt **8 db**-hoz képest **13 db** szerepel a TSZ-ekben, ami **162,5%-os** arány. Ugyanakkor a **TPR14 – Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal rendelkező települések száma** még elmarad a céltól: a vármegyei **10 db**-os vállalással szemben jelenleg **5 db** szerepel a TSZ-ekben, ami **50,0%**. Az **RCR73 – Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói** indikátornál szintén részleges előrehaladás látható: a cél **169 925 fő**, a TSZ-érték **107 998 fő**, ami **63,6%-os** arány.

Az oktatási infrastruktúra esetében kifejezetten kedvező az előrehaladás. Az **RCO67 – Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása** indikátornál a vármegyei cél **3 000 db**, a szerződéses vállalás **6 515 db**, ami **217,2%-os** arány. A **TPO30 – Korszerűsített köznevelési intézmények száma** esetében a cél **21 db**, a TSZ-érték **24 db**, vagyis **114,3%**. A **TPO31 – Korszerűsített kollégiumok száma** indikátornál a vármegyei vállalás és a TSZ-ben rögzített érték egyaránt **1 db**, ami **100,0%**. Az **RCR71 – Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói** indikátor esetében a vállalt **2 000 fő**-höz képest **4 294 fő** szerepel a szerződésekben, ami **214,7%-os** arányt jelent.

A **TOP_Plusz-3** prioritásban több olyan indikátor található, ahol a szerződéses vállalások már meghaladják a vármegyei célértékeket, különösen a foglalkoztatási programok, a hátrányos helyzetűeket célzó programok, valamint az egészségügyi és oktatási infrastruktúra területén. Ugyanakkor a gyermekellátási fejlesztések, valamint az akcióterületi és integrációs mutatók esetében továbbra is jelentős elmaradás látható.

6. prioritás – helyi gazdaságfejlesztés és turizmus

A **TOP_Plusz-6** prioritásban szintén vegyes kép figyelhető meg. Egyes indikátorok esetében a TSZ-ben rögzített vállalások már meghaladják a vármegyei célértéket, más mutatók esetében azonban a szerződéses állomány továbbra is alacsony.

A helyi gazdaságfejlesztési beavatkozások közül a **RCO04 – Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások** indikátor esetében a vármegyei cél **88 db**, míg a TSZ-ekben jelenleg **46 db** szerepel, ami **52,3%-os** vállalási szintet jelent. A **TPO07 – Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma** indikátornál a cél **9 db**, miközben a TSZ-ekben egyelőre **0 db** szerepel, ami **0,0%-os** arány. A **TPO32 – Közétkeztetési fejlesztések száma** esetében a vármegyei vállalás **6 db**, a szerződéses állomány **3 db**, vagyis **50,0%-os** a teljesítési szint. Az elmaradás ismert oka, hogy a még rendelkezésre álló forrásra az Irányító

Hatóság nem tette lehetővé új felhívás meghirdetését, így a fennmaradó keret terhére további projektek befogadására és újabb indikátorvállalások képzésére nem volt mód.

Ezzel szemben az **RCO46 – Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T** indikátor kifejezetten kedvező képet mutat: a vármegyei cél **12,83 km**, a TSZ-ekben rögzített vállalás **24,43 km**, ami **190,4%-os** arányt jelent, tehát a szerződéses vállalások már jelentősen meghaladják az ITP-ben vállalt célszintet.

A turisztikai fejlesztések körében, a **TOP-PLUSZ-6.1.3** konstrukcióhoz tartozó **RCO77 – Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma** indikátor kedvező képet mutat: a vármegyei cél **24 db**, a TSZ-ben rögzített vállalás **27 db**, ami **112,5%-os** arány. Ugyanakkor a **TPO09 – Fejlesztéssel érintett fürdők száma** esetében a vármegyei vállalás **1 db**, miközben a TSZ-ekben jelenleg **0 db** szerepel, ami **0,0%-os** teljesítési szintet jelent. A **TPO34 – Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma** indikátor ennél a konstrukciónál külön nem értelmezhető százalékosan, mivel a vármegyei célérték **0**, és a TSZ-ekben is **0** szerepel.

A **TOP-PLUSZ-6.1.4** konstrukcióban a turisztikai indikátorok összességében kedvező képet mutatnak. Az **RCO77 – Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma** esetében a vármegyei cél **20 db**, a TSZ-ben rögzített vállalás **31 db**, ami **155,0%-os** arány. A **TPO34 – Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma** indikátornál a vállalt **1 db**-hoz képest a TSZ-ekben szintén **1 db** szerepel, ami **100,0%-os** teljesítési szintet jelent.

A **TOP_Plusz-6** prioritásban a helyi gazdaságfejlesztési indikátorok közül több még elmarad a vármegyei célértékektől, különösen a vállalkozásfejlesztési és közétkeztetési mutatók területén. Ezzel szemben a közúti infrastruktúra, valamint több turisztikai indikátor esetében a szerződéses vállalások már elérik vagy meghaladják a vállalt szintet. A prioritás egészét tekintve tehát itt is vegyes előrehaladás figyelhető meg.

3.1.2 Baja TVP szerinti indikátorvállalásainak nyomonkövetése

Baja Megyei Jogú Város esetében az indikátorvállalások alapján vegyes előrehaladás rajzolódik ki. Egyes területeken a támogatási szerződésekben rögzített vállalások már elérik vagy meghaladják a város által vállalt célértékeket, míg több indikátornál egyelőre nem látható szerződéses előrehaladás. Az értékelés során figyelembe kell venni, hogy a félidei monitoring ebben az esetben is elsősorban a **TSZ-ben rögzített vállalásokra** támaszkodik, nem pedig a tényleges indikátorteljesítésre.

35. *táblázat: Indikátorvállalások (Baja)*

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP_PLUSZ-1	*RCO74*	*Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság*	*fő*	*2363543*	*33364*	*33364*
TOP_PLUSZ-1	*RCO75*	*Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák*	*db*	*42*	*1*	*1*
TOP_PLUSZ-1	*RCO26*	*Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra*	*ha*	*24,24*	*2*	*0*
TOP_PLUSZ-1	*RCO46*	*Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-t*	*km*	*101,75*	*2,6*	*0*
TOP_PLUSZ-1	*RCO58*	*Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra*	*km*	*298,7*	*2,4*	*2,831*
TOP_PLUSZ-1	*RCR64*	*A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói*	*fő/év*	*813845*	*10000*	*24445*
TOP_PLUSZ-1	*TPO10*	*Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma*	*db*	*25*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-1	*TPO11*	*Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága*	*m^2*	*139760*	*1000*	*0*
TOP_PLUSZ-1	*RCR35*	*Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság*	*fő*	*84409*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-1	*RCO65*	*Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása*	*fő*	*553*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-1	*TPR09*	*A projekt keretében integrált területre költözők száma*	*fő*	*124*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-2	*RCO19*	*Jobb energiahatékonyságú középületek*	*m^2*	*136910,87*	*1799*	*1799*
TOP_PLUSZ-2	*RCR26*	*Éves primerenergia-fogyasztás*	*MWh/év*	*20537*	*364,670*	*364,68*
TOP_PLUSZ-2	*RCR29*	*Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátás*	*CO_2t/év*	*7861*	*73,402*	*73,402*

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP_PLUSZ-2	*RCO22*	*Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamosenergia, hőenergia)*	*MW*	*6,28*	*0,0777*	*0*
TOP_PLUSZ-2	*RCR31*	*Összes előállított megújuló energia (ebből: villamosenergia, hőenergia)*	*MWh/év*	*6942*	*8547*	*29465*
TOP_PLUSZ-2	*TPO09*	*Fejlesztéssel érintett fürdők száma*	*db*	*5*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO13*	*Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma*	*db*	*304*	*46*	*46*
TOP_PLUSZ-3	*TPO14*	*Egyéb, nem közösségi célú programok száma*	*db*	*40*	*6*	*6*
TOP_PLUSZ-3	*TPO18*	*Szolgáltatásban vagy támogatásban részesülő személyek*	*fő*	*2325*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO25*	*Fejlesztéssel érintett akcióterület száma*	*db*	*46*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPR05*	*A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma*	*fő*	*237680*	*1000*	*1000*
TOP_PLUSZ-3	*TPR10*	*Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségügyhöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés*	*db*	*5*	*1*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPR15*	*Program eredményeként integrált területre költözők száma*	*fő*	*138*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO26*	*Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma*	*db*	*4092*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO27*	*Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma*	*db*	*79*	*0*	*0*

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP_PLUSZ-3	*TPO28*	*Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma*	*db*	*9680*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO29*	*Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma*	*db*	*384*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*RCR70*	*Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói*	*fő*	*2248*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPR11*	*Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei szolgáltatás)*	*db*	*3*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPR12*	*Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma*	*db*	*42*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*RCO67*	*Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása*	*db*	*9268*	*740*	*740*
TOP_PLUSZ-3	*TPO30*	*Korszerűsített köznevelési intézmények száma*	*db*	*86*	*1*	*1*
TOP_PLUSZ-3	*TPO31*	*Korszerűsített kollégiumok száma*	*db*	*3*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*RCR71*	*Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói*	*db*	*6673*	*642*	*642*
TOP_PLUSZ-3	*TPO01*	*Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskolaegészségügyi ellátás) száma*	*db*	*322*	*0*	*0*

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP_PLUSZ-3	*RCR73*	*Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói*	*fő*	*2315076*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO02*	*A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma*	*db*	*170*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPR13*	*Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma*	*db*	*62*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPR14*	*Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma*	*db*	*7*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-6	*RCO04*	*Nem pénzügyi támogatásban részsített vállalkozások*	*db*	*549*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-6	*TPO07*	*Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma*	*db*	*56*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-6	*TPO32*	*Közétkeztetési fejlesztések száma*	*db*	*38*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-6	*RCO77*	*Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma*	*db*	*113*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-6	*TPO09*	*Fejlesztéssel érintett fürdők száma*	*db*	*5*	*0*	*0*

1. prioritás – városi infrastruktúra és élhetőség

A **TOP_PLUSZ-1** prioritásban részben kedvező, részben hiányos előrehaladás látható.
Az **RCO74 – Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság** indikátor esetében a város által vállalt célérték **33 364 fő**, és a TSZ-ben rögzített vállalás is **33 364 fő**, vagyis a vállalási szint **100,0%**. Ugyanez figyelhető meg az **RCO75 – Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák** indikátornál: az 1 darabos vállalás **100,0%-ban** megjelenik a szerződésekben.

Kedvező előrehaladás látható a kerékpáros fejlesztéseknél. Az **RCO58 – Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra** esetében a városi cél **2,4 km**, míg a TSZ-ekben **2,831 km** szerepel, ami **117,9%-os** vállalási szintet jelent. Ehhez kapcsolódóan az **RCR64 – A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói** indikátornál a vállalt **10 000 fő/év**-hez képest **24 445 fő/év** szerepel a TSZ-ben, ami **244,5%**. Ez azt mutatja, hogy ezen a területen a szerződéses vállalások már meghaladják a városi célértékeket.

Ugyanakkor több fontos városfejlesztési indikátornál még nincs szerződéses vállalás. Az **RCO26 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra** indikátornál a városi cél **2 ha**, a TSZ-ben azonban **0 ha** szerepel, ami **0,0%**. Az **RCO46 – Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T** esetében a cél **2,6 km**, a TSZ-érték **0 km**, vagyis **0,0%**. A **TPO11 – Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága** indikátornál az **1 000 m²**-es célhoz képest szintén **0 m²** a szerződéses állomány, azaz **0,0%**.

Vannak olyan indikátorok is, amelyeknél a város eleve nem vállalt célértéket, és ennek megfelelően TSZ-vállalás sincs. Ilyen a **TPO10 – Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma**, az **RCR35 – Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság**, az **RCO65 – Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása**, valamint a **TPR09 – A projekt keretében integrált területre költözők száma**. Ezeknél az indikátoroknál a városi célérték is **0**, így százalékos teljesítési arány nem értelmezhető.

A **TOP_PLUSZ-1** prioritásban a stratégiai és kerékpáros indikátorok esetében kedvező az előrehaladás, ugyanakkor a zöld infrastruktúrához, közúti fejlesztésekhez és közösségi terekhez kapcsolódó városi vállalások egyelőre még nem jelentek meg a támogatási szerződésekben.

2. prioritás – energiahatékonyság és megújuló energia

A **TOP_PLUSZ-2** prioritásban összességében kedvező, több esetben pedig kiemelkedő előrehaladás látható.

Az **RCO19 – Jobb energiahatékonyságú középületek** indikátor esetében a város által vállalt cél **1 799 m²**, és a TSZ-ben rögzített érték is **1 799 m²**, vagyis a vállalási szint **100,0%**. Az **RCR26 – Éves primerenergia-fogyasztás** indikátornál a városi cél **364,670 MWh/év**, a szerződéses vállalás **364,680 MWh/év**, ami gyakorlatilag **100,0%**. Az **RCR29 – Becsült**

üvegházhatásúgáz-kibocsátás esetében a cél **73,402 CO_2t/év**, a TSZ-érték szintén **73,402 CO2t/év**, tehát itt is **100,0%** az arány.

Kifejezetten magas az előrehaladás a megújuló energia indikátorainál. Az **RCO22 – Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás** esetében a városi cél **0,0777 MW**, míg a TSZ-ben **7,77 MW** szerepel, ami **10 000,0%-os** arányt jelent. Az **RCR31 – Összes előállított megújuló energia** indikátornál a vállalt **8,547 MWh/év**-hez képest **29,465 MWh/év** szerepel a TSZ-ekben, ami **344,7%**. Ezek az adatok a városi célérték többszörös meghaladását mutatják. A **TPO09 – Fejlesztéssel érintett fürdők száma** indikátornál a városi cél **0**, és a TSZ-ben is **0** szerepel, így itt százalékos arány nem értelmezhető.

A **TOP_PLUSZ-2** prioritás Baja esetében kifejezetten kedvező képet mutat: a vállalt célértékek nagy része már teljes egészében megjelenik a támogatási szerződésekben, a megújuló energiához kapcsolódó indikátoroknál pedig jelentős túlvállalás figyelhető meg. Az **RCO22** felülvizsgálat alatt áll, ezért erre vonatkozó megállapítás nem tehető.

3. prioritás – társadalmi felzárkózás és humán infrastruktúra

A **TOP_PLUSZ-3** prioritásban erősen koncentrált előrehaladás figyelhető meg: néhány indikátornál a vállalások teljes egészében megjelentek a TSZ-ekben, ugyanakkor számos mutatónál a város nem vállalt célértéket, illetve ezekhez kapcsolódóan szerződéses állomány sem látható.

A társadalmi felzárkózási programok közül a **TPO13 – Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma** esetében a városi cél **46 db**, és a TSZ-ben is **46 db** szerepel, vagyis **100,0%** az arány. Ugyanez figyelhető meg a **TPO14 – Egyéb, nem közösségi célú programok száma** indikátornál, ahol a vállalt **6 db** teljes egészében megjelenik a szerződésekben. A **TPR05 – A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma** indikátor esetében a városi cél **1 000 fő**, és a TSZ-ben szintén **1 000 fő** szerepel, tehát a vállalási szint itt is **100,0%**.

Ugyanakkor a **TPR10 – Azon települések száma, ahol javult a szolgáltatásokhoz való hozzáférés** indikátornál a városi cél **1 db**, míg a TSZ-ben jelenleg **0 db** szerepel, ami **0,0%-os** vállalási szintet jelent.

A prioritás további indikátorainál jellemzően a város **nem vállalt célértéket**, és ennek megfelelően TSZ-ben rögzített vállalás sincs. Ide tartozik a **TPO18**, **TPO25**, **TPR15**, **TPO26**, **TPO27**, **TPO28**, **TPO29**, **RCR70**, **TPR11**, **TPR12**, **TPO31**, **TPO01**, **RCR73**, **TPO02**, **TPR13** és **TPR14**. Ezeknél az indikátoroknál a városi célérték **0**, ezért százalékos arány nem értelmezhető, ugyanakkor ez azt is jelzi, hogy a városi programstruktúra ezekre a területekre a jelenlegi állapot szerint nem épített vállalást.

Az oktatási infrastruktúra területén kedvező előrehaladás látható. Az **RCO67 – Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása** indikátornál a városi cél **740 db**, és a TSZ-ben is **740 db** szerepel, vagyis **100,0%** az arány. A **TPO30 – Korszerűsített köznevelési intézmények száma** esetében az **1 db**-os cél teljes egészében megjelenik a

szerződéses vállalások között. Az **RCR71 – Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói** indikátornál a vállalt **642 fő** szintén **100,0%-ban** szerepel a TSZ-ekben.

A **TOP_PLUSZ-3** prioritásban Baja esetében a ténylegesen vállalt indikátorok többsége teljes egészében megjelenik a támogatási szerződésekben, ugyanakkor a prioritás indikátorköre erősen szűkített, sok mutatónál nincs városi vállalás. Ennek megfelelően itt nem általános elmaradásról, hanem inkább **szelektív, néhány beavatkozási területre koncentrált előrehaladásról** beszélhetünk.

6. prioritás – helyi gazdaságfejlesztés és turizmus

A **TOP_PLUSZ-6** prioritásban Baja Megyei Jogú Város esetében jelenleg **nem mutatható ki szerződéses előrehaladás**, mivel a prioritás keretében a városnak **nincs támogatási kérelme, illetve nincs támogatott projektje**. Ennek megfelelően az indikátorokhoz kapcsolódóan **TSZ-ben rögzített vállalás sem szerepel**.

Az **RCO04 – Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások**, a **TPO07 – Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma**, a **TPO32 – Közétkeztetési fejlesztések száma**, az **RCO77 – Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma**, valamint a **TPO09 – Fejlesztéssel érintett fürdők száma** indikátorok esetében a város által vállalt célérték egyaránt **0**, és a TSZ-ekben is **0 vállalás** szerepel. A prioritás esetében ezért százalékos előrehaladás nem értelmezhető, ugyanakkor rögzíthető, hogy a félidőig ezen a területen nem indult meg projektalapú végrehajtás.

Baja Megyei Jogú Város indikátorvállalásai alapján összességében az látható, hogy a város több olyan területen is teljes körű vagy azt meghaladó szerződéses előrehaladást mutat, ahol ténylegesen vállalt célértéket rögzített. Különösen kedvező a kép a **TOP_PLUSZ-2** prioritásban, valamint a **kerékpáros fejlesztések**, az **oktatási infrastruktúra**, illetve egyes **társadalmi felzárkózási programok** esetében, ahol a TSZ-ben rögzített vállalások jellemzően teljes mértékben lefedik, illetve egyes indikátoroknál meg is haladják a város által vállalt célértékeket.

Ugyanakkor több indikátornál nem látható TSZ-ben rögzített vállalás. Ezek egy része nem tekinthető elmaradásnak, mivel a város az adott mutatókra nem vállalt célértéket, más esetekben viszont a vállalt célérték ellenére sem jelent még meg szerződéses előrehaladás. Ez különösen a **TOP_PLUSZ-1** prioritás egyes indikátoraira igaz, így a **zöld infrastruktúra**, a **nem TEN-T közutak**, a **közösségi terek**, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférést mérő **TPR10** indikátor esetében.

A **TOP_PLUSZ-6** prioritásban Baja Megyei Jogú Város esetében a félidős értékelés időpontjáig **nem áll rendelkezésre támogatási kérelemmel vagy támogatott projekttel érintett fejlesztés**, ezért ezen a területen **TSZ-ben rögzített vállalás sem keletkezett**. Ennek megfelelően a prioritás esetében nem az indikátorteljesítés elmaradása, hanem a projektállomány hiánya állapítható meg.

3.1.3 Kecskemét TVP szerinti indikátorvállalásainak nyomonkövetése

Kecskemét Megyei Jogú Város esetében az indikátorvállalások alapján összességében vegyes, de több területen kifejezetten előrehaladott kép rajzolódik ki. Az adatok azt mutatják, hogy egyes prioritásokban a támogatási szerződésekben rögzített vállalások már teljes egészében lefedik vagy meg is haladják a város által vállalt célértékeket, míg más területeken egyelőre részleges vagy hiányzó szerződéses előrehaladás látható.

36. *táblázat: Indikátorvállalások (Kecskemét)*

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP_PLUSZ-1	*RCO74*	*Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság*	*fő*	*2363543*	*108817*	*108817*
TOP_PLUSZ-1	*RCO75*	*Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák*	*db*	*42*	*2*	*1*
TOP_PLUSZ-1	*RCO26*	*Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra*	*ha*	*24,24*	*0,4*	*0,05*
TOP_PLUSZ-1	*RCO46*	*Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-t*	*km*	*101,75*	*4,453*	*3,291*
TOP_PLUSZ-1	*RCO58*	*Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra*	*km*	*298,7*	*2,687*	*2,687*
TOP_PLUSZ-1	*RCR64*	*A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói*	*fő/év*	*813845*	*39800*	*39800*
TOP_PLUSZ-1	*TPO10*	*Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma*	*db*	*25*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-1	*TPO11*	*Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága*	*m^2*	*139760*	*9832,1*	*5152,1*
TOP_PLUSZ-1	*RCR35*	*Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság*	*fő*	*84409*	*0*	*0*

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP_PLUSZ-1	*RCO65*	*Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása*	*fő*	*553*	*5*	*5*
TOP_PLUSZ-1	*TPR09*	*A projekt keretében integrált területre költözők száma*	*fő*	*124*	*2*	*2*
TOP_PLUSZ-2	*RCO19*	*Jobb energiahatékonyságú középületek*	*m^2*	*136910,87*	*20006*	*0*
TOP_PLUSZ-2	*RCR26*	*Éves primerenergia-fogyasztás*	*MWh/év*	*20537*	*1502,554*	*0*
TOP_PLUSZ-2	*RCR29*	*Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátás*	*CO_2t/év*	*7861*	*681,78*	*0*
TOP_PLUSZ-2	*RCO22*	*Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamosenergia, hőenergia)*	*MW*	*6,28*	*0,85*	*0*
TOP_PLUSZ-2	*RCR31*	*Összes előállított megújuló energia (ebből: villamosenergia, hőenergia)*	*MWh/év*	*6942*	*1513,374*	*0*
TOP_PLUSZ-2	*TPO09*	*Fejlesztéssel érintett fürdők száma*	*db*	*5*	*1*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO13*	*Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma*	*db*	*304*	*35*	*77*
TOP_PLUSZ-3	*TPO14*	*Egyéb, nem közösségi célú programok száma*	*db*	*40*	*15*	*15*
TOP_PLUSZ-3	*TPO18*	*Szolgáltatásban vagy támogatásban részesülő személyek*	*fő*	*2325*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO25*	*Fejlesztéssel érintett akcióterület száma*	*db*	*46*	*1*	*1*
TOP_PLUSZ-3	*TPR05*	*A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma*	*fő*	*237680*	*3050*	*3395*
TOP_PLUSZ-3	*TPR10*	*Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségügyhöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés*	*db*	*5*	*1*	*1*

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP_PLUSZ-3	*TPR15*	*Program eredményeként integrált területre költözők száma*	*fő*	*138*	*2*	*2*
TOP_PLUSZ-3	*TPO26*	*Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma*	*db*	*4092*	*178*	*178*
TOP_PLUSZ-3	*TPO27*	*Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma*	*db*	*79*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO28*	*Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma*	*db*	*9680*	*837*	*687*
TOP_PLUSZ-3	*TPO29*	*Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma*	*db*	*384*	*57*	*57*
TOP_PLUSZ-3	*RCR70*	*Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói*	*fő*	*2248*	*174*	*316*
TOP_PLUSZ-3	*TPR11*	*Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei szolgáltatás)*	*db*	*3*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPR12*	*Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma*	*db*	*42*	*1*	*4*
TOP_PLUSZ-3	*RCO67*	*Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása*	*db*	*9268*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO30*	*Korszerűsített köznevelési intézmények száma*	*db*	*86*	*1*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*TPO31*	*Korszerűsített kollégiumok száma*	*db*	*3*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-3	*RCR71*	*Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói*	*db*	*6673*	*0*	*0*

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által vállalt célérték (2029)	TSZ-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP_PLUSZ-3	*TPO01*	*Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskolaegészségügyi ellátás) száma*	*db*	*322*	*3*	*3*
TOP_PLUSZ-3	*RCR73*	*Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói*	*fő*	*2315076*	*16741*	*16741*
TOP_PLUSZ-3	*TPO02*	*A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma*	*db*	*170*	*1*	*1*
TOP_PLUSZ-3	*TPR13*	*Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma*	*db*	*62*	*1*	*1*
TOP_PLUSZ-3	*TPR14*	*Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma*	*db*	*7*	*1*	*1*
TOP_PLUSZ-6	*RCO04*	*Nem pénzügyi támogatásban részsített vállalkozások*	*db*	*549*	*0*	*6*
TOP_PLUSZ-6	*TPO07*	*Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma*	*db*	*56*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-6	*TPO32*	*Közétkeztetési fejlesztések száma*	*db*	*38*	*0*	*0*
TOP_PLUSZ-6	*RCO77*	*Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma*	*db*	*113*	*3*	*2*
TOP_PLUSZ-6	*TPO09*	*Fejlesztéssel érintett fürdők száma*	*db*	*5*	*0*	*0*

1. prioritás – városi infrastruktúra és élhetőség

A **TOP_PLUSZ-1** prioritásban Kecskemét esetében összességében kedvező, de nem egyenletes előrehaladás figyelhető meg.
Az **RCO74 – Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság** indikátor esetében a város által vállalt célérték **108 817 fő**, és a TSZ-ben rögzített vállalás is **108 817 fő**, ami **100,0%-os** vállalási szintet jelent. Az **RCO75 – Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák** esetében ugyanakkor a városi cél **2 db**, míg a TSZ-ben jelenleg **1 db** szerepel, ami **50,0%-os** arányt jelent.

A közlekedési és mobilitási indikátorok között vegyes a kép. Az **RCO58 – Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra** indikátornál a városi cél **2,687 km**, és a TSZ-ben is **2,687 km** szerepel, vagyis a vállalási szint **100,0%**. Ezzel összhangban az **RCR64 – A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói** indikátornál is teljes az előrehaladás: a vállalt **39 800 fő/év** teljes egészében megjelenik a szerződésekben, vagyis az arány **100,0%**. Az **RCO46 – Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T** esetében azonban már részleges az előrehaladás: a városi cél **4,453 km**, a TSZ-ben rögzített vállalás **3,291 km**, ami **73,9%-os** vállalási szintet jelent.

A zöld és közösségi infrastruktúra mutatói szintén részleges előrehaladást mutatnak. Az **RCO26 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra** indikátor esetében a városi cél **0,4 ha**, a TSZ-érték **0,05 ha**, ami **12,5%-os** teljesítési arányt jelent. A **TPO11 – Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága** esetében a városi cél **9 832,1 m²**, míg a szerződéses állomány **5 152,1 m²**, ami **52,4%-os** arány.

Az integrációs célú indikátorok esetében kedvező a kép. Az **RCO65 – Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása** indikátornál a városi cél **5 fő**, és a TSZ-ben is **5 fő** szerepel, ami **100,0%**. Ugyanez figyelhető meg a **TPR09 – A projekt keretében integrált területre költözők száma** indikátornál, ahol a városi cél **2 fő**, és a TSZ-ben is **2 fő** szerepel.

A **TPO10 – Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma** és az **RCR35 – Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság** indikátorok esetében a városi célérték **0**, és a TSZ-ben sincs vállalás, így ezeknél százalékos arány nem értelmezhető.

A **TOP_PLUSZ-1** prioritásban Kecskemét esetében a kerékpáros infrastruktúra és az integrációs célú mutatók teljes mértékben lefedettek, míg a zöld infrastruktúra, a közösségi terek és a közúti fejlesztések esetében még további szerződéses előrehaladás szükséges.

2. prioritás – energiahatékonyság és megújuló energia

A **TOP_PLUSZ-2** prioritásban jelenleg egyértelmű elmaradás látható. Noha a város több indikátorra is vállalt célértéket, ezek a félidős állapot szerint még nem jelennek meg a támogatási szerződésekben.

Az **RCO19 – Jobb energiahatékonyságú középületek** indikátor esetében a városi cél **20 006 m²**, a TSZ-ben azonban **0 m²** szerepel, ami **0,0%-os** vállalási szintet jelent. Az **RCR26 – Éves primerenergia-fogyasztás** indikátornál a vállalt **1 502,554 MWh/év**-hez képest szintén **0** a szerződéses vállalás, vagyis az arány **0,0%**. Ugyanez figyelhető meg az **RCR29 – Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátás** indikátornál, ahol a városi cél **681,78 CO2t/év**, a TSZ-érték pedig **0**, valamint az **RCO22 – Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás** és az **RCR31 – Összes előállított megújuló energia** indikátoroknál is, ahol a városi célértékekhez képest jelenleg nincs szerződéses vállalás.

A **TPO09 – Fejlesztéssel érintett fürdők száma** indikátor esetében a városi cél **1 db**, míg a TSZ-ben **0 db** szerepel, ami ugyancsak **0,0%-os** arányt jelent.

A **TOP_PLUSZ-2** prioritásban Kecskemét esetében a félidős állapot szerint még **nem indult meg szerződéses előrehaladás**, noha a város több jelentős célértéket is vállalt. Ez arra utal, hogy a prioritáshoz kapcsolódó projektek vagy még nem jutottak el a támogatási szerződés megkötéséig, vagy a vállalt fejlesztések még nem jelentek meg a TSZ-adatállományban.

3. prioritás – társadalmi felzárkózás és humán infrastruktúra

A **TOP_PLUSZ-3** prioritás Kecskemét esetében összességében kedvező képet mutat, ugyanakkor az egyes indikátorok között jelentős eltérések figyelhetők meg.

A társadalmi felzárkózási programoknál több indikátor már teljesült vagy meghaladta a vállalt szintet. A **TPO13 – Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma** esetében a városi cél **35 db**, míg a TSZ-ben **77 db** szerepel, ami **220,0%-os** arány. A **TPO14 – Egyéb, nem közösségi célú programok száma** indikátornál a vállalt **15 db** teljes egészében megjelenik a TSZ-ekben, vagyis az arány **100,0%**. A **TPR05 – A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma** esetében a városi cél **3 050 fő**, a szerződéses vállalás **3 395 fő**, ami **111,3%-os** arányt jelent. A **TPO25 – Fejlesztéssel érintett akcióterület száma**, a **TPR10 – Azon települések száma, ahol javult a szolgáltatásokhoz való hozzáférés**, valamint a **TPR15 – Program eredményeként integrált területre költözők száma** indikátorok mindegyikénél a TSZ-vállalás teljes egészében lefedi a városi célértéket, tehát ezeknél **100,0%-os** az arány.

A gyermekellátási és óvodai infrastruktúra területén szintén jellemzően kedvező az előrehaladás, de nem minden mutatónál. A **TPO26 – Fejlesztett, 0–3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma** indikátor esetében a vállalt **178 db** teljes egészében megjelenik a TSZ-ben, vagyis **100,0%**. A **TPO29 – Újonnan létrehozott, 3–6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma** mutatónál a cél **57 db**, és a TSZ-ben is **57 db** szerepel, tehát itt is **100,0%** az arány. A **TPO28 – Fejlesztett, 3–6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma** esetében ugyanakkor a városi cél **837 db**, a TSZ-ben pedig **687 db** szerepel, ami **82,1%-os** előrehaladást jelez. Az **RCR70 – Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói** indikátor kifejezetten kedvező képet mutat: a vállalt **174 fő**-höz képest **316 fő** szerepel a TSZ-ben, ami **181,6%-os** arányt jelent. A **TPR12 – Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma** esetében a városi cél **1 db**, a szerződéses vállalás pedig **4 db**, ami **400,0%-os** arányt jelent.

Az oktatási infrastruktúránál ugyanakkor visszafogottabb a kép. Az **RCO67 – Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása** indikátor esetében a városi cél **0**, így itt százalékos arány nem értelmezhető. A **TPO30 – Korszerűsített köznevelési intézmények száma** esetében viszont a város **1 db** célértéket vállalt, míg a TSZ-ben jelenleg **0 db** szerepel, ami **0,0%-os** vállalási szintet jelent. Az **RCR71 – Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói** mutatónál a városi cél szintén **0**, ezért itt nincs összevethető vállalás. A **TPO31 – Korszerűsített kollégiumok száma** és a **TPR11 – Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma** indikátoroknál a városi célérték szintén **0**.

Az egészségügyi és szociális infrastruktúra területén kedvező az előrehaladás. A **TPO01 – Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok száma** esetében a városi cél **3 db**, és a TSZ-ben is **3 db** szerepel, vagyis **100,0%** az arány. Az **RCR73 – Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói** indikátornál a vállalt **16 741 fő** teljes egészében megjelenik a szerződéses vállalások között. Ugyanez igaz a **TPO02 – A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma**, a **TPR13 – Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma**, valamint a **TPR14 – Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma** indikátorokra is: mindegyik esetben **100,0%-os** a vállalási arány.

A **TPO18 – Szolgáltatásban vagy támogatásban részesülő személyek** indikátornál a városi célérték **0**, és a TSZ-ben sincs vállalás, így itt százalékos arány nem értelmezhető.

A **TOP_PLUSZ-3** prioritás Kecskemét esetében kifejezetten előrehaladott képet mutat. A társadalmi felzárkózási programok, az egészségügyi és szociális infrastruktúra, valamint a gyermekellátási fejlesztések többségénél a TSZ-ben rögzített vállalások elérik vagy meghaladják a városi célértékeket. Elmaradás inkább az oktatási infrastruktúra egyes elemeinél, illetve a 3–6 éves férőhelyfejlesztések egy részénél látható.

6. prioritás – helyi gazdaságfejlesztés és turizmus

A **TOP_PLUSZ-6** prioritásban Kecskemét esetében sajátos helyzet figyelhető meg, mivel van olyan indikátor, ahol a város nem vállalt célértéket, ugyanakkor a TSZ-ben mégis megjelenik vállalás.

Az **RCO04 – Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások** indikátor esetében a város által vállalt célérték **0 db**, ugyanakkor a TSZ-ben **6 db** szerepel. (A felülvizsgált TVP-ben történt változás, a soron következő ITP-ben a vállalás átvezetésére lesz szükség.) Mivel a városi célérték nulla, százalékos arány itt nem számítható, ugyanakkor rögzíthető, hogy a szerződéses állományban mégis megjelenik kapcsolódó vállalás. A **TPO07 – Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma**, a **TPO32 – Közétkeztetési fejlesztések száma**, valamint a **TPO09 – Fejlesztéssel érintett fürdők száma** indikátorok esetében a városi cél és a TSZ-vállalás egyaránt **0**, ezért ezeknél érdemi előrehaladás nem azonosítható.

Az **RCO77 – Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma** indikátor esetében a város által vállalt cél **3 db**, míg a TSZ-ben jelenleg **2 db** szerepel, ami **66,7%-os** vállalási szintet jelent. Ez részleges előrehaladást jelez.

A **TOP_PLUSZ-6** prioritásban Kecskemét esetében egyelőre részleges a szerződéses előrehaladás: a turisztikai fejlesztésekhez kapcsolódóan már megjelent vállalás, ugyanakkor több indikátornál nincs városi célérték vagy nincs TSZ-ben rögzített előrehaladás.

Kecskemét Megyei Jogú Város indikátorvállalásai alapján összességében az látható, hogy a város több prioritásban is előrehaladott szerződéses állománnyal rendelkezik. Különösen kedvező a kép a **TOP_PLUSZ-3** prioritásban, ahol a társadalmi felzárkózási programok, az egészségügyi és szociális infrastruktúra, valamint több gyermekellátási indikátor esetében a TSZ-ben rögzített vállalások elérik vagy meghaladják a városi célértékeket. A **TOP_PLUSZ-1** prioritásban szintén kedvező előrehaladás látható, különösen a kerékpáros infrastruktúra és az integrációs célú indikátorok esetében, miközben a zöld infrastruktúra, a közutak és a közösségi terek területén még további szerződéses előrehaladás szükséges.

Ezzel szemben a **TOP_PLUSZ-2** prioritásban a félidős állapot szerint még nem jelentek meg a város által vállalt célértékek a támogatási szerződésekben, ezért ezen a területen jelenleg teljes körű elmaradás mutatkozik. A **TOP_PLUSZ-6** prioritásban részleges előrehaladás azonosítható, ugyanakkor itt az indikátorkép vegyes, mivel egyes esetekben a város nem vállalt célértéket, mégis megjelenik TSZ-vállalás, más esetekben pedig a vállalt célértékhez képest még csak részleges az előrehaladás.

Kecskemét esetében a félidei monitoring alapján az látható, hogy a városi indikátorvállalások jelentős része már megjelent a szerződéses állományban, ugyanakkor az előrehaladás prioritásonként erősen eltérő. A legerősebb előrehaladás a társadalmi és humán fejlesztések körében, míg a legjelentősebb elmaradás az energiahatékonysági és megújuló energia fejlesztéseknél azonosítható.

3.1.4 Következtetések és javaslatok megfogalmazása

Az indikátorvállalások félidős áttekintése alapján összességében megállapítható, hogy a támogatási szerződésekben rögzített vállalások több területen már kedvező előrehaladást mutatnak, ugyanakkor az indikátorcélok teljesíthetősége prioritásonként és konstrukciónként jelentősen eltér. A jelenlegi állapot értékelését alapvetően befolyásolja, hogy a félidős vizsgálat jellemzően még **nem a tényleges indikátorteljesítésekre, hanem a szerződéses vállalásokra tud támaszkodni**, mivel a projektek jelentős része még megvalósítás alatt áll, és korlátozott azon fejlesztések száma, amelyek már lezárultak vagy fenntartási időszakba léptek. Ennek megfelelően a jelen fejezet elsősorban a teljesíthetőség előzetes kockázataira, valamint a programvégrehajtás során azonosítható strukturális problémákra hívja fel a figyelmet.

A félidei értékelés egyik legfontosabb tapasztalata, hogy az indikátorvállalások alakulását nem kizárólag a területi szereplők fejlesztési aktivitása határozza meg, hanem **jelentős mértékben**

befolyásolja a felhívások megjelenése, újranyitása, a támogatható tevékenységek tényleges kereslete, valamint az indikátorok eredeti meghatározása is. Több esetben az látható, hogy az ITP-ben szereplő célértékek és a valós területi projektigények csak részben fedik egymást. Ez különösen azoknál az indikátoroknál okoz problémát, ahol **a területi szereplő már korábban jelezte, hogy a tényleges helyi kereslet más típusú fejlesztések irányába mutat**, ugyanakkor az indikátorelvárások korrekciójára nem került sor.

E tapasztalat alapján indokolt annak rögzítése, hogy a jövőbeni programozási és módosítási folyamatokban **az indikátorelvárások kialakítása ne kizárólag felülről meghatározott módon történjen**, hanem ahhoz érdemi egyeztetés kapcsolódjon a területi szereplőkkel. Az indikátorok csak akkor tölthetik be valós monitoringfunkciójukat, ha azok nem pusztán programadminisztratív szempontból, hanem a helyi fejlesztési szükségletek és a tényleges projektportfólió alapján is megalapozottak. A félidei tapasztalatok alapján ezért javasolt, hogy a következő programozási időszakban, illetve az esetleges további módosítások során az indikátorok meghatározása és szükség szerinti felülvizsgálata strukturált egyeztetési mechanizmus mentén történjen az Irányító Hatóság és a területi szereplők között.

Az értékelés másik fontos tanulsága, hogy az indikátorok értelmezését és egységes alkalmazását nehezíti, hogy a jelen ciklusban **nem készült olyan részletes indikátor-definíciós adatlaprendszer**, amely a mutatók tartalmát, számítási módját, lehatárolását és igazolási rendjét egyértelműen rögzítené. Ez több esetben értelmezési bizonytalanságokat okozhat mind a támogató, mind a kedvezményezetti oldalon, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az azonos indikátorok mögött eltérő tartalmú vállalások jelenjenek meg. Ezért indokolt olyan egységes módszertani háttér kidolgozása – még ebben a pénzügyi ciklusban - , amely az indikátorok gyakorlati értelmezését és alkalmazását világosan támogatja.

Külön figyelmet érdemel, hogy az ITP 5.0 verziójáig **az indikátorok érdemi vizsgálata és a területi szereplőkkel való célzott egyeztetése nem kapott kellő hangsúlyt**, noha a programidőszak során két operatívprogram-módosításra is sor került. Ezek a programozási fordulópontok alkalmasak lehettek volna arra, hogy a tapasztalatok alapján legalább részben kezdeményezés történjen az indikátorok korrekciójára vagy pontosítására. Ennek elmaradása hozzájárult ahhoz, hogy egyes indikátorok esetében a jelenlegi vállalási szerkezet és a tényleges fejlesztési kereslet között tartós eltérés maradt fenn. A jövőben ezért célszerű lenne az OP-módosítási időszakokat nem csupán pénzügyi és eljárásrendi, hanem indikátormenedzsment szempontból is felülvizsgálati pontként kezelni.

Az értékelés alapján **kifejezetten kockázatos területnek tekinthető a TOP_Plusz-3.1.3. felhíváshoz kapcsolódó indikátorok teljesíthetősége**. A rendelkezésre álló adatok alapján országos szinten is valószínűsíthető, hogy a felhívás értelmezése a támogató és a kedvezményezetti oldalon nem minden esetben azonos logika szerint történt. Ez különösen azon indikátoroknál okozhat problémát, ahol a szerződéses vállalások kiugróan magasak, illetve ahol a vállalt értékek tartalma nem minden esetben illeszkedik egyértelműen az indikátor eredeti szakpolitikai jelentéséhez. Erre tekintettel javasolt e konstrukció indikátorainak külön, országos szintű módszertani áttekintése, és szükség esetén az értelmezési keretek pontosítása.

A félidei indikátorok alkalmazhatóságával kapcsolatban szintén kritikai megállapítás tehető. A jelenlegi programfázisban a **félidős mérföldkövek és indikátorelvárások korlátozottan alkalmasak arra, hogy valós képet adjanak a program eredményességéről**. Több esetben még a szerződéses vállalások teljes körű kialakulása sem zárult le, így a tényleges teljesítés értékelése szükségszerűen korlátozott. A félidei indikátorok ezért inkább előrehaladási jelzőszámként, semmint tényleges eredményességi mérceként értelmezhetők.

Javaslatok az eredményesség javítása érdekében

Az indikátorok és a területi projektkereslet szorosabb összehangolása.
A jövőbeni módosítások, illetve a következő programozási ciklus előkészítése során indokolt olyan egyeztetési mechanizmust kialakítani, amelyben a területi szereplők visszajelzései ténylegesen beépülnek az indikátorelvárások meghatározásába.

1. **Egységes indikátor-értelmezési háttér kialakítása.**
Szükséges lenne az indikátorokhoz kapcsolódó részletes definíciós és módszertani segédletek elkészítése, különös tekintettel a tartalmi lehatárolásra, a számítási módra és az elszámolhatóság logikájára.
2. **Az OP- és ITP-módosítások indikátorszakmai szempontú felülvizsgálata.**
A programmódosítások során javasolt külön értékelni, hogy a tényleges végrehajtási tapasztalatok indokolják-e az indikátorok korrekcióját, pontosítását vagy egyes esetekben újragondolását.
3. **A problémás konstrukciók célzott áttekintése.**
Különösen a TOP_Plusz-3.1.3. felhívás esetében indokolt az indikátorvállalások tartalmi és módszertani felülvizsgálata, annak érdekében, hogy a későbbi monitoring és értékelés megbízhatóbb alapokra épülhessen.
4. **A félidei értékelés funkciójának pontosabb értelmezése.**
A félidei monitoringot célszerű elsődlegesen nem teljesítményértékelési, hanem kockázatazonosítási és programkorrekciós eszközként kezelni, mivel a program előrehaladottsága jelenleg még sok esetben nem teszi lehetővé a tényleges eredményesség teljes körű megítélését.

3.2 A partnerség értékelése

3.2.1 A partnerség szerepe és hatása

Az ITP 1.4 fejezete tartalmazza a partnerség szervezésével kapcsolatos teendőket. Ezek egyike a részvételi tervezés, amely szerint fontos a vármegyén belüli érdekeltek fejlesztési igényeinek és céljainak figyelembevétele. Az Önkormányzat kulcsszerepe abban van, hogy a különböző érdekeket közös nevezőre hozza, az érintetteket megszólítsa, tájékoztassa és a véleményeket kezelje.

Az értékelés célja annak áttekintése, hogy a **kialakított partnerségi struktúra**, vagy annak egyes elemei **hogyan működtek tovább a megvalósítási időszakban**. Nem a tervezéskori partnerségi gyakorlat értéklelése a cél, hanem azon van a hangsúly, hogy **a partnerség milyen**

szerepet kap a program végrehajtása során, és ennek **milyen hatásai vannak** az Önkormányzat működésére.

Az ITP végrehajtásának időszakában a partnerség a program megvalósításának fontos kísérő és támogató eleme. Az Önkormányzat koordináló szerepe nem kizárólag a forrásfelhasználás nyomon követésében és az ITP módosításokban jelent meg, hanem abban is, hogy kapcsolatot tartson fenn a program végrehajtásában érintett szereplőkkel: a kedvezményeztettekkel, a közreműködő szervezettel és az irányító hatósággal. Az ITP végrehajtásának időszakában az Önkormányzat fontos feladata, hogy biztosítsa a fejlesztési igények, a tapasztalatok és a problémák becsatornázását a végrehajtási folyamatba.

A megvalósítás során a partnerségi működésben többféle szereplő vett részt. A települési önkormányzatok (közöttük a megyei jogú városok), a civil szervezetek, az egyházi fenntartású oktatási intézmények és az egyes ágazati intézmények (például Magyar Közút NZrt., tankerületi központok, Aktív Magyarország Fejlesztési Központ) is bekapcsolódtak a programvégrehajtáshoz kapcsolódó egyeztetésekbe. A partnerségi kapcsolatok intenzitása ugyanakkor eltérő volt az egyes beavatkozási területeken: míg bizonyos konstrukciók esetében a projektelőkészítés és a projektfejlesztés igénye kifejezetten indokolta a szorosabb együttműködést, addig más területeken a kapcsolattartás inkább tájékoztató, koordinációs jelleggel működött.

A partnerség legfontosabb funkciói a következők:

- a fejlesztési igények közvetítése,
- a projektelőkészítés szakmai támogatása, valamint
- az ITP végrehajtása során felmerülő problémák, szűk keresztmetszetek visszacsatolása.

Az **egyeztetések több formában** valósultak meg: közvetlen személyes vagy online konzultációk, munkamegbeszélések, tájékoztató alkalmak, projekt-előkészítési egyeztetések, formális egyeztetések, valamint az ITP módosításaihoz kapcsolódó partnerségi véleményezések keretében.

A program megvalósítása során **különösen fontos szerep**et kapnak azok az intézményi partnerek, amelyek egy-egy fejlesztési terület szakmai megalapozottságához, projektgenerálásához vagy megvalósításához kapcsolódnak. Ide tartoznak különösen az ágazati feladatellátók, mint a tankerületi központok, vagy a közszolgáltatási és infrastruktúra-fejlesztési szereplők, mint a Magyar Közút Zrt. Az Aktív Magyarország Fejlesztési Központ közreműködése hasznos volt az aktívturisztikai projektek tartalmának pontosításához. A partnerség ezekben az esetekben hozzájárult ahhoz, hogy a fejlesztések jobban illeszkedjenek a helyi szükségletekhez és a végrehajtási feltételekhez. A Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségén keresztül a területfejlesztésben érintett vármegyei önkormányzati kollégák rendszeres egyeztetése stabil szakmai hátteret biztosít, fontos területfejlesztési és TOP Plusz tudásközpontként jelenik meg a vármegyei munkában. A megyei jogú városokkal való együttműködés szintén intézményesült keretek között zajlik Bács-Kiskun Vármegyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum működtetésével. Ezzel szemben az Széchenyi Programiroda projektmentori jelenléte bár folyamatos, a gyakorlati tapasztalatok alapján

érdemi támogatásként kevéssé hasznosul. Hasonlóan, a Magyar Közút együttműködése sem érzékelhető minden esetben valódi partneri működésként, ami arra utal, hogy a formálisan meglévő intézményi kapcsolatok nem minden szereplő esetében járnak együtt azonos szintű együttműködési készséggel és gyakorlati támogatással.

Kiemelendő a **BKMFÜ** Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési Ügynökség szerepe, amely a projektelőkészítés és a projektmenedzsment területén meghatározó szakmai partnerként vesz részt az ITP végrehajtásában. A BKMFÜ a kedvezményezettek többsége és az Önkormányzat közötti egyik legfontosabb kapcsolati csatornaként is működik. Az ügynökség ezen közvetítő szerepe különösen jelentős az információáramlás, a fejlesztési igények becsatornázása, valamint a projektek előkészítéséhez és megvalósításához kapcsolódó gyakorlati egyeztetések szempontjából. Működése hozzájárul ahhoz, hogy a vármegyei fejlesztéspolitikai célok és a települési, illetve kedvezményezetti tapasztalatok egymással összekapcsolódjanak.

Az információáramlás és az átláthatóság szempontjából a partnerségi működés összességében támogatja az ITP végrehajtását. Az érintett szereplők a program előrehaladásáról, az egyes módosításokról, illetve a releváns végrehajtási információkról jellemzően **közvetlen csatornákon** keresztül kapnak tájékoztatást. Az ITP módosításai emellett a **www.bacskiskun.hu oldalon** is nyomon követhetők, ami erősíti a folyamat nyilvánosságát és átláthatóságát. Fontos garanciális elem továbbá, hogy a programmal kapcsolatos módosításokat a **Közgyűlés fogadja el**, ami intézményes keretet és legitimációt biztosít a döntéseknek.

A partnerségi működés értékeléséhez ugyanakkor hozzátartozik, hogy annak minőségét és mozgásterét több olyan eljárási körülmény is befolyásolta, amely nem helyi szinten keletkezett. Az ITP módosításaira ugyanis kizárólag az Irányító Hatóság kezdeményezésére kerülhetett sor, ami önmagában is korlátozta a partnerségi folyamatok kezdeményező és rugalmas jellegét. A módosítások jellemzően inkább utókövető jellegűek voltak, vagyis kevésbé előremutató, közösen formált tervezési alkalmakat jelentettek, sokkal inkább a már kialakult helyzetekhez való alkalmazkodást szolgálták. Ezt tovább nehezítette, hogy a módosítások időpontja jellemzően nem volt előre tervezhető, így a partnerségi egyeztetések sem tudtak minden esetben kiszámítható menetrendhez igazodni. Emellett az Irányító Hatóság minőségbiztosítását követően a módosításokat rendszerint nagyon rövid idő alatt lehetett csak a Közgyűlés elé terjeszteni, ami szűkítette az érdemi előkészítés, belső feldolgozás és partnerségi visszacsatolás lehetőségét. Mindez arra utal, hogy a partnerség minőségét nemcsak az együttműködési szándék és a helyi koordinációs kapacitás, hanem a végrehajtási keretek kiszámíthatósága és rugalmassága is jelentősen meghatározta.

A partnerségi folyamatok az Önkormányzat működésére is hatást gyakorolnak. A végrehajtás során szerzett tapasztalatok szükségessé tették a **koordinációs feladatok megerősítését**, a partnerekkel való folyamatos és aktív kapcsolattartást, valamint a beérkező információk rendszerezettebb feldolgozását és a visszacsatolási mechanizmusok erősítését. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az Önkormányzat szerepe a program végrehajtása során túlmutat a formális-adminisztratív feladatellátáson: egyre hangsúlyosabban jelenik meg a közvetítő, összehangoló és érdekegyeztető funkció. A partnerségi működés fenntartása és érdemi működtetése így nem pusztán szervezeti feladatként, hanem tudatos, folyamatos koordinációs munkaként van jelen az önkormányzati gyakorlatban.

A félidei értékelés egyik kiemelt szempontja annak feltárása volt, hogy a települési önkormányzatok miként értékelik az ITP végrehajtásához kapcsolódó partnerségi működést. Ennek érdekében a kérdőíves felmérés külön blokkban vizsgálta a tájékoztatás minőségét, az egyeztetési lehetőségeket, a települési észrevételek figyelembevételét, valamint az együttműködés általános megítélését. A válaszok lehetőséget adtak arra, hogy a partnerség ne pusztán formális elvárásként, hanem a települések által ténylegesen megélt együttműködési gyakorlatként kerüljön értékelésre.

A kérdőív partnerségi szempontú elemzése alapján az látszik, hogy az ITP-hez kapcsolódó együttműködési rendszer alapvetően működik, de nem egyenletes erősségű: a tájékoztatás és az egyeztetés viszonylag erős, a visszacsatolás és a követhetőség viszont gyengébb pont. **A partnerség tehát nem formálisnak tűnik, hanem valós működésűnek, ugyanakkor még nem teljesen kiforrottnak.**

A partnerségi működés értelmezéséhez fontos kiindulópont, hogy a 33 válaszadó közül csak 6,1% jelezte, hogy közvetlenül részt vesz ITP-hez kapcsolódó egyeztetésekben, 48,5% pedig azt mondta, pontosan tudja, mit jelent az ITP a település fejlesztési lehetőségei szempontjából. Ugyanakkor 39,4% csak hallott róla, de ritkán foglalkozik vele, és 6,1% most találkozott vele először. Ez azt mutatja, hogy **a partnerségi rendszer eléri a településeket, de az aktív bevonódás mélysége nem egységes**; a települések jelentős részénél inkább tájékoztatott jelenlétről, mintsem folyamatos részvételről beszélhetünk.

A partnerség legerősebb eleme a tájékoztatás. A válaszadók 84,9%-a szerint kaptak tájékoztatást az ITP fontos lépéseiről és változásairól, és 84,8% szerint ez a tájékoztatás érthető, egyértelmű és gyakorlatias volt. Ez arra utal, hogy a partnerségi rendszer információátadó funkciója jól működik: a települések többsége nemcsak információhoz jutott, hanem azt használhatónak is tartotta. Partnerségi oldalról ez kifejezetten erős eredmény, mert nem pusztán kommunikációs jelenlétet, hanem értelmezhető szakmai közvetítést jelez.

A második erős pillér az egyeztethetőség. A válaszadók 81,8%-a szerint volt lehetőség érdemi egyeztetésre az ITP-hez kapcsolódó települési igényekről, és ugyanekkora arány gondolta úgy, hogy a partnerségi együttműködés segítette a projektek helyi igényekhez való jobb illeszkedését és szakmai megalapozottságát. Ez azt jelzi, hogy a partnerséget a települések többsége nem pusztán tájékoztatási csatornaként élte meg, hanem olyan fórumnak is, amelynek van tényleges hatása a tervezés minőségére. Vagyis a partnerség nemcsak „megtörtént”, hanem a többség érzékelése szerint hozzáadott értéket is termelt.

Az összképet erősíti, hogy **81,8% összességében elégedett volt az ITP-hez kapcsolódó partnerségi működéssel.** Ez magas arány, és arra utal, hogy a rendszer legitimációja alapvetően megvan a települési oldalon. Ugyanakkor azt is érdemes észrevenni, hogy a pozitív vélemények többsége inkább az „inkább igen” kategóriába esik, nem a „teljes mértékben” válaszba. Ez arra utal, hogy a partnerség elfogadott, de nem problémamentes; a települések jelentős része megfelelőnek látja, de nem feltétlenül tartja kiemelkedően erősnek.

A partnerségi működés leggyengébb pontja a folyamatkövetés. Arra az állításra, hogy az ITP előrehaladása és aktuális helyzete a település számára követhető volt, 75,7% adott pozitív választ, ami még mindig többségi elégedettséget jelez, de ez a legalacsonyabb eredmény a partnerségi blokkban. Ráadásul 24,2% inkább nem vagy egyáltalán nem értett egyet ezzel. Ez azt jelenti, hogy a partnerség információt ad ugyan, de nem minden település számára biztosít folyamatos, átlátható státuszképet. Partnerségi szempontból ez fontos jelzés: a rendszer nem annyira a kapcsolatfelvételben gyenge, hanem inkább a folyamat közbeni láthatóságban.

Hasonlóan fejleszthető terület a visszacsatolás minősége. A válaszadók 78,8%-a szerint a település jelzéseit és kéréseit érdemben mérlegelték, és kaptak visszajelzést arról, miért és hogyan lehet azokat figyelembe venni, ugyanakkor 21,3% ezt nem így látta. Ez arra utal, hogy a partnerségben az észlelhető meghallgatás megvan, de nem teljes körűen meggyőző. Másként fogalmazva: a települések többsége érzi, hogy van csatorna a véleménye számára, de egy számottevő kisebbség számára nem volt elég világos, hogy a jelzéseik milyen hatást váltottak ki.

A partnerségi adatok alapján három szint különíthető el. Az első az **információs partnerség**, amely erősnek mondható, hiszen a tájékoztatás eljutott a településekhez és többnyire érthető volt. A második a **konzultatív partnerség**, amely szintén kedvező képet mutat, mert a többség érzékelt egyeztetési lehetőséget és szakmai hasznot. A harmadik a **reflexív, visszacsatoló partnerség**, amely már gyengébb: itt a követhetőség és az érdemi visszajelzés mutat alacsonyabb értékeket. A kérdőív alapján tehát a partnerség inkább „tájékoztató és egyeztető", mintsem teljesen átlátható, közösen finomhangolt tanulási folyamat.

Érdemes ezt az intézményi támogatás adataival is összekapcsolni. Az Önkormányzat és fejlesztési ügynöksége 97,0%-os pozitív értékelést kapott arra, hogy támogatásuk segítette a támogatási kérelmek benyújtását és a projektek megvalósítását. Ez partnerségi szempontból nagyon fontos, mert azt mutatja, hogy **a települések a vármegyei szintet nemcsak formális koordinátorként, hanem valós szakmai partnerként érzékelik.** Ezzel szemben az Irányító Hatóság 75,7%-os, a Magyar Államkincstár 72,7%-os pozitív értékelése azt jelzi, hogy a közvetlenebb, területi kapcsolatot biztosító szereplő partnerségi értéke erősebb a települések szemében.

A nyitott válaszokból korábban kirajzolódó kiszámíthatósági igény partnerségi értelmezésben azt jelenti, hogy **a települések nemcsak több egyeztetést szeretnének, hanem stabilabb, előre láthatóbb partnerségi kereteket is.** Amikor a válaszadók időben megjelenő, később már jelentősen nem változó útmutatókat, illetve nagyobb tervezhetőséget kérnek, az valójában a partnerség minőségére is vonatkozik: arra, hogy **az együttműködés ne csak elérhető, hanem megbízható is legyen**. Ebből az következik, hogy a partnerség fejlesztése nem pusztán kommunikációs feladat, hanem intézményi kiszámíthatósági kérdés is.

Partnerségi szempontból a kérdőív legfontosabb üzenete tehát az, hogy a települések többsége partnernek érzi magát a folyamatban, de nem mindenhol érzi magát egyformán bevontnak vagy végigkísértnek. A rendszer erőssége a korrekt tájékoztatás, az elérhető egyeztetés és a vármegyei szereplők erős szakmai támogatása. A rendszer gyengébb pontja a folyamatos

követhetőség, a válaszok és döntések átlátható visszacsatolása, illetve az aktív bevonódás mélysége.

A partnerségi modell **alapvetően működő és elfogadott**, de jelenleg inkább **jó együttműködési keret**, mintsem teljesen kiforrott közös tervezési ökoszisztéma. A következő időszakban a partnerség fejlesztésének fő iránya nem feltétlenül az új fórumok létrehozása lenne, hanem a meglévő együttműködés mélyítése: rendszeresebb státuszinformáció, egyértelműbb visszajelzés a települési javaslatok sorsáról, és kiszámíthatóbb egyeztetési-szabályozási környezet.

3.2.2 Következtetések és javaslatok megfogalmazása

A partnerségi működés az ITP végrehajtásában nem formális kísérőjelenség, hanem a **programvégrehajtás működését érdemben támogató elem**. Az Önkormányzat koordináló szerepe nem merül ki a forrásfelhasználás nyomon követésében és az ITP módosításainak kezelésében, hanem kiterjed a végrehajtásban részt vevő szereplők közötti kapcsolattartásra, a fejlesztési igények közvetítésére, valamint a tapasztalatok és problémák becsatornázására is. A kérdőíves visszajelzések is azt mutatják, hogy a települések többsége a partnerséget valós együttműködési keretként érzékeli, ugyanakkor annak minősége nem minden elemében azonos erősségű.

A programvégrehajtásban részt vevő **partnerek köre széles, azonban az együttműködés mélysége és intenzitása eltérő** az egyes beavatkozási területeken. Egyes konstrukciók esetében a projektelőkészítés és a projektfejlesztés valóban szorosabb szakmai együttműködést igényel, míg más területeken a kapcsolattartás inkább koordinációs és tájékoztató jelleggel működik. A partnerség differenciált működése ebből következően természetes jelenség, és nem minden ügyben indokolt azonos intenzitású bevonás fenntartása.

A partnerségi működés legfontosabb gyakorlati haszna abban jelenik meg, hogy **segíti a fejlesztési igények közvetítését, támogatja a projektelőkészítést, és lehetőséget ad a végrehajtás során jelentkező problémák, szűk keresztmetszetek visszacsatolására.** A kérdőíves felmérés alapján a partnerség legerősebb eleme a tájékoztatás és az egyeztetés lehetősége, míg gyengébb pontja a folyamatok követhetősége és a visszacsatolás egyértelműsége. Ez arra utal, hogy a partnerségi rendszer alapvetően működik, de inkább tájékoztató és konzultatív jellegű, mintsem minden elemében teljesen kiforrott, folyamatosan visszacsatoló együttműködési modell.

Kiemelt jelentőségű a **BKMFÜ** Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési Ügynökség szerepe, amely nemcsak szakmai támogató szereplő, hanem a kedvezményezettek többsége és az Önkormányzat közötti egyik legfontosabb kapcsolati csatorna is. Ez a közvetítő szerep a partnerségi rendszer működőképességének egyik kulcseleme, mivel egyszerre segíti az információáramlást, a projektelőkészítést és a végrehajtási tapasztalatok visszacsatolását. A kérdőíves eredmények is azt erősítik meg, hogy a települések a vármegyei szintet és fejlesztési ügynökségét valós szakmai partnerként érzékelik.

Az **információáramlás** szempontjából a partnerségi működés stabil alapokon nyugszik. A közvetlen tájékoztatási csatornák, a honlapon követhető módosítások és a Közgyűlés döntéshozatali szerepe együttesen biztosítják, hogy az ITP végrehajtásával kapcsolatos információk ne zárt rendszerben mozogjanak. Ez a partnerség egyik erős eleme, mert nyilvánosságot, intézményi legitimációt és eljárási keretet ad a folyamatnak. Ugyanakkor a kérdőíves tapasztalatok azt is jelzik, hogy a státuszkövetés és a települési észrevételek sorsára vonatkozó visszajelzés nem minden esetben elég egyértelmű.

A partnerségi működés mozgástere ugyanakkor nem kizárólag helyben dől el. Az a körülmény, hogy az ITP módosításaira kizárólag az Irányító Hatóság kezdeményezésére kerülhetett eddig sor, valamint, hogy ezek időpontja nem tervezhető előre, a partnerséget inkább reagáló, mint kezdeményező szerepbe helyezi. A rövid előkészítési idő és a minőségbiztosítást követő szűk döntési ablak szintén korlátozza az érdemi egyeztetés és visszacsatolás lehetőségét. Ebből következően a partnerség minőségét nemcsak a helyi együttműködési készség és koordinációs kapacitás, hanem a végrehajtási keretek kiszámíthatósága és rugalmassága is meghatározza.

A partnerségi tapasztalatok alapján az **Önkormányzat működése** egyre inkább túlmutat az adminisztratív feladatellátáson. A koordináció, az információk rendszerezése, az érintettek közötti összekapcsolás és az érdekegyeztetés a gyakorlatban önálló, folyamatosan végzett feladatkört jelent. A partnerség fenntartása a végrehajtás során nem kiegészítő tevékenység, hanem a programirányítás egyik lényegi eleme.

Javaslatok az eredményesség javítása érdekében

1. A partnerségi működés a jövőben is maradjon célzott és differenciált.

Nem indokolt minden ügyben azonos mélységű egyeztetést fenntartani. Célszerű továbbra is ahhoz igazítani a partnerségi intenzitást, hogy az adott ügy valóban igényel-e projektfejlesztési, szakmai vagy döntés-előkészítő bevonást. Ez erőforrás-gazdaságosabb működést tesz lehetővé, és csökkenti a formális, érdemi tartalom nélküli egyeztetések számát.

2. A BKMFÜ közvetítő szerepét célszerű tudatosan fenntartani és erősíteni.

Mivel a BKMFÜ a kedvezményezettek és az Önkormányzat közötti egyik legfontosabb működési csatorna, indokolt ezt a szerepet a jövőben is stabilan fenntartani. Ez nem feltétlenül új szervezeti megoldásokat jelent, hanem annak tudatos megerősítését, hogy a projektelőkészítés, a projektmenedzsment és a visszacsatolás terén továbbra is ez maradjon az egyik elsődleges összekötő elem.

3. Az intézményi partnerekkel való együttműködésben célszerű a gyakorlati hasznosságra helyezni a hangsúlyt.

Nem minden partner bevonása indokol azonos intenzitású kapcsolatot. Olyan együttműködési gyakorlat célszerű, amely nem a kapcsolatok számát, hanem azok tényleges hozzáadott értékét tekinti elsődlegesnek. Ahol az együttműködés inkább formális, ott elegendő lehet a célzott, ügyalapú egyeztetés.

4. Az információáramlás jelenlegi csatornáit célszerű megőrizni.

A közvetlen tájékoztatás, a honlapon való nyomon követhetőség és a közgyűlési döntési rend megfelelő alapot ad. Nem új fórumok létrehozása szükséges, hanem a meglévő működés

olyan irányú finomítása, amely a települési szereplők számára világosabbá teszi a javaslatok, észrevételek és döntések összefüggéseit, valamint a folyamat aktuális állását.

5. A partnerségi működésben továbbra is az összehangoló önkormányzati szerep maradjon hangsúlyos.

A tapasztalatok alapján az Önkormányzat közvetítő és érdekegyeztető szerepe a végrehajtás során valós szükséglet, ezért ennek tudatos fenntartása a következő időszakban is indokolt. A partnerség fejlesztésének fő iránya így nem új együttműködési struktúrák kialakítása, hanem a meglévő rendszer célzott, kiszámítható és érdemi működtetése.

3.3 A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők

A programvégrehajtás során szerzett tapasztalatok alapján több olyan rendszerszintű probléma azonosítható volt, amely közvetlenül befolyásolta a projektek előkészítésének, kiválasztásának és megvalósításának hatékonyságát**. A tapasztalatok összegyűjtése érdekében megszólítottuk a kedvezményezetti kört és a projektmenedzsereket is,** így a következőkben feltárt tényezők nem csak a területi szereplő álláspontját képviselik.

Elhúzódó projektértékelési folyamatok

A programvégrehajtás során több felhívás esetében jelentős időigénnyel zajlott a támogatási kérelmek értékelése. A 2.1.7 fejezetben bemutatott átlagos időigény-adatok alapján jól látható, hogy a támogatási kérelem benyújtása, a támogatói döntés meghozatala, a támogatási szerződés hatálybalépése és a tényleges projektindítás között jelentős idő telt el. Az elhúzódó értékelési és szerződéskötési folyamatok következtében a projektek előkészítése és megvalósítása több esetben hónapokat csúszott, miközben a kedvezményezettek számára bizonytalanná vált a beruházások ütemezése és pénzügyi tervezhetősége.

A kérdőíves felmérés eredményei szintén alátámasztják a folyamatok kiszámíthatatlanságát: a válaszadók 36,3%-a inkább vagy egyáltalán nem tartotta kiszámíthatónak a döntésekhez és egyeztetésekhez kapcsolódó folyamatokat.

Különösen az építési beruházások esetében okozott problémát, hogy az értékelési időszak alatt a piaci árak és kivitelezési költségek jelentősen változtak, ami több projekt esetében újratervezést vagy költségkorrekciót tett szükségessé.

Projektek újraértékelése és annak elhúzódása

Az újraértékelési eljárások több konstrukció esetében jelentős végrehajtási bizonytalanságot eredményeztek. Az újraértékelés időtartama alatt a kedvezményezettek sok esetben nem tudták vagy merték megkezdeni a projekt tényleges előkészítését vagy közbeszerzési folyamatait, miközben a projektkörnyezet folyamatosan változott. Az eljárások elhúzódása különösen azoknál a projekteknél okozott nehézséget, ahol az időközben bekövetkező költségnövekedés már veszélyeztette az eredeti műszaki tartalom megvalósíthatóságát.

A rendelkezésre álló források korlátozott meghirdethetősége

A programvégrehajtás során több esetben olyan helyzet alakult ki, hogy a vármegye rendelkezésére álló források ellenére sem nyílt lehetőség új felhívások vagy új beadási szakaszok meghirdetésére. A felhívások megnyitásának ütemezése és lehetősége elsősorban az Irányító Hatóság programirányítási szempontjaihoz igazodott, miközben a területi szereplők részéről jelentkező fejlesztési igények csak korlátozottan tudtak érvényesülni. Ez különösen azokban a konstrukciókban jelentett problémát, ahol a fejlesztési kereslet egyértelműen meghaladta a támogatott projektek körét, illetve ahol további előkészített projektállomány állt rendelkezésre.

A korlátozott meghirdethetőség miatt több előkészített projekt hosszabb ideig nem tudott belépni a támogatási rendszerbe, ami gyengítette a program rugalmasságát, lassította a forráskihelyezést, valamint csökkentette a területi fejlesztési szükségletekre való gyors reagálás lehetőségét. A tapasztalatok alapján a programvégrehajtás során korlátozottan érvényesült az a területi rugalmasság, amely lehetővé tette volna a források dinamikusabb igazítását a tényleges vármegyei fejlesztési igényekhez.

Elhúzódó támogatási szerződéskötések

Több esetben jelentős idő telt el a támogatói döntés meghozatala és a támogatási szerződés hatálybalépése között (a támogatói döntéstől a TSZ hatálybalépéséig átlagosan mintegy 568 nap, azaz több mint másfél év telt el). Ez különösen az építési beruházásoknál okozott problémát, mivel a kivitelezési költségek időközben emelkedtek, illetve több projekt esetében a közbeszerzési előkészítés sem tudott időben megkezdődni. Az elhúzódó szerződéskötések következtében egyes projektek megvalósítási időkerete jelentősen lerövidült.

A programvégrehajtás során jelentős idő telt el a támogatói döntések meghozatala és a támogatási szerződések hatálybalépése között. A támogatói döntés és az eredeti támogatási szerződés hatálybalépése között átlagosan 568,1 nap telt el. Ez azt jelenti, hogy a projektek jelentős részénél a támogatói döntést követően több mint másfél évre volt szükség a támogatási szerződés hatálybalépéséhez. Az egyes projektek között ugyanakkor rendkívül jelentős eltérések mutatkoztak: a legrövidebb időtartam 5,6 nap, míg a leghosszabb 1378,5 nap volt.

A projektmegvalósítás során szükségessé váló támogatási szerződésmódosítások elbírálása több esetben jelentős időigénnyel zajlott. Ez különösen azoknál a projekteknél okozott problémát, ahol az áremelkedések, műszaki módosítások, közbeszerzési eredménytelenségek vagy határidő-átütemezések gyors döntést igényeltek volna.

Az elhúzódó szerződéskötési és módosítási folyamatok különösen az építési beruházások esetében okoztak problémát, mivel az időközben bekövetkező költségnövekedések, piaci változások és jogszabályi módosítások több projekt esetében újratervezést vagy műszaki tartalom korrekcióját tették szükségessé. Az elhúzódó folyamatok következtében egyes projektek megvalósítására ténylegesen rendelkezésre álló időkeret jelentősen lerövidült, ami növelte a végrehajtási és finanszírozási kockázatokat.

Kifizetési kérelmek elbírálásának elhúzódása

A kedvezményezettek részéről visszatérő tapasztalatként jelent meg, hogy a kifizetési kérelmek ellenőrzése és jóváhagyása jelentős időigénnyel zajlott. Ez különösen a kisebb önkormányzatok és intézmények esetében okozott likviditási nehézségeket, mivel a projektek előfinanszírozása hosszabb időn keresztül terhelte a saját költségvetésüket. A kifizetések lassulása több esetben a kivitelezési folyamatokra és a vállalkozói teljesítések ütemezésére is közvetlen hatással volt.

Fizikailag lezárt projektek adminisztratív lezárásának elhúzódása

Több projekt esetében a fizikai megvalósítás lezárását követően a közreműködő szervezet általi pénzügyi és adminisztratív lezárás jelentős késedelemmel történt meg. Előfordult, hogy a projektek a fizikai befejezést követően egy évnél hosszabb ideig is nyitott státuszban maradtak. Ez bizonytalanságot okozott a kedvezményezettek számára a fenntartási időszak, az indikátorteljesítés és a projektzárási kötelezettségek szempontjából.

Változó jogszabályi környezet

A programvégrehajtást jelentősen befolyásolta a szabályozási környezet gyakori változása. Különösen az építési beruházások területén okozott bizonytalanságot az új építési szabályozás bevezetése, valamint a kapcsolódó végrehajtási rendeletek késedelmes megjelenése. Több esetben nem álltak rendelkezésre egyértelmű eljárásrendi és szakmai iránymutatások arra vonatkozóan, hogy az új szabályozási elemeket hogyan kell alkalmazni a TOP_Plusz projektek esetében.

A változó jogszabályi környezet következtében több projekt esetében vált szükségessé az előkészítési dokumentációk módosítása, az engedélyezési folyamatok újraértelmezése vagy a közbeszerzési dokumentációk korrekciója, ami lassította a program végrehajtását és növelte az adminisztratív terheket.

A bizonytalanságot erősítették a kedvezményezetti visszajelzések is: a kérdőíves felmérés alapján a válaszadók jelentős része problémaként érzékelte az értelmezési és végrehajtási környezet kiszámíthatatlanságát, valamint a külső körülmények – különösen az áremelkedés, az engedélyezési folyamatok és a kivitelezői piac – negatív hatásait. A válaszadók 39,4%-a szerint ezek a külső tényezők jelentősen veszélyeztették a projektek előrehaladását.

Beszerzések elhúzódása, a piac instabilitása

A projektmenedzserek körében végzett felmérés eredményei alapján a projektmegvalósítás legnagyobb nehézségét egyértelműen a közbeszerzési és beszerzési folyamatok időigénye vagy eredménytelensége jelentette, amelyet a válaszadók 100%-a jelölt meg problémaként.

A projektmenedzserek fele problémaként érzékelte továbbá a kivitelezői piac instabilitását, az áremelkedéseket, a szerződésmódosítások szükségességét, valamint a műszaki tartalom változásából fakadó nehézségeket is. A válaszok alapján a programvégrehajtás során különösen erősen jelentkezett az a probléma, hogy a hosszú átfutási idejű eljárások és a folyamatosan

változó piaci és szabályozási környezet egymást erősítve növelték a projektek végrehajtási kockázatait.

Egyszerűbb és kiszámíthatóbb végrehajtás

A kérdőíves felmérés alapján a települések részéről kiemelt igény jelent meg az egyszerűbb és kiszámíthatóbb végrehajtási környezet iránt. A válaszadók 78,8%-a a kisebb volumenű projektek esetében egyszerűsített, kevesebb adminisztrációval járó eljárásokat tartana szükségesnek, 57,6% pedig gyorsabb döntéseket és kiszámíthatóbb határidőket, valamint rugalmasabb módosítási lehetőségeket jelölt meg. A válaszadók 48,5%-a több előkészítési támogatást tartana indokoltnak, míg 33,3% szerint egyértelműbb útmutatókra, gyakorlati példákra és mintadokumentumokra lenne szükség.

A nyitott válaszok között külön is megjelent az az igény, hogy az útmutatók időben rendelkezésre álljanak, és azok a későbbiekben már ne tartalmazzanak jelentős tartalmi vagy értelmezési változásokat. Ugyancsak megjelent a kedvezményezettek részéről az igény a kiszámíthatóbb, egyszerűbb és stabilabb programvégrehajtási környezet iránt. A visszajelzésekben visszatérő elemként jelent meg a bürokratikus terhek csökkentésének szükségessége, a gyorsabb és tervezhetőbb döntéshozatal iránti elvárás. Több válaszadó hangsúlyozta, hogy a végrehajtási rendszernek erősebben kellene igazodnia a települések tényleges fejlesztési szükségleteihez, valamint nagyobb rugalmasságot kellene biztosítania a helyi adottságokhoz illeszkedő projektek megvalósításában. A válaszok alapján a kedvezményezettek számára a programvégrehajtás egyik legnagyobb kihívását nem önmagában a fejlesztési célok meghatározása, hanem azok gyakorlati és adminisztratív megvalósíthatósága jelentette.

Hiányos kommunikáció és bizonytalan szakmai támogatás

A programvégrehajtás során visszatérő tapasztalatként jelent meg a kedvezményezettek részéről a kommunikáció lassúsága és kiszámíthatatlansága. Több esetben a kedvezményezettek által feltett szakmai, pénzügyi vagy eljárásrendi kérdésekre hosszabb ideig nem érkezett válasz, ami lassította a projekt-előkészítési és megvalósítási folyamatokat, valamint növelte a bizonytalanságot a végrehajtás során.

A kedvezményezettek részéről több esetben megfogalmazódott az a tapasztalat is, hogy sem a közreműködő szervezet, sem az Irányító Hatóság nem vállalt egyértelmű szakmai állásfoglalást egyes vitás vagy értelmezési kérdésekben. Ez különösen problémát jelentett azokban az esetekben, ahol a projektek megvalósítása során gyors döntésre vagy egyértelmű módszertani iránymutatásra lett volna szükség. Az állásfoglalások hiánya több esetben óvatosabb, lassabb projektvégrehajtáshoz, illetve többszöri újratervezéshez vezetett.

A kérdőíves felmérés eredményei alapján az Irányító Hatóság részéről nyújtott támogatást és iránymutatást a válaszadók 24,3%-a, míg a Magyar Államkincstár ügyintézését és tájékoztatását 27,3%-a inkább vagy egyáltalán nem értékelte pozitívan. Ez arra utal, hogy a kedvezményezettek egy része a végrehajtás során nem érzékelte kellően kiszámíthatónak vagy támogató jellegűnek az intézményi működést.

A végrehajtást nehezítette továbbá, hogy a kedvezményezettek számára korlátozott számban álltak rendelkezésre közvetlen szakmai tájékoztatási lehetőségek. A programidőszak során alig valósult meg olyan rendszeres tájékoztató nap, szakmai fórum vagy gyakorlatorientált konzultáció, amely segítette volna az egységes jogértelmezést és a felmerülő végrehajtási problémák gyors kezelését.

A projektmenedzserek körében végzett külön felmérés eredményei szintén megerősítették a programvégrehajtás során tapasztalt bizonytalanságokat. A válaszadók 75%-a a felhívások értelmezési bizonytalanságát (például indikátor definíciók és azok számításának hiánya) jelölte meg a támogatási kérelmek benyújtásának egyik legnagyobb nehézségeként.

A projektfejlesztési szakasz bizonytalan szerepe és célrendszere

A programvégrehajtás során több konstrukció esetében nehézséget okozott a projektfejlesztési szakasz gyakorlati értelmezése. Bár a kedvezményezettek számára előírásra került a projektfejlesztési folyamat lefolytatása, annak pontos célja, szakmai tartalma és elvárt eredményei nem voltak egyértelműen meghatározottak. Több esetben sem a kedvezményezettek, sem a közreműködő szervezet, sem az Irányító Hatóság részéről nem alakult ki egységes értelmezés arra vonatkozóan, hogy a projektfejlesztési szakasznak milyen konkrét szakmai vagy adminisztratív eredményt kellene biztosítania.

A bizonytalan módszertani keretek következtében a projektfejlesztés több esetben inkább elhúzódó adminisztratív folyamattá vált, mintsem a projektek szakmai előkészítését érdemben támogató eszközzé. A kedvezményezettek számára sok esetben nem volt világos, hogy a projektfejlesztési szakasz lezárásához milyen dokumentációs, műszaki vagy szakmai állapotot kell elérniük, ami ismételt hiánypótlásokat, párhuzamos egyeztetéseket és újratervezéseket eredményezett.

A probléma különösen az összetettebb beruházási és humán fejlesztési projektek esetében jelentkezett, ahol a projektfejlesztési szakasz időigénye közvetlenül befolyásolta a teljes projekt ütemezését és a megvalósítás megkezdésének időpontját. A tapasztalatok alapján a projektfejlesztési szakasz funkciója és módszertana a programidőszak során nem vált kellően kiszámíthatóvá és egységessé a végrehajtás szereplői számára.

Az átalányalapú költségelszámolás korlátjai

A programvégrehajtás során több kedvezményezett és projektmenedzser részéről is visszatérő problémaként jelent meg, hogy a jelenlegi átalányalapú költségelszámolási rendszer nem biztosít elegendő forrást a projektek előkészítéséhez és megvalósításához szükséges szakértői szolgáltatások finanszírozására. A tapasztalatok alapján különösen az építési beruházások esetében vált érzékelhetővé, hogy a hatályos jogszabályi és műszaki követelmények teljesítése jelentősen magasabb szakértői kapacitást igényel, mint amit a jelenlegi elszámolható költségarányok lehetővé tesznek.

A visszajelzések alapján a projekt-előkészítéshez és a megvalósítást támogató szakértői közreműködéshez kapcsolódó költségek – ideértve különösen a tervezési, engedélyezési, műszaki előkészítési, projektmenedzsmenti és szakértői feladatokat – a jelenlegi szabályozási környezetben már önmagukban legalább 20%-os költségkeretet indokolnának, szemben a jelenlegi, jellemzően 12%-os mértékkel. A visszajelzések szerint a BIM-alapú tervezési kötelezettségek általános alkalmazása esetén ez az igény tovább növekedhetne.

A tapasztalatok alapján a jelenlegi szabályozási logika – amely szerint ezek a költségek az átalány keretében elszámolhatók „amennyiben belefférnek" – a gyakorlatban több esetben nem biztosít megfelelő finanszírozási hátteret a projektek szakszerű előkészítéséhez és végrehajtásához. Ez különösen a kisebb önkormányzatok és korlátozott saját szakmai kapacitással rendelkező kedvezményezettek esetében jelentett problémát, ahol a külső szakértői közreműködés nélkülözhetetlen feltétele a projektmegvalósításnak.

A félidei értékelés

A programvégrehajtás értékelését nehezítette, hogy a félidei értékelési folyamat maga is **megkésve indult el**.

Az Irányító Hatóságtól megkapott **adatbázis több ponton felülvizsgálatra szorult**, illetve hiányosnak bizonyult. Mivel az Önkormányzat nem rendelkezik közvetlen hozzáféréssel sem az EUPR rendszerhez, sem más, a projektadatok teljes körű ellenőrzését lehetővé tevő háttér-adatbázishoz, az azonosított eltérések korrekciója csak korlátozottan volt elvégezhető. Ennek megfelelően az elemzés során törekedtünk az adatok pontosítására, ugyanakkor az értékelés eredménye a megküldött adatbázis alapján készült.

A félidei értékelés fontos visszajelzést nyújt a program előrehaladásáról és az eddig elért eredményekről, ugyanakkor időzítéséből adódóan **korlátozott mértékben tud hozzájárulni a programvégrehajtás során szükséges operatív korrekciók megalapozásához**. Ezért a tapasztalatok alapján a következő programidőszakban kiemelt jelentősége lehet annak, hogy az értékelési és monitoring folyamatok szorosabban illeszkedjenek a programvégrehajtás tényleges ütemezéséhez, és a döntéshozók számára gyorsabban rendelkezésre álljanak a beavatkozásokat támogató elemzések.

Az adatok értelmezése során figyelembe kell venni azt is, hogy konzorciumi projektek esetén a források **kizárólag a főkedvezményezett elsődleges megvalósítási helyén jelennek meg**, és ugyanez az egyszerűsítés érvényesül a forrásfelhasználási módok szerinti besorolásban is. Emiatt a tényleges területi érintettség, illetve az egyes forrásfelhasználási módokhoz kapcsolódó hatások részben torzulva jelenhetnek meg az összesítésekben.

Az értékelés szempontjából fontos körülmény, hogy a **hazai finanszírozásba átsorolt projektek** nem jelennek meg a TOP Plusz monitoring rendszerében és indikátorrendszerében, mivel nem kerülnek elszámolásra az Unió felé. Ugyanakkor ezek a projektek a vármegye számára rendelkezésre álló 7 éves indikatív fejlesztési keret (a 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat szerinti 107,83 mrd Ft) maradványforrásának felhasználását ténylegesen befolyásolják, csökkentik. További korlát, hogy az adatállomány – a benyújtott projektek

számának kivételével – nem tartalmazza a hazai forrásra átsorolt projekteket. Ez az értékelés szempontjából szintén jelentős tényező, mivel ezek a projektek az indikátorvállalások során sem jelennek meg, miközben a vármegyei maradványkeret terheltségére tényleges hatással vannak.

Ennek következtében csökkenhet azon új TOP Plusz projektek támogatásának lehetősége, amelyek a program indikátorvállalásainak teljesítéséhez járulhatnának hozzá. A hazai finanszírozásba került projektek közvetetten hatással vannak a program célértékeinek teljesíthetőségére, még akkor is, ha azok a monitoring rendszerben és az indikátorteljesítés során nem jelennek meg, mivel ezek a projektek nem számolhatók el az Európai Unió felé.

A programvégrehajtást támogató tényezők

A programvégrehajtás során tapasztalt nehézségek mellett több olyan tényező is azonosítható volt, amely támogatta a projektek előkészítését és megvalósítását. A kedvezményezetti és projektmenedzseri visszajelzések alapján a TOP Plusz fejlesztési céljai és beavatkozási irányai alapvetően jól illeszkedtek a települések tényleges fejlesztési szükségleteihez.

A kérdőíves felmérés eredményei alapján a válaszadók döntő többsége pozitívan értékelte a felhívások szakmai irányultságát: a települések 87,9%-a szerint a támogatott tevékenységek jól illeszkedtek a helyi fejlesztési igényekhez, míg 87,9% szerint a települési fejlesztési szükségletekhez megfelelő felhívások álltak rendelkezésre a TOP Plusz programban. A támogatási kérelmek benyújtásának előzetes tervezhetőségét a válaszadók 90,9%-a kedvezően értékelte.

Kiemelkedően pozitív visszajelzés érkezett a projektek társadalmi elfogadottságával kapcsolatban: a válaszadók 100%-a szerint a projektek megvalósítását nem kísérte érdemi társadalmi ellenállás vagy konfliktus. Ez arra utal, hogy a fejlesztések többsége megfelelően illeszkedett a helyi közösségi igényekhez és települési prioritásokhoz.

A kedvezményezettek különösen pozitívan értékelték a vármegyei önkormányzat és a fejlesztési ügynökség támogató szerepét. A válaszadók 97%-a szerint a vármegyei szintű szakmai támogatás érdemben segítette a projektek előkészítését és megvalósítását. A visszajelzések alapján a kedvezményezettek számára kiemelt jelentőséggel bírt a helyi fejlesztési igények ismerete, a folyamatos kapcsolattartás és a gyakorlati problémákra reagáló szakmai segítségnyújtás.

4 Megállapítások, javasolt beavatkozások, a következő programozási időszak előkészítése

4.1 Megállapítások, javasolt beavatkozások – félidei összegző értékelés

A fejezet célja a félidei értékelés során feltárt legfontosabb tapasztalatok összegzése, valamint azoknak a főbb megállapításoknak és fejlesztéspolitikai következtetéseknek a rendszerezése, amelyek a programvégrehajtás jelenlegi szakaszában, illetve a következő programozási időszak tervezése során is relevánsak lehetnek. Az értékelés nemcsak a program előrehaladását, hanem a végrehajtás során jelentkező strukturális problémákat, intézményi tapasztalatokat és területi folyamatokat is vizsgálta.

A fejezet összefoglalja azokat az erősségeket és bevált működési gyakorlatokat, amelyek támogatták a program végrehajtását és a fejlesztési célok elérését, továbbá bemutatja azokat a gyengeségeket, kockázatokat és akadályozó tényezőket, amelyek lassították vagy nehezítették a program megvalósítását. Emellett az értékelés azonosítja azokat az új fejlesztési irányokat, területi szükségleteket és intézményi tanulságokat is, amelyek a következő, 2028–2034 közötti programozási időszak tervezése szempontjából meghatározó jelentőségűek lehetnek.

A megállapítások kialakítása az Irányító Hatóság által biztosított monitoring adatokra, a programvégrehajtás során szerzett tapasztalatokra, valamint a kedvezményezettek és projektmegvalósításban részt vevő szereplők körében végzett kérdőíves felmérés eredményeire épült.

37. táblázat: Megállapítások rendszerezése

Kategória	Megállapítások
Erősségek / Bevált működési gyakorlatok	• A TOP Plusz program fejlesztési fókuszai alapvetően jól illeszkedtek a vármegyei és települési fejlesztési szükségletekhez. • A félidős adatok alapján különösen erős fejlesztési aktivitás jelent meg a gazdaságfejlesztési, humán- és közösségfejlesztési területeken. • A projektek társadalmi elfogadottsága kedvező volt, a fejlesztések többségét nem kísérte érdemi helyi konfliktus vagy ellenállás. • A vármegyei önkormányzat és a fejlesztési ügynökség támogató szerepe a kedvezményezettek visszajelzései alapján kifejezetten pozitív megítélésű volt. • A programvégrehajtás során a vármegyei programozás képes volt reagálni a változó fejlesztési igényekre, amit az ITP többszöri módosítása és a forrásátrendezések is jeleznek. • A programvégrehajtás egyik pozitív tapasztalata volt a kiemelt kedvezményezetti konstrukciók kiszámíthatóbb működése. A kiemelt kedvezményezettek esetében a rendelkezésre álló támogatási keretek előre ismertté váltak, így a projekt-előkészítés és a forrásfelhasználás tervezhetősége kedvezőbb feltételek mellett valósulhatott meg. A konstrukció sajátosságából adódóan ezen a területen érdemi forrásverseny nem alakult ki, ami hozzájárult a stabilabb és gyorsabban előrehaladó programvégrehajtáshoz. • A programvégrehajtás szempontjából fontos erősségként értékelhető, hogy a projektek jelentős részének előkészítését és menedzsmentjét a vármegyei fejlesztési ügynökség támogatta. Az egységes szakmai háttér, a TOP Plusz program végrehajtásában megszerzett tapasztalat, valamint a folyamatos szakmai kapcsolattartás hozzájárult a projektek előkészítésének és megvalósításának

Kategória	Megállapítások
	koordináltabb működéséhez. Az ügynökségi szerepvállalás különösen a kisebb települések és korlátozott saját szakmai kapacitással rendelkező kedvezményezettek esetében jelentett érdemi támogatást, mivel több esetben biztosította a projektfejlesztési, pályázat-előkészítési és projektmenedzsment feladatok szakmai hátterét.
Gyengeségek / Problémák	• A programvégrehajtás során jelentős időigényűvé vált a támogatási kérelmek értékelése, a támogatási szerződések hatálybalépése, valamint a szerződésmódosítások kezelése. A hosszú átfutási idők különösen az építési beruházások esetében okoztak problémát az áremelkedések és a gyorsan változó piaci környezet miatt. • A projektfejlesztési szakasz célrendszere és módszertana több esetben nem volt egyértelmű sem a kedvezményezettek, sem az intézményrendszer szereplői számára. • A programvégrehajtást nehezítette a folyamatosan változó jogszabályi és eljárásrendi környezet, valamint az útmutatók és értelmezések bizonytalansága. • A kedvezményezettek részéről visszatérő problémaként jelent meg a túlzott adminisztratív teher, a közbeszerzési folyamatok időigénye, valamint az intézményi kommunikáció lassúsága és kiszámíthatatlansága. • Több esetben a rendelkezésre álló források ellenére sem nyílt lehetőség új felhívások vagy beadási szakaszok meghirdetésére, mivel azok ütemezése elsősorban központi programirányítási szempontokhoz igazodott. • A jelenlegi átalányalapú költségelszámolási rendszer több esetben nem biztosított elegendő fedezetet a projektek előkészítéséhez és megvalósításához szükséges szakértői szolgáltatások finanszírozására.
Lehetőségek	• A félidős tapasztalatok alapján jól azonosíthatók azok a fejlesztési területek, ahol a tényleges projektkereslet meghaladta az eredetileg tervezett forráskereteket, különösen a gazdaságfejlesztési, humán- és közszolgáltatás-fejlesztési intézkedések esetében. • A programvégrehajtás során egyértelműen megjelent az igény az egyszerűbb, gyorsabb és rugalmasabb végrehajtási mechanizmusok iránt, különösen a kisebb volumenű projektek esetében. • Erősödött az igény a stabilabb és korábban rendelkezésre álló útmutatók, a gyakorlati mintadokumentumok, valamint a rendszeres szakmai konzultációk iránt. • A tapasztalatok alapján a következő programidőszakban nagyobb hangsúlyt kaphatnak a települési kapacitásfejlesztést, a projekt-előkészítést és a szakértői támogatást (például területi szereplőt megerősítő támogatások technikai segítségnyújtásból) segítő beavatkozások.
Kockázatok	• A program céljainak teljesítését továbbra is veszélyeztetheti a gyorsan változó jogszabályi és gazdasági környezet, különösen az építési beruházásokhoz kapcsolódó költségnövekedés, kivitelezői kapacitáshiány. • Kockázatot jelent a hosszú átfutási idejű döntési és szerződésmódosítási folyamatok fennmaradása, amelyek tovább csökkenthetik a projektek tényleges megvalósítási időkeretét. • A kisebb önkormányzatok és intézmények korlátozott humán és szakmai kapacitása szintén veszélyeztetheti a projektek szakszerű előkészítését és végrehajtását.

Kategória	Megállapítások
	• A jelenlegi finanszírozási és átalányelszámolási rendszer több esetben nem biztosít megfelelő fedezetet, ami a projektminőség romlását vagy további végrehajtási csúszásokat eredményezhet. • Kockázatot jelent továbbá, hogy egyes prioritások és intézkedések esetében a fejlesztési igények tartósan meghaladják a rendelkezésre álló forrásokat, ami növekvő forrásversenyhez és területi feszültségekhez vezethet. • A program végrehajtásának egyik jelentős kockázata, hogy a vizsgált időpontban még számottevő volumenű, elbírálás alatt álló támogatási kérelem szerepelt a rendszerben, miközben több prioritás és intézkedés esetében továbbra is jelentős, még meg nem hirdetett vármegyei forrás áll rendelkezésre. Ez azt eredményezi, hogy a program végrehajtásának tényleges előrehaladása és a rendelkezésre álló keretek lekötöttsége között továbbra is jelentős bizonytalanság áll fenn. • Külön kockázatot jelent, hogy a hazai finanszírozásra átforduló projektek az operatív program monitoring- és indikátorrendszerében nem jelennek meg, így azok az indikátorvállalások teljesítéséhez formálisan nem járulnak hozzá. Ugyanakkor ezek a projektek a gyakorlatban ténylegesen terhelik a vármegyei maradványkeretet, így csökkentik a még rendelkezésre álló fejlesztési kapacitást. Ez hatással van a program előrehaladására és eredményességének megítélésre, valamint növelheti annak kockázatát.

4.2 Javaslatok a 2028-2034 programidőszak területfejlesztési szakpolitikai tervezéséhez

A fejezet célja, hogy a félidei értékelés során feltárt tapasztalatok, problémák és bevált gyakorlatok alapján előremutató javaslatokat fogalmazzon meg a 2028–2034 közötti programozási időszak területfejlesztési szakpolitikai tervezéséhez. A programvégrehajtás során szerzett tapasztalatok rámutattak arra, hogy a vármegye fejlesztési kihívásai egyre összetettebbé válnak, miközben a gazdasági, társadalmi, környezeti és technológiai folyamatok egyre erősebben kapcsolódnak egymáshoz.

A fejezet összegzi azokat a tartós problémákat, amelyek várhatóan a következő programidőszakban is meghatározzák Bács-Kiskun vármegye fejlesztési szükségleteit, továbbá bemutatja azokat a sikeres beavatkozási formákat és fejlesztési területeket, amelyek megtartása vagy továbbfejlesztése indokolt lehet. Emellett az értékelés azonosítja azokat az új fejlesztési irányokat és szakpolitikai fókuszterületeket is, amelyek a klímaváltozás, a digitalizáció, a gazdasági szerkezetváltás, az energiabiztonság, valamint a társadalmi és területi alkalmazkodóképesség erősödő jelentősége miatt a következő időszakban felértékelődhetnek.
A fejezet külön kitér a szabályozási és intézményi keretek fejlesztésének szükségességére is, különös tekintettel a területi szemlélet erősítésére, a vármegyei koordináció szerepére, az integrált fejlesztési modellek alkalmazására, valamint a programvégrehajtás egyszerűsítésére és adatvezérelt támogatására.

A javaslatok kialakítása az Irányító Hatóság által biztosított monitoring adatokra, a programtervezés és -végrehajtás során szerzett tapasztalatokra, valamint a kedvezményezettek és projektmegvalósításban részt vevő szereplők körében végzett kérdőíves felmérés eredményeire épült.

38. táblázat: Javaslatok a következő programidőszak tervezéséhez

Szempontok	Javaslatok
Tartós problémák	Bács-Kiskun vármegye fejlődését a következő programidőszakban is több, hosszabb távon fennmaradó gazdasági, társadalmi, környezeti és intézményi kihívás befolyásolja. • A vármegye több térségében továbbra is meghatározó probléma az elöregedés, a fiatal és képzett korosztályok elvándorlása, valamint a kisebb települések népességmegtartó képességének gyengülése. A kérdőíves felmérés eredményei egyértelműen megerősítették a félidei értékelés során azonosított tartós területi problémákat. A válaszadók 78,8%-a az elvándorlást, népességfogyást és elöregedést jelölte meg települése hosszú távon fennálló legfontosabb problémájaként, ami jól mutatja, hogy a demográfiai kihívások továbbra is a vármegye egyik legsúlyosabb strukturális problémáját jelentik. • Több településen fokozódik a szolgáltatáshiány és az intézményi kapacitáshiány, ami hosszabb távon veszélyeztetheti a helyi közösségek fenntartható működését. • A társadalmi leszakadás, az inaktivitás és a tartós munkanélküliség egyes térségekben továbbra is jelen van, miközben a digitalizáció és a mesterséges intelligencia gyors térnyerése növeli annak kockázatát, hogy bizonyos társadalmi csoportok tartósan kiszorulnak a munkaerőpiacról. Különösen veszélyeztetettek az alacsony képzettségű, korlátozott digitális készségekkel rendelkező munkavállalók. • A vármegye gazdasági szerkezete több térségben erősen kitett az autóipari és beszállítói láncok teljesítményének. • Az iparág technológiai átalakulása, az elektromobilitásra való átállás, az automatizáció és a mesterséges intelligencia terjedése jelentős alkalmazkodási kényszert eredményezhet a helyi vállalkozások és a munkaerőpiac számára. • Emellett továbbra is problémát jelent a munkaerőhiány, a helyi vállalkozások korlátozott innovációs képessége, valamint a kisebb települések gazdasági sérülékenysége. • A vármegye gazdasági növekedése térben és társadalmilag nem egyenletesen oszlik meg, ami hosszabb távon erősítheti a központi és perifériks térségek közötti különbségeket. Tartós problémát jelent továbbá a kisebb települések korlátozott gazdasági önállósága, az alacsony helyi hozzáadott érték és a külső gazdasági folyamatoktól való függőség. A válaszadók 48,5%-a jelölte meg a kevés helyi munkahelyet és a gyenge vállalkozási bázist tartós problémaként. • A vármegye több térségében továbbra is kedvezőtlen a közlekedési és szolgáltatási elérhetőség. Különösen a perifériks települések esetében nehézkes a munkahelyek, közszolgáltatások és térségi központok elérése, ami korlátozza a munkaerő mobilitását és csökkenti a térségek versenyképességét. • A hiányos közlekedési kapcsolatok mellett egyre hangsúlyosabban jelenik meg a digitális elérhetőség és a digitális készségek területi egyenlőtlensége is. A közösségi közlekedési kapcsolatok gyengülése, a szolgáltatások centralizációja és az ingázási kényszer növekedése több térségben tovább erősítheti a területi leszakadás kockázatát.

Szempontok	Javaslatok
	• Kiemelt és tartós környezeti kihívást jelent a Homokhátság térségében erősödő vízhiány, az aszályérzékenység és a klímaváltozás hatásainak fokozódása. A válaszadók 57,6%-a szerint a klíma- és vízgazdálkodási sérülékenység – különösen az aszály, a belvíz és a hőhullámok hatásai – szintén meghatározó hosszú távú kihívás. • A vízmegtartás hiánya, a sérülékeny tájhasználati rendszerek, a talajdegradáció, valamint a szélsőséges időjárási események egyre nagyobb alkalmazkodási kényszert jelentenek a mezőgazdaság, a településüzemeltetés és a helyi közösségek számára. • A mezőgazdasági termelés fokozottan kitett a vízhiánynak és az időjárási szélsőségeknek, miközben a klímaadaptációs és fenntarthatósági szempontok integrált kezelése még nem épült be teljes körűen a települési fejlesztési gyakorlatba. A klímaadaptáció ezért nem kizárólag környezeti, hanem gazdasági és társadalmi alkalmazkodási kérdéssé is vált a vármegyében. • Tartós problémaként jelenik meg továbbá a lakhatási és energetikai sérülékenység. Több térségben nehézséget jelent a megfizethető és megfelelő minőségű lakhatás biztosítása, különösen a gazdaságilag erősödő városi térségekben és az ipari fejlesztésekkel érintett településeken. Az elavult épületállomány, az energiaárak változása és az alacsony energiahatékonyság növeli a háztartások energiaszegénységi kockázatát. A városi és vidéki térségek közötti lakhatási különbségek várhatóan tovább erősödhetnek. • A félidei értékelés tapasztalatai alapján tartós problémaként jelenik meg az önkormányzati és intézményi kapacitások korlátozottsága is. Több kisebb település esetében hiányoznak a megfelelő projekt-előkészítési, projektmenedzsmenti, műszaki és szakértői kapacitások, miközben a fejlesztési rendszer adminisztratív és szabályozási komplexitása folyamatosan növekszik. A külső szakértői függőség erősödése, az elöregedő hivatali állomány és a korlátozott humánerőforrás hosszabb távon a fejlesztések előkészítését és fenntartását is veszélyeztetheti. A tapasztalatok alapján a felsorolt problémák többsége nem kezelhető önálló, izolált projektekkel, ezért a következő programidőszakban indokolt lehet az integrált, térségi alapú, több ágazatot összekapcsoló fejlesztési beavatkozások erősítése, különösen a klímaadaptáció, a helyi gazdaságfejlesztés, a szolgáltatásfejlesztés, a társadalmi alkalmazkodóképesség és a digitális átállás területén. Indokolt a hosszabb távú, több programidőszakon átívelő fejlesztési logikák erősítése.
Sikeres beavatkozási formák továbbvitele, megtartandó tématerületek	A kérdőíves felmérés eredményei alapján a következő programidőszakban is kiemelt fejlesztési igény mutatkozik: • a klímaadaptációs és települési környezetfejlesztési beruházások iránt. A válaszadók 69,7%-a tartja indokoltnak a klímaalkalmazkodást és vízmegtartást szolgáló fejlesztések folytatását, különösen a csapadékvíz-gazdálkodás, zöldfelület-fejlesztés, árnyékolás és települési hősziget-hatás mérséklése területén. Ez jól mutatja, hogy a klímaváltozás hatásai a települési fejlesztési igényekben is egyre hangsúlyosabban jelennek meg. • Szintén jelentős támogatottság mutatkozott a helyi gazdasági infrastruktúra-fejlesztések (51,5%), a közterületek és települési

Szempontok	Javaslatok
	környezet megújítása (48,5%), valamint a turisztikai fejlesztések (45,5%) iránt. • A válaszok alapján továbbra is erős fejlesztési igény kapcsolódik az energiahatékonysági és megújuló energetikai beruházásokhoz (42,4%), valamint a közösségi terek fejlesztéséhez (42,4%) is. • A közszolgáltatási infrastruktúrák közül elsősorban az egészségügyi alapellátás infrastruktúrájának fejlesztése jelenik meg kiemelt igényként (36,4%), miközben a mobilitási és közlekedési fejlesztések (27,3%), valamint az iskolai infrastruktúra fejlesztése (27,3%) iránt is jelentős támogatottság mutatkozik. • Kiemelt igény mutatkozik a közösségi, egészségfejlesztési és szemléletformáló jellegű „soft" programok folytatására. A válaszadók 72,7%-a támogatná a közösségépítő programok további erősítését, különösen a helyi közösségek aktivizálását, az önkéntességet és a közösségi rendezvényeket támogató beavatkozásokat. Ugyancsak 72,7% tartja indokoltnak az egészségfejlesztési és prevenciós programok folytatását, ami jól mutatja az egészségtudatosságot és a lakossági életminőség javítását célzó programok iránti tartós társadalmi igényt. A válaszok alapján a következő programidőszakban is indokolt lehet a települési élhetőséget, klímaadaptációt, helyi gazdaságfejlesztést és közösségi infrastruktúrákat erősítő integrált fejlesztési programok fenntartása, valamint a közösségi, egészségfejlesztési, programok megvalósítása.
Új fejlesztési irányok	A félidei értékelés tapasztalatai, a monitoring adatok, valamint a kedvezményezetti és projektmenedzseri visszajelzések alapján a következő, 2028–2034 közötti programidőszakban több új vagy erősödő fejlesztési igény megjelenésével lehet számolni. A vármegye hosszú távú fejlődését meghatározó gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok alapján várhatóan felértékelődik az integrált, térségi szemléletű fejlesztések szerepe. • A klímaváltozás hatásainak erősödése miatt várhatóan tovább növekszik az integrált klímaadaptációs és vízgazdálkodási fejlesztések jelentősége. A kérdőíves felmérés alapján a válaszadók 69,7%-a tartja indokoltnak a klímaalkalmazkodást és vízmegtartást szolgáló fejlesztések folytatását, különösen a csapadékvíz-gazdálkodás, zöldfelület-fejlesztés, árnyékolás és települési hősziget-hatás mérséklése területén. Különösen a Homokhátság térségében válhat meghatározó fejlesztési iránnyá a vízvisszatartás, a tájléptékű vízgazdálkodás, a természetalapú megoldások, a települési zöldinfrastruktúra-fejlesztés és a klímaálló települési környezet kialakítása. A jövőben várhatóan egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az integrált kül- és belterületi vízgazdálkodási rendszerek, a hőhullámokhoz alkalmazkodó településüzemeltetési megoldások és az energiahatékony közszolgáltatások is. • A gazdasági és technológiai átalakulás következtében erősödhet az igény a digitális átállást, automatizációt és mesterséges intelligencia alkalmazását támogató fejlesztések iránt. Kiemelt jelentőségűvé válhatnak az önkormányzati digitalizációt, az adatvezérelt döntéshozatalt, az intelligens települési szolgáltatásokat és a digitális kompetenciafejlesztést támogató programok. A digitális kompetenciafejlesztési programokat a válaszadók 30,3%-a tartotta megtartandó fejlesztési iránynak, ami jól jelzi a digitális átállás és az

Szempontok	Javaslatok
	önkormányzati, lakossági digitális készségek fejlesztésének növekvő jelentőségét. A mesterséges intelligencia munkaerőpiaci hatásai miatt várhatóan növekszik az igény az átképzési, digitális készségfejlesztési és munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő programokra is. • A vármegye gazdasági szerkezetének autóipari kitettsége miatt felértékelődhet a gazdasági diverzifikáció és a helyi gazdasági ellenállóképesség erősítésének szerepe. A következő időszakban egyre nagyobb hangsúlyt kaphatnak a helyi beszállítói hálózatokat, a KKV-k innovációs képességét, a zöld gazdaságot és a helyi értékláncokat erősítő fejlesztések. Emellett várhatóan növekszik az igény a helyi élelmiszer-gazdaság, a rövid ellátási láncok és a fenntartható agrár-innovációs megoldások támogatása iránt is. • A helyi gazdaságfejlesztés területén várhatóan felértékelődnek az együttműködésre és hálózatos működésre épülő modellek. A kérdőíves felmérés alapján a válaszadók 33,3%-a tartja fontos megtartandó fejlesztési iránynak a helyi gazdaságfejlesztési „soft” eszközöket, vállalkozásfejlesztési szolgáltatásokat és hálózatépítési programokat. A tapasztalatok alapján erősödik az igény olyan helyi gazdaságfejlesztési kezdeményezések iránt, amelyek egyszerre támogatják a helyi vállalkozások együttműködését, a helyi termékek és szolgáltatások erősítését, valamint a közösségi és gazdasági kapcsolatok fejlesztését. A fi200 klubhoz hasonló együttműködési modellek a jövőben a helyi gazdasági identitás, a térségi hálózatépítés és a helyben maradó gazdasági érték növelésének fontos eszközeivé válhatnak. • A turizmus területén várhatóan egyre nagyobb jelentősége lesz a térségi szintű turisztikai együttműködések és menedzsmentszervezetek kialakításának. A kérdőíves felmérés alapján a válaszadók 45,5%-a tartja indokoltnak a turisztikai fejlesztések további támogatását. A tapasztalatok alapján a turisztikai fejlesztések hosszú távú fenntarthatóságát és gazdasági hasznosulását nem kizárólag az infrastruktúra minősége, hanem a szervezett térségi menedzsment, a közös szolgáltatásfejlesztés, a térségi marketing és az egységes turisztikai arculat is jelentősen befolyásolja. A következő időszakban indokolt lehet olyan térségi turisztikai menedzsmentszervezetek támogatása, amelyek képesek összehangolni a települési, szolgáltatói és attrakciófejlesztési érdekeket. • A következő programidőszakban várhatóan tovább erősödik a térségmarketing és a térségi identitásépítés jelentősége is. A befektetésösztönzés, a turizmusfejlesztés, a helyi gazdaságfejlesztés és a népességmegtartás egyre inkább összekapcsolódik a térségek külső és belső megítélésével, a helyi identitás erősítésével és a térségi együttműködésekkel. Ennek megfelelően indokolt lehet a következő időszakban a térségi márkaépítési, identitásfejlesztési és közösségi kommunikációs programok erősítése. • A kérdőíves felmérés eredményei alapján a következő programidőszakban is kiemelt fejlesztési igény mutatkozik a közösségi, egészségfejlesztési és szemléletformáló jellegű „soft” programok folytatására. A válaszadók 72,7%-a támogatná a közösségépítő programok további erősítését, különösen a helyi

Szempontok	Javaslatok
	közösségek aktivizálását, az önkéntességet és a közösségi rendezvényeket támogató beavatkozásokat. Ugyancsak 72,7% tartja indokoltnak az egészségfejlesztési és prevenciós programok folytatását, ami jól mutatja az egészségtudatosságot és a lakossági életminőség javítását célzó programok iránti tartós társadalmi igényt. • Kiemelt támogatottságot kaptak továbbá a klíma- és környezettudatossági programok, szemléletformáló akciók is, amelyeket a válaszadók 54,5%-a tartott megtartandó fejlesztési területnek. Ez arra utal, hogy a klímaadaptáció és fenntarthatóság kérdése a „soft" típusú fejlesztésekben is egyre hangsúlyosabban jelenik meg, különösen a helyi közösségek alkalmazkodóképességének erősítése, a szemléletformálás és a helyi környezeti felelősségvállalás területén. • Jelentős fejlesztési igény mutatkozik az oktatási-nevelési programok (42,4%) iránt is. A jövőben várhatóan egyre nagyobb szerepet kapnak azok a programok, amelyek egyszerre támogatják a társadalmi felzárkózást, a digitális alkalmazkodóképességet, a közösségi aktivitást és a munkaerőpiaci rugalmasságot. Emellett a szociális szolgáltatásfejlesztés (30,3%), valamint a foglalkoztatási és munkaerőpiaci programok (27,3%) iránt is érzékelhető fejlesztési igény mutatkozik. • A következő programidőszakban várhatóan egyre hangsúlyosabb fejlesztési területként jelenik meg a lakhatási biztonság, az energiabiztonság és az energiafüggetlenség kérdésköre is. Az elavult épületállomány, az energiaárak változása, az energiaszegénység és a települési infrastruktúrák sérülékenysége miatt növekedhet az igény az energiahatékonysági beruházások, az intelligens energetikai rendszerek és a helyi energiaellátási megoldások támogatása iránt. Különösen a kisebb települések és sérülékeny társadalmi csoportok esetében válhat kiemelt fejlesztési szükségletté a megfizethető és fenntartható lakhatás biztosítása. • A jövőben várhatóan felértékelődik az energiaközösségek kialakításának szerepe is, különösen az önkormányzati, intézményi és közösségi energiafelhasználás területén. Az energiaközösségi modellek egyszerre járulhatnak hozzá az energiafüggetlenség erősítéséhez, a helyben maradó gazdasági erőforrások növeléséhez, valamint a klímaadaptációs és fenntarthatósági célok eléréséhez. A decentralizált energiatermelés, a közösségi energiahasználat és az intelligens energiamenedzsment várhatóan a következő időszak egyik új fejlesztéspolitikai fókuszterületévé válhat. • A körforgásos gazdasági szemlélet erősítése szintén új vagy felértékelődő fejlesztési irányként jelenhet meg a vármegyében. A hulladékgazdálkodás, az újrahasználat, az erőforrás-hatékonyság, a helyi anyag- és energiaciklusok erősítése, valamint a fenntartható helyi termelési és fogyasztási modellek támogatása a következő programidőszakban egyre nagyobb jelentőséget kaphat. A körforgásos gazdálkodási modellek különösen a helyi gazdaságfejlesztés, a településüzemeltetés, az agrárium és az energetikai fejlesztések területén kínálhatnak új együttműködési és innovációs lehetőségeket. • A társadalmi folyamatok alapján várhatóan tovább erősödik az igény az egészségfejlesztési, prevenciós és közösségfejlesztési programok

Szempontok	Javaslatok
	iránt. Az elöregedő népesség és a kisebb települések szolgáltatáshiánya miatt egyre fontosabbá válhatnak a helyben elérhető alapellátási, szociális és közösségi szolgáltatások, valamint a mobil vagy digitális szolgáltatási formák fejlesztései. A társadalmi felzárkózás továbbra is meghatározó fejlesztéspolitikai kihívás marad a vármegye több térségében, ezért indokolt lehet a foglalkoztatási, oktatási, közösségfejlesztési, egészségügyi és helyi gazdaságfejlesztési elemeket egyaránt tartalmazó integrált felzárkózási programok erősítése. • A végrehajtási tapasztalatok alapján indokolt lehet a vármegyei területfejlesztési szerepkör további megerősítése is. A programvégrehajtás során egyértelműen megjelent az igény a térségi koordináció, az integrált fejlesztési szemlélet, valamint a helyi fejlesztési igényeket ismerő területi szereplők aktívabb bevonása iránt. A következő programidőszakban várhatóan felértékelődik a vármegyei szintű stratégiai tervezés, adatvezérelt döntéstámogatás, térségi monitoring és projektpipeline-építés szerepe.
Javaslatok a szabályozási, intézményi keretek javítására	• A félidei értékelés tapasztalatai alapján indokolt lehet a következő programidőszakban egy egyszerűbb, gyorsabb és kiszámíthatóbb programvégrehajtási rendszer kialakítása. A kedvezményezettek és projektmenedzserek visszajelzései alapján a jelenlegi rendszer egyik legnagyobb problémáját az eljárások időigénye, a folyamatosan változó szabályozási környezet, valamint az adminisztratív és dokumentációs terhek jelentették. Ennek megfelelően javasolt az értékelési és szerződéskötési folyamatok időigényének jelentős csökkentése, az útmutatók és eljárásrendek korábbi és stabilabb rendelkezésre állása, az ismétlődő adatszolgáltatások és adminisztratív kötelezettségek csökkentése, kisebb volumenű projektek esetében egyszerűsített eljárásrend és arányos ellenőrzési rendszer alkalmazása, valamint gyorsított szerződésmódosítási eljárások kialakítása. • A tapasztalatok alapján szükséges lehet az EUPR rendszer adatminőségének és hozzáférhetőségének javítása is. A félidei értékelés során jelentős nehézséget okozott, hogy az adatok több esetben hiányosak, eltérő logikájúak vagy időben nem naprakészek voltak, miközben a vármegyei önkormányzatok közvetlen rendszerhozzáféréssel nem rendelkeznek. Ez korlátozza a valós idejű monitoringot, az adatvezérelt döntéstámogatást és a területi szintű programkövetést. Indokolt lehet az EUPR adatminőségének és egységességének javítása, a kötelező adatszolgáltatások egyszerűsítése és egységesítése, a vármegyei önkormányzatok számára közvetlen lekérdezési és monitoring-hozzáférés biztosítása, valamint térségi szintű dashboardok és automatikus riportálási rendszerek kialakítása. • A végrehajtási tapasztalatok alapján indokolt lehet a projektfejlesztési szakasz újragondolása is. A projektfejlesztés több esetben jelentős adminisztratív és időbeli többletterhet jelentett, miközben sem a kedvezményezettek, sem a közreműködő szervezetek, sem az irányító hatóság részéről nem alakult ki egyértelmű, egységes szakmai értelmezés arra vonatkozóan, hogy pontosan mi a projektfejlesztési szakasz célja, elvárt eredménye és

Szempontok	Javaslatok
	hozzáadott értéke. Ennek következtében a folyamat több esetben formálissá vált, miközben jelentősen lassította a támogatási döntések és a projektindítások ütemét. Indokolt lehet a projektfejlesztési szakasz teljes megszüntetése azon projektek esetében, ahol megfelelően előkészített támogatási kérelem áll rendelkezésre, vagy a projektfejlesztési szakasz szakmai tartalommal való tényleges megtöltése, egyértelmű fejlesztési célokkal, standardizált követelményekkel és támogató mentorálási rendszerrel. • A következő programidőszakban indokolt lehet a közszereplők fejlesztéspolitikai szerepének újragondolása is. A félidei tapasztalatok alapján több esetben nem bizonyult hatékonynak a közfeladatot ellátó önkormányzati vagy intézményi szereplők klasszikus versenyeztetése olyan fejlesztési területeken, ahol a projektek megvalósítása egyértelműen területi közfeladatot szolgál. A területi kiegyenlítés, a közszolgáltatások fenntarthatósága és a stratégiai fejlesztési célok elérése érdekében indokolt lehet olyan rugalmasabb fejlesztéspolitikai eszközök alkalmazása, amelyek erősebben építenek a területi szükségletekre, az együttműködésre és a stratégiai koordinációra, nem kizárólag a versenyeztetés logikájára. • A végrehajtási tapasztalatok alapján indokolt lehet a vármegyei önkormányzatok területfejlesztési szerepkörének további megerősítése is. A programvégrehajtás során egyértelműen megjelent az igény a térségi koordináció, az integrált fejlesztési szemlélet és a helyi fejlesztési szükségleteket jól ismerő területi szereplők aktívabb bevonása iránt. A következő programidőszakban várhatóan felértékelődik a vármegyei szintű stratégiai tervezés, adatvezérelt döntéstámogatás, térségi monitoring és projektpipeline-építés szerepe. Ennek megfelelően indokolt lehet a vármegyei önkormányzatok fejlesztéspolitikai kompetenciáinak és rendelkezésre álló forrásainak erősítése is. • Ehhez kapcsolódóan indokolt lehet a technikai segítségnyújtási források területi szintű felhasználásának újragondolása is. A vármegyei önkormányzatok a programvégrehajtás során jelentős koordinációs, partnerségi, monitoring-, projekt-előkészítési és stratégiai feladatokat látnak el, ugyanakkor ezekhez nem áll rendelkezésre megfelelő, közvetlen finanszírozási háttér. A jelenlegi rendszerben a területi szereplők kapacitásai sok esetben nem arányosak az általuk ellátott fejlesztéspolitikai feladatok volumenével és komplexitásával. Indokolt lehet a technikai segítségnyújtási források egy részének közvetlen vármegyei szintre történő decentralizálása, önálló technikai segítségnyújtási keretek biztosítása, valamint térségi monitoring-, adatkezelési, projekt-előkészítési és partnerségi rendszerek finanszírozása. • A tapasztalatok alapján indokolt lehet a projekt-előkészítés és szakértői támogatás finanszírozási rendszerének újragondolása is. A jelenlegi átalányalapú elszámolási rendszer több esetben nem biztosított elegendő fedezetet a tervezési, engedélyezési, műszaki előkészítési, projektmenedzsmenti és szakértői feladatokra, miközben a szabályozási környezet egyre magasabb szakmai és adminisztratív követelményeket támaszt a kedvezményezettekkel szemben. Indokolt lehet a projekt-előkészítési költségek reálisabb finanszírozása, önálló projekt-előkészítési támogatási eszközök

Szempontok	Javaslatok
	kialakítása, szakértői és mentorálási szolgáltatások támogatása, valamint kisebb önkormányzatok számára közös szakértői kapacitások biztosítása. • A nemzetközi és európai uniós jó gyakorlatok alapján indokolt lehet a place-based (helyalapú) és integrált területfejlesztési megközelítések további erősítése. Több tagállamban sikeres gyakorlatként jelent meg a decentralizált fejlesztési keretek alkalmazása, a térségi szereplők nagyobb döntési autonómiája, a többalapú és többágazatú integrált programok használata, valamint az integrált területi beruházások (ITI) szélesebb körű alkalmazása. Emellett több európai példában is hangsúlyos szerepet kapnak a térségi fejlesztési ügynökségek, a helyi partnerségi rendszerek, a közösségi energiamegoldások és az adatvezérelt monitoringrendszerek. • A következő programidőszakban várhatóan egyre fontosabbá válik az adatvezérelt és digitális fejlesztéspolitikai megközelítések alkalmazása is. Ennek megfelelően indokolt lehet integrált térségi adatvagyon-rendszerek kialakítása, GIS-alapú monitoring- és döntéstámogatási rendszerek fejlesztése, digitális projektkövetési és indikátormenedzsment-rendszerek alkalmazása, valamint AI-alapú elemzési és döntéstámogatási eszközök pilot jellegű bevezetése. • A tapasztalatok alapján indokolt lehet a közösségi és hálózatos működésre épülő fejlesztéspolitikai modellek erősítése is. Javasolt térségi turisztikai menedzsmentszervezetek létrehozásának támogatása, helyi gazdaságfejlesztési együttműködések és hálózatok ösztönzése, energiaközösségek és közösségi energetikai modellek támogatása, körforgásos gazdasági együttműködések fejlesztése, valamint helyi identitás- és térségmarketing programok erősítése. • A társadalmi felzárkózás és a kisebb települések alkalmazkodóképességének erősítése érdekében indokolt lehet az integrált humán- és közösségfejlesztési programok további erősítése. Javasolt a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi és közösségfejlesztési elemek összehangolása, hosszabb távú és kiszámíthatóbb humánprogramok kialakítása, helyi közösségi és identitásalapú kezdeményezések támogatása, digitális és társadalmi kompetenciafejlesztési programok erősítése, valamint a leszakadó térségek komplex, több ágazatot összekapcsoló fejlesztéseinek támogatása.

5 Önellenőrzési lista - félidei értékelés ellenőrzéséhez

39. táblázat: Önellenőrzési táblázat

Ellenőrzési szempont	Megfelel (igen/nem)	Megjegyzés
1. Teljesség és szerkezet	igen	
Minden kötelező fejezet szerepel a dokumentumban (1–4. fejezet)	igen	
2. Tartalmi megfelelőség	igen	
Az ITP verziók értékelése megtörtént	igen	
A forrásfelhasználás adat-alapúan bemutatott	igen	
A forrásfelhasználás területi mintázatának térképes ábrázolása elkészült	igen	
Az indikátorvállalások értékelése az elérhető adatok alapján lezajlott	igen	
A partnerség értékelése megtörtént	igen	
A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők azonosítása megtörtént	igen	
Az értékelés összegzése elkészült és a következő programozási időszakra vonatkozó javaslatok megfogalmazásra kerültek	igen	
3. Formai megfelelőség	igen	
Az értékelés megfelel a sablondokumentumnak és az értékelési útmutatónak	igen	

6 Mellékletek

1. számú melléklet: Kedvezményezett kérdőív és az arra adott válaszok
2. számú melléklet: Projektmenedzseri kérdőív és az arra adott válaszok

Melléklet a Bács-Kiskun vármegye Integrált Területi Programjának félidei értékelése 2021-2025 c. dokumentumhoz

Kecskemét, 2026. július 21.

1. számú melléklet: Kedvezményezett kérdőív és az arra adott válaszok

KÉRDŐÍV

Tisztelt Polgármester Asszony! Tisztelt Polgármester Úr!

A kérdőív célja a TOP Plusz végrehajtásához kapcsolódó **Integrált Területi Program (ITP) félidei értékelésének** támogatása. Az ITP **vármegyei szintű fejlesztési program**, amely több település és többféle fejlesztés megvalósítását fogja össze.

A **kérdőív három témakört érint**: egyrészt a programszintű, másrészt a projektszintű tapasztalatokat, harmadrészt pedig a jövőbe tekintő javaslatokat. A programszintű rész az ITP-hez kapcsolódó tájékoztatás, egyeztetések és partnerségi együttműködés értékelésére fókuszál. A projektszintű rész a TOP Plusz projektek előkészítésének és megvalósításának főbb tényezőit vizsgálja. Míg a jövőbe tekintő blokk a 2028–2034-es időszak tervezéséhez kapcsolódó prioritások és fejlesztési irányok összegyűjtését szolgálja.

A válaszadás kb. **10–15 percet** vesz igénybe. Kérjük, mindenhol a település egészének tapasztalata alapján válaszoljon. Amennyiben egy kérdés az Ön települése szempontjából nem releváns, kérjük, a leginkább megfelelő választ jelölje.

Köszönjük együttműködését és a kitöltésre szánt idejét!

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata

Ebben a blokkban az ITP-hez kapcsolódó programszintű együttműködést értékeljük. Kérjük, ne egy-egy konkrét projekt kivitelezésére gondoljon, hanem arra, hogy a program kapcsán mennyire volt érthető és időben érkező a tájékoztatás, volt-e lehetőség egyeztetésre, és mennyire működött jól a partnerség.

1. **Melyik állítás áll legközelebb az Ön tapasztalatához az ITP-vel kapcsolatban? (Kérjük, egy választ jelöljön meg.)**
    - Most találkozom vele először
    - Hallottam róla, de ritkán foglalkozom vele
    - Pontosan tudom, mit jelent az ITP a település fejlesztési lehetőségei szempontjából.
    - Közvetlenül részt veszünk ITP-hez kapcsolódó egyeztetésekben

2. **Kérjük, hogy értékelje 1-től 4-ig terjedő skálán a következő állításokat. (1 = egyáltalán nem, 2 = inkább nem, 3 = inkább igen, 4 = teljes mértékben)**

- Kaptunk tájékoztatást az ITP-hez kapcsolódó fontos lépésekről és változásokról.
- A kapott tájékoztatás érthető, egyértelmű és gyakorlatias volt (mit jelent a település számára, mi a teendő).
- Az ITP előrehaladása és aktuális helyzete a település számára követhető volt.
- A település jelzéseit és kéréseit érdemben mérlegelték, és kaptunk visszajelzést arról, miért és hogyan lehet figyelembe venni.

- Volt lehetőség érdemi egyeztetésre az ITP-hez kapcsolódó települési igényekről.
- A partnerségi együttműködés segítette, hogy az ITP keretében tervezett projektek jobban illeszkedjenek a helyi igényekhez és szakmailag megalapozottabbak legyenek.
- Összességében elégedettek vagyunk az ITP-hez kapcsolódó partnerségi működéssel.

Ebben a blokkban a település TOP Plusz projektje(i) kapcsán szerzett gyakorlati tapasztalatokra kérdezünk rá. Kérjük, a válaszoknál vegye figyelembe a támogatási kérelem benyújtásának tervezhetőségét, a felhívások értelmezhetőségét, az intézményi támogatást, a települési kapacitásokat, valamint a megvalósítást segítő vagy nehezítő körülményeket.

3. Kérjük, értékelje az alábbi állításokat a településük TOP Plusz projektje(i) kapcsán! (1 = egyáltalán nem igaz, 2 = inkább nem igaz, 3 = inkább igaz, 4 = teljes mértékben igaz)

A támogatási kérelmek benyújtása előre tervezhető volt (időzítés, határidők, szükséges előkészítés).
A felhívás szövege és követelményei könnyen értelmezhetők voltak.
A felhívásban támogatható tevékenységek jól illeszkedtek a települési igényekhez.
A jogosultsági/alkalmassági feltételek és értékelési szempontok életszerűek voltak települési szinten.
A szükséges dokumentumok és mellékletek köre arányos volt a projekt jellegéhez és méretéhez.
A döntésekhez/egyeztetésekhez kapcsolódó folyamatok kiszámíthatóak voltak (időigény, lépések).
A települési fejlesztési igényekhez illeszkedő felhívások szerepeltek a TOP_Pluszban.
Az Irányító Hatóság részéről kapott támogatás/iránymutatás segítette a támogatási kérelem benyújtását és a projekt megvalósítását.
A Magyar Államkincstár részéről kapott tájékoztatás/ügyintézés segítette a támogatási kérelem benyújtását és a projekt megvalósítását.
A vármegyei önkormányzat (és fejlesztési ügynöksége) támogatása érdemben segítette a támogatási kérelem benyújtását és a projekt megvalósítását.
A település saját humán kapacitása (idő, szakértelem, projektmenedzsment) elegendő volt a támogatási kérelem benyújtásához és a projekt megvalósításához.
A projekt(ek) társadalmi elfogadottsága kedvező volt, nem volt érdemi ellenállás.
Külső körülmények (pl. áremelkedés, kivitelezői piac, engedélyezés) nem veszélyeztették jelentősen a projekt előrehaladását.

Ebben a blokkban előretekintő javaslatokat gyűjtünk a következő (2028–2034) időszak tervezéséhez. Kérjük, a település és a térség tapasztalatai alapján jelölje meg, mely problémák a legsúlyosabbak, milyen fejlesztéstípusokat érdemes folytatni (beruházási és „soft” elemek), és milyen változtatások tennék hatékonyabbá a fejlesztések előkészítését és megvalósítását.

4. Melyek a település legfontosabb, hosszú távon fennálló problémái? (Kérjük, hogy jelöljön max. 3-at.)

- Elvándorlás, népességfogyás, elöregedés
- Kevés helyi munkahely, gyenge vállalkozási bázis

- Közlekedési elérhetőség és mobilitás problémái
- Közszolgáltatások kapacitásgondjai (oktatás, egészségügy, szociális)
- Lakhatási problémák (megfizethetőség, minőség, mennyiség)
- Digitális lemaradás (infrastruktúra vagy készségek)
- Klíma- és vízgazdálkodási sérülékenység (aszály, belvíz, hőhullám)
- Társadalmi felzárkózás tartós nehézségei
- Településképi, környezeti problémák (leromlás, zöldfelület-hiány stb.)
- Egyéb:

5. Ön szerint mely beruházási fejlesztéstípusokat érdemes a következő időszakban is folytatni? (Kérjük, hogy jelöljön max. 5-öt)

- **Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése** (pl. iparterületek, ipari parkok, logisztikai kapcsolódások, vállalkozói infrastruktúra)
- Turisztikai fejlesztések (pl.: attrakció, szolgáltatás, látogatóbarát infrastruktúra)
- **Bölcsődei infrastruktúra**
- **Óvodai infrastruktúra**
- **Iskolai infrastruktúra**
- **Egészségügyi alapellátás infrastruktúrája**
- **Szociális alapellátás infrastruktúrája**
- **Közterületek és települési környezet megújítása**
- **Mobilitás és közlekedés fejlesztése**
- **Energiahatékonyság és megújuló energia önkormányzati épületeken**
- **Klímaalkalmazkodás és vízmegtartás** (pl.: csapadékvíz, árnyékolás, zöldfelület, hősziget-hatás csökkentése)
- **Digitális és informatikai infrastruktúra fejlesztése**
- **Térségi vagy hálózatos infrastruktúrák** (több települést érintő közös beruházások, közös ellátási pontok)
- **Közösségi terek létrehozása vagy fejlesztése** (művelődési ház, közösségi ház, ifjúsági tér)
- Egyéb: _____

6. Ön szerint mely „soft" jellegű fejlesztéseket érdemes a következő időszakban is folytatni? (Kérjük, hogy jelöljön max. 5-öt)

- **Közösségépítő programok** (pl.: helyi közösségek aktivizálása, önkéntesség, rendezvények)
- **Társadalmi felzárkózást támogató programok** (pl.: szolgáltatáshoz jutás, mentorálás, esélyteremtés)
- **Helyi gazdaságfejlesztési „soft" eszközök** (vállalkozásfejlesztési szolgáltatások, hálózatépítés, helyi termékek piacra segítése)
- **Foglalkoztathatósági, munkaerőpiaci programok** (képzés, átképzés, pályaorientáció)
- **Egészségfejlesztési és prevenciós programok** (szűrések, életmódprogramok, egészségtudatosság)
- **Szociális szolgáltatásfejlesztés**
- **Oktatási-nevelési programok** (készségfejlesztés, lemorzsolódás csökkentése, tehetséggondozás)
- **Digitális kompetenciafejlesztés** (pl.: lakosság, önkormányzati dolgozók, e-ügyintézés használata)

- **Klíma- és környezettudatossági programok**, szemléletformáló akciók
- **Térségi együttműködések működtetése** (térségi szolgáltatásszervezés, közös menedzsment, hálózatépítés)
- **Projekt-előkészítési, menedzsment kapacitás erősítése** (képzés, mentorálás, „helpdesk" jellegű támogatás)
- Egyéb: _____

7. Milyen változtatások segítenék leginkább, hogy a fejlesztések egyszerűbben és hatékonyabban valósuljanak meg? (Kérjük, hogy jelöljön max. 3-at)

- Kevesebb adminisztráció a kisebb volumenű projekteknél („egyszerűsített" eljárás)
- Több előkészítési támogatás (tervezés, engedélyezés, szakértő)
- Gyorsabb döntések és kiszámíthatóbb határidők
- Egyértelműbb útmutatók, gyakorlati példák, mintadokumentumok
- Rugalmasabb módosítási lehetőségek (ütemezés, költségek kezelése)
- Települési kapacitás erősítése (képzés, mentorálás, „helpdesk")
- Térségi szintű projektek ösztönzése és egyszerűbb kezelése
- Egyéb: _____

8. Van-e egy rövid, konkrét javaslata, amit mindenképp beépítene a 2028–2034-es tervezésbe? (Kérjük, max. 500 karakterben fejtse ki véleményét.)

A következő kérdések statisztikai célúak: a válaszok segítségével az eredményeket településtípusok szerint (például lakosságszám, térségi elhelyezkedés) tudom összesíteni és összehasonlíthatóvá tenni. Ezek az adatok nem minősítésre szolgálnak, kizárólag az elemzés megalapozását segítik.

Település típusa (Kérjük, válasszon egyet a lehetőségek közül.)

község
nagyközség
város
megyei jogú város

Lakónépesség-kategória (Kérjük, válasszon egyet a lehetőségek közül.)

0–999 fő
1 000–2 999 fő
3 000–4 999 fő
5 000–9 999 fő
10 000–19 999 fő
20 000 fő felett

Térségi elhelyezkedés (Kérjük, válasszon egyet a lehetőségek közül.)

járásközpont
nem járásközpont

Melyik járáshoz tartozik a település? (Kérjük, válasszon egyet a lehetőségek közül.)
Bajai

Bácsalmási
Jánoshalmai
Kalocsai
Kecskeméti
Kiskőrösi
Kiskunfélegyházai
Kiskunhalasi
Kiskunmajsai
Kunszentmiklósi
Tiszakécskei

Amennyiben a kitöltött kérdőívét szeretné megkapni, kérjük, adja meg e-mail címét.

Köszönjük együttműködését és a kitöltésre szánt idejét!

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata

VÁLASZOK

1. Melyik állítás áll legközelebb az Ön tapasztalatához az ITP-vel kapcsolatban?

Válasz	db	%
Most találkozom vele először	2	6,1
Hallottam róla, de ritkán foglalkozom vele	13	39,4
Pontosan tudom, mit jelent az ITP a település fejlesztési lehetőségei szempontjából.	16	48,5
Közvetlenül részt veszünk ITP-hez kapcsolódó egyeztetésekben	2	6,1
Összes válaszadó:	33	

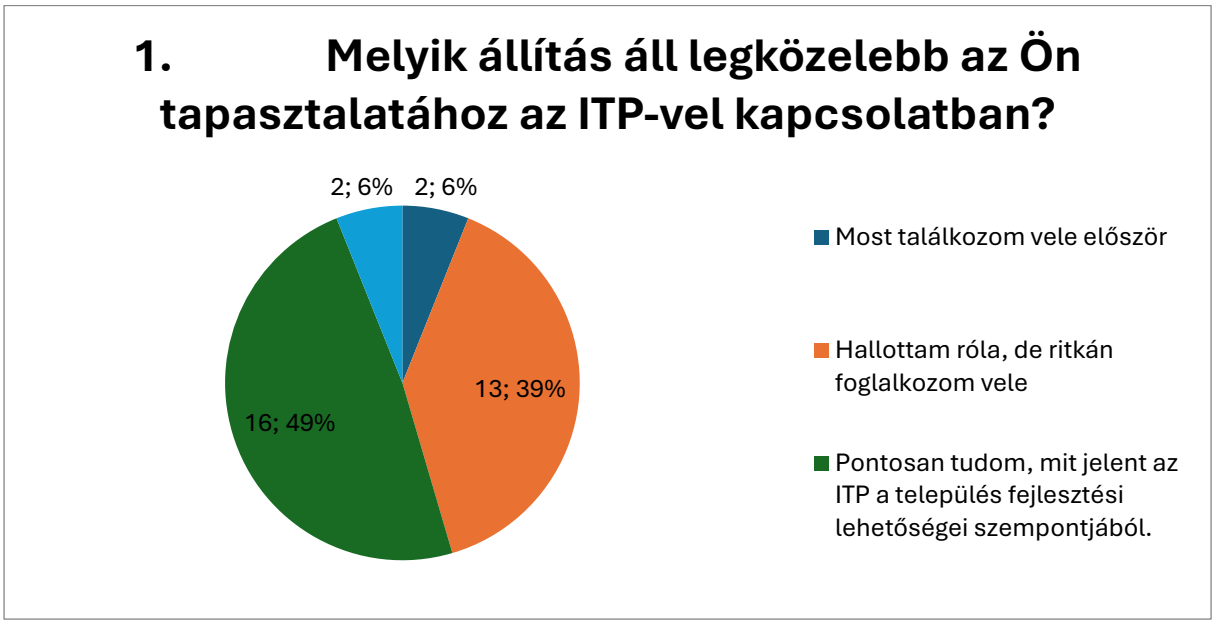

2. Kérjük, hogy értékelje 1-től 4-ig terjedő skálán a következő állításokat.

Válasz	1 egyáltalán nem	2 inkább nem	3 inkább igen	4 teljes mértékben
Kaptunk tájékoztatást az ITP-hez kapcsolódó fontos lépésekről és változásokról.	1	4	19	9
A kapott tájékoztatás érthető, egyértelmű és gyakorlatias volt (mit jelent a település számára, mi a teendő).	1	4	20	8
Az ITP előrehaladása és aktuális helyzete a település számára követhető volt.	1	7	17	8
A település jelzéseit és kéréseit érdemben mérlegelték, és kaptunk visszajelzést arról, miért és hogyan lehet figyelembe venni.	2	5	20	6
Volt lehetőség érdemi egyeztetésre az ITP-hez kapcsolódó települési igényekről.	1	5	18	9
A partnerségi együttműködés segítette, hogy az ITP keretében tervezett projektek jobban illeszkedjenek a helyi igényekhez és szakmailag megalapozottabbak legyenek.	1	5	20	7
Összességében elégedettek vagyunk az ITP-hez kapcsolódó partnerségi működéssel.	1	5	19	8
Összes válaszadó:	33			

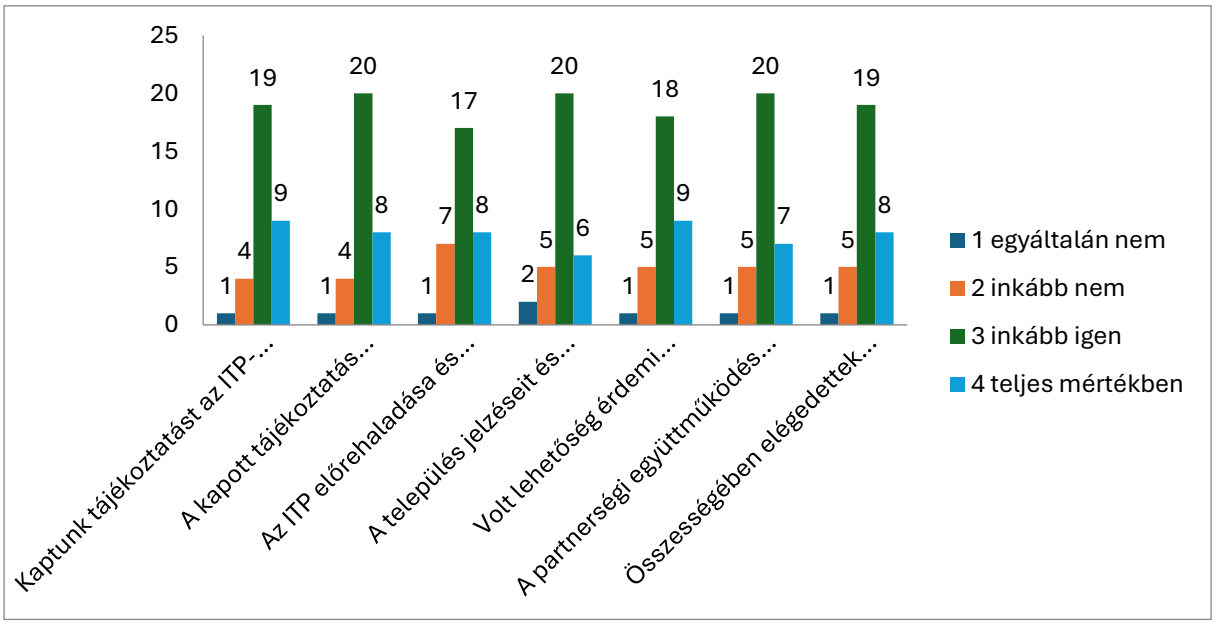

3. Kérjük, értékelje az alábbi állításokat a településük TOP Plusz projektje(i) kapcsán! (1 = egyáltalán nem igaz, 2 = inkább nem igaz, 3 = inkább igaz, 4 = teljes mértékben igaz)
(1 = egyáltalán nem igaz, 2 = inkább nem igaz, 3 = inkább igaz, 4 = teljes mértékben igaz)

Válasz	1 egyáltalán nem igaz	2 inkább nem igaz	3 inkább igaz	4 teljes mértékben igaz
A támogatási kérelmek benyújtása előre tervezhető volt (időzítés, határidők, szükséges előkészítés).	1	2	22	8
A felhívás szövege és követelményei könnyen értelmezhetők voltak.	0	5	20	8
A felhívásban támogatható tevékenységek jól illeszkedtek a települési igényekhez.	0	2	25	6
A jogosultsági/alkalmassági feltételek és értékelési szempontok életszerűek voltak települési szinten.	0	6	16	11
A szükséges dokumentumok és mellékletek köre arányos volt a projekt jellegéhez és méretéhez.	1	4	25	3
A döntésekhez/egyeztetésekhez kapcsolódó folyamatok kiszámíthatóak voltak (időigény, lépések).	1	11	17	4
A települési fejlesztési igényekhez illeszkedő felhívások szerepeltek a TOP_Pluszban.	0	4	20	9
Az Irányító Hatóság részéről kapott támogatás/iránymutatás segítette a támogatási kérelem benyújtását és a projekt megvalósítását.	3	5	21	4
A Magyar Államkincstár részéről kapott tájékoztatás/ügyintézés segítette a támogatási kérelem benyújtását és a projekt megvalósítását.	1	8	16	8
A vármegyei önkormányzat (és fejlesztési ügynöksége) támogatása érdemben segítette a támogatási kérelem benyújtását és a projekt megvalósítását.	1	0	15	17
A település saját humán kapacitása (idő, szakértelem, projektmenedzsment) elegendő volt a támogatási kérelem benyújtásához és a projekt megvalósításához.	3	9	13	8
A projekt(ek) társadalmi elfogadottsága kedvező volt, nem volt érdemi ellenállás.	0	0	20	13
Külső körülmények (pl. áremelkedés, kivitelezői piac, engedélyezés) nem veszélyeztették jelentősen a projekt előrehaladását.	1	12	16	4
Összes válaszadó:	33			

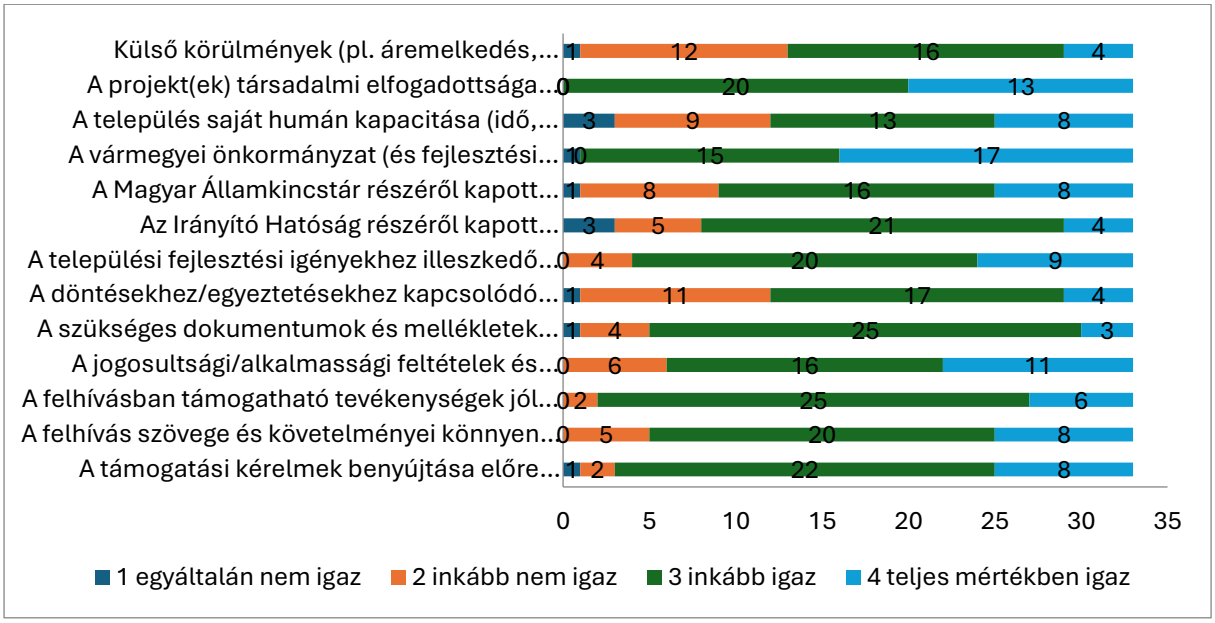

4. Melyek a település legfontosabb, hosszú távon fennálló problémái?

Válasz	db	%
Elvándorlás, népességfogyás, elöregedés	26	78,8
Kevés helyi munkahely, gyenge vállalkozási bázis	16	48,5
Közlekedési elérhetőség és mobilitás problémái	5	15,2
Közszolgáltatások kapacitásgondjai (oktatás, egészségügy, szociális)	8	24,2
Lakhatási problémák (megfizethetőség, minőség, mennyiség)	4	12,1
Digitális lemaradás (infrastruktúra vagy készségek)	2	6,1
Klíma- és vízgazdálkodási sérülékenység (aszály, belvíz, hőhullám)	19	57,6
Társadalmi felzárkózás tartós nehézségei	5	15,2
Településképi, környezeti problémák (leromlás, zöldfelület-hiány stb.)	1	3
Összes válaszadó:	33	
Összes egyéb válasz:	1	
	belterületi úthálózat állapota	

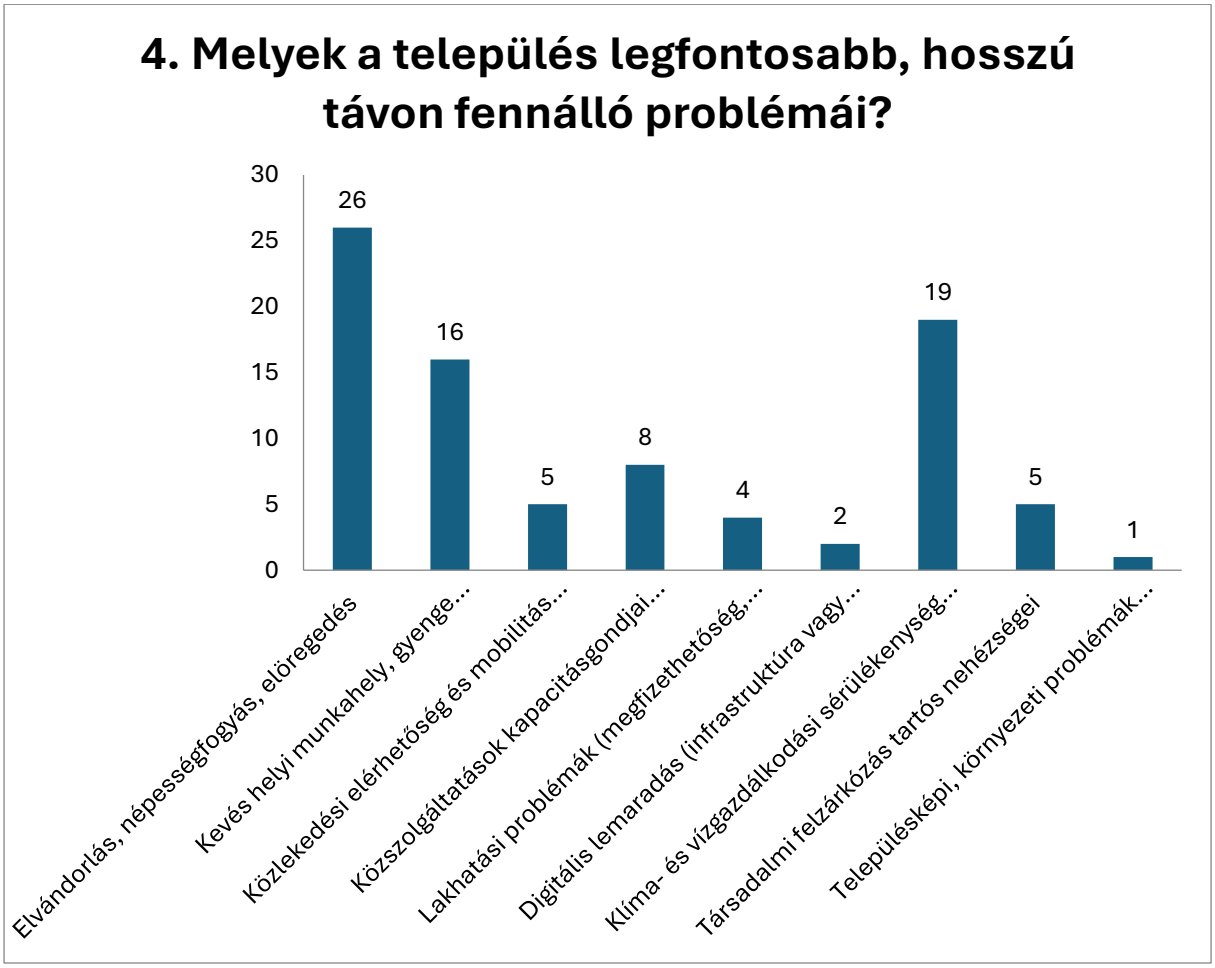

5. Ön szerint mely beruházási fejlesztéstípusokat érdemes a következő időszakban is folytatni?

Válasz	db	%
Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (pl. iparterületek, ipari parkok, logisztikai kapcsolódások, vállalkozói infrastruktúra)	17	51,5
Turisztikai fejlesztések (pl.: attrakció, szolgáltatás, látogatóbarát infrastruktúra)	15	45,5
Bölcsődei infrastruktúra	4	12,1
Óvodai infrastruktúra	5	15,2
Iskolai infrastruktúra	9	27,3
Egészségügyi alapellátás infrastruktúrája	12	36,4
Szociális alapellátás infrastruktúrája	8	24,2
Közterületek és települési környezet megújítása	16	48,5
Mobilitás és közlekedés fejlesztése	9	27,3
Energiahatékonyság és megújuló energia önkormányzati épületeken	14	42,4
Klímaalkalmazkodás és vízmegtartás (pl.: csapadékvíz, árnyékolás, zöldfelület, hősziget-hatás csökkentése)	23	69,7
Digitális és informatikai infrastruktúra fejlesztése	5	15,2
Térségi vagy hálózatos infrastruktúrák (több települést érintő közös beruházások, közös ellátási pontok)	7	21,2
Közösségi terek létrehozása vagy fejlesztése (művelődési ház, közösségi ház, ifjúsági tér)	14	42,4

Összes válaszadó:	33	
Összes egyéb válasz:	1	
	Bérlakás program	

6. Ön szerint mely „soft" jellegű fejlesztéseket érdemes a következő időszakban is folytatni?

Válasz	db	%
Közösségépítő programok (pl.: helyi közösségek aktivizálása, önkéntesség, rendezvények)	24	72,7
Társadalmi felzárkózást támogató programok (pl.: szolgáltatáshoz jutás, mentorálás, esélyteremtés)	9	27,3
Helyi gazdaságfejlesztési „soft" eszközök (vállalkozásfejlesztési szolgáltatások, hálózatépítés, helyi termékek piacra segítése)	11	33,3
Foglalkoztathatósági, munkaerőpiaci programok (képzés, átképzés, pályaorientáció)	9	27,3
Egészségfejlesztési és prevenciós programok (szűrések, életmódprogramok, egészségtudatosság)	24	72,7

Szociális szolgáltatásfejlesztés	10	30,3
Oktatási-nevelési programok (készségfejlesztés, lemorzsolódás csökkentése, tehetséggondozás)	14	42,4
Digitális kompetenciafejlesztés (pl.: lakosság, önkormányzati dolgozók, e-ügyintézés használata)	10	30,3
Klíma- és környezettudatossági programok, szemléletformáló akciók	18	54,5
Térségi együttműködések működtetése (térségi szolgáltatásszervezés, közös menedzsment, hálózatépítés)	5	15,2
Projekt-előkészítési, menedzsment kapacitás erősítése (képzés, mentorálás, „helpdesk” jellegű támogatás)	5	15,2
Összes válaszadó:	33	
Összes egyéb válasz:	0	

7. Milyen változtatások segítenék leginkább, hogy a fejlesztések egyszerűbben és hatékonyabban valósuljanak meg?

Válasz	db	%
Kevesebb adminisztráció a kisebb volumenű projekteknél („egyszerűsített” eljárás)	26	78,8
Több előkészítési támogatás (tervezés, engedélyezés, szakértő)	16	48,5
Gyorsabb döntések és kiszámíthatóbb határidők	19	57,6
Egyértelműbb útmutatók, gyakorlati példák, mintadokumentumok	11	33,3
Rugalmasabb módosítási lehetőségek (ütemezés, költségek kezelése)	19	57,6
Települési kapacitás erősítése (képzés, mentorálás, „helpdesk”)	3	9,1
Térségi szintű projektek ösztönzése és egyszerűbb kezelése	2	6,1
Összes válaszadó:	33	

Összes egyéb válasz:	1	
	Időben megjelenő, és kifejezetten jelentős változásokat később sem tartalmazó útmutatók	

8. Van-e egy rövid, konkrét javaslata, amit mindenképp beépítene a 2028–2034-es tervezésbe? (Kérjük, max. 500 karakterben fejtse ki véleményét.)

Összes válaszadó: 14

Kiszámíthatóság, tervezhetőség fontos lenne a források optimalizálása érdekében.
Település vagy egy-egy iparterület ellátásához méretezett szélerőmű kialakítása mintaprojekt.
Olyan elmaradó fejlesztési irányokat is fel kellene venni a tervezésbe, amely egy egy települést érintő problémát is tud kezelni. Mint pld. egy elmaradt hulladéklerakó felszámolása.
A rendelkezésre álló források, pályázatok a szintentartáshoz is kevés, a felzárkóztatáshoz, jelentős fejlesztésekhez szükséges lenne több lehetőség, forrás, mely elérhető a kistelepülések számára. Közösségépítésre, közművelődésre szánt források gyalázatosan alacsonyak, a finanszírozás nevetséges, a pályázatok a közösségfejlesztésen belül a hátrányos helyzetűeket
célozzák, az integritást szinte ki is zárják (pl. TOP PLUSZ-ban helyi humán erőforrás-fejlesztésbe falunapi program nem vehető.

Belterületi úthálózatok fejlesztése.
A Beruházási törvény módosítása, amely által nem kerülnek a projektek a Beruházási törvény hatálya alá.
belterületi úthálózat fejlesztés, fürdőfejlesztés, zenei fesztiválok megrendezése, energetikai fejlesztés, fiataloknak életkezdéshez lakás biztosítása önkormányzati lakásépítési program
Víz visszatartása minden mennyiségben, amit lehet.
Bürokrácia csökkentése
Épített infrastruktúra (önkormányzati tulajdonú épületek; belterületi út- és járdahálózat; belterületi hidak) karbantartása, felújítása, épületenergetikai fejlesztése, korszerűsítése, vízi közműhálózat rekonstrukciója és szociális alapellátáshoz tartozó teljes épületkorszerűsítési és kapacitásbővítési fejlesztések.
Út-, és járdafejlesztések, települési infrastruktúrák javítása, sportolási lehetőségek, tanuszodák fejlesztése
Több útfejlesztési forrást kell allokálni
Pályázati kompetencia fejlesztését javasoljuk, egyértelműbb útmutatók, rövidebb válaszadási határidők. A pályázati rendszer könnyebb értelemezhetősége, egzakt válaszokkal, iránymutatással. A tevékenységek egyértelműen tervezhetők legyenek, minél kevesebb megvalósítás időszaka alatti felhívás módosítással. Fontos fenntartani a pályázói kör motiváltságát.

9. Statisztikai adatok

Település típusa		
Válasz	db	%
község	17	51,5
nagyközség	4	12,1
város	10	30,3
megyei jogú város	2	6,1
Összes válaszadó:	33	

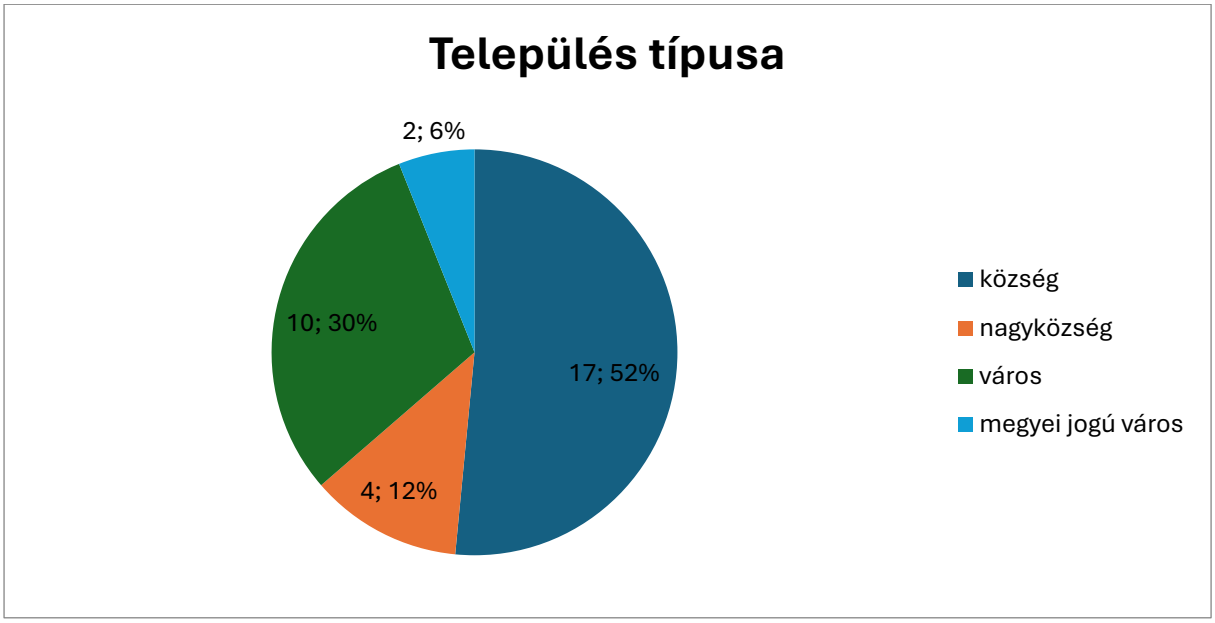

Lakónépesség-kategória		
Válasz	db	%
0–999 fő	6	18,2
1 000–2 999 fő	12	36,4
3 000–4 999 fő	1	3
5 000–9 999 fő	6	18,2
10 000–19 999 fő	5	15,2
20 000 fő felett	3	9,1
Összes válaszadó:	33	

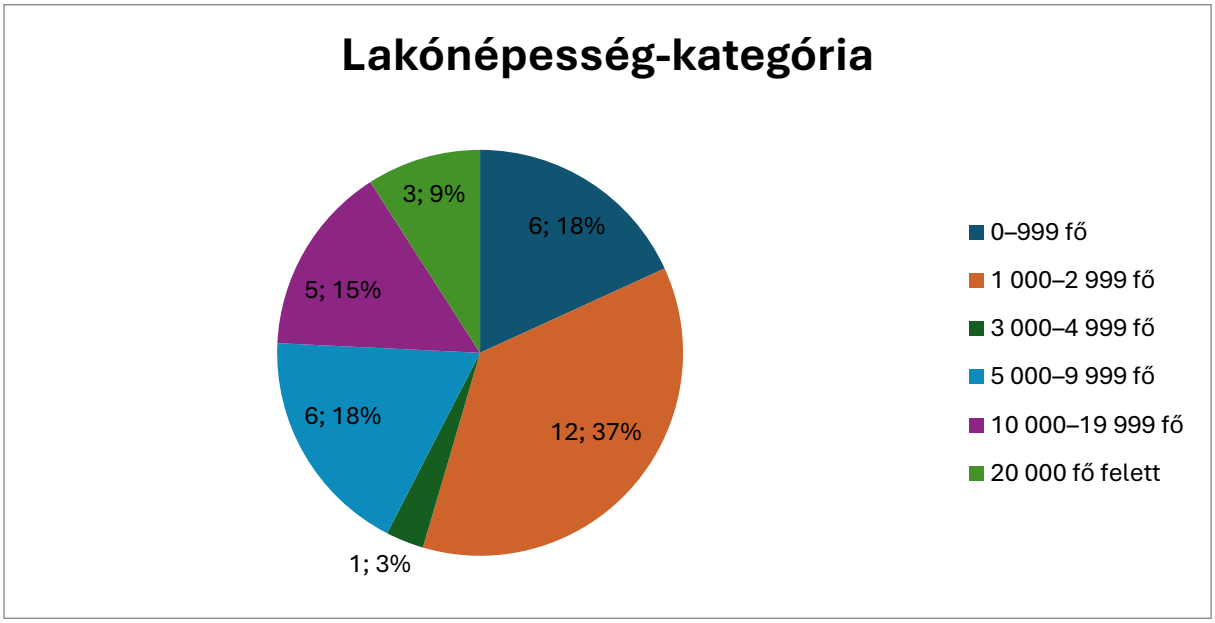

Térségi elhelyezkedés		
Válasz	db	%
járásközpont	9	27,3

nem járásközpont	24	72,7
Összes válaszadó:	33	

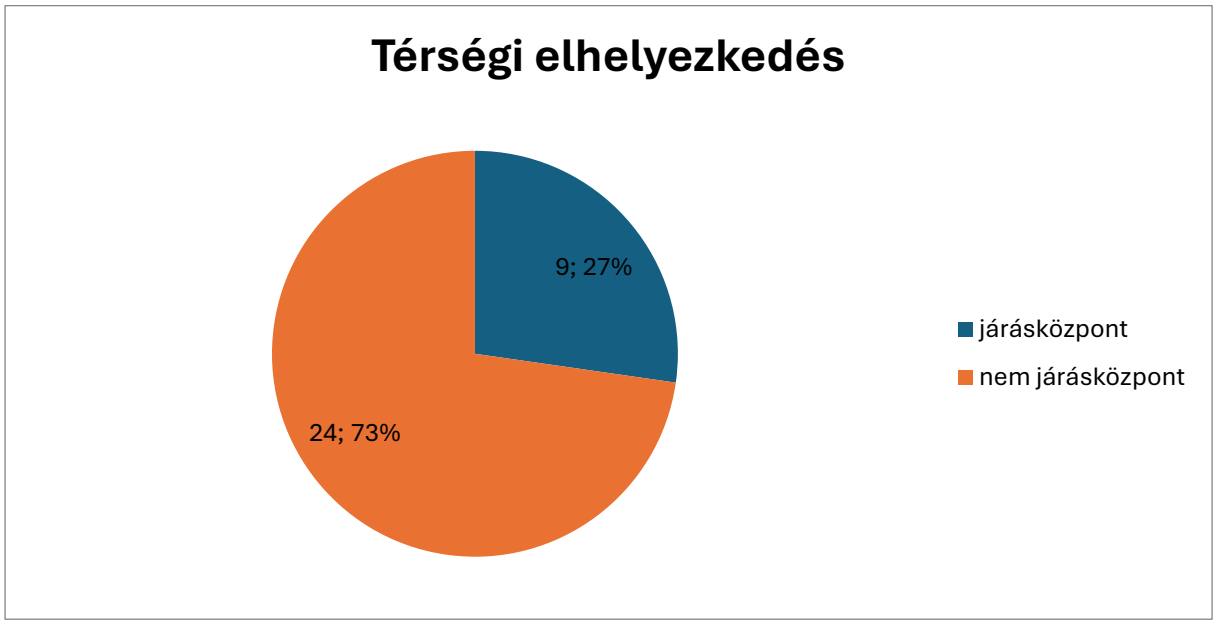

Melyik járáshoz tartozik a település?		
Válasz	db	%
Bajai	2	6,1
Bácsalmási	3	9,1
Jánoshalmai	1	3
Kalocsai	4	12,1
Kecskeméti	6	18,2
Kiskőrösi	5	15,2
Kiskunfélegyházai	2	6,1
Kiskunhalasi	3	9,1
Kiskunmajsai	2	6,1
Kunszentmiklósi	2	6,1
Tiszakécskei	3	9,1
Összes válaszadó:	33	

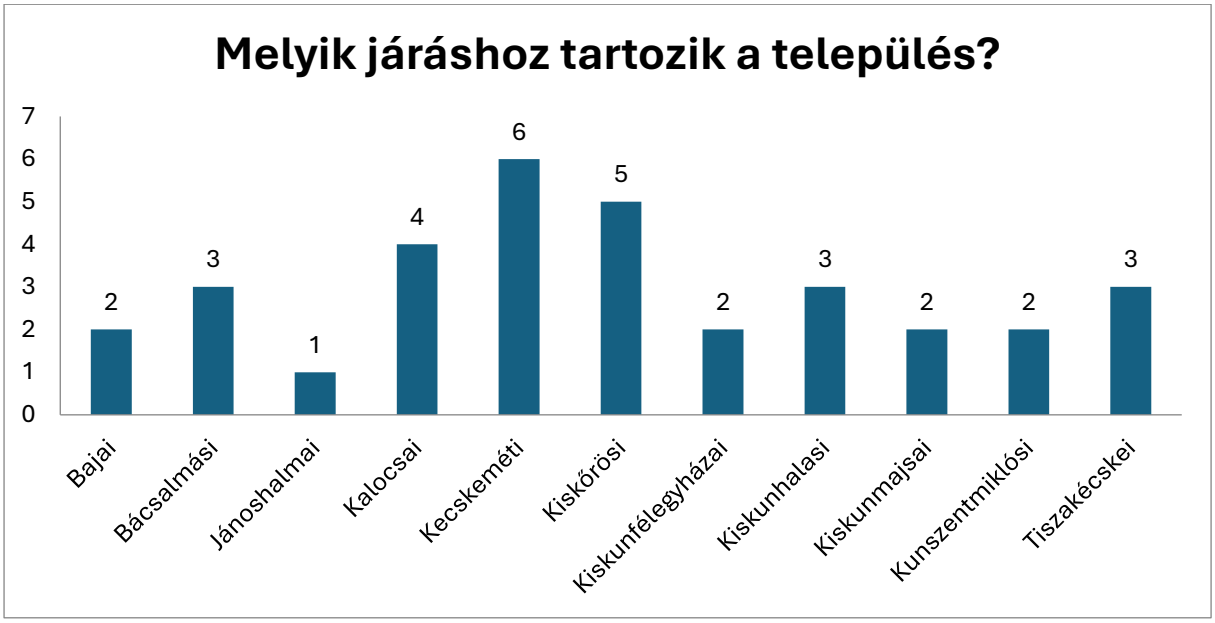

2. számú melléklet: Projektmenedzseri kérdőív és az arra adott válaszok

KÉRDÉSEK

Tisztelt Projektmenedzser!

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata a TOP Pluszhoz kapcsolódó **Integrált Területi Program (ITP) félidei értékelését végzi**. A kérdőív célja, hogy a TOP Plusz projektek előkészítésében és megvalósításában részt vevő szakemberek gyakorlati tapasztalatait összegyűjtsük. A válaszok segítik a félidei értékelést, valamint a folyamatok egyszerűsítésére és a következő időszak tervezésére vonatkozó javaslatok megalapozását.

A válaszadás kb. **10–15 percet** vesz igénybe. Amennyiben egy kérdés az Ön szempontjából nem releváns, kérjük, a leginkább megfelelő választ jelölje.

Köszönjük együttműködését és a kitöltésre szánt idejét!

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata

Ebben a blokkban az ITP-hez kapcsolódó programszintű együttműködést értékeljük. Kérjük, ne egy-egy konkrét projekt kivitelezésére gondoljon, hanem arra, hogy a program kapcsán mennyire volt érthető és időben érkező a tájékoztatás, volt-e lehetőség egyeztetésre, és mennyire működött jól a partnerség.

1. **Melyik állítás áll legközelebb az Ön tapasztalatához az ITP-vel kapcsolatban? (Kérjük, egy választ jelöljön meg.)**

- Most találkozom vele először
- Hallottam róla, de ritkán foglalkozom vele
- Pontosan tudom, mit jelent az ITP a település fejlesztési lehetőségei szempontjából.
- Közvetlenül részt veszünk ITP-hez kapcsolódó egyeztetésekben

2. **Kérjük, hogy értékelje 1-től 4-ig terjedő skálán a következő állításokat. (1 = egyáltalán nem, 2 = inkább nem, 3 = inkább igen, 4 = teljes mértékben)**

- Kaptunk tájékoztatást az ITP-hez kapcsolódó fontos lépésekről és változásokról.
- A kapott tájékoztatás érthető, egyértelmű és gyakorlatias volt (mit jelent a település számára, mi a teendő).
- Az ITP előrehaladása és aktuális helyzete a település számára követhető volt.
- A település jelzéseit és kéréseit érdemben mérlegelték, és kaptunk visszajelzést arról, miért és hogyan lehet figyelembe venni.
- Volt lehetőség érdemi egyeztetésre az ITP-hez kapcsolódó települési igényekről.
- A partnerségi együttműködés segítette, hogy az ITP keretében tervezett projektek jobban illeszkedjenek a helyi igényekhez és szakmailag megalapozottabbak legyenek.
- Összességében elégedettek vagyunk az ITP-hez kapcsolódó partnerségi működéssel.

Ebben a blokkban a TOP Plusz projekt(ek) kapcsán szerzett gyakorlati tapasztalatokra kérdezünk rá. Kérjük, a válaszoknál vegye figyelembe a támogatási kérelem benyújtásának tervezhetőségét, a felhívások értelmezhetőségét, az intézményi támogatást, a települési kapacitásokat, valamint a megvalósítást segítő vagy nehezítő körülményeket.

3. **Kérjük, értékelje az alábbi állításokat a TOP Plusz projektje(i) előkészítése kapcsán! (1 = egyáltalán nem igaz, 2 = inkább nem igaz, 3 = inkább igaz, 4 = teljes mértékben igaz)**

- A felhívás szakmai és adminisztratív követelményei egyértelműek voltak.
- A támogatható tevékenységek és a költségelszámolás értelmezése egyértelmű volt.
- A benyújtási időablak és a szükséges előkészítés (terv/engedély/árak) tervezhető volt.
- A benyújtási időablak és a szükséges előkészítés (terv/engedély/árak) elegendő hosszú volt.
- A sablonok, útmutatók használhatók és konzisztensen működtek.
- A hiánypótlási folyamat kiszámítható és kezelhető volt.
- Az ellenőrzési/értékelési szempontok előre érthetők voltak.

4. **Mi volt a támogatási kérelem benyújtás TOP 3 nehézsége? (Kérjük, hogy jelöljön max. 3-at.)**

- a felhívás értelmezési bizonytalansága
- rövid felkészülési idő a támogatási kérelem beadására
- túl sok adminisztratív feladat
- tervező/engedélyezés csúszása
- költségvetés/árak bizonytalansága
- belső döntések/egyeztetés lassúsága

- egyéb

5. **Mi nehezítette leginkább a projekt(ek) megvalósítását? (Kérjük, hogy jelöljön max. 5-öt.)**

- közbeszerzés/beszerzés időigénye vagy eredménytelensége
- kivitelezői piac, áremelkedés, szerződésmódosítások
- műszaki tartalom változása,
- engedélyezési eljárás
- indikátorok vállalása, igazolása életszerűtlen
- költségátcsoportosítás/módosítás rugalmatlansága
- kifizetési igénylés és pénzügyi elszámolás adminisztrációja
- helyszíni és egyéb ellenőrzések terhei
- települési kapacitáshiány
- saját kapacitáshiány
- partner/intézmény együttműködés nehézsége
- társadalmi ellenállás/konfliktus
- a jogszabály(ok) értelmezési bizonytalansága
- egyéb

6. **Kérjük, értékelje az alábbi állításokat a TOP Plusz projektje(i) kapcsán! (1 = egyáltalán nem igaz, 2 = inkább nem igaz, 3 = inkább igaz, 4 = teljes mértékben igaz)**

- Az IH-tól kapott szakmai iránymutatás segítette a döntéselőkészítést/módosításokat. A válaszidők és a kommunikáció csatornái kiszámíthatóak voltak.
- A MÁK ügyintézése és visszajelzései támogatták a gördülékeny végrehajtást. A válaszidők és a kommunikáció csatornái kiszámíthatóak voltak.
- A Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzat, mint ITP gazda ügyintézése és visszajelzései támogatták a gördülékeny támogatási kérelem előkészítést és projektvégrehajtást. A válaszidők és a kommunikáció csatornái kiszámíthatóak voltak.

7. **Kérjük fogalmazza meg, hogy melyek voltak a végrehajtást segítő szabályozási és intézményrendszeri tényezők.**

8. **Kérjük fogalmazza meg, hogy melyek voltak a végrehajtást akadályozó szabályozási és intézményrendszeri tényezők.**

Ebben a blokkban előretekintő javaslatokat gyűjtünk a következő (2028–2034) időszak tervezéséhez. Kérjük, tapasztalatai alapján jelölje meg, mely problémák a legsúlyosabbak, milyen fejlesztéstípusokat érdemes folytatni (beruházási és „soft” elemek), és milyen változtatások tennék hatékonyabbá a fejlesztések előkészítését és megvalósítását.

9. **Melyek Bács-Kiskun vármegye legfontosabb, hosszú távon fennálló problémái? (Kérjük, hogy jelöljön max. 3-at.)**

- Elvándorlás, népességfogyás, elöregedés
- Kevés helyi munkahely, gyenge vállalkozási bázis
- Közlekedési elérhetőség és mobilitás problémái
- Közszolgáltatások kapacitásgondjai (oktatás, egészségügy, szociális)
- Lakhatási problémák (megfizethetőség, minőség, mennyiség)
- Digitális lemaradás (infrastruktúra vagy készségek)
- Klíma- és vízgazdálkodási sérülékenység (aszály, belvíz, hőhullám)
- Társadalmi felzárkózás tartós nehézségei
- Településképi, környezeti problémák (leromlás, zöldfelület-hiány stb.)
- Egyéb:

10. Ön szerint mely beruházási fejlesztéstípusokat érdemes a következő időszakban is folytatni? (Kérjük, hogy jelöljön max. 5-öt)

- Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (pl. iparterületek, ipari parkok, logisztikai kapcsolódások, vállalkozói infrastruktúra)
- Turisztikai fejlesztések (pl.: attrakció, szolgáltatás, látogatóbarát infrastruktúra)
- Bölcsődei infrastruktúra
- Óvodai infrastruktúra
- Iskolai infrastruktúra
- Egészségügyi alapellátás infrastruktúrája
- Szociális alapellátás infrastruktúrája
- Közterületek és települési környezet megújítása
- Mobilitás és közlekedés fejlesztése
- Energiahatékonyság és megújuló energia önkormányzati épületeken
- Klímaalkalmazkodás és vízmegtartás (pl.: csapadékvíz, árnyékolás, zöldfelület, hősziget-hatás csökkentése)
- Digitális és informatikai infrastruktúra fejlesztése
- Térségi vagy hálózatos infrastruktúrák (több települést érintő közös beruházások, közös ellátási pontok)
- Közösségi terek létrehozása vagy fejlesztése (művelődési ház, közösségi ház, ifjúsági tér)
- Egyéb: _____

11. Ön szerint mely „soft" jellegű fejlesztéseket érdemes a következő időszakban is folytatni? (Kérjük, hogy jelöljön max. 5-öt)

- Közösségépítő programok (pl.: helyi közösségek aktivizálása, önkéntesség, rendezvények)
- Társadalmi felzárkózást támogató programok (pl.: szolgáltatáshoz jutás, mentorálás, esélyteremtés)
- Helyi gazdaságfejlesztési „soft" eszközök (vállalkozásfejlesztési szolgáltatások, hálózatépítés, helyi termékek piacra segítése)
- Foglalkoztathatósági, munkaerőpiaci programok (képzés, átképzés, pályaorientáció)
- Egészségfejlesztési és prevenciós programok (szűrések, életmódprogramok, egészségtudatosság)
- Szociális szolgáltatásfejlesztés
- Oktatási-nevelési programok (készségfejlesztés, lemorzsolódás csökkentése, tehetséggondozás)
- Digitális kompetenciafejlesztés (pl.: lakosság, önkormányzati dolgozók, e-ügyintézés használata)

- Klíma- és környezettudatossági programok, szemléletformáló akciók
- Térségi együttműködések működtetése (térségi szolgáltatásszervezés, közös menedzsment, hálózatépítés)
- Projekt-előkészítési, menedzsment kapacitás erősítése (képzés, mentorálás, „helpdesk" jellegű támogatás)
- Egyéb: _____

12. Milyen változtatások segítenék leginkább, hogy a fejlesztések egyszerűbben és hatékonyabban valósuljanak meg? (Kérjük, hogy jelöljön max. 3-at)

- Kevesebb adminisztráció a kisebb volumenű projekteknél („egyszerűsített" eljárás)
- Több előkészítési támogatás (tervezés, engedélyezés, szakértő)
- Gyorsabb döntések és kiszámíthatóbb határidők
- Egyértelműbb útmutatók, gyakorlati példák, mintadokumentumok
- Rugalmasabb módosítási lehetőségek (ütemezés, költségek kezelése)
- Települési kapacitás erősítése (képzés, mentorálás, „helpdesk")
- Térségi szintű projektek ösztönzése és egyszerűbb kezelése
- Egyéb: _____

13. Van-e egy rövid, konkrét javaslata, amit mindenképp beépítene a 2028–2034-es tervezésbe? (Kérjük, max. 500 karakterben fejtse ki véleményét.)

VÁLASZOK

1. Melyik állítás áll legközelebb az Ön tapasztalatához az ITP-vel kapcsolatban?		
Válasz	db	%
Most találkozom vele először	0	0
Hallottam róla, de ritkán foglalkozom vele	2	50
Pontosan tudom, mit jelent az ITP a település fejlesztési lehetőségei szempontjából.	1	25
Közvetlenül részt veszünk ITP-hez kapcsolódó egyeztetésekben	1	25
Összes válaszadó:	4	

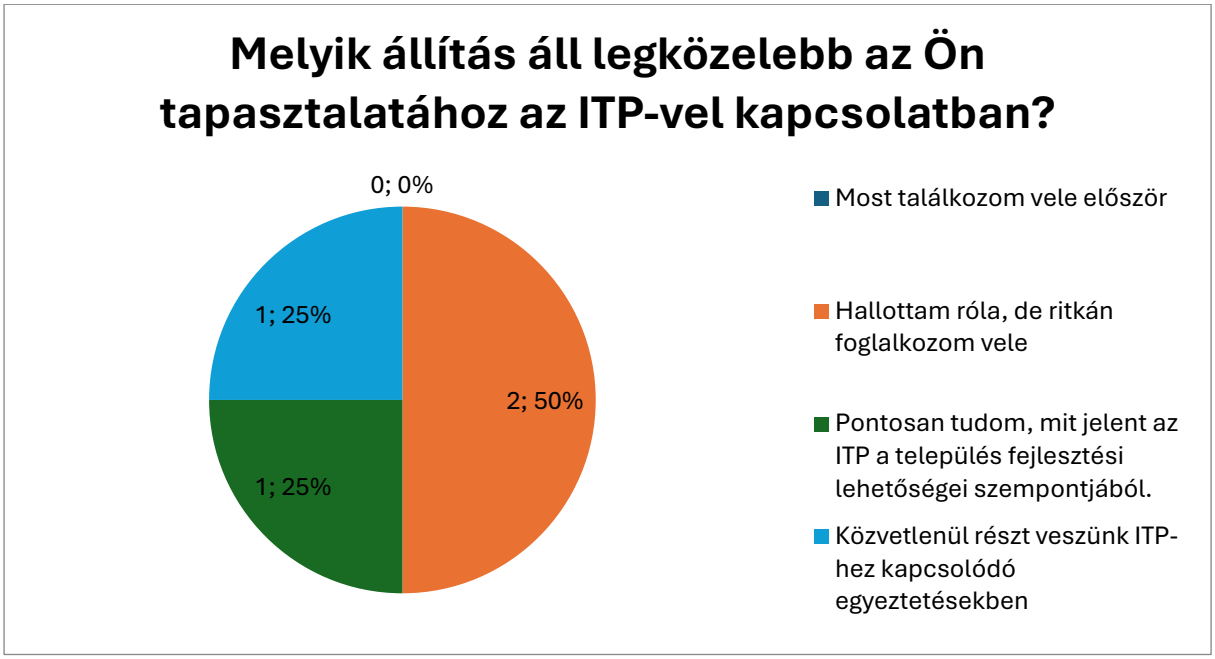

2. Kérjük, hogy értékelje 1-től 4-ig terjedő skálán a következő állításokat.				
Válasz	1 egyáltalán nem	2 inkább nem	3 inkább igen	4 teljes mértékben
Kaptunk tájékoztatást az ITP-hez kapcsolódó fontos lépésekről és változásokról.	0	1	3	0
A kapott tájékoztatás érthető, egyértelmű és gyakorlatias volt (mit jelent a település számára, mi a teendő).	0	1	3	0
Az ITP előrehaladása és aktuális helyzete a település számára követhető volt.	0	2	2	0
A település jelzéseit és kéréseit érdemben mérlegelték, és kaptunk visszajelzést arról, miért és hogyan lehet figyelembe venni.	0	0	4	0
Volt lehetőség érdemi egyeztetésre az ITP-hez kapcsolódó települési igényekről.	0	0	4	0
A partnerségi együttműködés segítette, hogy az ITP keretében tervezett projektek jobban illeszkedjenek a helyi igényekhez és szakmailag megalapozottabbak legyenek.	0	1	2	1
Összességében elégedettek vagyunk az ITP-hez kapcsolódó partnerségi működéssel.	0	0	4	0
Összes válaszadó:	4			

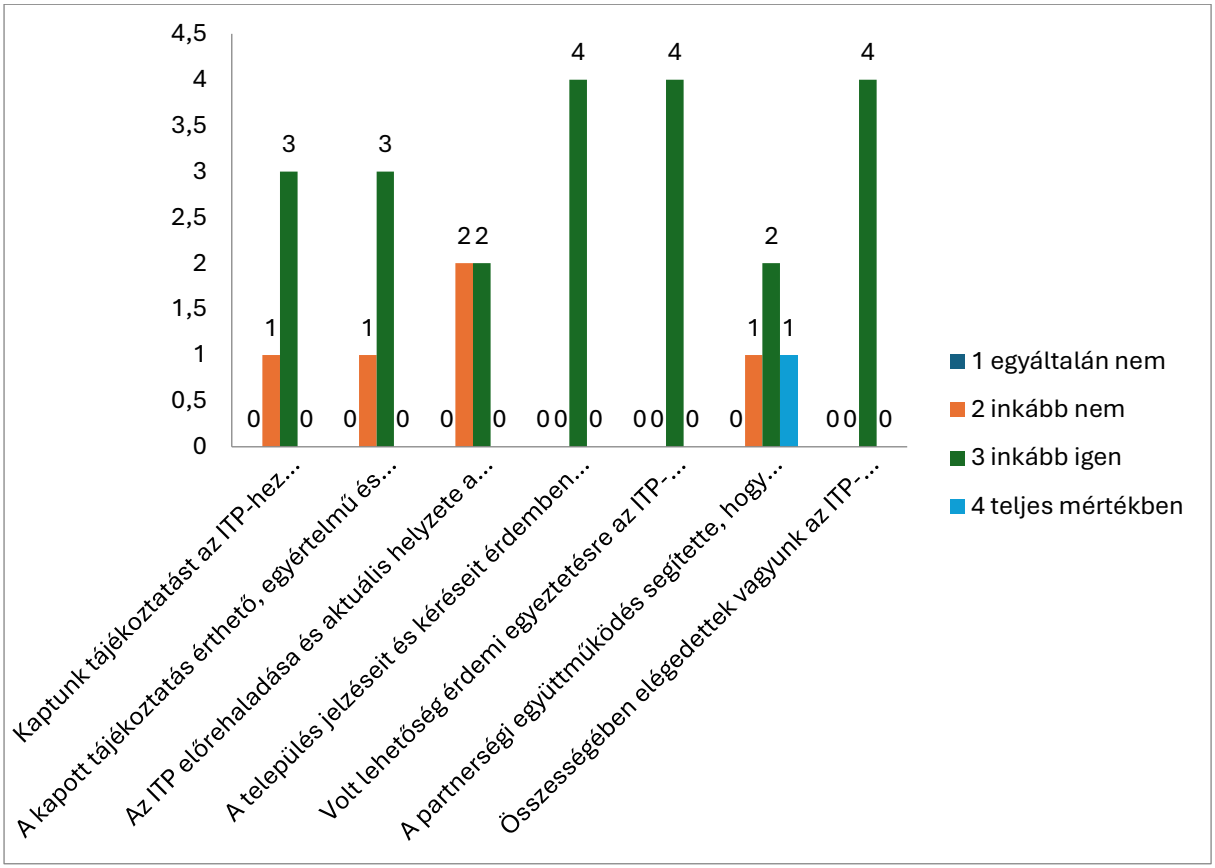

3. Kérjük, értékelje az alábbi állításokat a TOP Plusz projektje(i) előkészítése kapcsán!				
Válasz	1 egyáltalán nem igaz	2 inkább nem igaz	3 inkább igaz	4 teljes mértékben igaz
A felhívás szakmai és adminisztratív követelményei egyértelműek voltak.	1	0	2	1
A támogatható tevékenységek és a költségelszámolás értelmezése egyértelmű volt.	1	0	3	0
A benyújtási időablak és a szükséges előkészítés (terv/engedély/árak) tervezhető volt.	0	2	1	1
A benyújtási időablak és a szükséges előkészítés (terv/engedély/árak) elegendő hosszú volt.	0	2	2	0
A sablonok, útmutatók használhatók és konzisztensen működtek.	0	1	3	0
A hiánypótlási folyamat kiszámítható és kezelhető volt.	0	1	2	1
Az ellenőrzési/értékelési szempontok előre érthetők voltak.	0	2	2	0
Összes válaszadó:	4			

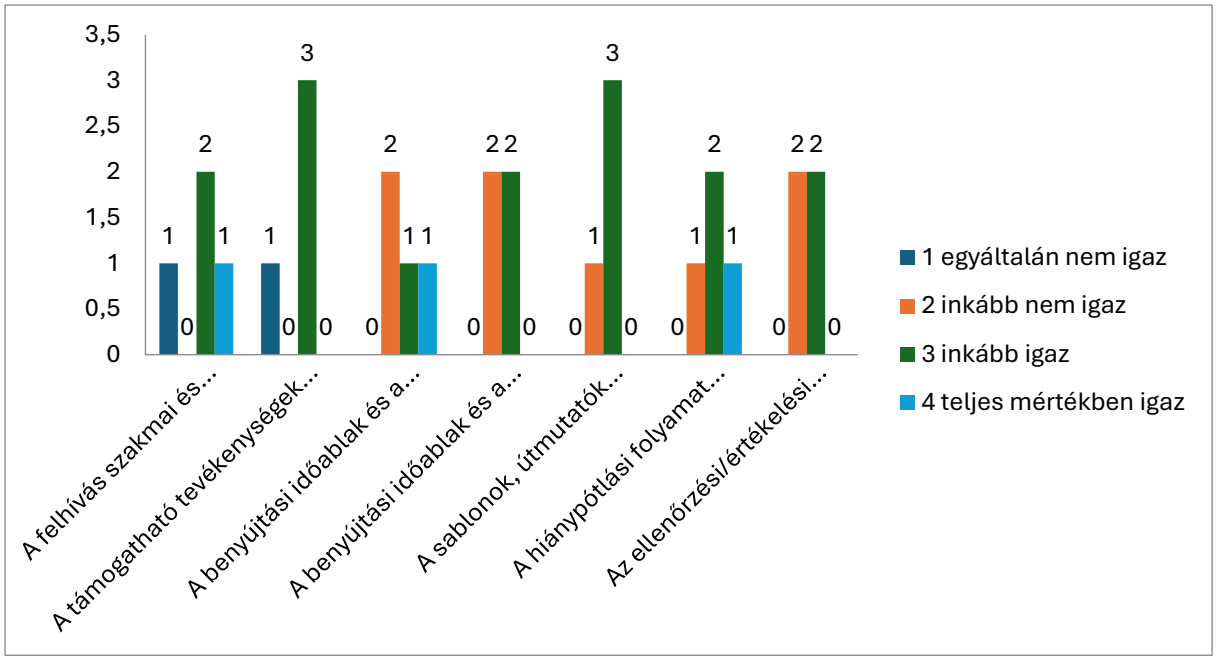

4. Mi volt a támogatási kérelem benyújtás TOP 3 nehézsége?		
Válasz	db	%
a felhívás értelmezési bizonytalansága	3	75
rövid felkészülési idő a támogatási kérelem beadására	2	50
túl sok adminisztratív feladat	2	50
tervező/engedélyezés csúszása	2	50
költségvetés/árak bizonytalansága	2	50
belső döntések/egyeztetés lassúsága	0	0
Összes válaszadó:	4	
Összes egyéb válasz:	1	
	Jogszabályi környezet benyújtást követő dinamikus változása (pl ábtv, és kapcsolódó egyéb jogszabályok)	

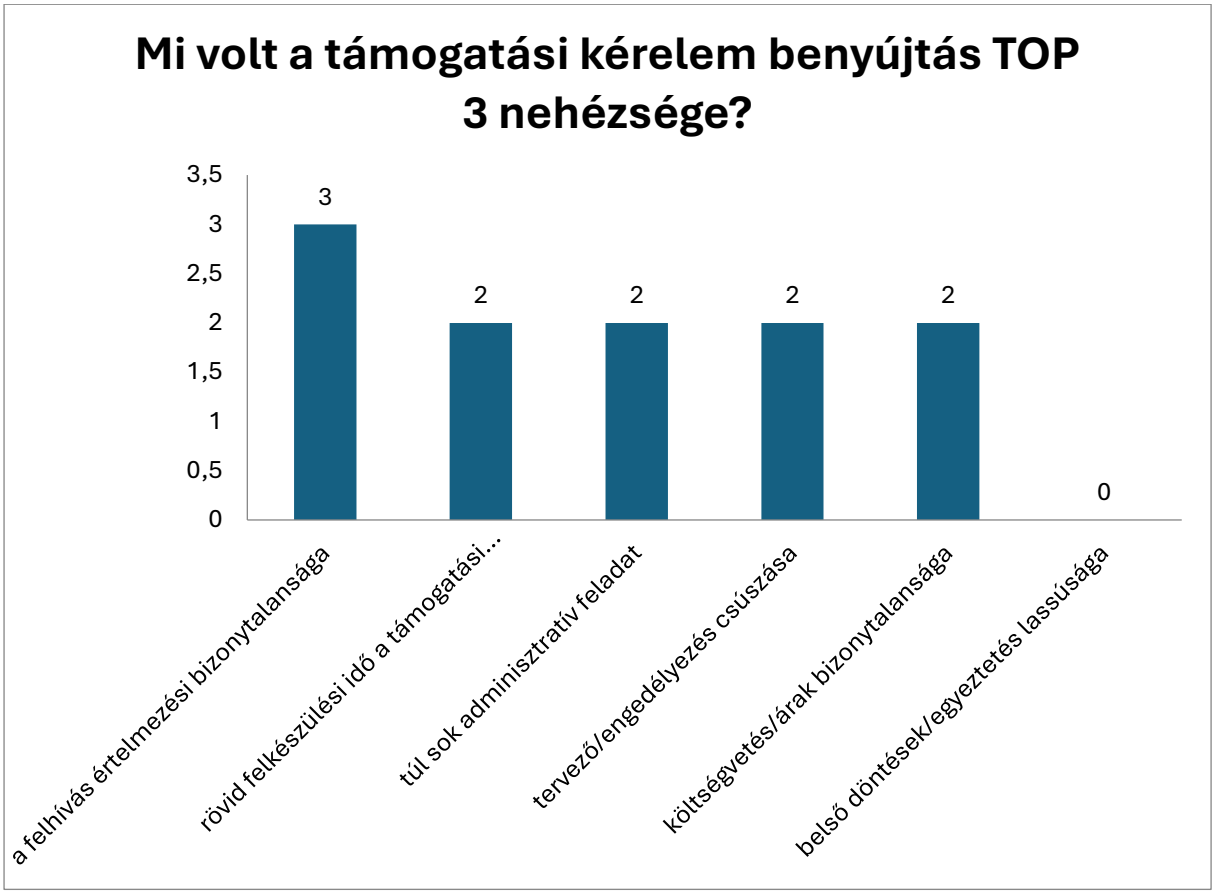

5. Mi nehezítette leginkább a projekt(ek) megvalósítását?		
Válasz	db	%
közbeszerzés/beszerzés időigénye vagy eredménytelensége	4	100
kivitelezői piac, áremelkedés, szerződésmódosítások	2	50
műszaki tartalom változása,	2	50
engedélyezési eljárás	0	0
indikátorok vállalása, igazolása életszerűtlen	1	25
költségátcsoportosítás/módosítás rugalmatlansága	0	0
kifizetési igénylés és pénzügyi elszámolás adminisztrációja	0	0
helyszíni és egyéb ellenőrzések terhei	1	25
települési kapacitáshiány	0	0
saját kapacitáshiány	1	25
partner/intézmény együttműködés nehézsége	0	0
társadalmi ellenállás/konfliktus	0	0
a jogszabály(ok) értelmezési bizonytalansága	3	75
Összes válaszadó:	4	
Összes egyéb válasz:	0	

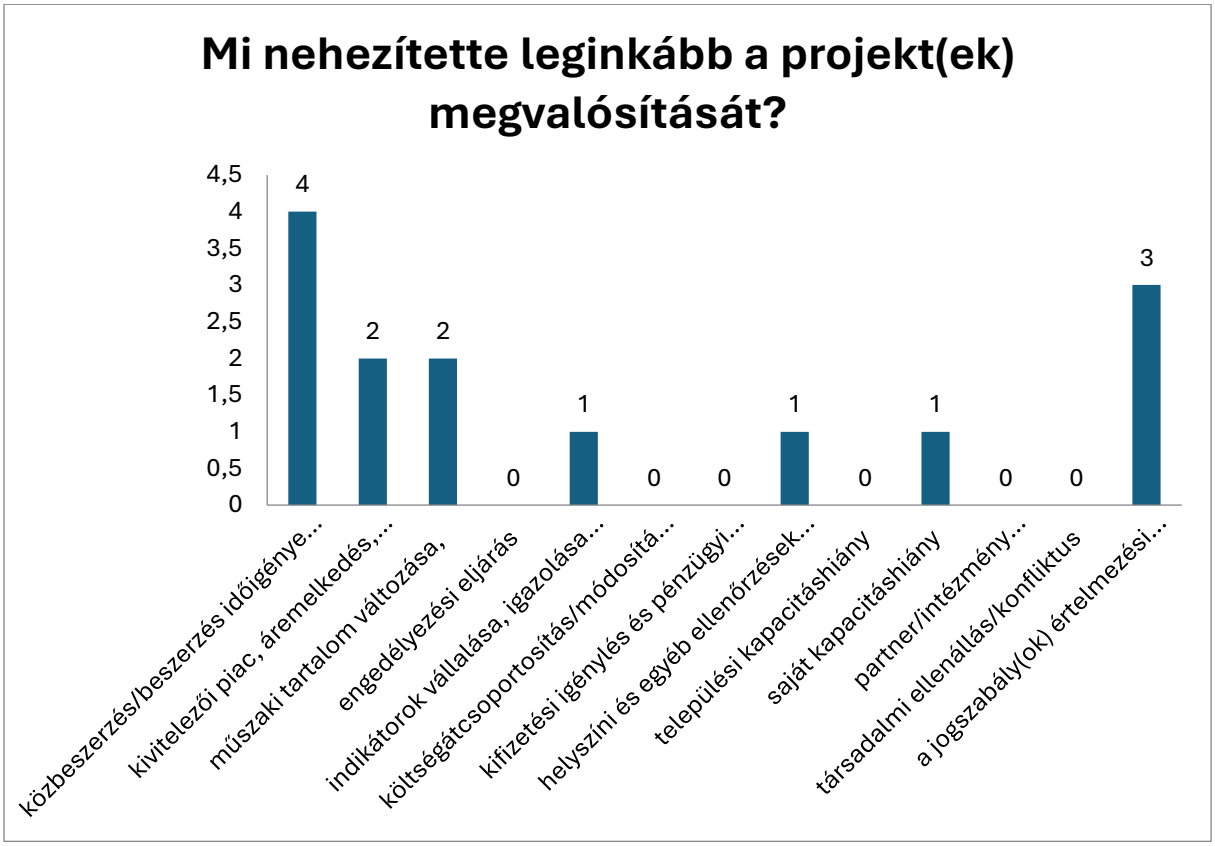

6. Kérjük, értékelje az alábbi állításokat a TOP Plusz projektje(i) kapcsán!				
Válasz	1 egyáltalán nem igaz	2 inkább nem igaz	3 inkább igaz	4 teljes mértékben igaz
Az IH-tól kapott szakmai iránymutatás segítette a döntéselőkészítést/módosításokat. A válaszidők és a kommunikáció csatornái kiszámíthatóak voltak.	0	1	2	1
A MÁK ügyintézése és visszajelzései támogatták a gördülékeny végrehajtást. A válaszidők és a kommunikáció csatornái kiszámíthatóak voltak.	0	1	1	2
A Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzat, mint ITP gazda ügyintézése és visszajelzései támogatták a gördülékeny támogatási kérelem előkészítést és projektvégrehajtást. A válaszidők és a kommunikáció csatornái kiszámíthatóak voltak.	0	0	1	3
Összes válaszadó:	4			

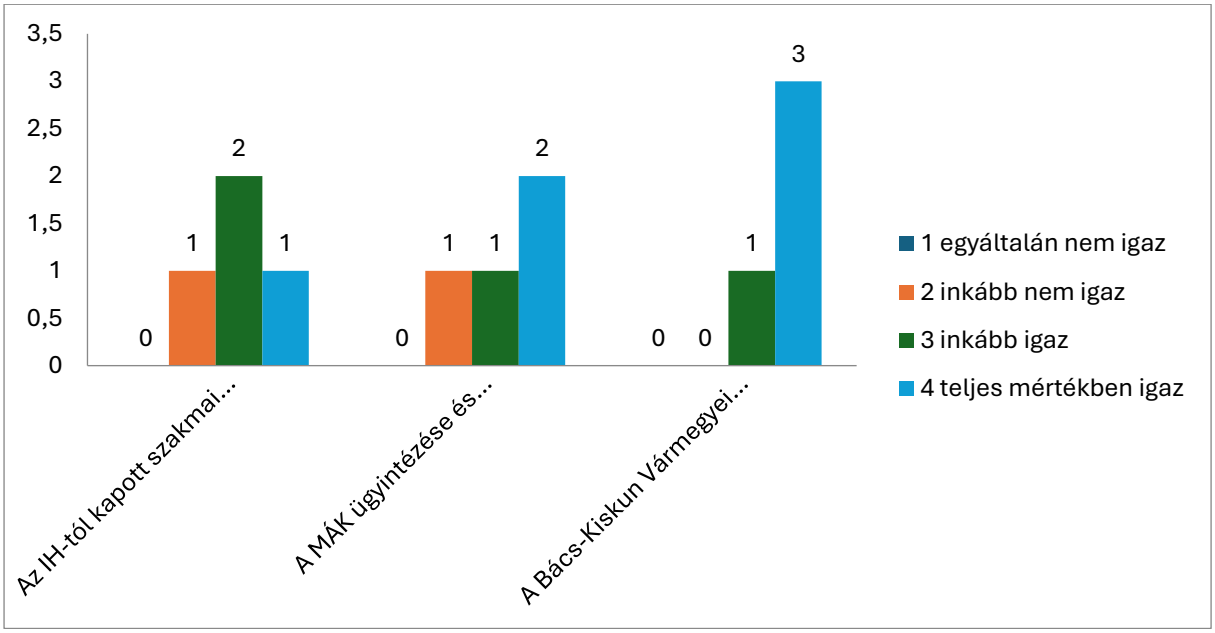

7. Kérjük fogalmazza meg, hogy melyek voltak a végrehajtást akadályozó szabályozási és intézményrendszeri tényezők.	
Összes válaszadó:	3
	módszertanisegédletekközreműködőszervezetekadminisztratívszakmaitámogatása pályázati felhívások, útmutatók és módszertani segédletek; a közreműködő szervezetek adminisztratív és szakmai támogatása
	A megye által fenntartott partnerségi viszony, hogy a települések saját fejlesztési tervei alapján próbálta összeállítani a megyei tervet, majd próbálta az idő múlásával jelenkető módosításokat a leghetőségek szerint kezelni.
	A KSZ rugalmas közreműködése

Melyek Bács-Kiskun vármegye legfontosabb, hosszú távon fennálló problémái?		
Válasz	db	%
Elvándorlás, népességfogyás, elöregedés	3	75
Kevés helyi munkahely, gyenge vállalkozási bázis	2	50
Közlekedési elérhetőség és mobilitás problémái	1	25
Közszolgáltatások kapacitásgondjai (oktatás, egészségügy, szociális)	1	25
Lakhatási problémák (megfizethetőség, minőség, mennyiség)	1	25
Digitális lemaradás (infrastruktúra vagy készségek)	0	0
Klíma- és vízgazdálkodási sérülékenység (aszály, belvíz, hőhullám)	3	75
Társadalmi felzárkózás tartós nehézségei	0	0
Településképi, környezeti problémák (leromlás, zöldfelület-hiány stb.)	1	25
Összes válaszadó:	4	
Összes egyéb válasz:	0	

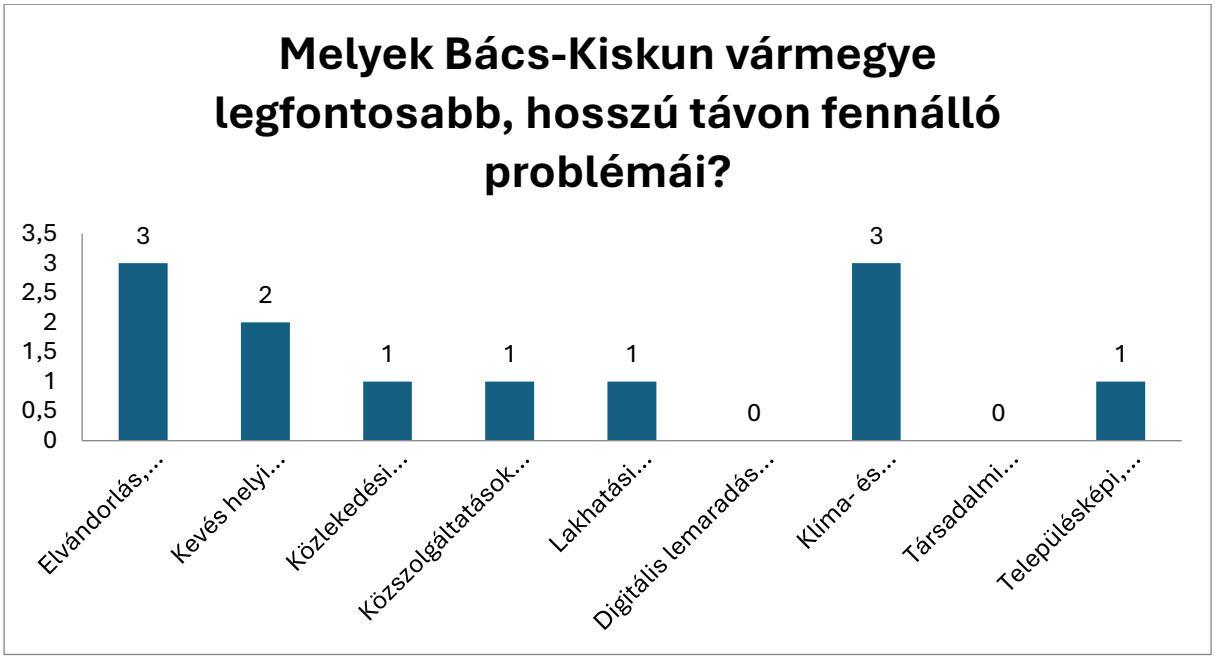

8. Ön szerint mely beruházási fejlesztéstípusokat érdemes a következő időszakban is folytatni?		
Válasz	db	%
Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (pl. iparterületek, ipari parkok, logisztikai kapcsolódások, vállalkozói infrastruktúra)	1	25
Turisztikai fejlesztések (pl.: attrakció, szolgáltatás, látogatóbarát infrastruktúra)	2	50
Bölcsődei infrastruktúra	1	25
Óvodai infrastruktúra	2	50
Iskolai infrastruktúra	0	0
Egészségügyi alapellátás infrastruktúrája	4	100
Szociális alapellátás infrastruktúrája	2	50
Közterületek és települési környezet megújítása	1	25
Mobilitás és közlekedés fejlesztése	1	25
Energiahatékonyság és megújuló energia önkormányzati épületeken	0	0
Klímaalkalmazkodás és vízmegtartás (pl.: csapadékvíz, árnyékolás, zöldfelület, hősziget-hatás csökkentése)	0	0
Digitális és informatikai infrastruktúra fejlesztése	0	0
Térségi vagy hálózatos infrastruktúrák (több települést érintő közös beruházások, közös ellátási pontok)	2	50
Közösségi terek létrehozása vagy fejlesztése (művelődési ház, közösségi ház, ifjúsági tér)	1	25
Összes válaszadó:	4	
Összes egyéb válasz:	0	

9. Ön szerint mely „soft” jellegű fejlesztéseket érdemes a következő időszakban is folytatni?		
Válasz	db	%
Közösségépítő programok (pl.: helyi közösségek aktivizálása, önkéntesség, rendezvények)	2	50
Társadalmi felzárkózást támogató programok (pl.: szolgáltatáshoz jutás, mentorálás, esélyteremtés)	0	0
Helyi gazdaságfejlesztési „soft” eszközök (vállalkozásfejlesztési szolgáltatások, hálózatépítés, helyi termékek piacra segítése)	3	75
Foglalkoztathatósági, munkaerőpiaci programok (képzés, átképzés, pályaorientáció)	0	0
Egészségfejlesztési és prevenciós programok (szűrések, életmódprogramok, egészségtudatosság)	4	100
Szociális szolgáltatásfejlesztés	1	25
Oktatási-nevelési programok (készségfejlesztés, lemorzsolódás csökkentése, tehetséggondozás)	1	25
Digitális kompetenciafejlesztés (pl.: lakosság, önkormányzati dolgozók, e-ügyintézés használata)	2	50
Klíma- és környezettudatossági programok, szemléletformáló akciók	3	75
Térségi együttműködések működtetése (térségi szolgáltatásszervezés, közös menedzsment, hálózatépítés)	1	25
Projekt-előkészítési, menedzsment kapacitás erősítése (képzés, mentorálás, „helpdesk” jellegű támogatás)	0	0
Összes válaszadó:	4	
Összes egyéb válasz:	0	

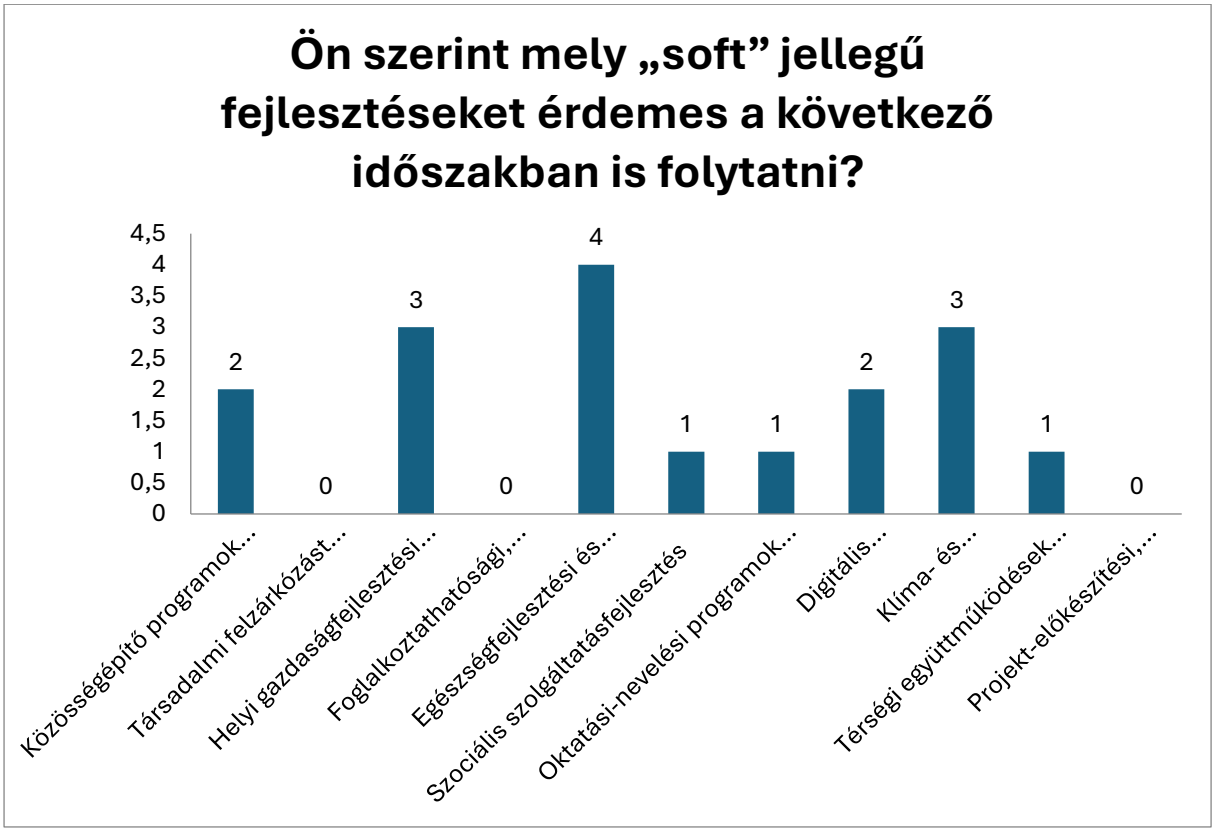

10. Milyen változtatások segítenék leginkább, hogy a fejlesztések egyszerűbben és hatékonyabban valósuljanak meg?		
Válasz	db	%
Kevesebb adminisztráció a kisebb volumenű projekteknél („egyszerűsített” eljárás)	4	100
Több előkészítési támogatás (tervezés, engedélyezés, szakértő)	3	75
Gyorsabb döntések és kiszámíthatóbb határidők	1	25
Egyértelműbb útmutatók, gyakorlati példák, mintadokumentumok	3	75
Rugalmasabb módosítási lehetőségek (ütemezés, költségek kezelése)	0	0
Települési kapacitás erősítése (képzés, mentorálás, „helpdesk”)	0	0
Térségi szintű projektek ösztönzése és egyszerűbb kezelése	0	0
Összes válaszadó:	4	
Összes egyéb válasz:	0	

Van-e egy rövid, konkrét javaslata, amit mindenképp beépítene a 2028–2034-es tervezésbe?	
Összes válaszadó:	3
	Integrált Területi Program keretében a kedvezményezett önkormányzatok számára rendszeres szakmai konzultációk, képzések, amelyek segítenék a pályázatok gyorsabb előkészítését és a szabályozási követelményeknek való megfelelést. Emellett indokolt az eljárásrendek és intézményi egyeztetések egyszerűsítése annak érdekében, hogy a projektek jóváhagyása és megvalósítása gyorsabb és hatékonyabb legyen.
	Jobban előkészített pályázati kiírások és útmutatók egyértelműsége pl. indikátor adatlap. A teljes megyei keretet lefedő pályázat benyújtási ütemterv a teljes megyei keretre és eu cikulusra, hogy ne történjen olyan mint most hogy még van olyan település akinek azért nincs benyújtott páláízata mert a ciklus első 2 évében nem volt biztos hogy a konyhafejlsztési tervét melyik iírésra nyújthatja be, és mikorra meglett addigra nem volt beadási ablak. A jelenlegi építési beruházások megvalsósítását biztosító jogszabályi környezet által megkövetelt szakértői közreműködés, legalább 20%-os költségkeretet követel a projekt költségvetésben a jelenlegi 12% helyett, a projekt előkészítésre és a megvalósítást támogató szakemberekre (BIM tervezési kötelezettség nélkül az még kb. +15%). Ezeknek a szolgáltatásonkak a normális finanszírozási hátterét és lehetőségét mindenképp meg kellene teremteni, mert az nem megoldás, hogy azt mondjuk hogy a %-os átalányba elszámolható ha belefér mert nem fér bele
	Biztonságos és kiszámítható jogszabályi környezet, az adminisztráció hatékonnyá tétele